

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์
สำหรับค้นหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

โดย

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทสรุปผู้บริหาร

ในปัจจุบันการให้ความช่วยเหลือหรือให้บริการทางกฎหมายของหน่วยงานที่ให้บริการนั้น มีข้อจำกัดหลากหลายประการ เช่น ความล่าช้าในการตอบคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ, ความรู้ของผู้ที่ให้คำตอบ, ข้อจำกัดด้านเวลา และความสม่ำเสมอของการให้คำตอบ เนื่องด้วยผู้ตอบคำถามมีปัจจัยแวดล้อมที่อาจทำให้คำตอบมีการเปลี่ยนแปลงได้ ด้วยเหตุนี้การงานวิจัยในระยะที่หนึ่งของสถาบันพระปกเกล้าจึงได้ริเริ่มศึกษาวิจัยกระบวนการในการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการตอบคำถามด้านกฎหมาย และได้ต้นแบบของ Chatbot อันเป็นผลจากการศึกษาวิจัยนั้น แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดทางด้านข้อมูลและระยะเวลา ทำให้ Chatbot ที่ได้ยังไม่สามารถที่จะใช้งานจริงได้ และจากผลงานวิจัยในระยะที่หนึ่งที่ได้กำหนดกระบวนการพัฒนา Chatbot ไว้ จึงได้เป็นแนวทางการทำงานต่อยอดของ Chatbot ในระยะที่สอง ซึ่งเป็นผลให้ Chatbot ในระยะที่สองสามารถครอบคลุมขอบเขตของกฎหมายมากขึ้น โดยสามารถบรรจุคำถามคำตอบที่มาจากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดถึงห้าสิบสองคดี โดยมีขอบเขตอยู่ที่สามกลุ่มของกฎหมายการการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับความชอบไม่ชอบด้วยกฎหมาย, คุณสมบัติของผู้เข้าประกวดราคา และการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งนี้ยังสามารถรวมถึงระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และบางส่วนของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของกลุ่มกฎหมายตั้งต้นอีกด้วย

อนึ่งในช่วงกลางของงานวิจัยได้มีเหตุโรคระบาดโควิด19 ทำให้การเก็บข้อมูลจากผู้ใช้งานเป้าหมายต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากการจัด Focus Group กลายเป็นการประชุมทางไกลแทน แต่กลับพบว่าไม่ได้เป็นอุปสรรคในการเก็บข้อมูลแต่อย่างใด เหตุด้วยเป็นเพราะจะต้องจัดการประชุมเป็นกลุ่มเล็ก ทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างใกล้ชิดทำให้ผู้ใช้งานเป้าหมายสามารถเข้าใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี กลับกันกลับพบว่าวิธีการนี้ไม่มีประสิทธิภาพหากจะใช้เพื่อทำการทดสอบ Chatbot เนื่องด้วยอาจจะต้องเข้าไปดูแลและช่วยเหลือผู้ใช้งานเป้าหมายที่ไม่เคยใช้ระบบมาก่อนอย่างใกล้ชิดจึงจะมีประสิทธิภาพมากกว่า

ในการวิจัยระยะที่สอง ทีมนักวิจัยได้ดำเนินการตามแนวทางที่เป็นผลการศึกษาจากระยะที่หนึ่ง โดยในขั้นแรก ได้มีการจัดประชุมกับทางทีมผู้บริหารเพื่อกำหนดแนวทางและขอบเขตอย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีการกำหนดตัวผู้เชี่ยวชาญอย่างชัดเจน ได้แก่ ทีมงานกฎหมายจากศาลปกครอง, เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง และเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกด้วย ทั้งนี้ทางทีมนักวิจัยได้มีการปรับปรุงแผนภูมิของบทสนทนาในรูปแบบที่ใช้งานง่ายขึ้น และสามารถแปลงเข้าสู่เครื่องมือ Dialogflow ได้สะดวกมากขึ้น สามารถเข้าถึงบทสนทนาได้เร็วขึ้น ทำให้สามารถเข้าไปแก้ไข หรือสอน Chatbot เพิ่มเติมได้อย่างรวดเร็ว ทั้งยังสามารถทำการทดสอบ Chatbot เป็น

ระบบมากขึ้น ทางทีมนักวิจัยได้พัฒนากระบวนการทดสอบระบบ Chatbot ขึ้น ทำให้การทดสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น และได้ Chatbot ที่มีคุณภาพสูงขึ้นกว่างานในระยะแรกมาก นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้มีการขยาย หรือเพิ่มเติมกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ในงานวิจัยระยะที่สองนี้ ทีมนักวิจัยยังศึกษาการสร้าง Web Chat ที่ผนวกกับตัว Chatbot ที่สร้างขึ้นมาได้ โดยใช้ตัว Agent เดียวกันกับช่องทาง LINE ได้ โดยได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แม้ว่าลูกเล่นของ Web Chat จะสามารถทำได้น้อยกว่ารูปแบบบน LINE

ข้อจำกัดของงานวิจัยในระยะที่สองจะอยู่ที่สถานการณ์จากโควิด19 ที่ทำให้การทดสอบ Chatbot เป็นไปได้โดยไม่มีประสิทธิภาพนัก หากได้มีการจัด Focus Group อย่างใกล้ชิด น่าจะทำให้ได้ Chatbot ที่มีประสิทธิภาพมากกว่านี้ และหากได้ความร่วมมือจากกรมบัญชีกลางที่มีความรู้เรื่องการตอบคำถามที่เกี่ยวกับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุภาครัฐ มาร่วมทีมให้ข้อมูลด้วยน่าจะทำให้มีข้อมูลของคดีที่ไม่ได้ขึ้นสู่ศาลซึ่งมีจำนวนมากกว่าคดีจากศาลปกครองมากเข้าสู่ฐานข้อมูลของ Chatbot มากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลให้ Chatbot มีความฉลาดมากขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบระยะถัดไป คือการรวบรวมทีมนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถทำงานได้หลายหัวข้อมากขึ้นในเวลาเดียวกัน โดยผู้เชี่ยวชาญอาจขอความร่วมมือจากทางกรมบัญชีกลางให้มาอยู่ในทีมพัฒนา Chatbot ด้วยเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถของ Chatbot และอาจจะนำ Chatbot ไปใช้แทนเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ Facebook ได้อีกด้วย

Executive Summary

At present, the service of a legal service agency is limited due to many reasons such as the delay in service, knowledge of the call center and the limited working hours of the people with expertise. In some cases, there are duplicate questions from different users, however, the answer might not be always the same because of the bias from emotions or environment of the call center. Therefore, in the first phase, King Prajadhipok's Institute has initiated the study about Chatbot development to help mitigating the problem and got a prototype of Chatbot as a result of the study. However, with some reasons about the data and time of study, the prototype is still unusable in practical. Only the process of Chatbot development can be used in further study.

In this study, the Chatbot development process is used as a roadmap of the study and resulting that the scope of data for Chatbot is extended significantly. The number of judgements from the supreme court is increased to be fifty-two cases. The cases are in three categories of the government procurement process such as Legitimacy, Qualifications and Procurement Cancellation. Furthermore, the data is including Thailand's Public Procurement Act B.E. 2560 (2017) and some of the orders from Comptroller General's Department that are related to the topic of the study.

However, with the spread of COVID 19 during the period of study, the meeting between the researcher and the target users has to be done in an online meeting session instead. After change of the style of meeting, it is found that the online meeting is not an obstruction for information gathering because the number of people in an meeting is limited. The chair meeting can control the meeting effectively and get participation from everybody. In contrast, this kind of meeting is not working well for Chatbot Testing session. It is because the target users are all unfamiliar with the Chatbot before and need to take care closely one-by-one. It takes times and prefers to be normal meeting with small group of people instead.

With the Chatbot development process from the first phase of the study, it is used as a framework for this study. The study starts from the meeting with all executive staff to define the direction, scope of work and the specialist that can be

a consultant during the study. The specialist for this study is defined to be the team of the supreme Administrative Court, the officer from Comptroller General's Department and the officer from Department of Local Administration. The Chatbot flowchart is adjusted during this study to make it simpler and easier to use when transforming into a Chatbot development tool i.e. Dialog Flow. The purpose of the new edition of Chatbot flowchart aims to help the researcher to access a case by using index so that the searching for further training or testing will be easier and faster systematically. Furthermore, it is opened to input more cases or expanding the scope of law easier too.

The output from this study is not only LINE chatbot but also a Web chat. The researcher can deliver a Web chat from the same source of the LINE version, but its features are lesser than LINE.

The major limitation of this study is from the situation of COVID 19, it causes the Chatbot testing cannot be accomplished as expected. It is recommended to hold a meeting after the period of the study to improve the quality of Chatbot. In the further study of the government's procurement laws, it is recommended to dedicate an officer from Comptroller General's Department as a study team member. There are more cases that happen and end before going to the Administrative Court and they should be included into Chatbot knowledge as well. The association between King Prajadhipok's Institute and Comptroller General's Department may leads to a Chatbot that can help the current work of the administrator of Comptroller General's Department Web page to answer the question to public.

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	2
Executive Summary	4
สารบัญ	6
สารบัญภาพ.....	9
สารบัญตาราง.....	10
รายการสัญลักษณ์และคำย่อ	11
บทที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	13
1.1 ความเป็นมา ปัญหา ภาพรวมของระบบปัญญาประดิษฐ์และChatbot.....	13
ก. ปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบัน.....	13
ข. เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และ Chatbot	15
ค. ภาพรวมของระบบ Chatbot.....	16
1.2 วัตถุประสงค์	17
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
2.1 เทคโนโลยี Chatbot.....	18
2.2 การแบ่งประเภทของ Chatbot.....	21
2.2.1 The Optimizer	21
2.2.2 The One-Trick Pony.....	21
2.2.3 The Proactive	21
2.2.4 The Social.....	21
2.2.5 The Shield	22
2.2.6 The Chatty.....	22
2.2.7 The Super Bot.....	22

2.3 เครื่องมือในการพัฒนา Chatbot.....	23
2.3.1 DialogFlow.....	23
2.3.2 Firebase.....	25
2.3.3 Bot Framework ของ Microsoft Azure	26
2.3.4 Abdul	27
บทที่ 3 วิธีการวิจัย.....	30
3.1 กลุ่มเป้าหมายและกำหนดขอบเขตของการวิจัย	30
3.2 วิธีการศึกษาวิจัย	30
3.3 ลำดับขั้นตอนการทำรอบสนทนาสำหรับ Chatbot.....	32
3.3.1 เครื่องมือในการพัฒนา Chatbot	36
3.3.2 เครื่องมือในการสร้างบทสนทนา	38
3.3.3 เครื่องมือในการสร้าง Chatbot.....	40
3.3.4 เครื่องมือในการทดสอบ Chatbot.....	42
3.3.5 ตัวอย่าง Chatbot Test Script.....	44
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	45
4.1 การวิเคราะห์ภาพรวมและความคุ้มค่าในการสร้าง Chatbot.....	45
4.2 การสร้างบทสนทนา	46
4.3 การสร้าง Chatbot.....	47
4.4 ผลการทดสอบ Chatbot	50
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	51
5.1 โปรแกรม Chatbot ที่พัฒนาจากกระบวนการตามงานวิจัยนี้	51
5.2 ข้อเสนอแนะ และการพัฒนาในอนาคต	53
รายการอ้างอิง	54
ภาคผนวก.....	56
ก. คำพิพาทศาลปกครองสูงสุดที่ใช้ในการศึกษา โดยสรุป	

ข. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

ค. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
ที่เกี่ยวข้องกับพิพาทศาลปกครองสูงสุดที่ใช้ในการศึกษา

ง. Flash Drive แผนภูมิของบทสนทนาของ Chatbot และแบบฟอร์มการทดสอบระบบ

1.1 แผนภูมิของบทสนทนาของ Chatbot

1.2 แบบฟอร์มการทดสอบระบบ

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1.1 ภาพรวมการทำงานของ CHATBOT.....	16
ภาพที่ 2.1 แนวโน้มของเทคโนโลยีของ ศูนย์วิจัย GARTNER สำหรับปี 2019.....	18
ภาพที่ 2.2 ตัวอย่างหน้าจอการพัฒนา CHATBOT โดยใช้ DIALOGFLOW.....	24
ภาพที่ 2.3 หลักการทำงานของ DIALOGFLOW.....	25
ภาพที่ 2.4 ตัวอย่างหน้าจอของ FIREBASE.....	26
ภาพที่ 2.5 ตัวอย่างหน้าจอการพัฒนา CHATBOT โดยใช้ MICROSOFT BOT FRAMEWORK.....	27
ภาพที่ 2.6 ตัวอย่างหน้าจอการพัฒนา CHATBOT โดยใช้ ABDUL.....	28
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนของการศึกษาวิจัย.....	30
ภาพที่ 3.2 กระบวนการทำงานเพื่อพัฒนา CHATBOT.....	32
ภาพที่ 3.3 ตัวอย่างการกำหนด USER PERSONA และ BOTSONA.....	34
ภาพที่ 3.4 BUSINESS MODEL CANVAS.....	36
ภาพที่ 3.5 ตัวอย่างการเขียน CHATBOT DIALOGUE.....	39
ภาพที่ 3.6 หน้าจอตัวอย่างของ DIALOGFLOWS.....	41
ภาพที่ 3.7 อุปมาอุปไมยการสร้าง CHATBOT.....	42
ภาพที่ 3.8 ขั้นตอนการทดสอบ CHATBOT.....	43
ภาพที่ 3.9 ตัวอย่างของ CHATBOT TEST SCRIPT.....	44
ภาพที่ 4.1 BUSINESS MODEL CANVAS ของงาน CHATBOT การจัดซื้อจัดจ้าง.....	45
ภาพที่ 4.2 ตัวอย่าง DIALOGUE DIAGRAM สำหรับ CHATBOT กฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง.....	47
ภาพที่ 4.3 ตัวอย่างการสร้าง CHATBOT ด้วย DIALOGFLOW.....	48
ภาพที่ 4.4 ตัวอย่างการเขียน CODE เพื่อแสดงผลบน LINE และ WEB CHAT.....	48
ภาพที่ 4.5 LINE QR CODE สำหรับ KPI-BOT2.....	49
ภาพที่ 4.6 ตัวอย่างการสนทนากับ KPI CHATBOT ผ่าน LINE.....	49
ภาพที่ 4.7 ตัวอย่างแบบฟอร์มทดสอบระบบ.....	50

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 2.3.5 ตารางเปรียบเทียบ DIALOGFLOW, MICROSOFT AZURE, ABDUL	29
ตารางที่ 3.3.2 สัญลักษณ์และความหมายของการออกแบบ DIALOGUE DIAGRAM	38
ตารางที่ 5.1 สรุปงานตามระยะการทำงาน.....	52

รายการสัญลักษณ์และคำย่อ

<u>สัญลักษณ์/คำย่อ</u>	<u>คำเต็ม/คำจำกัดความ</u>
A.I.	ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent)
Abdul Agent	Platform ในการพัฒนา Chatbot พัฒนาโดย NECTEC คำเรียก Chatbot ของ DialogFlow
API	บริการต่างๆ ในระบบเครือข่ายของผู้ให้บริการรายอื่นๆ ที่อนุญาตให้เข้าไปใช้ได้
Big Data	เทคโนโลยีด้านการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่และซับซ้อน
Chat Logic	การประมวลผลข้อมูลของ Chatbot
Chatbot	แอปพลิเคชันที่ผู้ใช้สามารถพูดคุย หรือ พิมพ์โต้ตอบ เพื่อสอบถามข้อมูลหรือสั่งงานได้
Conversational AI Pattern	รูปแบบการสั่งการหรือโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ ปัญญาประดิษฐ์โดยผ่านการใช้คำสั่งที่เป็นคำพูด หรือ เสียงได้
Cloud Platform	ระบบพื้นฐานที่ตั้งอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไม่ได้ ติดตั้งอยู่ที่เครื่องใดเครื่องหนึ่ง ทุกคนสามารถเข้าใช้ได้ ผ่านระบบเครือข่าย
Context	บริบทของการสนทนา
DialogFlow	Platform ในการพัฒนา Chatbot ของ Google
Deep Learning	การเรียนรู้เชิงลึก เป็นวิธีการหนึ่งของ Machine Learning ที่พยายามเรียนรู้วิธีการแทนข้อมูลอย่าง มีประสิทธิภาพ
Entity	คำศัพท์เฉพาะของโปรแกรม DialogFlow หมายถึง กลุ่มของคำศัพท์ ต้องการให้โปรแกรมคิดว่ามีความ หมายเดียวกัน
Framework	โครงร่างซอฟต์แวร์ เป็นขอบเขตของระบบงาน ที่เป็น รูปแบบที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือเรียกใช้จาก หลายๆ ที่ได้ ส่วนใหญ่ใช้ในเชิงการเขียนโปรแกรม
Intent	เจตนาของผู้พูด, ความหมายของประโยคที่ผู้พูดสื่อ ออกมา

Machine Learning	ส่วนการเรียนรู้ของเครื่องที่ถูกใช้งานเสมือนเป็นสมองของปัญญาประดิษฐ์ซึ่งจะใช้ในการสร้างโมเดลที่เกิดจากการเรียนรู้
Microsoft Azure	Cloud Platform ของ Microsoft มี bot Framework ไว้ให้นักพัฒนาโปรแกรมสามารถนำไปใช้สร้าง Chatbot ได้
NECTEC	ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center)
Natural Language Processing	การประมวลผลภาษาธรรมชาติ เป็นสาขาย่อยของปัญญาประดิษฐ์ ที่ศึกษาปัญหาในการประมวลผล การใช้งานและทำความเข้าใจภาษาธรรมชาติ เพื่อให้คอมพิวเตอร์สามารถเข้าใจภาษามนุษย์ได้
Platforms	ระบบอันเป็นพื้นฐาน ที่สามารถพัฒนาระบบอื่นๆ ให้ทำงานภายใต้ระบบพื้นฐานนี้ได้
Search Engine	เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูล

บทที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ความเป็นมา ปัญหา ภาพรวมของระบบปัญญาประดิษฐ์และChatbot

ก. ปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบัน

การช่วยผู้ประสบปัญหาเรื่องเกี่ยวกับข้อกฎหมายให้สามารถหาคำตอบในเบื้องต้นได้นั้น หน่วยงานที่ให้บริการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายจะมีการให้บริการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ เพื่อให้ บริการการปรึกษาด้านกฎหมาย ซึ่งการบริการนี้มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ผู้ให้คำปรึกษาไม่มีความรู้เพียงพอจึงต้องส่งต่อให้กับผู้เชี่ยวชาญช่วยในการตอบคำถาม ทำให้มีความล่าช้าและบ่อยครั้งที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีเวลาตอบทำให้ผู้ถามไม่ได้คำตอบ ซึ่งบางครั้งเป็นคำถามที่มีการถามซ้ำจากหลายบุคคลที่มีปัญหาเดียวกัน แต่ไม่มีการจัดบันทึกรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ ทำให้ปัญหาแบบนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การให้บริการต้องใช้นุขยในการนั่งรอโทรศัพท์ในการตอบคำถามซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่สูงและไม่มีความไม่แน่นอน

เพื่อแก้ปัญหาการใช้มนุษย์ในการตอบคำถาม มีความพยายามนำเทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนาการให้บริการ เช่น ระบบโทรศัพท์แบบตอบรับอัตโนมัติ ซึ่งสามารถให้บริการได้ตลอดเวลา แต่เนื่องจากการใช้ระบบโทรศัพท์แบบตอบรับอัตโนมัติ เมื่อผู้ถามโทรเข้าไปใช้ระบบระบบจะทำการถามคำถาม และตัวเลือกของคำตอบตามลำดับที่ได้เตรียมไว้ ซึ่งการที่ต้องฟังคำถามและตัวเลือกคำตอบที่มีความยาวนานเป็นภาระให้กับผู้ใช้ อาจมีความผิดพลาดในการฟังจากผู้ใช้และมีค่าใช้จ่ายสูงในการใช้โทรศัพท์เป็นเวลานาน และหลายบริการผู้ใช้เกิดความเครียดยิ่งขึ้น เมื่อใช้บริการที่มีคำถามและคำตอบหลายข้อ ซึ่งการให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมายที่มีความซับซ้อนและมีคำถามหลายข้อนั้น การใช้ระบบนี้จึงไม่เหมาะสมนัก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการและยังจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะ ที่ผ่านมามององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาบ่อยครั้งในการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ อันมีสาเหตุมาจากการไม่รู้หรือไม่เข้าใจกฎหมาย/ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายจะเป็นพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างราบรื่น

วิธีหนึ่งในการศึกษาทำความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การศึกษาตัวอย่างจากคำวินิจฉัยและคำพิพากษาของศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญและศาล

ยุคิธรรม ซึ่งเป็นตัวอย่งคดีที่เกิดขึ้นอย่งเป็นภพธรรม สะท่อนปัญหาในทงปฏิบัติกรใช้อำนาจตามกฎหมาย การตีความบทบัญญัติของกฎหมายและการใช้กฎหมายกับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นที่ผ่านมสถบ้นพระปกเกล้าได้จัดทำหนังสือหลายเล่มเพื่อเผยแพร่สาระสำคัญของกฎหมายและคำพิพากษาคติปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ยังคงไม่สามารถเผยแพร่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศที่มีมากกว่า 7,800 แห่งได้อย่างทั่วถึง

และเมื่อปี 2562 วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้าได้ดำเนินการจัดทำโครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับการค้นหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้โครงการวิจัยองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2562 โดยมีเป้าหมายเพื่อนำเทคโนโลยีด้านปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และระบบถาม - ตอบ (Chatbot) มาใช้ในการค้นหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การค้นหาคำวินิจฉัยและคำพิพากษาของศาลปกครองอันเป็นตัวอย่งคดีที่เกิดขึ้นอย่งเป็นภพธรรมมาพัฒนาเป็นฐานข้อมูล "คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" และได้มีการพัฒนาและทดสอบโปรแกรมเพื่อตรวจสอบว่าโปรแกรมสามารถทำงานได้อย่างถูกต้องและตรงความต้องการ (Proof of Concept) แล้ว

ด้วยเหตุนี้ในปี 2563 วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่นจึงขยายผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวด้วยการจัดทำโครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่นกรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้โครงการวิจัยองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2563 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฐานข้อมูล "คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับข้อกฎหมายสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านงานจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสร้าง "กรอบการสนทนา" (Dialogue) การถาม-การตอบเกี่ยวกับงานจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพัฒนารูปแบบจำลอง (Model) การถาม-การตอบเกี่ยวกับงานจัดซื้อ-จัดจ้างสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่การเปิดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทดลองใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถให้คำปรึกษาหรือถาม-ตอบเกี่ยวกับข้อกฎหมายและการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ข. เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และ Chatbot

ในปัจจุบันการให้บริการถามตอบแบบอัตโนมัติมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี Chatbot ซึ่งมีการประยุกต์เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ซับซ้อนหลายเทคนิค เพื่อให้สามารถวิเคราะห์คำถามของผู้ถามได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถหาคำตอบที่ตรงกับความต้องการของผู้ถามได้อย่างแม่นยำมากยิ่งขึ้นโดยเทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนา Chatbot ส่วนหลัก คือ การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing) ที่จะทำการวิเคราะห์ประโยคคำถามที่รับจากผู้ถาม โดยเริ่มจาก

1) การตัดคำซึ่งเทคนิคที่นิยมใช้ในปัจจุบันคือ การเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) ที่จะทำการสร้างโมเดลสำหรับตัดคำจากการสอนเครื่อง (Machine Learning) ด้วยข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ทำให้โมเดลที่ได้มีความแม่นยำในการตัดคำสูงกว่าในอดีตที่ใช้ข้อมูลจากกฎและพจนานุกรมเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดคำ

2) วิเคราะห์หาว่าประโยคคำถามมีคำสำคัญอะไรโดยสามารถใช้เทคนิค TextRank ที่ประยุกต์จาก PageRank ที่ใช้ในการวัดค่าความสำคัญของหน้าเว็บเพจในเสิร์จเอนจิน (Search Engine) ทั่วโลก

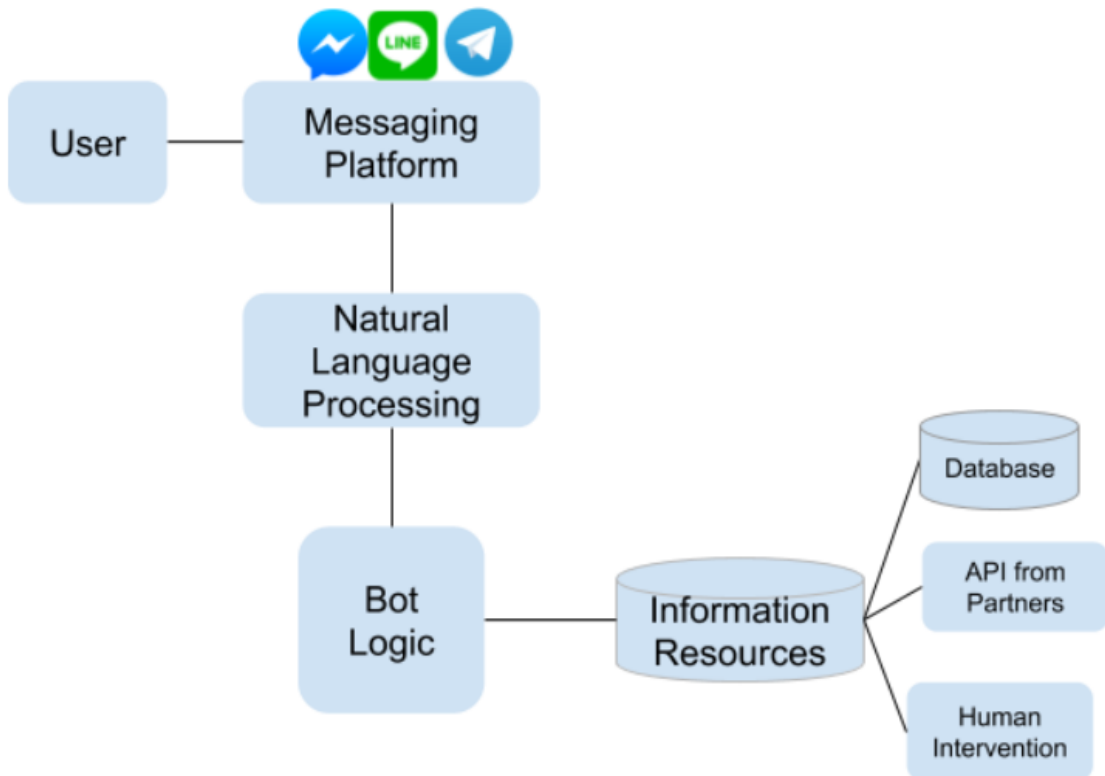
3) หากจุดประสงค์ของคำถามโดยการที่จะเข้าใจถึงจุดประสงค์ของคำถามนั้น ต้องมีการใช้ความน่าจะเป็นในการเปรียบเทียบกับองค์ความรู้ที่มีอยู่ซึ่งสามารถใช้ความน่าจะเป็นแบบเบย์ (Bayesian Probability) และใช้ข้อมูลคำสำคัญจากขั้นตอนก่อนหน้าในการคำนวณ นอกจากนั้นแล้วยังสามารถตรวจสอบคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันได้อีกด้วยโดยใช้เทคนิค Wordnet ที่เป็นฐานข้อมูลคำศัพท์ (lexical database) ที่เป็นเซตของคำพ้องความหมาย (synonyms) เรียกว่า synset ข้อมูลนี้สามารถช่วยให้ระบบสามารถวัดความคล้ายคลึงของคำในประโยคและนำมาคำนวณเพื่อหาความคล้ายคลึงเชิงความหมายของประโยคได้อย่างแม่นยำมากยิ่งขึ้น

เทคนิคนี้ช่วยทำให้ระบบ Chatbot สามารถเข้าใจประโยคคำถามที่มีความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อวิเคราะห์ประโยคคำถามแล้ว ระบบจะใช้ข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วเหล่านี้ไปค้นหาคำตอบจากองค์ความรู้ที่ระบบ Chatbot มีเพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมให้กับผู้ใช้

โดยในตอนเริ่มต้นของการพัฒนา Chatbot นั้น ผู้พัฒนาสามารถทำการสอนให้ระบบ Chatbot ให้มีองค์ความรู้ที่สามารถถาม-ตอบคำถามที่มีลำดับขั้นที่ซับซ้อนได้ และสามารถสอนประโยคที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกันแต่มีการเขียนที่ต่างกันได้ และระบบจะใช้องค์ความรู้ ที่ทำการสอนเครื่องในการตอบคำถามในเบื้องต้น ถ้าระบบเจอคำถามที่ไม่สามารถตอบได้ ระบบสามารถทำการบันทึกและแจ้งเตือนผู้ดูแลระบบเพื่อหาคำตอบ และนำกลับมาสอนระบบต่อไปในอนาคตได้

ค. ภาพรวมของระบบ Chatbot

โครงสร้างภาพรวมของระบบ Chatbot โดยรวมจะเป็นดังแสดงในภาพที่ 1 เริ่มโดยผู้ใช้งานทำการใส่คำถามให้กับ Chatbot หลังจากนั้นคำถามจะถูกประมวลผลโดยใช้การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing) และส่งผลลัพธ์ให้กับ Bot Logic เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลในการหาคำตอบให้กับผู้ใช้ ซึ่งจะมีการต่อเชื่อมในการหาข้อมูลจาก Information Resources ต่างๆ เช่น Database ของหน่วยงาน, API เชื่อมบริการข้อมูลจากหน่วยงานอื่น หรือข้อมูลจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้ข้อมูลกลับมาแล้ว Bot Logic ก็จะแปลงคำตอบกลับมาเป็นภาษาและส่งต่อไปยังผู้ใช้ผ่านแอปพลิเคชันที่ผู้ใช้งานคำถามมานั่นเอง

ภาพที่ 1.1 ภาพรวมการทำงานของ Chatbot

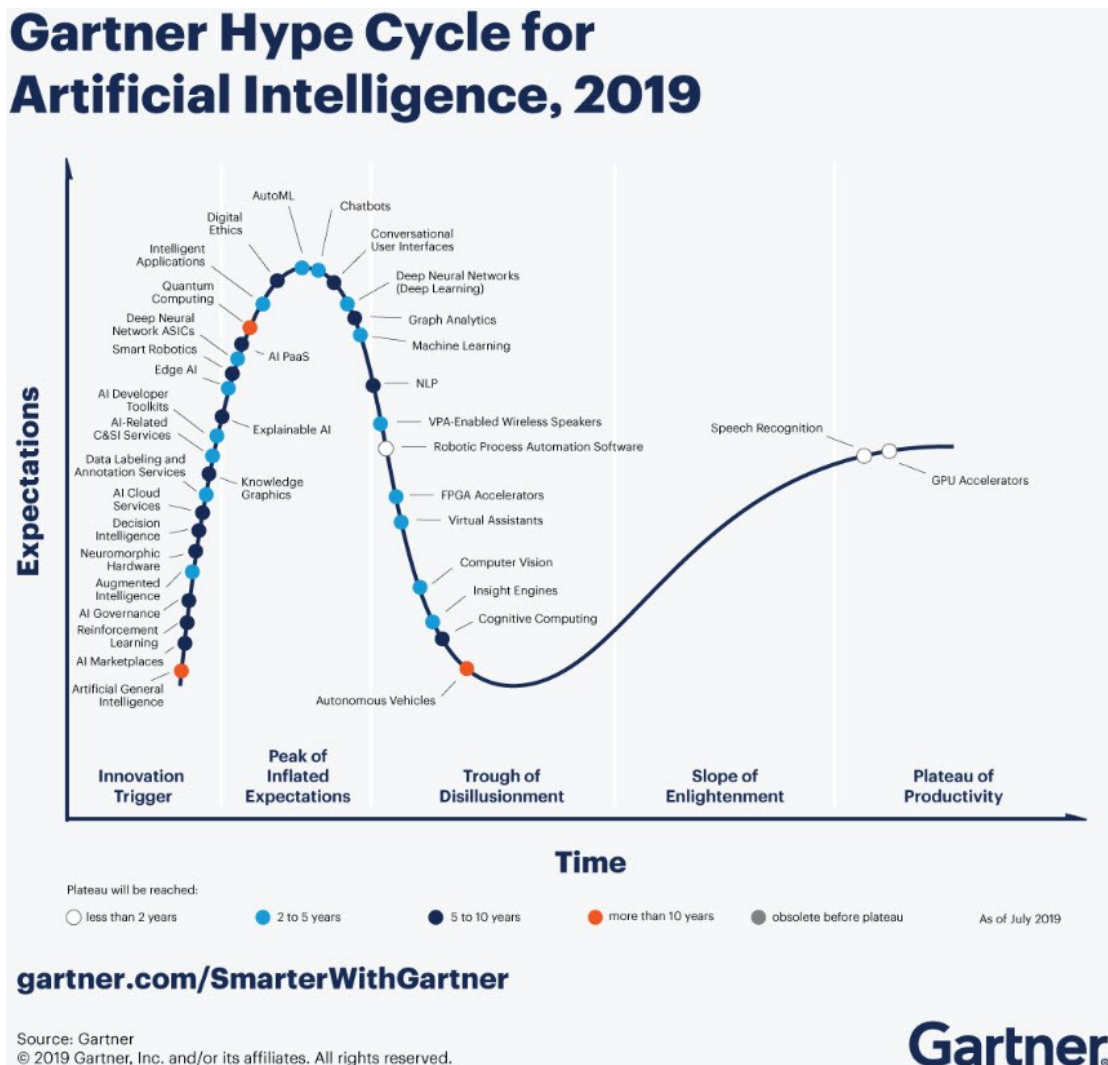
1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาฐานข้อมูล "คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับข้อกำหนดสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านงานจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น"
- 2) เพื่อสร้าง "กรอบการสนทนา" (Dialogue) การถาม-การตอบเกี่ยวกับงานจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพัฒนารูปแบบจำลอง (Model) การถาม-การตอบเกี่ยวกับงานจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เทคโนโลยี Chatbot

ในช่วงสองถึงสามปีที่ผ่านมา เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ และปัญญาประดิษฐ์ (A.I.) ได้ก้าวหน้าไปอย่างมาก โดย Chatbot ถือเป็นการประยุกต์ A.I. เข้ากับความต้องการทางธุรกิจ และได้มีการนำมาใช้งานอย่างแพร่หลายเป็นอย่างมาก อาจกล่าวได้ว่ายุคของ Chatbot นั้นได้มาถึงแล้ว ภาพที่ 2 แสดงถึงแนวโน้มของเทคโนโลยีต่างๆ ในปัจจุบัน ตามการทำนายของ Gartner [1] โดย Chatbot หรือ Conversational AI Pattern จะอยู่ในระดับ สูงสุด ภายใน 2 ถึง 5 ปีนี้

ภาพที่ 2.1 แนวโน้มของเทคโนโลยีของ ศูนย์วิจัย Gartner สำหรับปี 2019

แนวโน้มของเทคโนโลยี Chatbot ในปัจจุบัน สามารถมองได้ 9 ทิศทาง [2] ได้แก่

2.1.1 Chatbot สำหรับการซื้อขายและชำระเงิน

Chatbot กำลังพัฒนาไปมากกว่าการเป็นการให้บริการข้อมูล Chatbot สามารถชักนำให้ผู้ใช้บริการสามารถชำระเงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการได้ โดยมีการเชื่อมต่อกับบริการชำระเงินต่าง ๆ, กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Wallet), Paypal เป็นต้น ซึ่งในอนาคตการซื้อของและชำระเงินผ่าน Chatbot จะกลายเป็นสิ่งปรกติสำหรับผู้ใช้งาน และจะกลายเป็นแพลตฟอร์มที่สร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการ พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าอีกด้วย

2.1.2 Chatbot ที่ทำงานด้วยเสียง

การสั่งงานด้วยเสียง คือ ความท้าทายของ Chatbot ในอนาคต อ้างอิงจากนิตยสาร Forbes กล่าวไว้ว่า 50% ของการค้นหาทางอินเทอร์เน็ตภายในปี 2020 จะเป็นการค้นหาด้วยเสียง ในปัจจุบัน Siri และ Google Assistant เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับ Chatbot ประเภทนี้ การใช้งานระบบและการสั่งการระบบโดยการใช้เสียงคำสั่งจากคำพูดของผู้ใช้เป็นแนวโน้มการใช้งานระบบที่กำลังเพิ่มขึ้น

2.1.3 Chatbot ที่เป็นมิตรกับมนุษย์

AI ในปัจจุบันกำลังพยายามพัฒนาตนเองให้สามารถสนทนากับมนุษย์ จับความตั้งใจจากคำพูด หรือข้อความของมนุษย์ และพยายามจะตอบสนองความตั้งใจนั้นให้ใกล้เคียงกับความเป็นมนุษย์ที่สุด แนวโน้มด้านนี้จะทำให้ Chatbot มีความเป็นมนุษย์มากขึ้น จับพฤติกรรมของมนุษย์มากขึ้นโดยสามารถสังเกตได้จากการตอบสนองของ Chatbot หลังจากนี้

2.1.4 Chatbot ที่มีความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) คือสิ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถเข้าใจอารมณ์ของมนุษย์ด้วยกันเอง และตอบสนองต่ออารมณ์เหล่านั้นอย่างถูกต้อง ในเวลานี้ AI สามารถที่จะแปลความตั้งใจของข้อความ หรือคำพูดได้แล้วนั้น AI จะสามารถจำแนกประเภทพฤติกรรมของผู้ใช้งาน และพยายามเข้าใจอารมณ์ของผู้ใช้ว่ากำลังโกรธ เศร้า หรือมีความสุขได้อย่างถูกต้อง ในปี 2020 นี้ อาจจะมี Chatbot ที่สามารถตอบสนองต่ออารมณ์ของผู้ใช้ได้ออกมาสู่ท้องตลาด

2.1.5 Chatbot ที่ผสมผสานการประมวลผลภาษาธรรมชาติ

การผสมผสานเทคโนโลยีการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing) ทำให้ Chatbot มีความสามารถในการประเมินความตั้งใจของผู้ใช้งาน และสามารถตอบสนองผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ปีนี้เป็นต้นไป แนวโน้มของการพัฒนา Chatbot จะเป็นการทำให้ Chatbot สามารถเข้าใจการสนทนาได้มากขึ้นและมีการตอบสนองได้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น

2.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Chatbot

ตามธุรกิจใหญ่ ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อติดตาม จัดระเบียบ เพื่อให้ผู้ประกอบการเข้าใจข้อมูลเพื่อประโยชน์ต่อไปได้ แนวโน้มการใช้ Chatbot หลังจากนี้จะกลายเป็นเครื่องมืออันหนึ่งในการช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล คำถามที่พบบ่อย รูปแบบการใช้งานของลูกค้าทำให้ธุรกิจสามารถพัฒนาตัวเองเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าของตนได้

2.1.7 Chatbot ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง

การฝึกสอน AI หรือ Chatbot คือหัวใจสำคัญของการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งจะต้องมีการฝึกสอนกันอยู่เป็นประจำเพื่อที่จะทำให้ โมเดล มีความทันสมัยอยู่เสมอ หากแต่แนวโน้มต่อไปของ Chatbot จะเป็นไปได้เพื่อลดการที่จะต้องมาฝึกสอนอยู่เป็นประจำ เป็นการให้ตัว Chatbot สามารถเรียนรู้รูปแบบคำถามคำตอบที่ผ่านมาได้ด้วยตัวเองมากขึ้น

2.1.8 Chatbot ใน Social Media

แนวโน้มต่อไปของ Chatbot คือการผสมผสานตัว Chatbot เข้ากับแอปพลิเคชันทางสังคมต่าง ๆ เช่น Facebook ที่ได้เริ่มนำมาใช้แล้ว ซึ่งจะทำให้ธุรกิจที่มีหน้าเพจอยู่ในเครือข่าย Social Media สามารถติดต่อสื่อสารภายในแพลตฟอร์มของ Social Media นั้น ๆ ได้เลย

2.1.9 การส่งข้อความด้วย Chatbot

การติดต่อสื่อสารทุกวันนี้มีได้หลายช่องทาง ทั้งทาง e-mail, โทรศัพท์, SMS หรือจะทางแอปพลิเคชันส่งข้อความ เช่น LINE หรือ WhatsApp แนวโน้มของ Chatbot ที่กำลังเกิดขึ้นคือ การใช้ Chatbot เพื่อส่งข้อความไปยัง WhatsApp หรือ SMS แนวโน้มของ bot ประเภทนี้น่าจะเห็นได้ภายในปี 2020

2.2 การแบ่งประเภทของ Chatbot

ตามแนวคิดของ Dothan Eliharrar ผู้เป็น Product Manager ของ Microsoft AI & Research [3] ได้ให้ความเห็นเรื่องการแบ่งประเภทของ Chatbot ออกเป็น 7 ประเภท ตามงานที่ Chatbot เข้าไปแทนที่ ซึ่งจะสามารถแยกได้ดังนี้

2.2.1 The Optimizer

Chatbot กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่แทนมนุษย์ในสิ่งทีเทคโนโลยีต่างๆ ทำได้อยู่แล้ว แต่มีเป้าหมายว่าจะทำให้การใช้งานดีกว่า หรืออย่างน้อยเท่าเทียมกับของที่มีอยู่แล้ว เช่น หากต้องการจะสร้างการนัดหมายในปฏิทิน ปกติเราจะเข้าไปที่แอปพลิเคชัน Google Calendar และจัดการทำการนัดหมายผ่านแอปพลิเคชันนั้นๆ แต่สำหรับ Chatbot ประเภทนี้ เพียงแต่เราสั่งเป็นประโยค หรือพูดสั่งเป็นเสียง ก็สามารถจะสั่งให้ Chatbot ทำการสร้างการนัดหมายให้โดยอัตโนมัติ เป็นต้น Chatbot ในกลุ่มนี้ยกตัวอย่างเช่น ShopBot ของ eBay หรือ Chatbot ของ Expedia เป็นต้น

2.2.2 The One-Trick Pony

Chatbot กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่ได้อย่างเดียวเท่านั้น ไม่มีการตีความ คำพูดที่ส่งเข้ามาที่ซับซ้อน จะเป็นแอปพลิเคชันที่สามารถใช้งานได้โดยไม่ซับซ้อนเพื่อที่จะทำงานที่ซับซ้อนบางอย่างภายใต้คำสั่งที่เป็นคำพูดง่ายๆ เช่นการสั่งให้เปลี่ยนสีของภาพ หรือใส่ข้อความลงไปเป็นภาพ เป็นต้น โดยมากจะเพื่อความสนุกสนาน และสร้างความน่าทึ่งในตอนแรกมากกว่าที่จะนำไปใช้งานจริง กลุ่มตัวอย่างนี้จะแก่ แอปพลิเคชันเพื่อความสนุกสนานต่างๆ เกม หรือ แอปพลิเคชันเฉพาะทางต่างๆ

2.2.3 The Proactive

Chatbot กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่สามารถแจ้งข้อมูลลูกค้าได้ทันที คล้ายกับการส่ง SMS ในอดีต โดยมากจะใช้เพื่อการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ แจ้งเตือนสภาพอากาศ แจ้งเตือนสภาพการจราจร เป็นต้น แอปพลิเคชันกลุ่มนี้จะได้แก่ Foursquare's Marsbot, Weathercat Poncho โดย Chatbot ประเภทนี้จะมีการเรียนรู้เรื่องพฤติกรรมของลูกค้าประกอบด้วย เพื่อให้การแจ้งเตือนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งข้อมูลได้ถูกที่ถูกเวลา

2.2.4 The Social

Chatbot กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่สามารถดึงข้อมูลจากผู้อื่นๆ มาเป็นข้อมูลของตัวเอง ในการโต้ตอบกับผู้ใช้ได้โดยแอปพลิเคชันกลุ่มนี้จะมีการสร้างกลุ่มของตัวเองเช่นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แอปพลิเคชันจะสร้างกลุ่มของเพื่อนหรือผู้สนใจ เพื่อให้สามารถคุย และปรึกษากันเรื่อง สถานที่ และแผนการเดินทางกับตัว Chatbot ได้ โดยตัว Chatbot จะสามารถแนะนำข้อมูล

สายการบิน โรงแรม และงานเทศกาลต่างๆ ที่เกิดขึ้น ณ สถานที่จุดหมายปลายทางในช่วงเวลาเดินทางได้ ตัวอย่างอื่นๆ ได้แก่ Tinder Stack เป็นบริการหาคู่, Fam เป็น แอปพลิเคชัน Video Group ที่สามารถชวนเพื่อนในแอปพลิเคชันแชทตัวอื่นมาร่วมคุยได้ หรือ SimSimi ที่สามารถสุ่มคำถามคำตอบของลูกค้าย่อยมาตอบคำถามเราได้

2.2.5 The Shield

Chatbot กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ผู้ใช้สามารถใช้เพื่อคุยแทนตนเองได้ โดยอาจมองได้ว่าเป็นกลุ่มย่อยของ The Optimizer โดยในทางธุรกิจ Chatbot ประเภทนี้ถูกนำมาใช้เพื่อแทนผู้ปฏิบัติงาน Call Center หรือ Customer Service เพื่อตอบคำถามทั่วไป แก้ปัญหาทั่วไปโดยไม่ต้องใช้มนุษย์ ซึ่งตอบโจทย์ทางธุรกิจทำให้เกิดการใช้งานอย่างแพร่หลายเป็นอย่างมาก ตัวอย่างของ Chatbot กลุ่มนี้จะได้แก่ น้องฟ้าของการบินไทย เพื่อช่วยในการหาข้อมูล และจองตั๋วสายการบิน, Chatbot ของ จส.100 เพื่อตอบคำถามสภาพการจราจร, SCB Connect ใน LINE สามารถตรวจสอบวงเงิน ค้นหาสาขา รวมถึงการแจ้งเตือนต่างๆ ได้ด้วย โดยระบบการถามตอบคำถามทางกฎหมายก็สามารถจัดอยู่ในประเภทนี้ได้เช่นกัน

2.2.6 The Chatty

Chatbot กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่เน้นการพูดคุย และสร้างความประทับใจ เป็นหลัก โดยจะเน้นไปที่ตัวตนของ Chatbot ที่อาจจะนำบุคลิกของคนดัง หรือ ตัวละครต่างๆ มาเป็นต้นแบบ เพื่อให้สามารถเป็นเพื่อนพูดคุยอย่างเป็นธรรมชาติกับผู้ใช้ได้ ตัวอย่าง แอปพลิเคชัน ได้แก่ Gatebox ที่สามารถสร้างภาพโฮโลแกรม เพื่อสนทนากับผู้ใช้ในเรื่องต่างๆ ได้ แอปพลิเคชันในกลุ่มนี้ยังถูกมองว่าจะกลายเป็นผู้ชี้นำทางความคิดได้ อาจจะมีประโยชน์ทางด้านสังคม หรือธุรกิจได้

2.2.7 The Super Bot

Chatbot กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่เรียกได้ว่าเป็นผู้ช่วยส่วนตัวของผู้ใช้ (Intelligent Personal Assistant) มีความหลากหลายและ อาจรวมคุณสมบัติของ Chatbot ทั้ง 6 ประเภทก่อนหน้านี้เข้าด้วยกันแล้ว เช่น Alexa ของ Amazon, Siri ของ Apple, Google Assistant ของ Google และ Cortana ของ Microsoft จะเห็นได้ว่า The Super Bot นั้นจะมีแต่บริษัทรายใหญ่ที่มีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และมีกำลังในการพัฒนาเท่านั้น ที่สามารถทำได้อยู่ในปัจจุบัน

2.3 เครื่องมือในการพัฒนา Chatbot

ในปัจจุบันเครื่องมือในการพัฒนา Chatbot สามารถทำได้ง่ายผ่านการใช้งาน Internet โดยผู้ให้บริการรายใหญ่ เช่น Google หรือ Microsoft ยินดีที่จะเปิดรับนักพัฒนาให้เข้ามาใช้งานและสร้าง Chatbot ของตัวเองได้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ภายใต้เงื่อนไขบางประการ โดยในรายงานฉบับนี้จะยกตัวอย่าง เครื่องมือในการพัฒนา Chatbot 3 ราย ได้แก่ DialogFlow ของ Google, Azure ของ Microsoft และ Abdul ของ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)

2.3.1 DialogFlow

DialogFlow (หรือ Api.ai เดิม) เป็นบริการที่ถูกพัฒนาขึ้นโดย Speaktio แต่ปัจจุบันถูก Google เข้าถือกิจการและนำไปพัฒนาต่อยอดมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2016 และเริ่มเรียกแพลตฟอร์มการพัฒนา Chatbot นี้ว่า DialogFlow เมื่อช่วงปลายปี ค.ศ. 2017 เป็นต้นมา

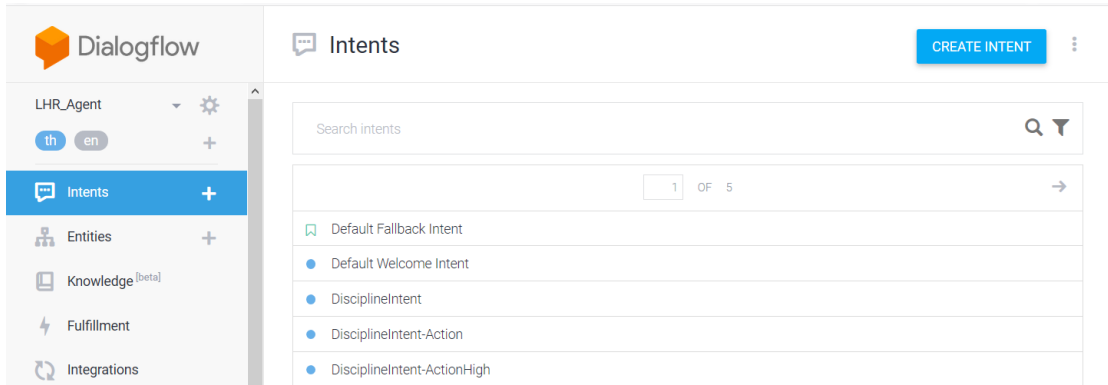
DialogFlow ถือเป็นแพลตฟอร์มในการพัฒนา Chatbot ที่มีจุดเด่นในการรองรับ การทำการประมวลผลความเข้าใจในภาษาธรรมชาติ (Natural Language Understanding) ได้ โดยที่ ผู้ใช้ไม่ต้องมีความรู้ทางการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์เลยก็ได้ DialogFlow สามารถแปลง ข้อมูลนำเข้า (Input) ของผู้ใช้ ให้เป็น เจตนา (Intent) โดยผ่านกระบวนการนี้ ทำให้ Chatbot สามารถหา Intent และสามารถบ่งชี้เพื่อจดจำสาระสำคัญ (Entity) บนข้อความนั้นๆ ได้ ทั้งยังให้ บริการฟรีในระดับการใช้งานเบื้องต้นอีกด้วย

ในปัจจุบันด้วยความสามารถของ Google นอกจากการใช้งานที่ง่าย DialogFlow ยังสามารถรองรับภาษาได้ถึง 20 ภาษา รวมทั้งภาษาไทยด้วย รวมทั้งสามารถติดต่อกับโปรแกรมส่ง ข้อความต่างๆ เช่น LINE, Facebook Messenger, Twitter ทำให้การใช้งาน DialogFlow เป็นไป อย่างแพร่หลาย และเป็นบริการอันดับแรกๆ ที่ผู้พัฒนาจะเลือกใช้เพื่อพัฒนา Chatbot

จุดอ่อนของ DialogFlow จะอยู่ที่การวางการประมวลผลเพื่อหาเจตนา (Intent) โดยในปัจจุบัน การวาง Intent ของ DialogFlow จะวางในลักษณะที่เรียกว่า การวางในแนวระนาบ (flat) นั่นคือ เมื่อผู้ใช้ส่งข้อความเข้ามาแล้ว DialogFlow จะประมวลผลข้อความนั้นๆ กับ Intent ทั้งหมดที่มีเสมอ ซึ่งทำให้หาก Chatbot มีความซับซ้อนมากขึ้น จะทำให้มี Intent มากขึ้นจนการ บำรุงรักษาอาจมีความยุ่งยากขึ้น

จุดอ่อนอีกข้อของ DialogFlow คือ สืบเนื่องจากการทำงานโดยไม่มี การเขียน โปรแกรม ทำให้เราไม่สามารถเพิ่มการคำนวณ หรือตัดสินใจใดๆ เข้าไปในตัว Chatbot ได้ ทำให้ตัว Chatbot ไม่สามารถคำนวณ หรือ เปรียบเทียบอะไรได้ ในกรณีนี้ทาง Google ได้เปิดช่องทางในการ

เรียก โปรแกรมภายนอกบน Firebase ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มในการเขียนฟังก์ชันบนคลาวด์ (Cloud Functions) เพื่อตอบโจทย์ข้อนี้ได้

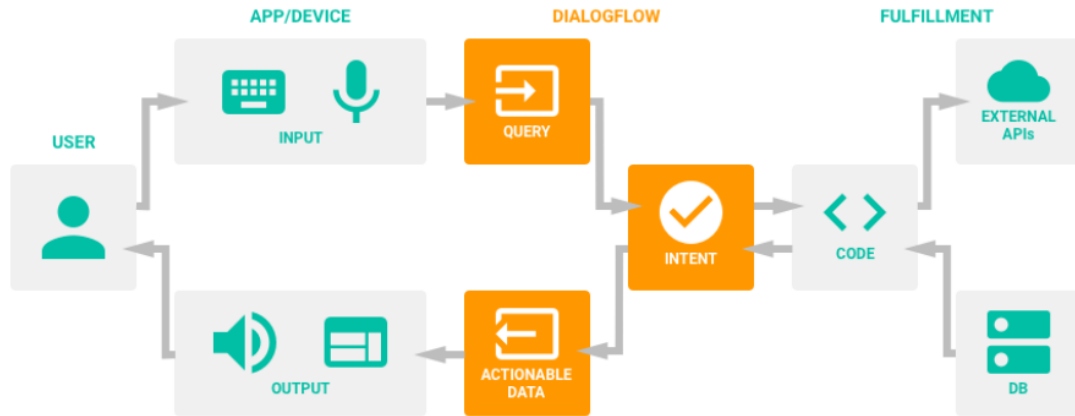

ภาพที่ 2.2 ตัวอย่างหน้าจอการพัฒนา Chatbot โดยใช้ DialogFlow

ส่วนประกอบที่สำคัญที่ควรรู้ในการใช้งาน DialogFlow

- 1) Agent: โดยปกติจะหมายถึงอะไรก็ตามที่สามารถรับรู้และตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมได้ แต่สำหรับ DialogFlow จะหมายถึงตัว Chatbot ที่ถูกสร้างขึ้น
- 2) Intents: เรื่องที่ผู้พัฒนาต้องการให้มีการตอบกลับไป หรือเรื่องที่ใช้กำลังจะพูดถึง ในบางครั้งเรื่องที่มีเจตนาเดียวกัน ก็สามารถจะถาม หรือเล่าได้ในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น เส้นทางจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิไปเซ็นทรัลลาดพร้าว สามารถพูดอีกอย่างว่า เส้นทางไปเซ็นทรัลลาดพร้าว เริ่มที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เป็นต้น การกำหนดกลุ่มประโยคที่มีเจตนาเดียวกันจะเป็นการสอนให้ตัวบอทสามารถรับรู้ได้ว่าผู้ใช้มีเจตนาอะไรได้ง่ายขึ้น
- 3) Entity[4]: เป็นส่วนประกอบของ intent คือเป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับระบบของเราและคำที่มีความหมายเหมือนกัน ใช้ในการสอนบอทให้สามารถเข้าใจภาษามนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น เพื่อสกัดความต้องการของผู้ใช้จากข้อความที่รับเข้ามา เช่น แมว จะสามารถมีค่าแทนได้ เช่น เหมียว หง่าว แมว เมื่อผู้ใช้กรอกข้อความว่า “อะไรเอ่ยร้อง เหมียว” ซึ่งคำว่าเหมียวก็หมายถึงแมว ระบบก็จะสามารถตัดสินใจและมีข้อความตอบกลับได้ถูกต้อง
- 4) Context: ใช้ในการสร้างความต่อเนื่องระหว่าง intent เพื่อให้บอทมีการสนทนาที่ลื่นไหลเหมือนมนุษย์มากที่สุด ในการสนทนาบางทีคำถามเดียวกันแต่บริบทต่างกันก็จะให้คำตอบไม่เหมือนกัน การกำหนด Context หรือบริบทของการสนทนาจะทำให้กระบวนการคิดของบอทมีความแม่นยำมากขึ้น
- 5) Event: คือเหตุการณ์ที่จะเกิดการเรียกใช้ intent นั้นๆ

- 6) Fulfillment: เป็นส่วนขยายเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความสามารถให้กับ Chatbot โดยเป็นการเสริมความสามารถของตัวบอท ในการหาข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาตอบคำถามจากผู้ใช้ได้

ภาพที่ 2.3 หลักการทำงานของ DialogFlow

จากภาพที่ 4 DialogFlow [5,6] มีหลักการทำงานดังนี้

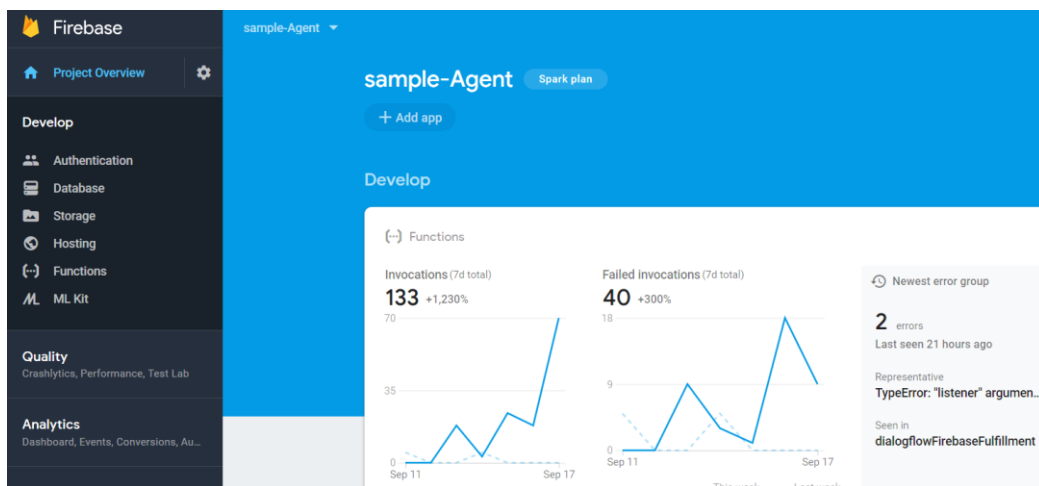
- 1) ตัว Agent จะรับ ข้อความสนทนาจากผู้ใช้ผ่านทางอุปกรณ์ หรือแอปพลิเคชันต่างๆเข้ามา เพื่อทำ NLU (natural language understanding) แปลความหมายเพื่อดูว่าผู้ใช้ต้องการ หรือมีเจตนา (Intent) อะไร ประกอบกับการดูบริบท (Context) ของข้อความนั้นๆ
- 2) เมื่อได้เจตนาแล้ว หากต้องมีการค้นหาข้อมูลจากภายนอก เช่น ข้อมูลสภาพอากาศหรือข้อมูลการจราจร Agent จะทำการเรียก โปรแกรมส่วนขยายเพื่อทำการติดต่อกับบริการภายนอกนั้นๆ หากไม่ต้องการก็จะเลือกคำตอบที่เป็นไปได้ของเจตนา นั้นๆ ออกมา
- 3) เมื่อได้รับคำตอบแล้ว Agent จะส่งคำตอบเป็นข้อความตอบกลับ (Actionable Data) ไปยังผู้ใช้ผ่านทางช่องทางต่างๆ

2.3.2 Firebase

Firebase [7-9] คือ บริการ backend และ แพลตฟอร์ม ครบวงจร สำหรับ นักพัฒนาแอปพลิเคชัน และโปรแกรมประยุกต์บนเว็บแพลตฟอร์มที่มีเครื่องมือและโครงสร้างพื้นฐาน ที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อช่วยให้นักพัฒนาสามารถสร้างแอปพลิเคชันที่มีคุณภาพสูง โดยรวบรวม เครื่องมือต่างๆ สำหรับการจัดการในส่วน Backend หรือ Server side มีการพัฒนาให้สามารถ จากบริการเก็บข้อมูลอย่างเดี่ยวมาเป็นแพลตฟอร์ม ครบวงจรสำหรับนักพัฒนาแอปพลิเคชัน รองรับ บริการแทบทุกอย่างที่นักพัฒนาฯ ต้องใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังคงเวลาและค่าใช้จ่าย ของการทำ แอปพลิเคชันในฝั่ง Server หรือการวิเคราะห์ข้อมูลให้อีกด้วย โดยมีทั้งเครื่องมือที่ฟรีและ เครื่องมือที่มีค่าใช้จ่าย (สำหรับการรองรับการใช้งานจำนวนมาก) ถูกออกแบบมาให้เป็น API และ

Cloud Storage สำหรับพัฒนา Realtime Application รองรับหลาย Platform ทั้ง iOS App, Android App, Web App

DialogFlow และ Firebase ต่างเป็นบริการของ Google ดังนั้น การใช้งานทั้งสองแอปพลิเคชันจึงสามารถเชื่อมต่อกันได้โดยง่าย และมีประสิทธิภาพ โดย DialogFlow จะใช้ Firebase เป็นส่วนที่รองรับ การหาคำตอบจากระบบภายนอก (Fulfillment) ทำให้การบริหารการส่งข้อมูลระหว่าง Server และ Chatbot เป็นไปได้โดยง่ายโดยที่นักพัฒนาไม่จำเป็นต้องเขียนโปรแกรมเพื่อควบคุมส่วนนี้เลย ทำให้การพัฒนา Chatbot เป็นไปได้โดยง่าย และทำให้ผู้พัฒนาสามารถเน้นการทำงานไปยังการทำบทสนทนา, Intents และ Entity เพียงอย่างเดียว ไม่จำเป็นต้องสนใจส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องมากจนเกินไป

ภาพที่ 2.4 ตัวอย่างหน้าจอของ Firebase

2.3.3 Bot Framework ของ Microsoft Azure

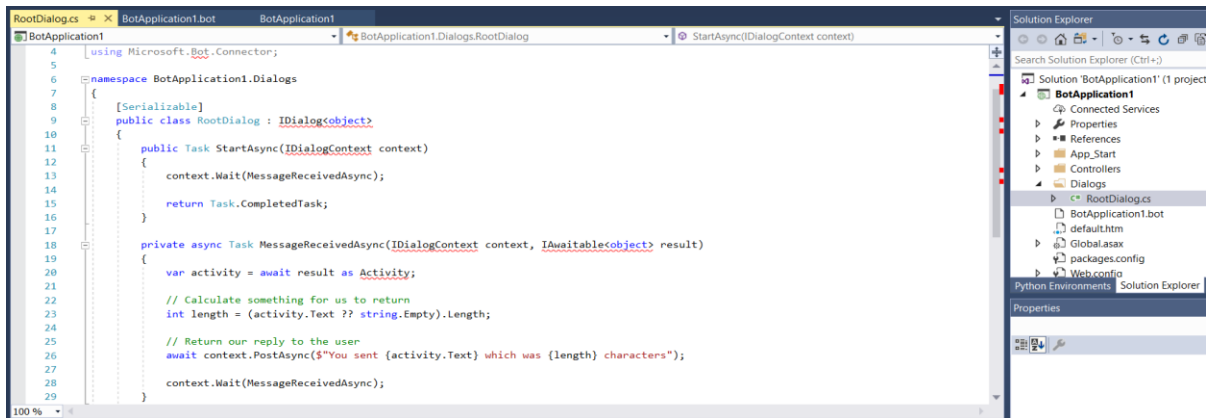
Microsoft Azure [10-13] คือ คลาวด์แพลตฟอร์ม (Cloud Platform) ของ Microsoft ที่เปิดกว้างและมีความยืดหยุ่นสูงเพื่อทำหน้าที่เป็นรากฐานสำหรับการสร้าง ติดตั้ง รวมถึงจัดการโซลูชัน รองรับการใช้งานในรูปแบบ IaaS (Infrastructure as a Service) และ PaaS (Platform as a Service) นั่นคือเราสามารถเข้าใช้บริการโดยให้ Microsoft ช่วยดูแลและจัดการด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และระบบเครือข่าย เหมาะสำหรับองค์กรทุกขนาด ไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุง ศูนย์ข้อมูลให้มีความยืดหยุ่นและรองรับกับความต้องการทางธุรกิจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยปัจจุบันจะมีบริการ Bot Framework เพิ่มเข้ามาเพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักพัฒนาเพื่อทำการสร้าง Chatbot ภายใต้คลาวด์แพลตฟอร์มของ Microsoft ได้

โดย Bot Framework นี้ จะเป็น Framework ที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม Chatbot ทำให้ผู้พัฒนาจะต้องมีความสามารถทางด้านการเขียนโปรแกรม ภาษา .NET (C#) หรือ

Node.js จึงจะสามารถใช้ และสร้าง Chatbot ขึ้นมาได้ แต่เมื่อเราสามารถเขียนโปรแกรมได้ก็จะทำให้การตอบสนองของ Chatbot เป็นไปตามที่นักพัฒนาต้องการได้อย่างถูกต้องมากกว่าพร้อมทั้งยังรองรับการคำนวณ และตัดสินใจภายใต้โปรแกรมได้อีกด้วย

ทั้งนี้ ในช่วงของการทดสอบ Chatbot นักพัฒนาสามารถจะเพิ่มคำที่มีความหมายเดียวกัน (Synonym) ไปใช้ช่วงการทดสอบได้ทันที ซึ่งสะดวกกว่าการที่จะต้องมาเพิ่มภายหลังแบบ DialogFlow

ดังนั้นจุดอ่อนสำคัญของ Microsoft Bot Framework คือการเขียนโปรแกรมทำให้บุคคลธรรมดาอาจจะเข้าถึงยากกว่า DialogFlow ส่วนเรื่องการติดต่อกับโปรแกรมส่งข้อความอื่นๆ นั้น จะมีเหมือน DialogFlow แต่จุดอ่อนสำคัญคือ ยังไม่สามารถติดต่อกับ LINE ซึ่งเป็นโปรแกรมที่เป็นที่นิยมสูงสุดในประเทศไทยได้ ทำให้นักพัฒนาในประเทศไทยให้ความสำคัญกับแพลตฟอร์มนี้น้อยกว่า DialogFlow


```
using Microsoft.Bot.Connector;

namespace BotApplication1.Dialogs
{
    [Serializable]
    public class RootDialog : IDialogContext
    {
        public Task StartAsync(IDialogContext context)
        {
            context.Wait(MessageReceivedAsync);

            return Task.CompletedTask;
        }

        private async Task MessageReceivedAsync(IDialogContext context, IAwaitable<object> result)
        {
            var activity = await result as Activity;

            // Calculate something for us to return
            int length = (activity.Text ?? string.Empty).Length;

            // Return our reply to the user
            await context.PostAsync($"You sent {activity.Text} which was {length} characters");

            context.Wait(MessageReceivedAsync);
        }
    }
}
```

ภาพที่ 2.5 ตัวอย่างหน้าจอการพัฒนา Chatbot โดยใช้ Microsoft Bot Framework

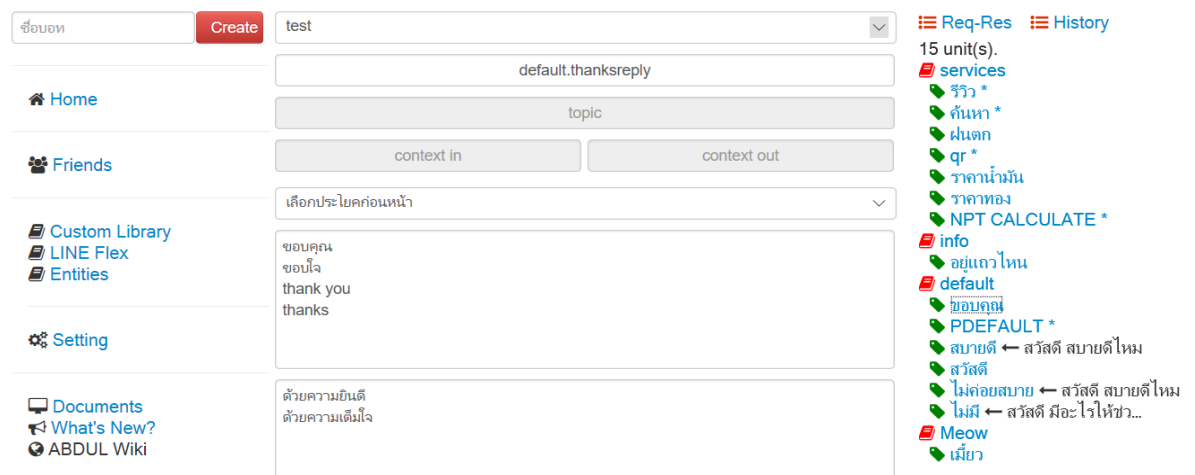
2.3.4 Abdul

Abdul [14,15] เป็นแพลตฟอร์มในการพัฒนา Chatbot ได้รับการวิจัยและพัฒนาจากหน่วยปฏิบัติการวิจัยวิทยาการมนุษยภาษา (Human Language Technology Laboratory) ของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถใช้เพื่อสร้าง Chatbot ของตัวเองได้ โดยตัวแพลตฟอร์มจะมีการกำหนดเจตนา (Intent) และใจความสำคัญ (Entity) บนข้อความที่ส่งมาจากผู้ใช้ คล้ายกับการหลักการทำงานของ DialogFlow พร้อมทั้งยังสามารถเขียนเชื่อมต่อกับโปรแกรมภายนอกเพื่อเรียกใช้บริการต่างๆ ในอินเทอร์เน็ต มาตอบคำถามของผู้ใช้ Chatbot ได้

ข้อดีของ Abdul คือ การที่ทีมงานนักวิจัยผู้สร้าง Abdul นั้นเป็นทีมงานคนไทยจาก NECTEC จึงสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ง่าย การใช้งานและคู่มือภาษาไทยทำให้ผู้พัฒนาคนไทย

สามารถเริ่มต้นได้ง่ายและรวดเร็ว และการที่ยังเป็นแพลตฟอร์มขนาดเล็ก ทีมนักวิจัยสามารถปรับเปลี่ยนลองแนวทางใหม่ๆ ที่เห็นว่าเป็นจุดอ่อนของผู้ให้บริการรายใหญ่ที่อาจขยับตัวช้ากว่าได้ จึงเป็นข้อได้เปรียบสำหรับนักวิจัยในประเทศไทย

ส่วนข้อเสีย พบว่า Abdul ในขณะนี้ยังผูกติดอยู่กับ แอปพลิเคชัน LINE เท่านั้น เนื่องด้วยจากการสำรวจของนักวิจัยจาก NECTEC พบว่า การใช้งานของคนไทยในปัจจุบันนิยมใช้งานจาก LINE มากกว่า จากแอปพลิเคชันอื่นๆ เป็นอย่างมาก ซึ่งอาจเป็นทั้งข้อดีและข้อจำกัด เพราะการติดต่อกับ LINE ผ่านทาง Abdul นั้นทำได้ง่ายมาก แต่มีข้อจำกัดอยู่ที่ห้องสนทนาของ LINE ในประเทศไทยนั้นยังจำกัดอยู่ที่จำนวนสมาชิกมากที่สุด 50 คนเท่านั้น หากต้องการให้รองรับคนมากกว่านี้จำเป็นจะต้องมีค่าใช้จ่ายตามแผนของ LINE ซึ่งอาจแพงมากเกินกว่าที่นักพัฒนาธรรมดาจะจ่ายได้ และด้วยความที่ยังเป็นแพลตฟอร์มขนาดเล็กที่ยังมีผู้รู้จักและทำงานด้วยได้ยังไม่มาก แม้จะมีคู่มือภาษาไทย แต่การใช้งานในระดับลึกยังคงไม่มีเอกสารคู่มือที่ลงลึก ณ ขณะนี้ แตกต่างจากผู้ให้บริการอย่าง Google หรือ Microsoft ทำให้การพัฒนาและการตอบรับจากผู้ใช้อาจจะยังไม่มากเท่าที่ควร

ภาพที่ 2.6 ตัวอย่างหน้าจอการพัฒนา Chatbot โดยใช้ Abdul

ตารางที่ 2.3.5 ตารางเปรียบเทียบ DialogFlow, Microsoft Azure, Abdul

รายการเปรียบเทียบ	DialogFlow	Microsoft Azure	Abdul
ความนิยม	สูง - ทั่วโลก	สูง - ทั่วโลก	กลุ่มในประเทศไทย
ความง่ายในการใช้งาน	สามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องมีความรู้ในด้านการเขียนโปรแกรม	จำเป็นต้องมีความรู้ด้านการเขียนโปรแกรม	สามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องมีความรู้ในด้านการเขียนโปรแกรม และการแบ่งเจตนาจะเป็นลำดับขั้นทำให้สามารถทำงานกับระบบใหญ่ได้ง่าย
ความสามารถในการเรียนรู้ภาษา	สูง และมีความน่าเชื่อถือจากความสามารถของ Google	สูง แต่อาจมีความน่าเชื่อถือน้อยกว่า DialogFlow	ยังต้องพิสูจน์
ข้อด้อย	เจตนา (Intents) ที่สร้างขึ้นจะอยู่ในระดับเดียวกันทั้งหมด ทำให้เมื่อระบบใหญ่ขึ้นจะทำงานยากขึ้น	การใช้งานเป็นโค้ดทั้งหมดทำให้การไล่งานต้องเป็นโปรแกรมเมอร์เท่านั้น	การใช้งานง่ายเมื่อเข้าใจ แต่เนื่องจากขาดคู่มือที่ดี จึงทำให้การเริ่มต้นทำได้ยาก
แอปพลิเคชันที่ใช้ได้	ใช้ได้กับ แอปพลิเคชันส่งข้อความที่เป็นที่นิยมในไทย เช่น LINE, Facebook Messenger, Twitters, Slack ได้	ใช้ได้กับ แอปพลิเคชันส่งข้อความที่เป็นที่นิยมในไทยได้ ยกเว้น LINE	ใช้ได้กับ LINE เท่านั้น
ค่าใช้จ่าย	จ่ายเมื่อใช้งานเกินโควต้า	จ่ายตามอัตราที่กำหนดไว้	ไม่มีค่าใช้จ่าย

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

3.1 กลุ่มเป้าหมายและกำหนดขอบเขตของการวิจัย

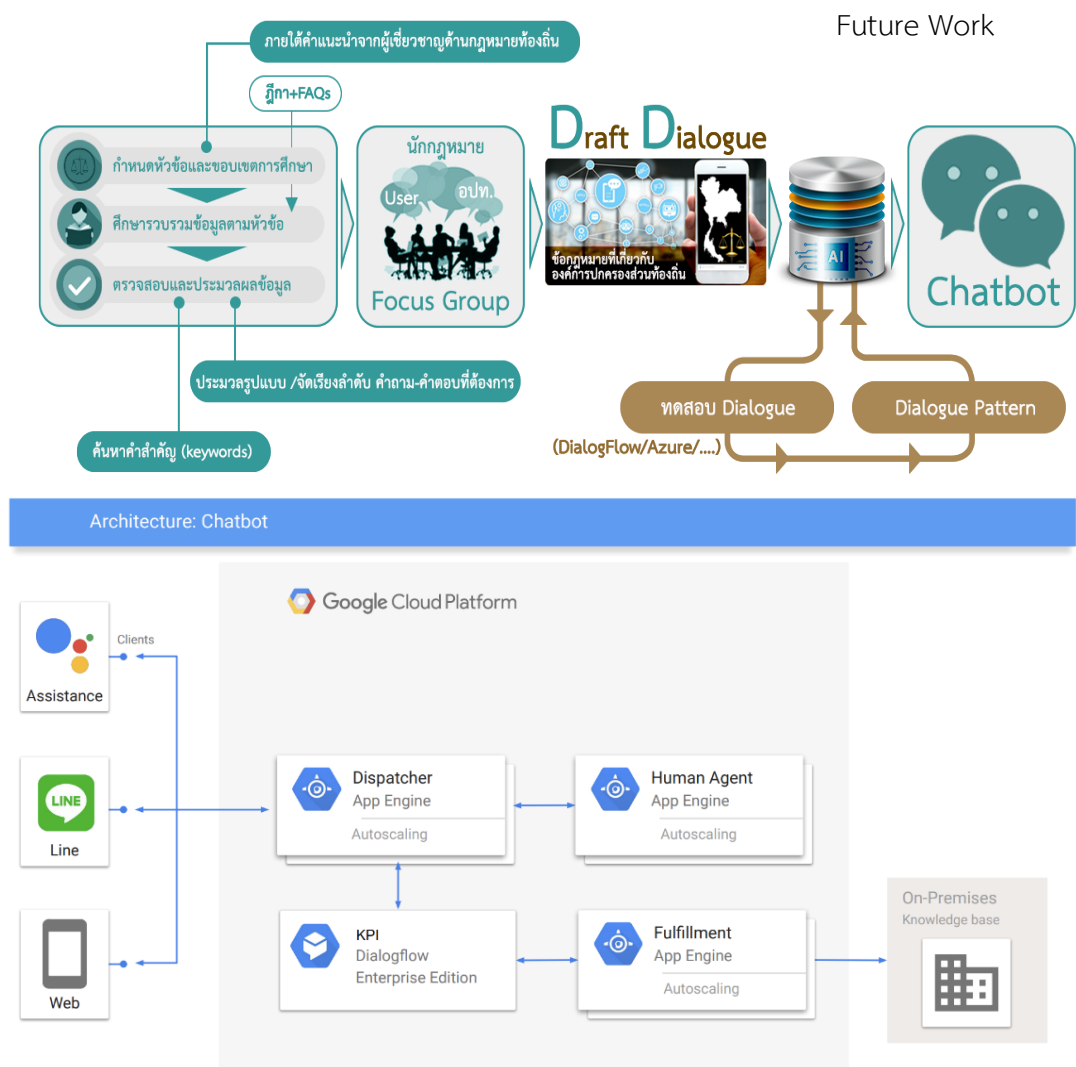
3.1.1 กลุ่มเป้าหมาย

เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.2 ขอบเขตหัวข้อของการวิจัย

การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

3.2 วิธีการศึกษาวิจัย

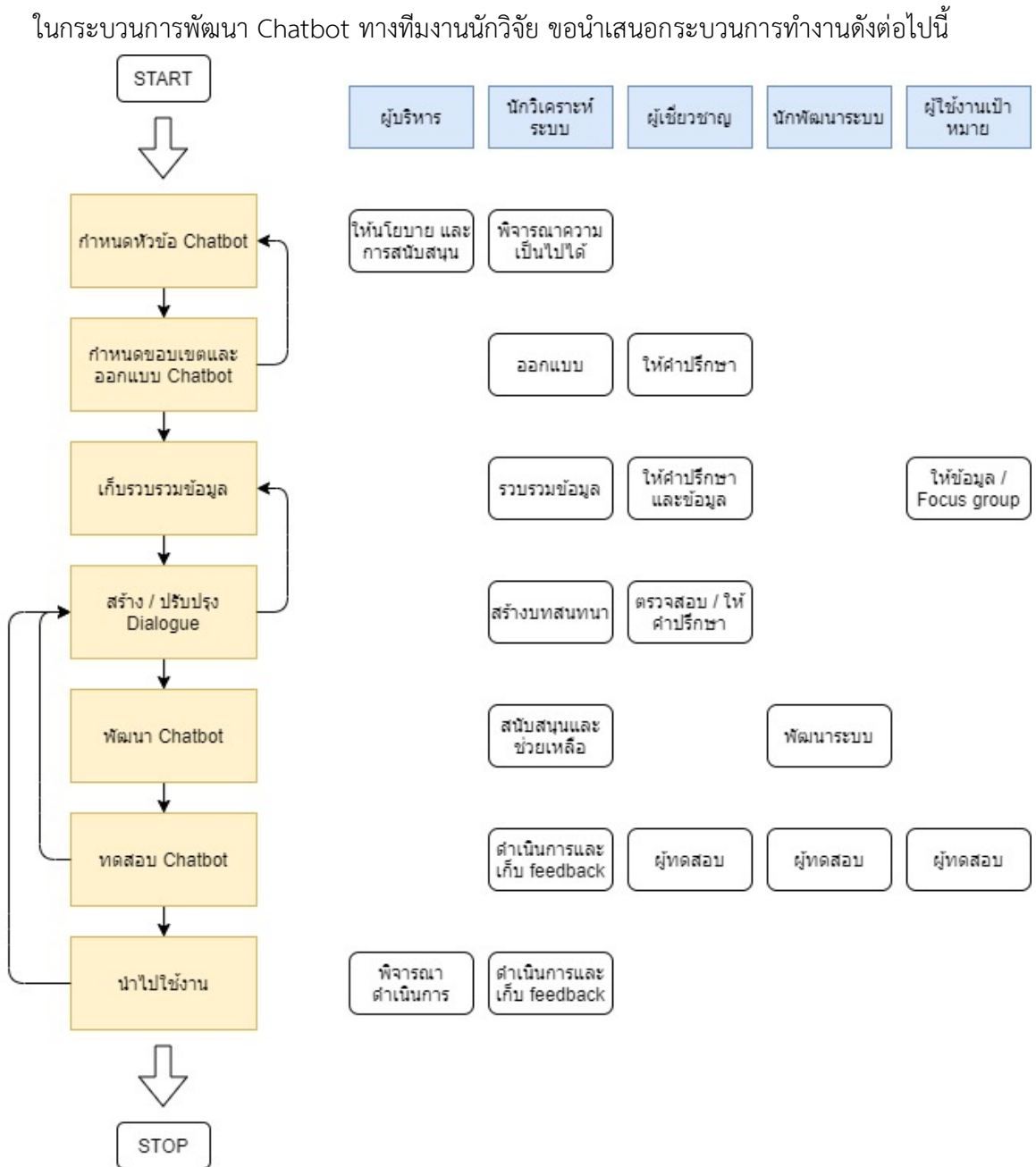
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนของการศึกษาวิจัย

จากภาพที่ 3.1 มีขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังนี้

- 1) กำหนดหัวข้อและขอบเขตของการศึกษา ภายใต้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายท้องถิ่น
- 2) ศึกษารวบรวมข้อมูลและคัดกรอง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในกรอบการวิจัยคำพิพากษารวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก กับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) นำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลโดยประมวลรูปแบบ “คำถามที่อาจเกิดขึ้น” ในประเด็นข้อกฎหมายต่างๆ พร้อมทั้ง “คำตอบ” สำหรับคำถามเหล่านั้น
- 4) จัดทำโครงสร้างกรอบสนทนา (Dialogue) ตามรูปแบบ (pattern) ที่ปัญญาประดิษฐ์เข้าใจ
- 5) ทดสอบกรอบสนทนา (Dialogue) โดยใช้เครื่องมือด้านปัญญาประดิษฐ์ เช่น Google DialogFlow โดยเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่น
- 6) นำกรอบสนทนาที่ผ่านการทดสอบแล้วไปจัดทำและพัฒนาเป็นฐานข้อมูล
- 7) นำเสนอผลการวิจัยต่อสถาบันพระปกเกล้า

3.3 ลำดับขั้นตอนการทำรอบสนทนาสำหรับ Chatbot

ภาพที่ 3.2 กระบวนการทำงานเพื่อพัฒนา Chatbot

กระบวนการทำงานเพื่อพัฒนา Chatbot

ก. กำหนดหัวข้อ Chatbot

ผู้บริหารหรือผู้กำหนดนโยบาย จะต้องกำหนดโจทย์การทำ Chatbot ที่ชัดเจน โดยต้องระบุว่า ต้องการเรื่องใด ใครควรจะเป็นผู้ใช้ และความคาดหวังที่จะได้จาก Chatbot คืออะไร โดยมีนักวิเคราะห์ระบบคอยให้คำปรึกษาพร้อมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ และความคุ้มค่าของโครงการ พร้อมกำหนดตัวผู้เชี่ยวชาญที่จะให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อของ Chatbot ก่อนที่จะดำเนินการในลำดับต่อไป

ข. กำหนดของแเขตและออกแบบ Chatbot

นักวิเคราะห์ระบบ จะทำการออกแบบ Chatbot ตามนโยบายที่ได้รับมา โดยในขั้นตอนนี้ควรได้ผลลัพธ์อย่างน้อยดังต่อไปนี้

- 1) User Persona เป็นการกำหนดว่า ผู้ใช้งานเป้าหมายเป็นใคร มีบุคลิกลักษณะอย่างไร เพื่อการออกแบบ Chatbot ที่เหมาะสมและตอบสนองกับการใช้งานของผู้ใช้งานกลุ่มนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) Botsona เป็นการกำหนด Chatbot ทั้งในกรณีที่เป็น Chatbot ใหม่ หรือต่อยอด Chatbot ที่มีอยู่แล้ว มีความจำเป็นจะต้องกำหนดลักษณะของ Chatbot ให้ชัดเจนเพื่อสื่อสารกับทีมงานทั้งหมดให้เข้าใจตรงกัน มีแนวความคิดเพื่อพัฒนา Chatbot ในทิศทางเดียวกัน
- 3) ขอบเขตและแผนการเก็บข้อมูลที่จะต้องใช้ในระบบ Chatbot จากทั้งผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ รวมถึงจากผู้ใช้งานเป้าหมายด้วย

Botsona: นักกฎหมายผู้ทรงคุณวุฒิ

อายุ: 45 - 60 ปี

ลักษณะตัวละคร : เป็นนักกฎหมายผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดซื้อ-จัดจ้าง ตอบคำถามผู้ที่เข้ามาถามด้วยภาษาที่เป็นทางการ มีการอ้างอิงกฎหมาย

ที่มา: <https://www.freepik.com/>

User Persona: เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อายุ: 30 - 60 ปี

ลักษณะตัวละคร: เป็นผู้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นผู้เกี่ยวข้องกับการประมูลโครงการ เป็นคณะกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างในโครงการนั้น แล้วเกิดปัญหาข้อสงสัย เกี่ยวกับระเบียบ/กฎหมายทั้งก่อนและหลังประมูลเสนอราคาหรือต้องการขอกฎหมายอ้างอิงเทียบเคียงกรณีปัญหาของโครงการหรือพื้นที่ของตนเอง

ที่มา: <https://board.postjung.com/>

987084board.postjung.com

User Persona: เอกชนผู้เข้าร่วมประมูลโครงการต่างๆ

อายุ: 30 - 45 ปี

ลักษณะตัวละคร: เป็นผู้เข้าร่วมประมูลโครงการแล้วเกิดปัญหาข้อสงสัย เกี่ยวกับระเบียบ/กฎหมายทั้งก่อนและหลังประมูลเสนอราคา หรือต้องการขอกฎหมายอ้างอิงกรณีที่อาจจะเคยมีปัญหาลงศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัย

ที่มา: <https://www.freepik.com/>

ภาพที่ 3.3 ตัวอย่างการกำหนด User Persona และ Botsona

ค. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อแบบของ Chatbot ได้รับการอนุมัติ จึงจะดำเนินการต่อในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้เชี่ยวชาญเองจะเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ให้ข้อมูลและคำปรึกษาไปด้วย การเก็บข้อมูลจากผู้ใช้งานเป้าหมายเป็นไปเพื่อจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อปรับ User Persona และ Botsona ให้เหมาะสมกับการใช้งานจริง
- 2) เพื่อรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นจากหัวข้อของ Chatbot ในคราวนั้น ๆ จากตัวผู้ใช้งานเอง รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ จากตัวผู้ใช้งานเองด้วย

ง. การสร้าง/ปรับปรุงบทสนทนา (Dialogue)

เมื่อข้อมูลถูกเก็บรวบรวมแล้วเรียบร้อยทั้งหมด หรือเพียงบางส่วน นักวิเคราะห์ระบบจะนำมาสร้างบทสนทนา (Dialogue) เพื่อตอบโต้จากผู้ใช้งานจริง และคำแนะนำจากผู้ใช้งานจริง ในขั้นตอนนี้ผู้เชี่ยวชาญจะเปลี่ยนบทบาทตัวเองกลายเป็นผู้ตรวจสอบบทสนทนาที่เกิดขึ้นว่าถูกต้อง ครบถ้วน ตรงตามหลักวิชาหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อควบคุมคุณภาพให้ผู้ใช้งานได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเสมอ ซึ่งอาจจะมีต้องไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมบ้างแล้วแต่กรณี

จ. การพัฒนาระบบ

เมื่อบทสนทนาได้ถูกออกแบบมาเรียบร้อยแล้ว บทสนทนาจะถูกส่งต่อให้แก่นักพัฒนาระบบ (Developer) ในการฝึก Chatbot ให้สามารถใช้งานได้ตามบทสนทนาที่ออกแบบไว้แล้วได้ ในขั้นตอนนี้นักพัฒนาระบบจะต้องมีเครื่องมือในการพัฒนาที่เหมาะสมกับงบประมาณและความเร่งด่วนของโครงการ

ฉ. การทดสอบ Chatbot

เมื่อการพัฒนา Chatbot เสร็จสิ้นลง ขั้นตอนต่อไปคือการทดสอบ Chatbot โดยการทดสอบจะเกี่ยวข้องกับบุคคลสามกลุ่มเป็นอย่างน้อย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ นักพัฒนาระบบ และผู้ใช้งานเป้าหมาย ที่จะต้องเปลี่ยนบทบาทตัวเองเป็นผู้ทดสอบระบบ โดยหลักการแล้วกระบวนการทดสอบ Chatbot จะเริ่มจากตัวบท (Script) ของ Chatbot ผู้ทดสอบควรที่จะได้คิดบทพูดใหม่ ๆ ตาม Script ของ Chatbot เพื่อสร้างบทสนทนาทางเลือกและฝึกให้ Chatbot สามารถตอบคำถามครอบคลุมถึงคำถามทางเลือกอื่น ๆ ได้ด้วย หาก Chatbot สามารถตอบสนองคำถามได้อย่างหลากหลาย จะสามารถใช้เป็นดัชนีชี้วัดความเก่งของ Chatbot ได้ด้วย

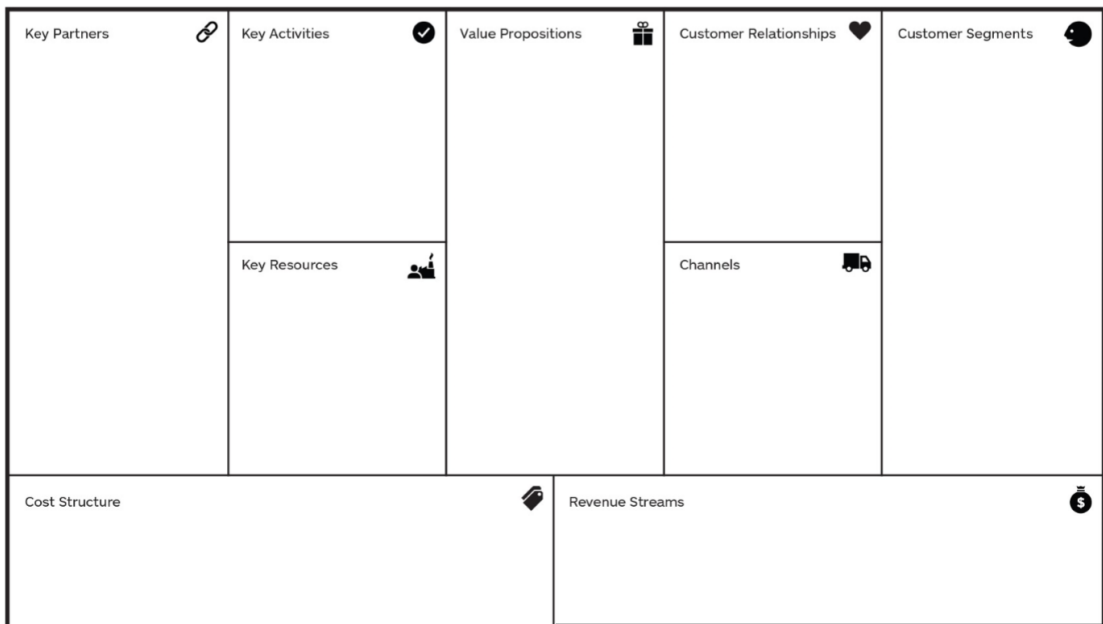
ช. การใช้งานจริง

หลังจากผ่านการทดสอบ จึงจะนำออกไปใช้จริง แต่ทั้งนี้การทดสอบโดยคนบางกลุ่มไม่ใช่ผู้ใช้งานจริงทั้งหมด อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการใช้งานจริงได้ ซึ่งตามทฤษฎีแล้วการทดสอบของทีมงานจะทำได้เพียง 20% ของการใช้งานจริง นั่นคือข้อผิดพลาดและทางเลือกการสนทนาต่าง ๆ จะครอบคลุมเพียง 20% ของการใช้งานจริงเท่านั้น ในขั้นตอนนี้หากผู้บริหารเห็นควรให้นำออกใช้งาน

นักวิเคราะห์ระบบควรจะคอยติดตามการใช้งาน และเก็บบทสนทนาใหม่ ๆ เข้าสู่กระบวนการปรับปรุง และพัฒนา Dialogue เพื่อที่จะทำให้ Chatbot มีความสามารถที่เก่งไปขึ้นเรื่อย ๆ นั่นเอง

3.3.1 เครื่องมือในการพัฒนา Chatbot

ในการวิเคราะห์ภาพรวมและความคุ้มค่าของการทำโครงการใด ๆ ก็ตามเราสามารถประยุกต์ใช้งานเครื่องมือที่ชื่อว่า Business Model Canvas เพื่อทำการสำรวจและตอบคำถามทั้ง 9 ด้าน ให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งที่กำลังจะดำเนินการจะมีความคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้หรือไม่

ภาพที่ 3.4 Business Model Canvas

โดยคำถามทั้ง 9 ด้าน ได้แก่

- 1) Key Partners เริ่มต้นจากสำรวจบุคลากรที่จะใช้ในโครงการ มีความพร้อมหรือไม่ และจำเป็นจะต้องติดต่อกับใครบ้าง ในที่นี้จะหมายถึงการกำหนดตัวนักวิเคราะห์ระบบ และผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อนั้น ๆ
- 2) Customer Segment กำหนดกลุ่มผู้ใช้เป้าหมายว่าระบบหรือหัวข้อโครงการนั้น จะทำให้กลุ่มผู้ใช้กลุ่มใด
- 3) Value Proposition จากหัวข้อ Key Partners และ Customer Segment ประกอบกัน เราจะสามารถเขียนได้ว่า คุณค่าของโครงการนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์อะไรบ้าง

- 4) Key Activities เพื่อที่จะให้สามารถดำเนินโครงการได้ตั้งแต่ต้นจนจบ จำเป็นจะต้องมีกิจกรรม การประชุม สัมมนา อะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ผลลัพธ์ตามที่ได้คาดหวังไว้ และจะนำไปสู่การกำหนดต้นทุนในหัวข้อถัด ๆ ไป
- 5) Key Resources เมื่อกำหนดกิจกรรม และโครงการแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการดูทรัพยากรที่มี ทั้งเครื่องมือ ระบบต่าง ๆ ที่เก็บข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่มี ทั้งนี้เพื่อสำรวจความพร้อมและการลงทุนเพิ่มเติมหากมีความจำเป็น
- 6) Customer Relationships การเข้าถึงตัวผู้ใช้งานจริง เราสามารถหาความร่วมมือจาก ผู้ใช้งานจริงได้อย่างไร จะติดต่อได้อย่างไร หรือใครจะเป็นผู้ที่สามารถประสานงานให้เข้าพบ ตัวผู้ใช้งานเป้าหมายได้
- 7) Channels การติดต่อสื่อสารกับทางผู้ใช้งานเป้าหมาย ทั้งนี้หากเป็นโครงการ Chatbot จะรวมไปถึงผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการว่า Chatbot ที่ผู้ใช้งานระบบจะได้รับ ควรจะมาในรูปแบบไหนด้วย
- 8) Cost Structure เป็นการประมวลกิจกรรม การลงทุนที่จะต้องเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ เพื่อกำหนดโครงสร้างต้นทุน ทั้งนี้ให้รวมถึงต้นทุนในการดำเนินงานและต้นทุนต่อเนื่องหาก ต้องมีการดูแลระบบต่อไปด้วย เป็นการสรุปให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเรื่องต้นทุนได้
- 9) Revenue Streams โดยปรกติหากเป็นการทำโครงการเชิงธุรกิจ จะมีการกำหนดด้วยว่า รายได้จากผลลัพธ์ของโครงการจะมาจากแหล่งใด สามารถคืนทุนได้เมื่อใด เป็นการ วิเคราะห์ความคุ้มค่าในเชิงพาณิชย์ โดยคำถามนี้อาจจะประยุกต์ใช้กับผลตอบแทนที่ไม่เป็น ตัวเงินได้กรณีไม่ได้นำผลลัพธ์ของโครงการไปใช้ในเชิงพาณิชย์ โดยจะสามารถสรุปเป็นความ คุ้มค่าของโครงการเพื่อการตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินโครงการได้ต่อไป

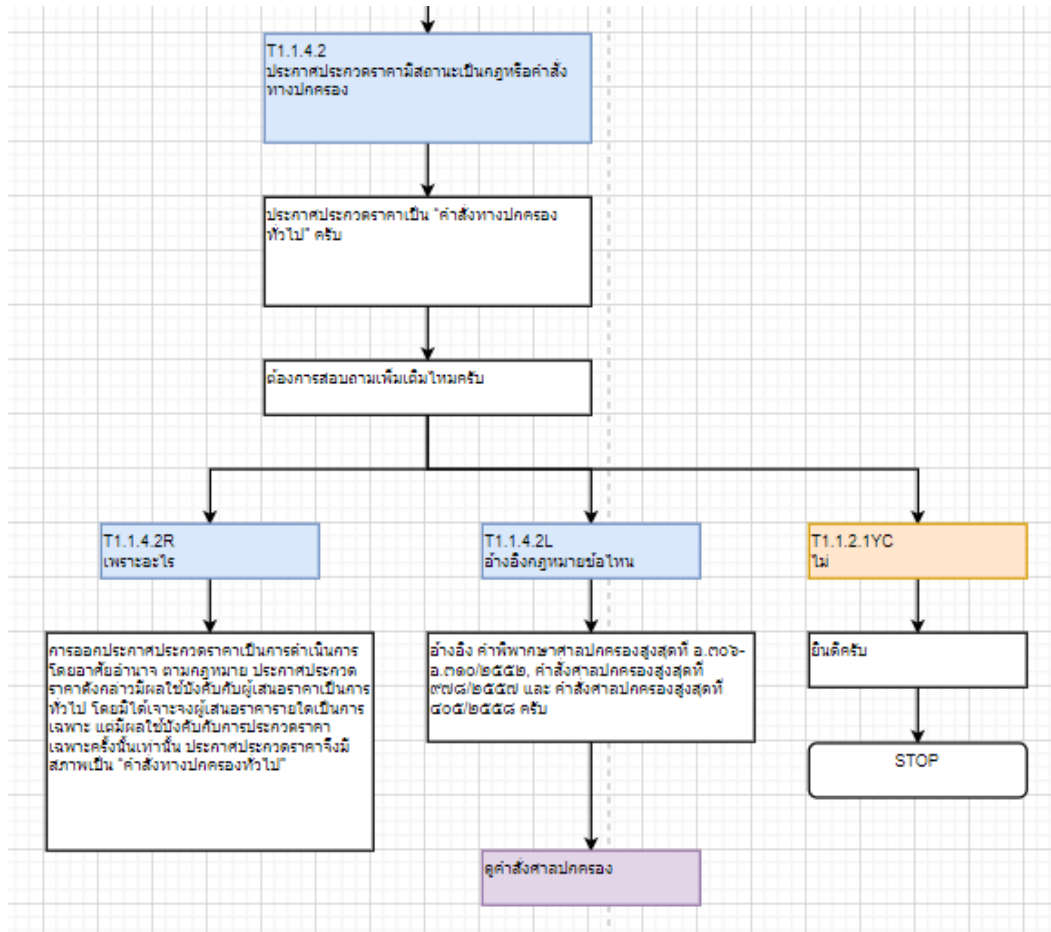
3.3.2 เครื่องมือในการสร้างบทสนทนา

ในการสร้างบทสนทนาโครงการ Chatbot จะใช้การสร้างในรูปแบบของแผนภูมิบทสนทนาคำถามคำตอบ (Dialogue diagram) โดยในที่นี้นักวิจัยขอนำเสนอระเบียบวิธีการสร้างดังนี้

ตารางที่ 3.3.2 สัญลักษณ์และความหมายของการออกแบบ Dialogue Diagram

สัญลักษณ์	ความหมาย	หมายเหตุ
	จุดเริ่มต้น หรือ สิ้นสุดของบทสนทนา	
	บทสนทนาที่ผู้ใช้งานพูด เพื่อเปิดการสนทนา (Welcome Intent) หรือบทสนทนาเพื่อปิดการสนทนา (Closure Intent)	อาจหมายถึงคำเรียก Chatbot ให้เริ่มต้นการทำงาน เช่น 'Ok Google' ของ Google Assistant เป็นต้น
	บทสนทนาของ Chatbot เมื่อได้รับคำถามหรือคำตอบของผู้ใช้งาน	
	ทางเลือกในการถามคำถามกับ Chatbot	อาจแสดงผลเป็นปุ่ม หรือรายการขึ้นมาให้ผู้เลือกใช้โดยไม่จำเป็นต้องพิมพ์หรือพูดเข้ามา หรือ อาจเป็นคำถามทั้งหมดที่ผู้ใช้สามารถพิมพ์ถามเข้ามาได้
	ตัวเชื่อมไปยัง diagram อื่น ๆ	ใช้ในกรณี diagram มีขนาดใหญ่มาก ไม่สามารถใส่ทุกอย่างลงใน diagram เดียวกันได้ทั้งหมด
	คำตอบที่ Chatbot จะพูดเมื่อไม่สามารถตอบคำถามได้ อาจเนื่องจากยังไม่มีข้อมูล หรือไม่เข้าใจคำถาม	จุดนี้จะใช้เป็นจุดสังเกต ให้แก่ผู้พัฒนาระบบ และนักวิเคราะห์ระบบในการสานต่อโครงการได้
	จุด download เอกสาร	ผู้ใช้งานสามารถกด download เอกสารได้
	จุดที่ยังไม่มีเอกสาร	จุดนี้จะใช้เป็นจุดสังเกต ให้แก่ผู้พัฒนาระบบ และนักวิเคราะห์ระบบในการสานต่อโครงการได้

จากสัญลักษณ์ในตารางที่ 3.3.2 จะสามารถนำมาใช้ในการเขียน Dialogue ของ Chatbot ได้ โดย Dialogue ในโครงการจะแนบเป็นแฟ้มเอกสาร เป็นภาคผนวก ง ของรายงานฉบับนี้ โดยตัวอย่างการเขียนจะสามารถดูได้จากภาพที่ 3.5

ภาพที่ 3.5 ตัวอย่างการเขียน Chatbot Dialogue

หลักการตั้งหมายเลขของ Intent เพื่อการอ้างอิงภายหลังสามารถกำหนดได้ด้วยรูปแบบต่อไปนี้

TX-P-Q-FFG

TX - หมายถึงรหัสของ Chatbot เพื่อบอกว่าเป็น Chatbot ไດ

P - หมายถึง เลขแทนหัวข้อของ Chatbot ว่ามีขอบเขตครอบคลุมหัวข้อใด

Q - หมายถึง หมายเลขของคำถาม แสดงว่าเป็นคำถามข้อใด

FF - หมายถึง หัวข้อย่อยของคำถามนั้น ๆ อาจแตกออกเป็นหลายชั้นได้ แต่ไม่ควรจะลงลึกมาก

G - หมายถึง ส่วนห้อยท้ายของคำถามนั้น ๆ กรณีเป็นการตอบคำถามใช่หรือไม่ก็จะใส่เป็น Y หรือ N เป็นต้น

ยกตัวอย่างเช่น คำถาม ของ Chatbot T1 เรื่องความชอบไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำถามที่ 4 คำถามย่อยที่ 2 และเป็นการถามหาข้อกฎหมาย จะเขียนได้เป็น T1-1-04-02L

เมื่อ T1 คือ รหัสของ Chatbot

1 คือ รหัสของขอบเขตที่เกี่ยวข้อง ความชอบไม่ชอบด้วยกฎหมาย

04 คือ คำถามที่ 4

02 คือ คำถามย่อยที่ 2

L คือ การถามหาข้อกฎหมายจากคำตอบของข้อย่อยที่ 2

เราจะสามารถอ้างอิงถึง Intent และเข้าไปดูหรือปรับปรุง Intent นั้น ๆ ได้โดยง่าย โดยเฉพาะเมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่ม

3.3.3 เครื่องมือในการสร้าง Chatbot

ในการสร้างตัว Chatbot ในปัจจุบันมีเครื่องมือหลากหลายที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ ในการสร้าง Chatbot ได้โดยที่ไม่ต้องมีความรู้ด้านปัญญาประดิษฐ์อย่างลึกซึ้งก็ได้ แต่ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือใดก็ตาม การทำ Chatbot จะมีพื้นฐานเดียวกัน โดยโครงสร้างของตัว Chatbot จะประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ๆ ต่อไปนี้

ก) ผู้ให้บริการ (Agent)

หมายถึง ตัว Chatbot เอง โดยสามารถสร้าง Chatbot ได้มากกว่าหนึ่งตัว ในเครื่องมือที่ใช้ ซึ่ง Chatbot แต่ละตัวจะหมายถึง 1 Agent สามารถเลือกใช้ และนำมาประสมกันได้ตามแต่ความสามารถของเครื่องมือ นั้น ๆ

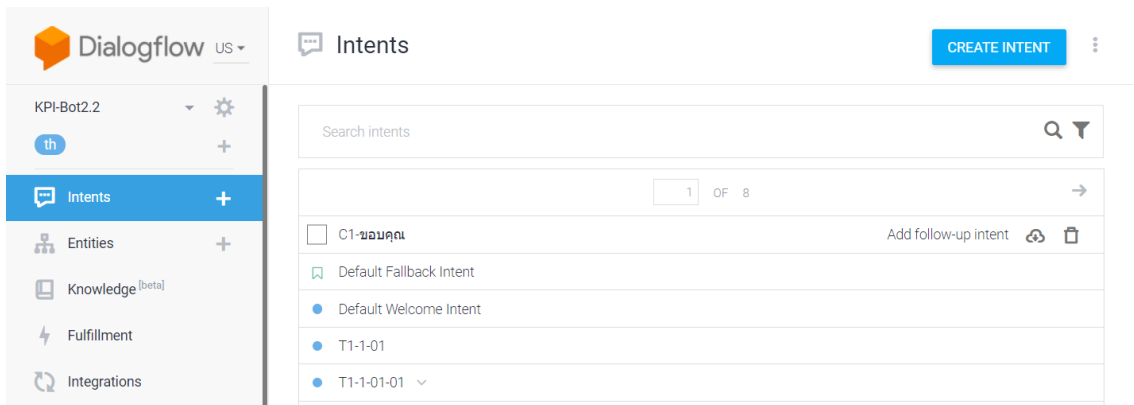
ข) เจตนา (Intent)

หมายถึง หัวข้อการสนทนาที่ผู้ใช้สามารถพิมพ์หรือถามเข้ามาได้ โดยส่วนนี้ ผู้พัฒนาระบบจะสร้างขึ้นตามการออกแบบบทสนทนาและจะสามารถสร้างบทสนทนาในรูปแบบอื่น ๆ ที่จะหมายถึงเจตนาเดียวกันได้ ทั้งนี้เพื่อให้หนึ่งคำถามสามารถรองรับการถามจากผู้ใช้งานได้หลากหลายรูปแบบและทำให้ผู้ใช้มีประสบการณ์การใช้งานที่ดีได้

ค) คำศัพท์ (Entity)

หมายถึง คำศัพท์ต่าง ๆ ที่มีความหมายเดียวกัน สามารถกำหนดให้เป็นตัวแปรตัวเดียวกันได้ เพื่อลดการสร้างบทสนทนา เช่น คำว่า การมีส่วนได้ส่วนเสีย อาจจะกำหนดคำศัพท์ที่มีความหมายเดียวกัน เป็น การฮั้วกัน, การมีประโยชน์ร่วมกัน, มี conflict of interest เป็นต้น หากผู้ใช้งานถามด้วยคำที่มีความหมายเดียวกัน ระบบจะรับรู้ทั้งหมดนั้นคือ การมีส่วนได้ส่วนเสียนั่นเอง

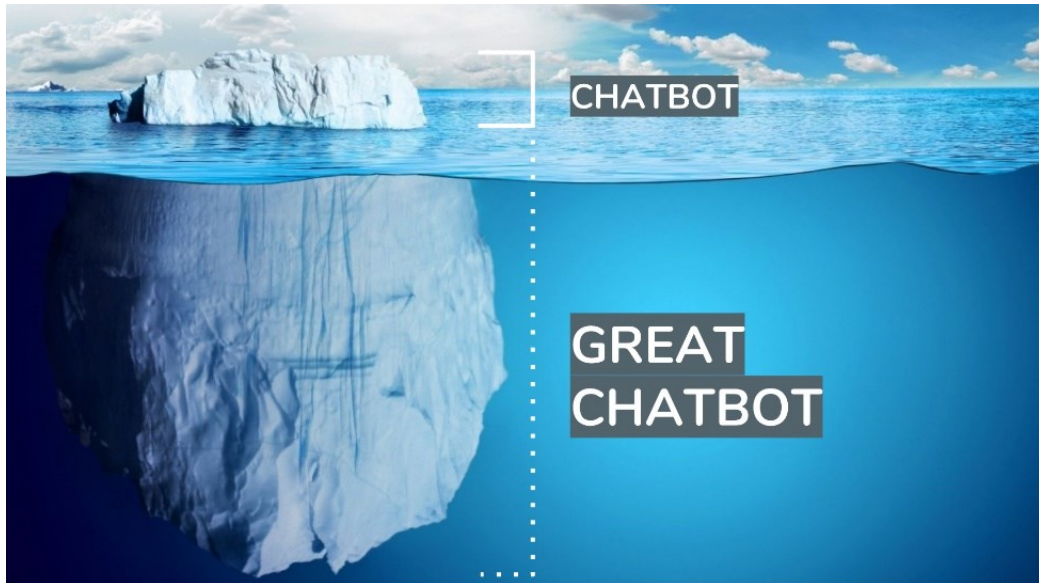
สำหรับในโครงการนี้ ทางทีมนักวิจัยเลือกใช้ เครื่องมือ DialogFlow (<https://DialogFlow.cloud.google.com>) ซึ่งพัฒนาโดย Google มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้าง Chatbot ที่เป็นที่ยอมรับ และมีการประมวลผลภาษาธรรมชาติที่ดีและเชื่อถือได้มากที่สุด เพื่อให้ได้ตัว Chatbot ที่เหมาะสมกับงานประมวลผลทางด้านกฎหมายมากที่สุด

ภาพที่ 3.6 หน้าจอตัวอย่างของ DialogFlows

3.3.4 เครื่องมือในการทดสอบ Chatbot

หลังจาก Chatbot ได้รับการพัฒนาเรียบร้อยแล้ว กระบวนการที่สำคัญของการทำให้ Chatbot มีประสิทธิภาพสูงขึ้น คือ การทดสอบระบบ จากภาพที่ 3.7 ในการสร้าง Chatbot นั้น นักพัฒนาระบบ และนักวิเคราะห์ระบบ จะสามารถทำให้ Chatbot สามารถตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้ได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ในความเป็นจริงแล้ว ยังมีรูปแบบของคำถามอีกมากมายที่อาจจะสื่อถึงความหมายเดียวกัน และอาจจะมียังคำถามอีกหลายอย่างที่ Chatbot ยังไม่สามารถตอบได้

ภาพที่ 3.7 อุปมาอุปไมยการสร้าง Chatbot

การทดสอบ Chatbot จึงเสมือนเป็นการเก็บข้อมูลหลังจากที่ได้พัฒนาระบบเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยหลักการคือ การที่จะต้องให้ผู้ใช้งานมาใช้งานให้ได้มากที่สุดเพื่อเก็บคำถามในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้ใช้งานมาปรับปรุงระบบให้มีความสามารถรองรับคำถามเหล่านั้นให้ได้ทั้งหมด

ในการทดสอบ Chatbot จะมีขั้นตอนดังภาพที่ 3.8 โดยขั้นตอนจะเริ่มจากการทำ Test Script หรือแบบฟอร์มการทดสอบ Chatbot โดยจะแบ่งเป็นหัวข้อและคำถามต่าง ๆ ที่ถูกออกแบบไว้ มีเป้าหมายคือต้องการให้ผู้ใช้งานระบบคิดคำถาม หรือคำพูดที่มีความหมายเดียวกัน ในมุมมองของผู้ใช้คนนั้น ๆ ให้สามารถสื่อได้ถึงคำถามใน Script ได้ ตัวอย่าง Test Script จะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

ขั้นตอนต่อมา คือ การกำหนดตัวผู้ที่จะเข้าร่วมทดสอบ ผู้ทดสอบสามารถเป็นไปได้อย่างสามประเภท ได้แก่ ทีมงานของผู้พัฒนาระบบเอง รวมถึงตัวนักวิเคราะห์ระบบ, ทีมงานจากผู้เชี่ยวชาญ และ ทีมงานจากผู้ใช้งานเป้าหมาย โดยสำคัญที่สุดคือทีมงานจากผู้ใช้งานเป้าหมายที่ควรจะนำเข้ามาทดสอบให้ได้

3.3.5 ตัวอย่าง Chatbot Test Script

จากภาพที่ 14 Test Script จะประกอบด้วย

1) Intention Tag ที่จะกล่าวถึง ไอเดียหลักของคำถามในข้อนั้น ๆ ว่าผู้ทดสอบระบบหากอ่านข้อความนี้แล้วจะถามได้อย่างไรบ้าง เช่น Intention Tag จะพูดว่า “หากมีการกำหนด x โครงการ หรือ มูลค่าโครงการ x บาท จะเป็นการกีดกันหรือไม่” เป็นต้น ในส่วนนี้จะป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้ใช้ระบบคิดคำถามตาม Dialogue ที่ออกแบบไว้ได้

No.	Intention Tag	Event	ข้อความที่คุณพิมพ์ หรือคลิก	ข้อความที่ระบบควรจะตอบกลับมา (Expected Result)	Result	Date DD/MM/YYYY	Time HH:MM	Remark
Test Case 0 : Greeting Message								
0		กดเห็นเพื่อนหรือกรร	(ไม่พิมพ์ หรือ คลิก)	ขอมติที่เป็นเพิ่มกับเรา หากไม่ต้องการบริการจึงเลือก ขอไปยังที่เลขที่ขอทราบขอคหน้าจอสลับไปใช้งานจนจ้งเดือน	Pass			
Test Case 1 : Welcome								
1	001-Welcome		ส้จ้	สวัสดี ABC Robot ยินดีให้บริการ ในทราบว่ามีอะไรให้ช่วยเหลือ	Pass			

ภาพที่ 3.9 ตัวอย่างของ Chatbot Test Script

2) Event อาจเป็นการกดปุ่ม หรือ ขึ้นมาเอง หรือ ต้องให้ผู้ใช้ระบบพิมพ์เข้าไป เป็นต้น

3) ข้อความที่คุณพิมพ์ หรือคลิก จะเป็นส่วนที่ผู้ใช้ระบบจะต้องบันทึกให้ระหว่างการทดสอบ จะมีมากกว่าหนึ่งประโยคก็ได้

4) Expected Result จะเป็นคำตอบของ Chatbot ต่อคำถามนั้น ๆ หากได้รับคำตอบตรงกับที่คาดหวังไว้จะถือว่าผ่าน หากไม่ได้ จะถือว่าไม่ผ่าน

5) Result จะมีไว้ให้บันทึกว่า การทดสอบกับประโยคนี้ ผ่าน หรือไม่ผ่าน

6) วันที่ และ เวลาทดสอบ เพื่อที่จะให้นักพัฒนาระบบกลับมาตรวจสอบได้ถูกในกรณีที่คุณทดสอบระบบมาทำการทดสอบภายหลัง

7) Remark หมายเหตุ เพื่อบันทึกข้อสามสำคัญต่าง ๆ

จากลำดับขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการของงานวิจัยที่ได้กล่าวไปในบทที่ 3 นี้แล้ว ทีมงานนักวิจัยสามารถสร้าง Chatbot เพื่อตอบคำถามด้านกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อ-จัดจ้างได้ โดยผลลัพธ์จะได้กล่าวถึงในบทที่ 4

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากระเบียบวิธีการทำงานที่ได้นำเสนอในบทที่ 3 ทางทีมงานนักวิจัยได้นำมาใช้งานกับการทำ Chatbot เกี่ยวกับกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ภาพรวมและความคุ้มค่าในการสร้าง Chatbot

ในขั้นตอนนี้ทางทีมงานนักวิจัยได้เขียน Business Model Canvas มาได้ ตามภาพที่ 4.1

Key Partners - ทีมงานของสถาบันพระปกเกล้า - ทีมงานจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนา AI และ Chatbot - ทีมงานจากศาลปกครองสูงสุด ผู้เชี่ยวชาญในคดีการจัดซื้อจัดจ้าง - ทีมงานจาก บ.เดีพพีริส ที่ปรึกษาด้านการทำระบบคอมพิวเตอร์ - ทีมงานจากกรมบัญชีกลาง - ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	Key Activities - กำหนดหัวข้อการพัฒนา Chatbot - ศึกษาความเป็นไปได้ - กำหนดตัวผู้เชี่ยวชาญ ที่ปรึกษา และผู้ใช้เป้าหมาย - รวบรวมข้อมูล และแปลงสู่บทสนทนา - พัฒนา Chatbot และทดสอบ Key Resources - Google Meet / Zoom - Dialogflow - Draw.io - LINE - Google Assistant - BotCopy (Chatbot Web)	Value Propositions - ช่วยให้ผู้ใช้งานที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถค้นหาหรือเข้าถึงกฎระเบียบ กฎหมายต่างๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว - ลดภาระของศาล หรือนักกฎหมายในการให้คำปรึกษา หรือพิจารณาเรื่องร้องเรียน	Customer Relationships - สามารถนัดหมายได้โดยผ่านสถาบันพระปกเกล้า Channels - Focus Group - นัดประชุม/Meet/Zoom - LINE - Web chat	Customer Segments - ผู้มีหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
Cost Structure - ค่าตอบแทนบุคลากรในโครงการ - ค่าจ้างที่ปรึกษา - ค่าเช่าระบบ Dialogflow และ LINE ยังไม่ถึงปริมาณการใช้งานที่ต้องเสียค่าบริการ		Revenue Streams - เนื่องจากเป็นงานวิจัยที่สถาบันยังไม่ได้คิดถึงรายได้ จึงยังไม่พิจารณา ณ จุดนี้		

ภาพที่ 4.1 Business Model Canvas ของงาน Chatbot การจัดซื้อจัดจ้าง

4.2 การสร้างบทสนทนา

ในขั้นตอนนี้ทางทีมงานนักวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

ก. ทีมงานจากศาลปกครองสูงสุด

นำโดย อ.อนุชา สุณสวัสดิกุล โดยทีมงานนักวิจัยได้รับการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับคดีจากศาลปกครอง และการอนุเคราะห์ข้อมูลของคดีการจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งสิ้น 52 คดี แยกเป็นจำนวนคดีดังนี้

- คดีเกี่ยวกับความชอบไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำนวน 23 คดี
- คดีเกี่ยวกับคุณสมบัติ จำนวน 18 คดี
- คดีเกี่ยวกับการยกเลิกจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน 11 คดี

ข. ข้อมูลจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐกรณีที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างในขอบเขตหัวข้อของการวิจัยจำนวน 5 ฉบับ และคำแนะนำจากเจ้าหน้ากรมบัญชีกลาง

ทีมงานกรมบัญชีกลาง(CDG) นำโดยอาจารย์นิภา ลำเจียกเทศ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล ในการค้นหา ข้อมูลคำถามที่พบบ่อยในการจัดซื้อจัดจ้าง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ หนังสือเวียน หรือแนวคำวินิจฉัยกรณีเกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดซื้อ-จัดจ้าง ใน Website <http://www.gprocurement.go.th/>

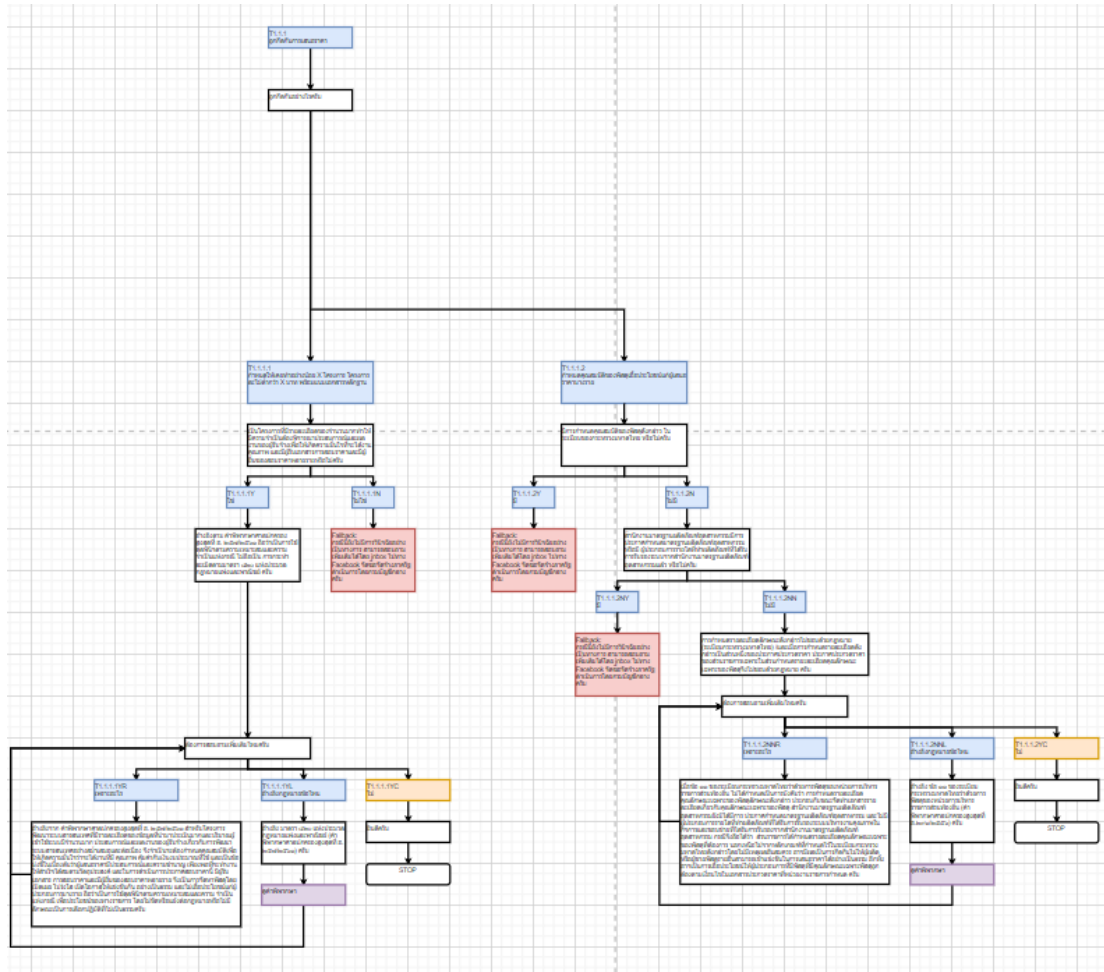
ค. ข้อมูลระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

ง. ข้อมูลการใช้งานจริงของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวแทนเจ้าหน้าที่จากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (MOI) ให้ข้อมูลในการทำ Workshop สอบถามคำถามที่พบบ่อยในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเป็นคำถามที่หน่วยงานเอกชนผู้ยื่นเสนอราคาได้สอบถามเจ้าหน้าที่ในโครงการจัดซื้อ-จัดจ้าง และคำถามที่ทางเจ้าหน้าที่สอบถามกับทางกรมบัญชีกลาง โดยได้ข้อสรุปโดยสังเขป ดังนี้

ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฯ พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งอาจจะเคยมีคำวินิจฉัยมาแล้ว หรืออาจจะยังไม่มี โดยเจ้าหน้าที่ฯ จะมีการแก้ไขปัญหาคือ สอบถามกับทางเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง หรือสอบถามไปยังวิทยากรที่เคยจัดฝึกอบรมให้แต่ละท้องถิ่น โดยการสอบถามส่วนใหญ่จะสอบถามผ่าน Line และได้ให้ความคิดเห็นว่า หากมี Chatbot คอยตอบคำถาม น่าจะสะดวกขึ้นและในการตอบคำถามของ Chatbot ก็น่าจะมีการอ้างอิงข้อกฎหมาย หรือข้อวินิจฉัยเพื่อที่เจ้าหน้าที่ฯ สามารถจะศึกษาข้อมูลต่อได้

จากข้อมูลที่ได้รับ สามารถนำมาสร้าง Diagram ของบทสนทนาตามหัวข้อ 3.2.2 ได้ตามภาพที่ 4.2 โดยเพิ่มข้อมูลบับเติมสามารถดูได้จากภาคผนวก จ

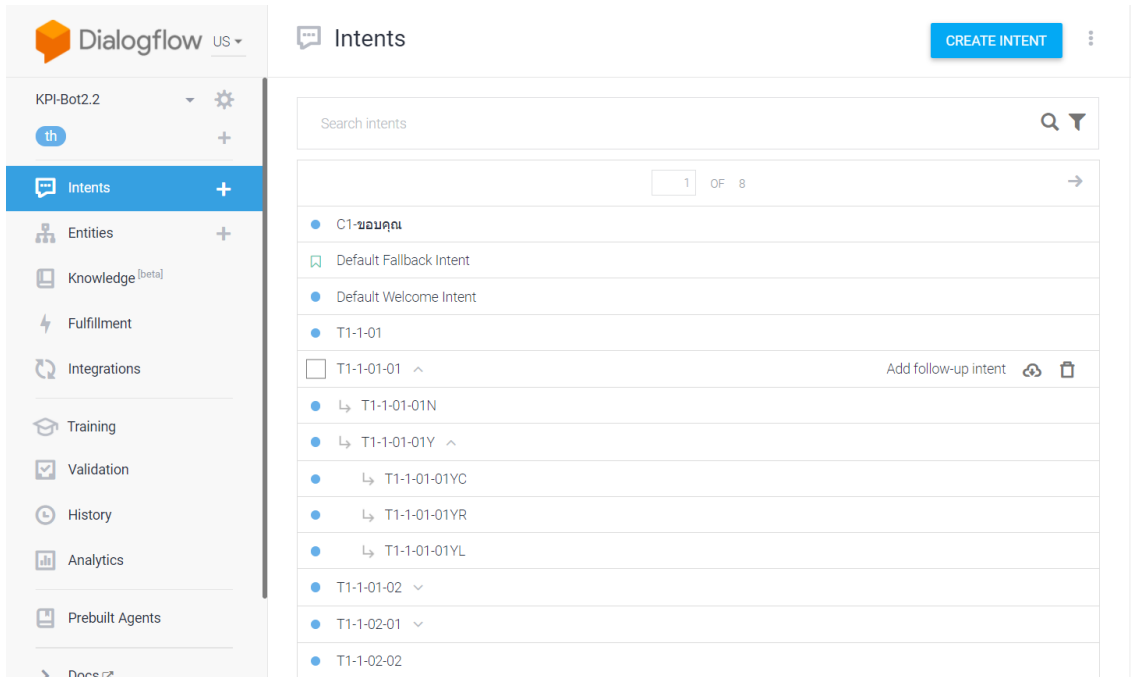

ภาพที่ 4.2 ตัวอย่าง Dialogue diagram สำหรับ Chatbot กฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง

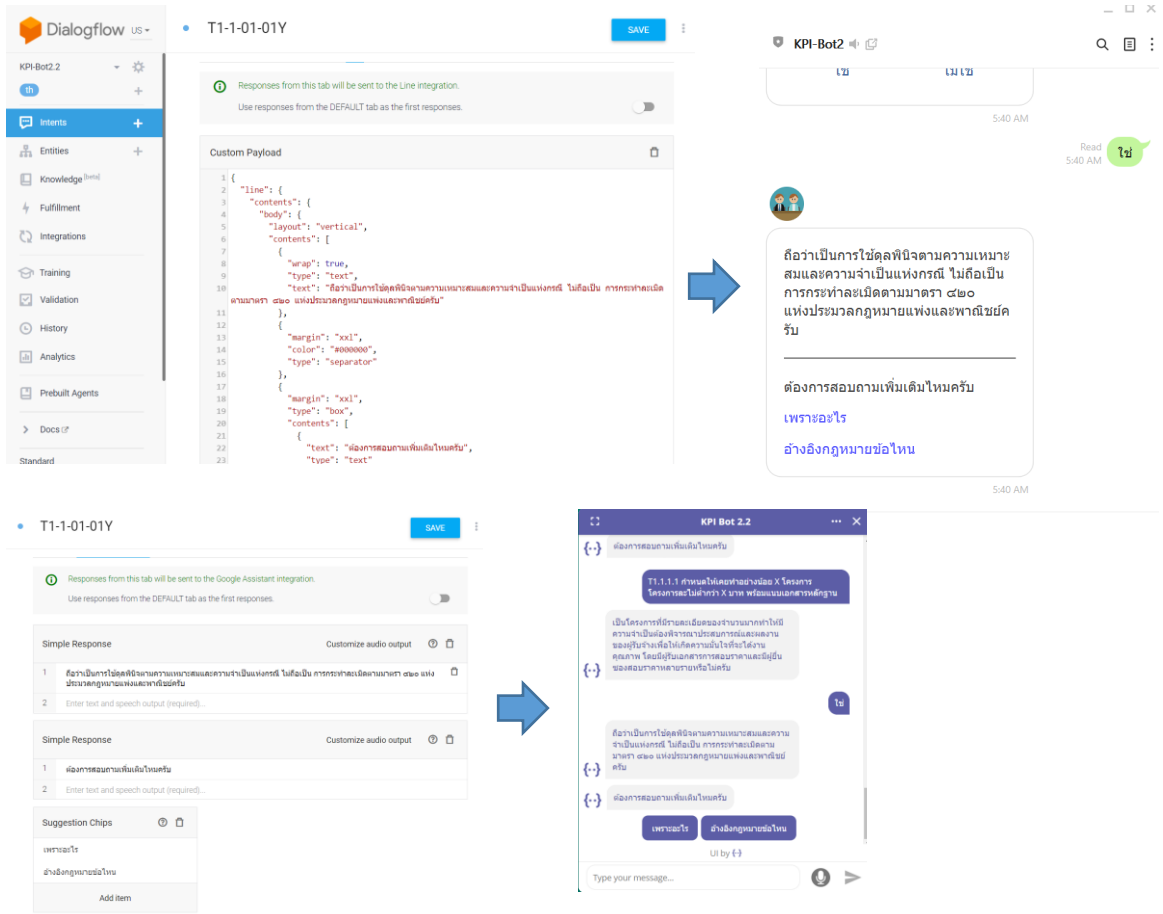
4.3 การสร้าง Chatbot

การแปลง Dialogue diagram เป็น Chatbot ทีมงานนักวิจัยได้ทำการแปลงโดยใช้เครื่องมือ DialogFlow ตามภาพที่ 4.3

และในงานวิจัยนี้ได้มีการกำหนดให้สามารถแสดงผลได้ทั้งบนช่องทาง LINE และ Web chat ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเขียนส่วนของโปรแกรมพิเศษเพื่อให้ Chatbot สามารถแสดงผลได้ตามช่องทางดังกล่าว โดย Web chat จะใช้ ช่องทางเดียวกันกับ Google Assistant โดยดูตัวอย่างได้ตามภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.3 ตัวอย่างการสร้าง Chatbot ด้วย DialogFlow

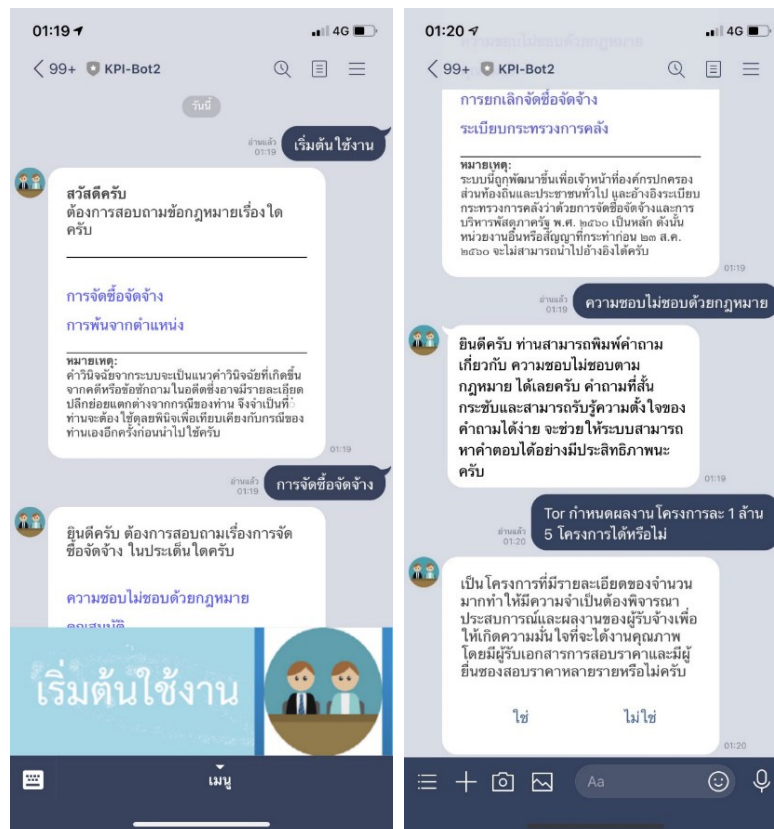
ภาพที่ 4.4 ตัวอย่างการเขียน Code เพื่อแสดงผลบน LINE และ Web chat

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:
กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สถาบันพระปกเกล้า

เมื่อหลังจากสร้าง Chatbot เรียบร้อยแล้ว กรณีต้องการนำไปเชื่อมต่อกับ LINE จะต้องดำเนินการต่อในเว็บไซต์ของ LINE Developer ในการสร้าง Official Account สำหรับ Chatbot โดยในงานวิจัยนี้ทีมงานได้สร้าง Official Account ชื่อว่า KPI-Bot2 ขึ้น โดยสามารถเชื่อมต่อได้โดยใช้ QR Code ตามภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5 LINE QR code สำหรับ KPI-Bot2

ภาพที่ 4.6 ตัวอย่างการสนทนากับ KPI Chatbot ผ่าน LINE

และหากจะใช้ใน Web chat ทางทีมงานวิจัยเลือกใช้เว็บไซต์ BotCopy ในการนำเสนอ Web chat เนื่องจากความง่าย และไม่มีค่าใช้จ่าย โดยสามารถเข้าถึงได้ผ่านทาง URL <https://kpi-Chatbot-3381b.web.app>

4.4 ผลการทดสอบ Chatbot

หลังจากทำการสร้าง Chatbot ตามขั้นตอนเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว ทีมงานได้ใช้แบบฟอร์มการทดสอบระบบกับกลุ่มผู้เข้าร่วมการทดสอบได้ผลการทดสอบตามภาคผนวก ง โดยทีมทดสอบจะเป็นทีมงานของผู้พัฒนาระบบเอง มีอัตราการตอบคำถามได้ 100% จากคำถามเฉพาะของทีมงาน ทั้งนี้ยังจะต้องมีการทดสอบระบบเพิ่มเติมจากทางผู้ใช้งานระบบจริงอีกครั้งเพื่อให้ได้รูปแบบคำถามที่กว้างขวางขึ้น ทำให้ Chatbot สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตัวอย่างของแบบฟอร์มการทดสอบสามารถดูได้ตามภาพที่ 4.7

No.	Intention Tag	Event	ข้อความที่ค้นพิมพ์ หรือคลิกเลือก	ข้อความที่คาดหวังจะตอบกลับมา (Expected Result)	Result	Date DD/MM/YYYY	Time HH:MM
1	T1.1.1-ถูกคิดค้นเสนอราคา		- ถูกคิดค้น - ไม่ไปเข้าเสนอราคา	ถูกคิดค้นอย่างไรก็ตาม สามารถสอบถามเฉพาะเจาะจง เช่น มีการกำหนดจำนวนและมูลค่าโครงการที่เคมีกำหนดหรือไม่ มีการกำหนดคุณสมบัติของพัสดุอะไรบ้างหรือไม่ ผู้เสนอราคามาจากราย เป็นต้นได้ครับ	Pass		
2	กำหนดให้เที่ยวอย่างน้อย X โครงการ โครงการละไม่ต่ำกว่า X บาท พร้อมแนบเอกสารหลักฐาน		- กำหนดให้ทำมา 3 โครงการ โครงการละไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท	เป็นโครงการที่มีรายละเอียดของจำนวนมากทำให้มีความจำเป็นต้องการพิจารณาประสิทธิภาพและผลของของโครงการจึงทำให้เกิดความมั่นใจที่จะดำเนินงานคุณภาพและมีผู้รับเอกสารการเสนอราคาและผู้ยื่นขอเสนอราคาหลายรายหรือไม่ครับ - ใช่ - ไม่ใช่	Pass		
3	T1.1.1.1Y ใช่		คลิกเลือก ใช่	อ้างอิงตาม คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๕๗/๒๕๖๑ ถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจตามความเหมาะสมและความจำเป็นแห่งกรณี ไม่ใช่เป็นการกระทำละเมิดต่อการสอบถามเพิ่มเติมใหม่ครับ - เพียรอะไร - อ้างอิงกฎหมายข้อไหน	Pass		

ภาพที่ 4.7 ตัวอย่างแบบฟอร์มทดสอบระบบ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 โปรแกรม Chatbot ที่พัฒนาจากกระบวนการตามงานวิจัยนี้

จากผลการทดสอบสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินการตามกระบวนการในบทที่ 3 สามารถทำได้ Chatbot ที่มีผลลัพธ์เป็นที่น่าพึงพอใจ และสามารถนำ Diagram มาเป็นหลักในการเพิ่มเติมต่อยอดได้ ทั้งในปี 2020 DialogFlow ได้เพิ่มคุณลักษณะใหม่ให้สามารถเพิ่ม Agent ได้ทำให้เครื่องมือนี้สามารถรวม Agent มากกว่าหนึ่งใน Agent เดียวได้

เมื่อเปรียบเทียบกับงานในระยะที่หนึ่งจะพบว่า จากวิธีการที่พัฒนาเป็นแบบแผนมากขึ้นสามารถทำให้ได้ข้อมูลที่มากขึ้นและมีการจัดระเบียบที่ดีขึ้น รวมถึงกระบวนการเก็บข้อมูลและทดสอบที่ไม่ได้เน้นกลุ่มผู้เข้าร่วมจำนวนมากในคราวเดียวกัน แต่เป็นการจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หลายกลุ่มกลับมีประสิทธิภาพมากกว่าการจัดสัมมนาขนาดใหญ่ เนื่องด้วยความใกล้ชิดกับผู้เข้าร่วมมากขึ้นสามารถสัมภาษณ์ได้อย่างเจาะลึกมากขึ้น

ข้อเปรียบเทียบอีกประการจากงานระยะที่ 1 สืบเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้การติดต่อสื่อสารกับกลุ่มผู้ใช้และผู้เชี่ยวชาญในบางโอกาสจะต้องทำผ่านการประชุมทางไกล ซึ่งยิ่งเสริมทำให้การประชุมในกลุ่มเล็กมีประสิทธิภาพที่ดีกว่า แต่หากเป็นการทดสอบระบบการประชุมทางไกลนั้นจะไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากผู้ใช้งานจะไม่คุ้นชินและจำเป็นจะต้องให้คำแนะนำแบบใกล้ชิด หากต้องการทำการทดสอบระบบทางที่มนักวิจัยจะแนะนำให้หลีกเลี่ยงการประชุมแบบทางไกลจะได้ผลที่ดีกว่า

5.1.1 Chatbot เมื่อใช้สื่อเป็น โปรแกรม LINE

การใช้งานผ่าน โปรแกรม LINE จะเน้นไปที่การพิมพ์เพื่อสนทนาเป็นหลัก โดยสามารถเพิ่มรูปแบบการใช้งานได้ด้วยการเขียนโปรแกรมเฉพาะของ LINE ภาพที่ 5.1 คือตัวอย่างการสนทนากับ Chatbot ผ่าน LINE จากการทดลองใช้ Chatbot ผ่าน LINE สามารถสรุปข้อดี และข้อที่ต้องปรับปรุงได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปงานตามระยะการทำงาน

ระยะ	ผลลัพธ์
<p>1. ศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบ Chatbot ระยะที่ 1</p> <p>ศึกษาและวิจัย ระบบสนทนาอัตโนมัติ โดยใช้กรอบการวิจัยคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ในคดีที่เกี่ยวข้องกับการพ้นจากตำแหน่ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Framework ในการพัฒนาระบบ Chatbot - แนวทางการแปลงข้อมูลเป็นบทสนทนา - เครื่องมือในการฝึกสอน Chatbot - เครื่องมือ และ ช่องทางในการแสดงผล Chatbot - ลำดับการทำงานในการสร้าง Chatbot -
<p>2. ศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบ Chatbot ระยะที่ 2</p> <p>คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ในคดีที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณสมบัติ - ความชอบไม่ชอบด้วยกฎหมาย - การยกเลิก <p>3. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ</p>	<p>ระบบ Chatbot ที่สามารถพัฒนาต่อยอดได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การนำระเบียบวิธีการจากระยะที่ 1 มาใช้งานจริง - ระบบการสร้างบทสนทนาบน Cloud - เทคนิคในการเพิ่มข้อมูลให้กับ Chatbot และการทดสอบ - ข้อมูลจากผู้ใช้งานจริงจากทั้งท้องถิ่น และ กรมบัญชีกลาง - ข้อมูลคำพิพากษาที่มีจำนวนมากกว่าระยะที่ 1

5.2 ข้อเสนอแนะ และการพัฒนาในอนาคต

หัวใจหลักปัญญาประดิษฐ์ (Chatbot) ก็คือ Chatbot นั้นๆ จะต้องมีข้อมูลในปริมาณมากพอที่จะสร้างการเรียนรู้ให้เครื่องจักร (Machine Learning) ได้รับความรู้ถึงบทสนทนาที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงการออกแบบชุดคำถามที่มีความชัดเจนโดยไม่ทำให้ผู้ใช้เกิดความสับสน จะทำให้ Chatbot ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากงานวิจัยนี้ พบความยั่งยืนของโครงการนี้จะต้องมีการเพิ่มข้อมูลและปรับปรุงข้อกำหนดที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน รวมถึงข้อเสนอแนะที่ให้บรรจุการสร้างบทสนทนาด้านข้อกำหนดที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นหนึ่งในกิจกรรมของหลักสูตรอบรมของ วิทยาลัยการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า ให้ผู้เข้าอบรมกับสถาบันพระปกเกล้า ได้ศึกษาการทำบทสนทนาเพื่อการพิจารณาคดีอย่างเป็นขั้นตอนขึ้น และนำเข้าเป็นสอน Chatbot อยู่เสมอ เพื่อที่จะทำให้การพัฒนาต่อเนื่องและยั่งยืนได้

อนึ่งจากคำปรึกษาของผู้บริหารสถาบันฯ และเจ้าหน้าที่จากกรมบัญชีกลางเพื่อหาข้อกำหนดที่ทางกรมบัญชีกลางสามารถวินิจฉัยได้ พบว่ามีคดีจำนวนมากที่ไม่ไปถึงศาลปกครอง ดังนั้น นอกจากการสอน Chatbot อย่างสม่ำเสมอแล้ว การทำงานร่วมกันระหว่างทีมกฎหมายของสถาบันฯ และ เจ้าหน้าที่จากกรมบัญชีกลาง จะทำให้เพิ่มความสามารถของ Chatbot ได้ตรงกับความต้องการและปัญหาปัจจุบันได้ดีขึ้นแม่นยำมากขึ้น

เทคโนโลยี Chatbot เข้ามาช่วยข้อกำหนดที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็จะสามารถให้ประสบการณ์ใหม่ๆ กับผู้ใช้งานได้ ซึ่งจะทำให้บริการของหน่วยงานสามารถได้รับ Feed Back จากผู้ใช้บริการได้รวดเร็วและยังสามารถช่วยให้คำปรึกษาต่างๆ ได้อย่างทันท่วงที

รายการอ้างอิง

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- [1] Louis Columbus, “What’s New In Gartner’s Hype Cycle For AI, 2019,” <https://www.enterpriseirregulars.com/144131/whats-new-in-gartners-hype-cycle-for-ai-2019>, Enterprise Irregulars, 7 October 2019.
- [2] Maruti Techlabs, “9 Chatbot Trends to Look for in 2020,” <https://marutitech.com/chatbot-trends>, 2020
- [3] Amit Paul Chowdhury, “What are the different categories of ChatBots in the Market?,” <https://www.analyticsindiamag.com/different-categories-ChatBots-market>, Analytics India Magazine, 3 April 2017.
- [4] Dialogflow, “Entities Overview,” <https://dialogflow.com/docs/entities>
- [5] Petch Kruapanich, “ลองทำแชทบอทง่ายๆด้วย Dialogflow กันเถอะ,” <https://medium.com/@petchkruapanich/ลองทำแชทบอทลงทะเบียนง่าย ๆ ด้วย-dialogflow-กันเถอะ-4bd3a8c550de>, 19 April 2018.
- [6] Kobkrit Viriyayudhakorn, “การพัฒนาระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติภาษาไทย (ChatBot) ด้วย Dialogflow #1,” <https://kobkrit.com/การพัฒนาระบบหุ่นยนต์โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติภาษาไทย-ChatBot-ด้วย-dialogflow-1-529c308b25ec>, 16 July 2018.
- [7] Softmelt, “Firebase คืออะไร และมีข้อดีอย่างไรบ้าง ?,” <https://www.softmelt.com/article.php?id=588>, 2018.
- [8] MindPHP.com, “Firebase คืออะไร ไฟร์เบส บริการ backend และ แพลตฟอร์ม ครอบวงจรสำหรับนักพัฒนาแอป,” <http://www.mindphp.com/คู่มือ/73-คืออะไร/3921-what-is-firebase-backend.html>, 26 January 2017.
- [9] Blognone, “กูเกิลจัดหนัก ขยาย Firebase 2.0 เป็นบริการ Backend ครอบวงจรสำหรับนักพัฒนาแอป,” <https://www.blognone.com/node/81222>, 20 May 2016.
- [10] ThaiCreate.Com Team, “Windows Azure คืออะไร,” <https://www.thaicreate.com/windows-azure/windows-azure-cloud.html>, 7 February 2013.

- [11] TechTalkThai, “Microsoft Azure: เมื่อการเลือก Cloud นั้นมองแต่เทคโนโลยีไม่ได้,” <https://www.techtalkthai.com/choosing-cloud-provider-is-not-just-about-technology-microsoft-azure>, 28 December 2016.
- [12] G-Able, “Microsoft Azure จัดการข้อมูลได้ดีกว่า ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า,” <https://www.g-able.com/products/microsoft-azure>, 2018.
- [13] Microsoft, “Azure Bot Service,” <https://azure.microsoft.com/en-us/services/bot-service>, 2018.
- [14] Have Spirit, “Line ChatBot as Conversation AI,” <https://havespirit.blogspot.com/2017/08/line-ChatBot-as-conversation-ai.html>, 12 August 2017.
- [15] “LINE BOT by ABDUL - ChatBot Platform,” <http://abdul.in.th/dl/ABDUL-Platform-Mannaul-v2.pdf>, 2018.

ภาคผนวก

- ก. คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ใช้ในการศึกษา โดยสรุป
- ข. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
- ค. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ใช้ในการศึกษา
- ง. Flash Drive แผนภูมิของบทสนทนาของ Chatbot และแบบฟอร์มการทดสอบระบบ
 - 1.1 แผนภูมิของบทสนทนาของ Chatbot
 - 1.2 แบบฟอร์มการทดสอบระบบ

ภาคผนวก ก

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ใช้ในการศึกษาและหนังสือสั่งการจากกรมบัญชีกลาง โดย สรุป

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ในหัวข้อเรื่องการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ยื่นประมูล ใน รายงานความก้าวหน้าฉบับนี้มีจำนวน ๒๗ คำพิพากษา สามารถแยกเป็นคำถามได้ ๓๒ คำถาม และหนังสือสั่ง การของกรมบัญชีกลางเกี่ยวกับกรณีจัดซื้อจัดจ้าง ๔ หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อที่ ๑ ความชอบ/ไม่ชอบตามกฎหมายของประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง

หัวข้อที่ ๒ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ

หัวข้อที่ ๓ การยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง

หัวข้อที่ ๔ ระเบียบกรมบัญชีกลาง

หัวข้อที่ ๑ ความชอบ/ไม่ชอบตามกฎหมายของประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง

๑. สถานะทางกฎหมายของประกาศการจัดซื้อจัดจ้างและการฟ้องคดี

๑.๑ สถานะทางกฎหมายของประกาศร่างขอบเขตงาน และเอกสารประกวดราคา (Terms of Reference : TOR)

๑.๒ สถานะทางกฎหมายของประกาศประกวดราคา

๑.๓ ผู้ซื้อเอกสารประกาศจัดซื้อจัดจ้าง ไม่มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอ ราคา

๑.๔ ประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนประกาศประกวดราคา

๑.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีเพื่อเพิกถอนประกาศจัดซื้อจัดจ้าง

๒. ขั้นตอนการจัดเตรียมและเผยแพร่ประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง

๒.๑ การรับฟังข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ และแสดงความเห็นเกี่ยวกับร่างขอบเขตของงาน

๒.๒ การกำหนดระยะเวลาเพื่อให้หรือขายเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง

๒.๓ ระยะเวลาในการเผยแพร่ข่าวการประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคา และกำหนดเวลาในการเปิดซองใบเสนอราคา ถือเป็นสาระสำคัญของประกาศประกวดราคา

๒.๔ การเผยแพร่ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง

๒.๔.๑ วิธีการเผยแพร่ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง

๒.๔.๒ หน้าที่ในการส่งเอกสารจัดซื้อจัดจ้างให้แก่ผู้ประกอบการ

๒.๔.๔ การปิดประกาศเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง

๒.๕ ราคาขายเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

๓. การกำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติของพัสดุในการจัดซื้อจัดจ้าง

๓.๑ เงื่อนไขในการยึดหลักประกันซอง

๓.๒ การกำหนดคุณสมบัติของพัสดุ

๓.๓ การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จัดซื้อ ที่มีได้ผลิตในประเทศไทยและหรือมีได้เป็นเป็นกิจการของคนไทย

๓.๔ กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาที่ไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

๓.๕ ความหมายของพัสดุที่ต้องผลิตโดยโรงงานที่ได้รับการรับรอง มาตรฐานสากล

๓.๖ เงื่อนไขในการจัดซื้อเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทยเท่านั้น

๓.๗ หน้าที่ในการแจ้งวงเงินงบประมาณหรือราคากลาง

๑. สถานะทางกฎหมายของประกาศการจัดซื้อจัดจ้างและการฟ้องคดี

๑.๑ สถานะทางกฎหมายของประกาศร่างขอบเขตงาน และเอกสารประกวดราคา (Terms of Reference : TOR)

คำถาม ประกาศร่างขอบเขตงานและเอกสารประกวดราคา (Terms of Reference : TOR) มีสถานะทางกฎหมายอย่างไร

คำตอบ ประกาศร่างขอบเขตงานและเอกสารประกวดราคา เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สาธารณชนเสนอแนะวิจารณ์ หรือมีความเห็นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ทั้งนี้ เพื่อให้คณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตของงานนำไปปรับปรุงเพื่อจัดทำประกาศประกวดราคาอีกครั้งหนึ่ง ประกาศดังกล่าวไม่มีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครอง จึงมิได้มีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศร่างขอบเขตงาน (TOR) ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

๑.๒ สถานะทางกฎหมายของประกาศประกวดราคา

คำถาม ประกาศประกวดราคามีสถานะเป็นกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง

คำตอบ การออกประกาศประกวดราคาเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจ ตามกฎหมายประกาศประกวดราคาดังกล่าวมีผลใช้บังคับกับผู้เสนอราคาเป็นการทั่วไป โดยมีได้เจาะจงผู้เสนอราคารายใดเป็นการเฉพาะ แต่มีผลใช้บังคับกับการประกวดราคา เฉพาะครั้งนั้นเท่านั้น ประกาศประกวดราคาจึงมีสภาพเป็น “คำสั่งทางปกครองทั่วไป”

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๖-อ.๓๑๐/๒๕๕๒ การออกประกาศประกวดราคา เป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจ ตามกฎหมาย ประกาศประกวดราคาดังกล่าวมีผลใช้บังคับกับผู้เสนอราคา เป็นการทั่วไป โดยมีได้เจาะจงผู้เสนอราคารายใดเป็นการเฉพาะ แต่มีผลใช้บังคับกับการประกวดราคา เฉพาะ ครั้งนั้นเท่านั้น ประกาศประกวดราคาจึงมีสภาพเป็น “คำสั่งทางปกครองทั่วไป”

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๗๘/๒๕๕๗ ผู้ถูกฟ้องคดี (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย) ได้ประกาศร่างขอบเขตงาน และเอกสารประกวดราคา (Terms of Reference : TOR) โครงการก่อสร้างอาคารเรียนรวมและปฏิบัติการวิศวกรรมศาสตร์จำนวน ๕ ครั้ง ซึ่งประกาศร่างขอบเขตงานและเอกสารประกวดราคาดังกล่าวจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สาธารณชนเสนอแนะวิจารณ์ หรือมีความเห็นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ทั้งนี้ เพื่อให้คณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตของงานนำไปปรับปรุงเพื่อจัดทำประกาศประกวดราคาอีกครั้งหนึ่ง ขั้นตอนดังกล่าวทั้งห้าครั้งจึงเป็นเพียงการเตรียมการเพื่อจัดให้มีประกาศประกวดราคาเท่านั้น ร่างขอบเขตงาน (TOR) โครงการก่อสร้างอาคารเรียนรวมและปฏิบัติการวิศวกรรมของผู้ถูกฟ้องคดี จึงมิได้มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศร่างขอบเขตงาน (TOR) ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

ส่วนคำขอข้อ ๒ ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการ ประกาศประกวดราคา ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ ขอให้จริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศประกวดราคาจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โครงการก่อสร้างอาคารเรียนรวมและปฏิบัติการวิศวกรรมศาสตร์ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีลงนามในสัญญาจ้าง แต่ผู้ฟ้องคดีปฏิเสธการลงนามเนื่องจากเห็นว่ามี ความผิดปกติของโครงการ ซึ่งหากลงนามในสัญญาจ้างจะได้รับความเสียหายขาดทุน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงรีบหลักประกัน ของของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งประกาศ ประกวดราคาจ้างมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไปที่มีได้กำหนดตัวผู้รับคำสั่ง ไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้โดยไม่ต้องแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายก่อนตาม มาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๕/๒๕๕๘ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๕/๒๕๕๘ วินิจฉัย ทำนองเดียวกัน

๑.๓ ผู้ซื้อเอกสารประกาศจัดซื้อจัดจ้าง ไม่มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้ชนะการ เสนอราคา

คำถาม ผู้ซื้อเอกสารประกาศจัดซื้อจัดจ้าง แต่ไม่ได้เข้าร่วมยื่นเสนอราคาหรือไม่ได้เข้าร่วมการประกวดราคา มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอราคา ได้หรือไม่

คำตอบ เมื่อมิใช่ผู้มีส่วนร่วมในการเสนอราคาหรือไม่ได้เข้าร่วมประกวดราคา จึงไม่มีสิทธิฟ้องเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอราคาหรือประกวดราคา (แต่มีสิทธิฟ้องเพิกถอนประกาศประกวดราคาได้)

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๕/๒๕๕๘ วินิจฉัยว่า กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้แย้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลเมืองลำสามแก้ว) ดำเนินการประกวดราคาโดยไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีเรื่อง ประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอราคา ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๕ นั้น เห็นว่า การฟ้องโต้แย้งเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของประกาศดังกล่าวเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้ซื้อเอกสารประมูลจ้างด้วยวิธีระบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่ไม่ได้เข้าร่วมในการเสนอราคาครั้งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสนอราคา ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการออกประกาศดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๑.๔ ประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนประกาศประกวดราคา

คำถาม เครือข่ายประชาชนเพื่อเฝ้าระวังการคอร์รัปชันในภาครัฐ หรือกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกัน มีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลเพิกถอนประกาศประกวดราคา ที่ตนเห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ได้หรือไม่

คำตอบ ไม่ได้ เนื่องจาก เครือข่ายประชาชนเพื่อเฝ้าระวังการคอร์รัปชันในภาครัฐ หรือกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ไม่ใช่ผู้มีความเกี่ยวข้องใดๆ โดยตรงกับการจัดซื้อจัดจ้าง จึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรืออาจเดือดร้อนหรือเสียหายจากประกาศประกวดราคา

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑/๒๕๕๙ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสี่เป็นประชาชนที่รวมตัวกันในนาม “เครือข่ายประชาชนเพื่อเฝ้าระวังการคอร์รัปชันในภาครัฐ” ฟ้องว่า การดำเนินการประกาศประกวดราคาขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ เรื่อง การซื้อรถโดยสารปรับอากาศใช้เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NGV) จำนวน ๔๘๙ คัน ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสี่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องใดๆ กับการจัดซื้อรถโดยสารปรับอากาศใช้เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NGV) หรือได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรืออาจเดือดร้อนหรือเสียหายจากประกาศองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘ เรื่อง การจัดซื้อรถโดยสารปรับอากาศใช้เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NGV) จำนวน ๔๘๙ คัน ด้วย

วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (ครั้งที่ ๓) ประกาศฉบับดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงไม่กระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองฝ่าย ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ใช้บริการรถโดยสาร NGV ซึ่งเป็นกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เมื่อการประกอบกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ขาดทุน ย่อมมีผลกระทบต่อประมาณของแผ่นดินที่มาจากการจัดเก็บภาษีของประชาชน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองย่อมได้รับผลกระทบนั้น เห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวไม่ได้แสดงว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากประกาศองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

๑.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีเพื่อเพิกถอนประกาศจัดซื้อจัดจ้าง

คำถาม หากผู้ประกอบการเห็นว่า ประกาศประกวดราคาไม่ชอบด้วยกฎหมาย และต้องการให้ศาลปกครองเพิกถอนประกาศดังกล่าว สามารถยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้เมื่อใด

คำตอบ ผู้ประกอบการจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี กล่าวคือ เมื่อมีการประกาศประกวดราคาเมื่อวันใด วันดังกล่าวถือเป็นวันที่ผู้ประกอบการรู้หรือควรรู้ถึงเหตุที่จะฟ้องต่อศาลปกครองแล้ว และต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้ถึงประกาศดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๒/๒๕๕๙ (วินิจฉัยไปในแนวทางเดียวกันกับ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๕/๒๕๕๘)

๒. ขั้นตอนการจัดเตรียมและเผยแพร่ประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง

๒.๑ การรับฟังข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ และแสดงความเห็นเกี่ยวกับร่างขอบเขตของงาน

คำถาม การที่หน่วยงานปกครองไม่รับข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ และแสดงความเห็น ที่เสนอมาเมื่อพ้นกำหนดเวลา เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

คำตอบ มิใช่การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เนื่องจากสาระสำคัญอยู่ที่ข้อคิดเห็นดังกล่าวได้ถูกจัดส่งไปยังหน่วยงานทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ ซึ่งหากไปถึงตามกำหนด หน่วยงานทางปกครองย่อมมีหน้าที่ต้องนำมาพิจารณาและวินิจฉัยตามขั้นตอนที่กำหนด แต่หากเป็นกรณีที่ข้อคิดเห็นหรือข้อวิจารณ์ส่งไปเมื่อพ้นกำหนดเวลา การนำข้อคิดเห็นหรือข้อวิจารณ์ไปพิจารณาย่อมเป็นดุลพินิจของหน่วยงานทางปกครองตามที่เห็นสมควร ไม่ก่อให้เกิดข้อผูกพันหรือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานทางปกครองที่จะต้องนำไปพิจารณาวินิจฉัย ดังนั้น ข้อเสนอแนะของเอกชนผู้รับจ้างที่ถึงหน่วยงานทางปกครองผู้ออกออกร่างประกาศ ไม่มีผลผูกพันต่อหน่วยงานทางปกครองในการที่จะรับฟังข้อเสนอแนะ หน่วยงานทางปกครองจึงไม่ต้องนำร่างขอบเขตของงานและร่างเอกสารประกวดราคาลงประกาศทาง

เว็บไซต์ของหน่วยงานและเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลางอีก (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๘ (๑) และข้อ ๔๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๗๘/๒๕๕๙ เมื่อพิจารณาประกาศ (ร่าง) ขอบเขตการซื้อโครงการจัดซื้อระบบลงทะเบียนและระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ได้ประกาศกำหนดรับฟังความคิดเห็นของสาธารณชนระหว่างวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ได้กำหนดวิธีการส่งข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ และความเห็นไว้ ๓ ช่องทาง คือ โทรศัพท์ โทรสาร และเว็บไซต์ แต่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้วิธีจัดส่งข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะวิจารณ์โดยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ แม้การส่งโดยวิธีนี้จะ เป็นวิธีการที่แตกต่างจากวิธีการหรือช่องทางที่ผู้ถูกฟ้องคดี (มหาวิทยาลัยพะเยา (มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา เดิม)) กำหนด แต่ก็มีใช้สาระสำคัญของขั้นตอนการรับฟังข้อคิดเห็นหรือข้อวิจารณ์ของสาธารณชน โดยสาระสำคัญอยู่ที่ข้อคิดเห็นดังกล่าวได้ถูกจัดส่งไปยังหน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ ซึ่งหากไปถึงตามกำหนดผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีหน้าที่ต้องนำมาพิจารณาและวินิจฉัยตามขั้นตอนที่กำหนด แต่หากเป็นกรณีที่ข้อคิดเห็นหรือข้อวิจารณ์ส่งไปเมื่อพ้นกำหนดเวลา การนำข้อคิดเห็นหรือข้อวิจารณ์ไปพิจารณาย่อมเป็นดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีตามที่เห็นสมควร ไม่ก่อให้เกิดข้อผูกพันหรือเป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะต้องนำไปพิจารณาวินิจฉัย เมื่อผู้ฟ้องคดีใช้วิธีการหรือช่องทางในการส่งข้อคิดเห็นที่แตกต่างไปจากช่องทางหรือวิธีการที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด เป็นผลให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะส่งถึงผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด โดยได้นำส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) ระบุ ว่า นำส่งผู้รับวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงถือว่าข้อเสนอแนะของผู้ฟ้องคดีไม่มีผลผูกพันต่อผู้ถูกฟ้องคดีในการที่จะรับฟังข้อเสนอแนะ หน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องนำร่างขอบเขตของงานและร่างเอกสารประกวดราคาลงประกาศทางเว็บไซต์ของหน่วยงานและเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลางอีก ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับฟังข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ของผู้ฟ้องคดี และไม่ดำเนินการประกาศ (ร่าง) ขอบเขตการซื้อ (Terms of Reference : TOR) จัดซื้อระบบลงทะเบียนและระบบห้องสมุดพร้อมติดตั้ง ลงประกาศเพื่อให้สาธารณชนเสนอแนะวิจารณ์หรือมีความเห็นอีกครั้งหนึ่ง จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

๒.๒ การกำหนดระยะเวลาเพื่อให้หรือขายเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง

คำถาม การกำหนดระยะเวลาเพื่อให้หรือขายเอกสารสอบราคาโดยนับรวมวันหยุดราชการ เข้าไว้ในกำหนดเวลาดังกล่าว อันเป็นเหตุให้มีจำนวนวันสำหรับให้หรือขายเอกสาร ไม่เป็นไปตามจำนวนวันตามที่กฎหมายว่าด้วยการพัสดุกำหนดไว้ นั้น มีผลทำให้ประกาศสอบราคาดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ กรณีที่หน่วยงานทางปกครองกำหนดระยะเวลาเพื่อให้หรือขายเอกสารสอบราคา โดยนับรวมวันหยุดราชการเข้าไว้ในกำหนดเวลาดังกล่าว อันเป็นเหตุให้ มีจำนวนวันสำหรับให้หรือขายเอกสาร ไม่เป็นไปตามจำนวนวันตามที่กฎหมายว่าด้วย การพัสดุกำหนดไว้ ย่อมมีผลทำให้ประกาศสอบราคานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำถาม หากต่อมา มีการขยายระยะเวลาซึ่งทำให้จำนวนวันให้หรือขายเอกสารสอบราคา เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ แล้ว แต่ไม่มีการปิดประกาศหรือเผยแพร่ประกาศขยายระยะเวลาดังกล่าว ประกาศสอบราคาดังกล่าวจะยังคงไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

คำตอบ แม้จะมีการขยายระยะเวลาเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายแล้วก็ตาม แต่เมื่อไม่มีการปิดประกาศ หรือเผยแพร่ประกาศขยายระยะเวลาดังกล่าว ประกาศสอบราคาข้างต้นก็ยังคงไม่ชอบด้วยกฎหมาย อยู่เช่นเดิม

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๓๘/๒๕๔๙ ประกาศสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดวันขายเอกสาร สอบราคามีกำหนดระยะเวลาไม่เป็นไปตามข้อ ๓๒วรรคหนึ่ง ประกอบกับข้อ ๒๗ วรรคสอง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่กำหนดให้ มีช่วงเวลาในการให้หรือขายเอกสารสอบราคาไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน ประกาศสอบราคา ดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะกล่าวอ้างว่าได้ออกประกาศขยายระยะเวลา ในการขายเอกสารสอบราคาเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายแล้วก็ตาม แต่เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ได้มีการปิดประกาศขยายระยะเวลาดังกล่าวโดยเปิดเผยและส่งประกาศนั้นแก่ผู้มีอาชีพรับจ้าง ตามข้อ ๓๓ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลฯ โดยชอบแล้ว การขยายระยะเวลา ในการขายเอกสารสอบราคาจึงยังไม่เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการเพื่อแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องหรือบุคคลทั่วไปได้ทราบถึงการมีประกาศ ขยายระยะเวลา ซึ่งถือเป็นสาระสำคัญในการสอบราคาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ ดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้ประกาศสอบราคาข้างต้นซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมายยังคงไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่เช่นเดิม

๒.๓ ระยะเวลาในการเผยแพร่ข่าวการประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคา และกำหนดเวลาในการเปิดซองใบเสนอราคา ถือเป็นสาระสำคัญของประกาศประกวดราคา

คำถาม ระยะเวลาในการเผยแพร่ข่าวการประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคา และกำหนดเวลาในการเปิดซองใบเสนอราคา ของการประกาศสอบราคาของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายใด และถือเป็นสาระสำคัญหรือไม่

คำตอบ อยู่ภายใต้บังคับของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่หน่วยงานส่วนท้องถิ่นต้องกำหนดให้มีระยะเวลาในการเผยแพร่ข่าวการประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาก่อนวันเปิดซองสอบราคาไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๔ (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้ประกาศสอบราคาได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง เพื่อมิให้มีการปิดกั้นการเสนอราคาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการป้องกันการสมยอมราคากันในการเสนอราคา ขั้นตอนและวิธีการเพื่อแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลทั่วไปได้ทราบถึงการมีประกาศดังกล่าว และถือเป็นสาระสำคัญในการสอบราคาตามที่

กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว หากหน่วยงานส่วนท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามให้ถูกต้อง ประกาศสอบราคาดังกล่าว ย่อมจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๙๔/๒๕๕๖)

คำถาม ระยะเวลาในการเผยแพร่ประกาศสอบราคาหรือขายเอกสารสอบราคามีกำหนดน้อยกว่า ๑๐ วัน ก่อนวันเปิดซองสอบราคา ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ขัดกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศสอบราคาดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

คำตอบ การที่ระเบียบว่าด้วยการพัสดุกำหนดให้การเผยแพร่ประกาศสอบราคา ต้องดำเนินการอย่างกว้างขวาง ส่วนหนึ่งก็เพื่อป้องกันการสมยอมราคากันในการเสนอราคา ฉะนั้น ขั้นตอนและวิธีการเพื่อแจ้งให้ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลทั่วไปได้ทราบถึงการมีประกาศดังกล่าว จึงถือเป็นสาระสำคัญ ดังนั้น หากคำนวณวันแล้วปรากฏว่าระยะเวลาในการเผยแพร่ประกาศสอบราคาหรือขายเอกสารสอบราคามีกำหนดน้อยกว่า ๑๐ วัน ก่อนวันเปิดซองสอบราคาซึ่งเป็นระยะเวลาที่ขัดกับข้อ ๓๔ (๑)๑๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศสอบราคาดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๔/๒๕๕๖ เมื่อเทศบาลตำบลยางตลาด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เผยแพร่ประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคา ที่พิพาทตั้งแต่วันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙ ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ได้รวมวันหยุดราชการเนื่องในเทศกาลสงกรานต์และวันหยุดเพื่อเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นเวลารวม ๕ วัน เข้าไว้ด้วย ซึ่งแม้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะได้กำหนดให้วันดังกล่าว เป็นวันทำงานตามปกติเกี่ยวกับการขอรับหรือซื้อเอกสารสอบราคาและยื่นซองเสนอราคา รวมทั้งได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการดังกล่าวก็ตาม แต่โดยปกติวิสัยของผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานซึ่งมิได้ทราบข่าวการประกาศสอบราคาจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง โดยตรง หรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และไม่ได้เข้าไปติดต่อราชการกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ในช่วงเวลาที่กำหนดให้มีการขอรับหรือซื้อเอกสารสอบราคา ย่อมไม่อาจทราบได้ว่าในช่วงวันหยุดราชการดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้กำหนดให้เป็นวันทำงานตามปกติเกี่ยวกับการขอรับหรือซื้อเอกสารสอบราคา และยื่นซองเสนอราคา ซึ่งอาจมีผลทำให้ไม่สามารถเข้าแข่งขันเสนอราคาได้ทันตามเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกำหนด นอกจากนี้ ยังปรากฏว่าประกาศสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีกำหนดระยะเวลาในการเผยแพร่ประกาศสอบราคา และเอกสารสอบราคาก่อนวันเปิดซองสอบราคาน้อยกว่า ๑๐ วันนับถึงวันเปิดซองสอบราคา อันเป็นการขัดต่อข้อ ๓๔ (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ เนื่องจากประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคามีการเผยแพร่ในระหว่างวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙ และกำหนดเปิดซองใบเสนอราคาในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๙ แต่โดยที่วันแรกของการประกาศมิให้นับเข้าด้วย ประกอบกับในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีวันหยุดราชการรวม ๕ วัน ดังนั้น ประกาศสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒.๔ การเผยแพร่ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง

๒.๔.๑ วิธีการเผยแพร่ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง

คำถาม การเผยแพร่ประกาศสอบราคาของหน่วยงานทางปกครอง ควรดำเนินการโดยวิธีการใด เพื่อให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม

คำตอบ หน่วยงานทางปกครอง อาจดำเนินการเผยแพร่ประกาศโดยมีหนังสือขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์การสอบราคาไปยังศูนย์รวมข่าวจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ผู้จัดการร้านหรือบริษัทต่างๆ ให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ ศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารชื่อ/จ้าง อีกทั้ง ยังได้จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การสอบราคาไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิธีการเผยแพร่ลักษณะดังกล่าวถือได้ว่าได้เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคากันอย่างเป็นธรรมในการดำเนินการซื้อครุภัณฑ์โดยวิธีสอบราคาตามข้อ ๓๔ (๑) และข้อ ๓๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๑๕/๒๕๕๖ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (เทศบาลตำบลยางตลาด) ได้มีประกาศ เรื่อง ประกาศสอบราคาซื้อรถยนต์บรรทุกขยะมูลฝอยแบบอัดท้ายขนาดความจุไม่น้อยกว่า ๗ ลูกบาศก์เมตร ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยในการเผยแพร่การสอบราคา ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒ เรื่อง ขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์การสอบราคาไปยังศูนย์รวมข่าวจังหวัด (สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์) ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ นายอำเภอยางตลาด ผู้จัดการร้าน ธ. ผู้จัดการบริษัท พ. ผู้จัดการบริษัท ง. ผู้จัดการห้าง ส. ผู้จัดการบริษัท อ. ผู้จัดการบริษัท ฟ. และผู้จัดการบริษัท ท. ปรากฏตามหลักฐานไปรษณีย์ตอบรับระบุฝากส่ง ณ ที่ทำการไปรษณีย์ยางตลาดเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒ มีผู้ลงลายมือชื่อรับไว้แทนจำนวน ๖ ราย และปรากฏหลักฐานตามบันทึกของเจ้าหน้าที่ปิดประกาศ สอบราคา/ประกวดราคาของเจ้าหน้าที่พัสดุ ที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปิดไว้ ณ ศูนย์รวมข้อมูล ข่าวสารชื่อ/จ้าง อำเภอยางตลาด ต่อหน้าพยานสองคน ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ และได้รายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด) ทราบในวันดังกล่าวด้วยแล้ว จากข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการซื้อครุภัณฑ์โดยวิธีสอบราคาตามข้อ ๓๔ (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังได้จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การสอบราคาไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปิดประกาศ ณ ศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารชื่อ/จ้าง อำเภอยางตลาด โดยกระทำต่อหน้าพยานสองคน จึงถือได้ว่าได้เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคากันอย่างเป็นธรรมแล้ว

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ได้มีหนังสือขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับประกาศจัดซื้อ/จ้าง ตาม ปิงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๒ และหนังสือขอรับประกาศการจัดซื้อ/จัดจ้าง ตาม ปิงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่จัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนพาณิชย์โดยระบุขอบวัตถุประสงค์ที่ประสงค์ไว้ว่า จำหน่ายวัสดุอุปกรณ์

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

ก่อสร้างทุกชนิด วัสดุอุปกรณ์ไฟฟ้า ประปาทุกชนิด สินค้าเบ็ดเตล็ดทุกชนิด เหล้า บุหรี่... เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้มีอาชีพขายพัสดุที่จะจัดซื้อโดยตรง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่มีหน้าที่ต้องส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารการสอบราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ประกอบกับหนังสือของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวมีลักษณะเป็นการแจ้งความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีเพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้จัดส่งเผยแพร่ประกาศการจัดซื้อจัดจ้างโครงการต่างๆ ตามปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ มิได้มีผลผูกพันให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องปฏิบัติตามคำขอ จึงรับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปกปิดการประกาศสอบราคาซึ่งรถยนต์บรรทุกขยะมูลฝอยแบบอัตโนมัติ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีให้ทราบถึงประกาศลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ทำให้การดำเนินการสอบราคาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

๒.๔.๒ หน้าที่ในการส่งเอกสารจัดซื้อจัดจ้างให้แก่ผู้ประกอบการ

คำถาม การที่หน่วยงานทางปกครองไม่ได้ส่งประกาศสอบราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงหน่วยงานทางปกครองให้ส่งประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีทราบ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

คำตอบ เมื่อหน่วยงานทางปกครองได้ดำเนินการปิดประกาศและเผยแพร่การสอบราคาโดยครบถ้วนถูกต้องตามที่ระเบียบว่าด้วยการพัสดุกำหนดไว้แล้ว การที่หน่วยงานทางปกครองไม่ได้ส่งประกาศสอบราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงหน่วยงานทางปกครองให้ส่งประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีทราบ ไม่ถือเป็นการปฏิบัติที่ผิดระเบียบ เนื่องจาก (๑) กรณีถือเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการที่จะต้องติดตามข้อมูล การประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้างดังกล่าวด้วยตนเอง (๒) หนังสือของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวมีลักษณะเป็นการแจ้งความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี มิได้มีผลผูกพันให้หน่วยงานทางปกครองต้องปฏิบัติตามคำขอ และ (๓) ระเบียบว่าด้วยการพัสดุไม่ได้มีบทบัญญัติบังคับให้ เทศบาลต้องมีหนังสือเชิญผู้มีอาชีพรับจ้างทำงานที่ได้มีหนังสือแจ้งความประสงค์ จะเข้าเสนอราคา หรือกำหนดจำนวนผู้มีอาชีพรับจ้างที่จะต้องเชิญมาเสนอราคาไว้ด้วย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๕๒/๒๕๔๙ วัตถุประสงค์ที่แท้จริงตามข้อ ๒๗ (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่กำหนดว่า ก่อนวันเปิดซองสอบราคาไม่น้อยกว่าสิบวันทำการ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคา และเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นโดยตรง หรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ส่วนพิเศษให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ทั้งนี้ ไม่น้อยกว่าห้าราย กับให้ปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการ องค์การบริหารส่วนตำบล และศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารการซื้อการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับอำเภอ แล้วแจ้งให้นายอำเภอทราบ นั้น ต้องการให้มีการเผยแพร่ประกาศสอบราคาอย่างกว้างขวาง โดยมีวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในหลายๆ ด้าน หลายภาพแบบ รวมทั้งจัดส่งประกาศสอบราคาให้ผู้มีอาชีพรับจ้างโดยตรง หรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ วิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีก็ได้โดยให้มากที่สุด

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

เท่าที่จะทำได้ รวมทั้งจัดให้มีการปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลและที่ว่าการอำเภอ เพื่อประกาศสอบราคา ให้ทราบโดยทั่วถึงกัน

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหนังสือถึงนายอำเภอว่า มีความประสงค์จะสอบราคาจ้างพร้อมทั้งขอให้อำเภอปิดประกาศสอบราคาจ้างดังกล่าว ขณะเดียวกันได้ดำเนินการปิดประกาศสอบราคาไว้ ณ ที่ทำการของผู้ถูกฟ้องคดี รวมทั้ง จัดส่งประกาศสอบราคาไปยังผู้รับจ้างโดยตรงอีกเป็นจำนวน ๖ ราย และ ๑๑ รายตามลำดับ ย่อมถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการส่งประกาศเผยแพร่เป็นจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้ว ตามข้อ ๒๗ (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ส่งประกาศสอบราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการ ปฏิบัติที่ผิดระเบียบ เนื่องจากมิได้มีระเบียบกฎหมายใดที่กำหนดให้ต้องแจ้งให้ผู้ฟ้องคดี หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดทราบโดยตรงเป็นการเฉพาะ และถือเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการ ที่จะต้องติดตามข้อมูลการประกาศสอบราคาของหน่วยราชการด้วยตนเอง เพราะในปัจจุบัน มีผู้ประกอบการจำนวนมาก หน่วยงานราชการไม่สามารถจัดส่งประกาศสอบราคาให้แก่ผู้ประกอบการได้เป็นการเฉพาะราย การที่ไม่ได้จัดส่งประกาศสอบราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติที่ผิดระเบียบที่จะเป็นเหตุให้มีการยกเลิกการประกาศสอบราคา ประกอบกับไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการโดยมิชอบในขั้นตอนการสอบราคา และโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการจนแล้วเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยมิได้มีการร้องเรียน จากประชาชนในท้องที่แต่อย่างใด ดังนั้น การออกประกาศสอบราคาจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๕/๒๕๕๓ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ มิได้มีบทบัญญัติกำหนดหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องจัดส่ง ประกาศสอบราคาหรือเอกสารสอบราคาให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะเจาะจง เพียงแต่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดให้มีการเผยแพร่ประกาศสอบราคา และเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้และต้องปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลและศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารการซื้อการจ้างขององค์การบริหาร ส่วนตำบลระดับอำเภอ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลย่อมมีดุลพินิจที่จะจัดส่งประกาศ เผยแพร่การสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพรายใดโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและประโยชน์ต่อทางราชการได้ ส่วนผู้มีอาชีพรายอื่นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้จัดส่งประกาศสอบราคาไปให้ ก็สามารถขอเอกสารดังกล่าวได้ ณ ที่ทำการองค์การบริหาร ส่วนตำบลนั้นๆ ดังนั้น การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมิได้ดำเนินการจัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาให้แก่ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นรายใดรายหนึ่ง แม้บุคคลดังกล่าวจะเคยยื่นหนังสือแจ้งขอทราบข้อมูลข่าวสารและขอซื้อเอกสารแบบแปลนการจัดซื้อจัดจ้างที่อาจจะมิขึ้นในอนาคต ก็ไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๑๕/๒๕๕๖ (วินิจฉัยทำนองเดียวกัน) การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับประกาศจัดซื้อ/จ้างตามปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และหนังสือขอรับ

ประกาศการจัดซื้อ/จัดจ้าง ตามปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่จัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น หนังสือของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวมีลักษณะเป็นการแจ้งความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้จัดส่งเผยแพร่ประกาศการจัดซื้อจัดจ้างโครงการ ต่าง ๆ ตามปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ มิได้มีผลผูกพันให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องปฏิบัติตามคำขอการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงประกาศสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ทำให้การดำเนินการสอบราคาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๒/๒๕๕๗ (วินิจฉัยทำนองเดียวกัน) การที่ผู้มีอาชีพรับจ้างก่อสร้างมีหนังสือถึงเทศบาล แสดงความประสงค์จะเสนอราคาหากมีการจัดซื้อจัดจ้างในช่วงเวลาดังกล่าว เป็นเพียงวิธีการเสนอตัวเข้าร่วมเสนอราคาในการประกอบการทางการค้าตามปกติของผู้มีอาชีพรับจ้างเท่านั้น ไม่ได้มีผลทำให้เทศบาลมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้มีอาชีพรับจ้างก่อสร้างรายดังกล่าวเข้าเสนอราคาแต่อย่างใด ประกอบกับระเบียบว่าด้วยการพัสดุไม่ได้มีบทบัญญัติบังคับให้ เทศบาลต้องมีหนังสือเชิญผู้มีอาชีพรับจ้างทำงานที่ได้มีหนังสือแจ้งความประสงค์จะเข้าเสนอราคา หรือกำหนดจำนวนผู้มีอาชีพรับจ้างที่จะต้องเชิญมาเสนอราคาไว้ด้วย การดำเนินการเผยแพร่การจัดจ้างโครงการดังกล่าวโดยวิธีพิเศษของเทศบาล จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

๒.๔.๓ การปิดประกาศเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง

คำถาม การที่ราชการส่วนท้องถิ่นไม่ปิดประกาศสอบราคาไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อ/จัดจ้าง เป็นเหตุให้การประกาศสอบราคาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

คำตอบ เมื่อระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เจ้าหน้าที่พัสดุส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นโดยตรงหรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ กับให้ปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น โดยมีได้กำหนดให้ต้องปิดประกาศสอบราคาไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อ/จัดจ้าง ดังนั้น จึงเป็นดุลพินิจของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการปิดประกาศสอบราคาดังกล่าวไว้ที่ใดก็ได้ นอกเหนือจากที่ระเบียบข้างต้นได้กำหนดบังคับไว้ การที่ราชการส่วนท้องถิ่นไม่ปิดประกาศสอบราคาไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อ/จัดจ้าง จึงไม่เป็นเหตุให้การประกาศสอบราคาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๗๑/๒๕๕๓ โดยที่ข้อ ๓๔ (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคาให้เจ้าหน้าที่พัสดุส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้าง ทำงานนั้นโดยตรงหรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ กับให้ปิดประกาศ เผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการปิดประกาศสอบราคาพิพาทไว้ ณ ที่ทำการสำนักงานเทศบาลตำบลโคกศรี รวมทั้งได้จัดส่งให้ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้น โดยตรงทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับจำนวน ๑๐ รายแล้ว กรณีจึงเป็นการดำเนินการตาม ข้อ ๓๔ (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ แล้ว ทั้งนี้ เนื่องจากระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องปิดประกาศสอบราคาที่สูงกว่าข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อ/จัดจ้าง แต่เป็นดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่จะดำเนินการปิดประกาศสอบราคาดังกล่าวไว้ก็ได้ นอกเหนือจากที่ระเบียบข้างต้นได้กำหนดบังคับไว้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะปิดประกาศสอบราคาไว้ที่สูงกว่าข้อมูลข่าวสาร การจัดซื้อ/จัดจ้างหรือไม่ อย่างไร ก็ไม่เป็นเหตุให้การประกาศสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒.๕ ราคาขายเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง

คำถาม การกำหนดราคาขายเอกสารประกวดราคา ที่ชอบด้วยกฎหมาย มีสาระสำคัญอย่างไร

คำตอบ ตามข้อ ๔๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ กำหนดให้หน่วยงานทางปกครองผู้จัดให้มีการประกวดราคาอาจให้หรือขายเอกสารประกวดราคาก็ได้ แต่หากจะขายก็ต้องกำหนดราคาให้พอสมควรกับค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการจัดทำสำเนาเอกสารประกวดราคา โดยราคา พอสมควรดังกล่าวหมายถึงราคาต้นทุนของการจัดทำสำเนาเอกสารประกวดราคา รวมกับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่อาจมีหรือเกิดขึ้นตามปกติในการจัดทำสำเนาเอกสารทั้งหมดที่นำมาคำนวณเฉลี่ยเป็นราคาของเอกสารประกวดราคาแต่ละชุด ซึ่งอาจจะสูงกว่าราคาของเอกสารตามความเป็นจริงของแต่ละชุด แต่ทั้งนี้ไม่รวมค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นการเบิกจ่ายตามปกติของหน่วยงานทางปกครองนั้น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๖๘/๒๕๕๗ แม้การประกวดราคาจะมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างกว้างขวางและเป็นธรรม อันจะส่งผลให้หน่วยงานของรัฐได้รับประโยชน์จากการแข่งขันราคาก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงวงเงินงบประมาณตามโครงการนั้นด้วย เพราะไม่เช่นนั้นแล้ว หากหน่วยงานกำหนดราคาเอกสารต่ำจนเกินไป ก็จะมีผู้สนใจเข้าซื้อเอกสารประกวดราคาเป็นจำนวนมาก โดยอาจจะมีผู้ซื้อบางรายที่ไม่มีความตั้งใจในการเข้าสู่ราคาอย่างแท้จริง ซึ่งจะก่อให้เกิดภาระแก่หน่วยงานในการจัดเตรียมเอกสาร ตลอดจนการจัดเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยไม่จำเป็น อันเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ นอกจากนี้ ราคาที่ทางราชการต้องเสียไปในการจัดทำสำเนาเอกสารประกวดราคาตามที่ข้อ ๔๖ วรรคสาม กำหนดนั้น ย่อมต้องตีความว่า หมายถึง ราคาพอสมควรที่ทางราชการได้ใช้จ่ายหรือเสียไปในการจัดทำสำเนาเอกสารที่ต้องจัดเตรียมไว้ให้มากพอสำหรับความต้องการของผู้จะซื้อเอกสารในการประกวดราคาครั้งนั้น ซึ่งอาจมีความจำเป็นต้องเตรียมไว้จำนวนมากถึง ๑๐ หรือ ๒๐ ชุด หรือมากกว่านั้น ไม่ว่าจะมิผู้มาซื้อเอกสารทั้งหมดหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น ราคาพอสมควรจึงไม่ได้หมายถึงเฉพาะถึง ราคาหรือต้นทุนของการจัดทำสำเนาเอกสารประกวดราคาชุดหนึ่งเท่านั้น แต่ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่อาจมีหรือเกิดขึ้น

ตามปกติในการจัดทำสำเนาเอกสาร เช่น ค่าถ่ายเอกสาร การเข้าเล่ม ย่อมต้องนำมาคำนวณเป็นต้นทุนในการกำหนดราคาขายเอกสารประกวดราคาด้วย ราคาพอสมควรตามความหมายนี้ จึงหมายถึงราคาพอสมควรที่ได้รวมเอาค่าใช้จ่ายในการจัดทำสำเนาเอกสารนี้ทั้งหมดเฉลี่ยไว้ในราคาขายเอกสารประกวดราคาแต่ละชุดที่มีผู้มาขอซื้อ ซึ่งอาจจะสูงกว่าราคาของเอกสารตามความเป็นจริงของแต่ละชุด

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปริมาณในการจัดซื้อจัดจ้างตามกรณีพิพาทนี้ซึ่งมีจำนวนวงเงินสูงถึง ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามความรู้สึกรู้สึกของวิญญูชนผู้ประกอบกิจการธุรกิจติดตั้งระบบสารสนเทศโดยทั่วไป การจัดซื้อระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยด้วยวงเงินจำนวนดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นโครงการที่มีราคาสูงอยู่พอสมควร ย่อมเป็นที่คาดหมายได้ว่าต้องมีผู้สนใจเข้าซื้อเอกสารประกวดราคา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีความจำเป็นต้องจัดเตรียมสำเนาเอกสารประกวดราคาไว้ให้มากพอสำหรับความต้องการของผู้ประกอบกิจการที่จะมาซื้อเอกสาร อีกทั้งเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้ประกอบการที่อาจจะไม่มีความตั้งใจในการเข้าร่วมการประกวดราคาอย่างแท้จริงเข้าร่วมซื้อซองหรือเอกสารประกวดราคา ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดราคาขายเอกสารประกวดราคาพิพาทในราคาชุดละ ๑,๐๐๐ บาท จึงเป็นการใช้ดุลพินิจในการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม อันเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว กรณีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

๓. การกำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติของพัสดุในการจัดซื้อจัดจ้าง

๓.๑ เงื่อนไขในการยึดหลักประกันของ

คำถาม ในกระบวนการเสนอราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ กรณีที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีบทลงโทษโดยการยึดหลักประกันของของผู้มีสิทธิเสนอราคา นั้น เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

คำตอบ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ มีอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ในการกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดการปฏิบัติในกระบวนการเสนอราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยกำหนดให้มีบทลงโทษผู้เสนอราคาด้วยการยึดหลักประกันของได้ ประกอบกับเงื่อนไขการยึดหลักประกันของเป็นเงื่อนไขก่อนเข้าทำสัญญาระหว่างผู้เสนอราคากับหน่วยงานที่จัดหาพัสดุ อันเกิดจากความสมัครใจและความยินยอมของทั้งสองฝ่ายที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว ซึ่งจะทำให้การเสนอราคาเป็นไปด้วยความโปร่งใส และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๗๓/๒๕๕๔ คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดบทลงโทษผู้เสนอราคาโดยยึดหลักประกันของตามความในข้อ ๗ (๕) ประกอบข้อ ๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่เป็นการกำหนดบทลงโทษที่ออกโดยนอกเหนืออำนาจตามข้อ ๑๐ (๑) ของระเบียบเดียวกัน โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีบทลงโทษโดยการยึด

หลักประกันของของผู้มีสิทธิเสนอราคาเป็นการกำหนดค่าเสียหายไว้ล่วงหน้า ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเสนอราคาไม่สามารถดำเนินการเสนอราคาให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการดำเนินการตั้งแต่เริ่มการประกวดราคาจนสิ้นสุดกระบวนการ ทั้งทางด้านเตรียมบุคคล เอกสาร สถานที่ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น นอกจากนั้น การกำหนดเกี่ยวกับการยึดหลักประกันของยังถือเป็นค่าเสียหายในเชิงลงโทษ ผู้มีสิทธิเสนอราคาที่ทำให้ทางราชการเสียประโยชน์ที่จะได้รับจากการแข่งขันกันเสนอพัสดุที่ดีที่สุดในราคาที่ต่ำสุดเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ ทั้งยังเป็นมาตรการป้องกันมิให้มีการสมยอมกันในการเสนอราคา ตลอดจนป้องกันการกระทำใด ๆ ของผู้เสนอราคาที่มีลักษณะเป็นการขัดขวาง มิให้การเสนอราคาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และการวางหลักประกันของเกิดจากความสมัครใจและความยินยอมของทั้งสองฝ่ายที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว ซึ่งจะทำให้การเสนอราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีบทลงโทษโดยการยึดหลักประกันของของผู้มีสิทธิเสนอราคา จึงมิใช่เป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น และเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้เสนอราคา สร้างภาระให้แก่ผู้ฟ้องคดี หรือผู้ประกอบการรายอื่นเกินสมควร แต่อย่างไรก็ตาม

๓.๒ การกำหนดคุณสมบัติของพัสดุ

คำถาม กรณีที่การประกวดราคากำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่ต้องการซื้อในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ นอกเหนือไปจากหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ว่าด้วยการพัสดุกำหนดไว้ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร นั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

คำตอบ กรณีที่หน่วยงานทางปกครองผู้จัดให้มีการประกวดราคากำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่ต้องการซื้อในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ นอกเหนือไปจากหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ว่าด้วยการพัสดุกำหนดไว้ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งอาจส่งผลเป็นการกีดกันไม่ให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายพัสดुरายอื่นเข้าแข่งขัน ในการเสนอราคาได้อย่างเป็นธรรม และอาจเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการ บางรายที่มีคุณลักษณะเฉพาะพัสดุดูกต้องตรงตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา การกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะพัสดุดังกล่าว ย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๔/๒๕๕๖ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลตำบลประจันตคาม) ได้ประกาศจัดซื้อรถบรรทุกน้ำอเนกประสงค์โดยกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะในส่วนเครื่องสูบน้ำให้เป็นแบบ SELF PRIMING CENTRIFUGAL (เครื่องสูบน้ำแบบแรงเหวี่ยงหนีศูนย์กลาง) ซึ่งเครื่องสูบน้ำแบบแรงเหวี่ยงหนีศูนย์กลางดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แต่มีผู้ได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรมแล้วจำนวน ๖ ราย โดยมีรายละเอียดของเครื่องสูบน้ำแบบดังกล่าวถึง ๙ ชนิด ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องสูบน้ำที่ถูกฟ้องคดีกำหนดแล้ว จึงเห็นได้ว่า มีบริษัทผู้ผลิตเครื่องสูบน้ำที่มีรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดเพียง ๒ บริษัท คือ บริษัท ท. และบริษัท ศ. แต่บริษัทหรือโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบ

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

คุณภาพในระดับสากลตามมาตรฐาน ISO ๙๐๐๑-๒๐๐๐ ตามข้อกำหนดของผู้ถูกฟ้องคดี มีเพียงบริษัท ศ. เท่านั้น ซึ่งเป็นการไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรมตามข้อ ๑๐ ตรี ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีในส่วนที่กำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องสูบน้ำดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงขัดกับข้อ ๑๐ ตรี และข้อ ๑๑ (๑) (๓) (๖) วรรคสอง (๗) และ (๘) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ พิพากษาให้เพิกถอนประกาศกีดซื้อรถบรรทุกน้ำอเนกประสงค์ของผู้ถูกฟ้องคดี เฉพาะส่วนที่กำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องสูบน้ำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว

๓.๓ การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จัดซื้อ ที่มีได้ผลิตในประเทศไทยและหรือมิได้เป็นกิจการของคนไทย

คำถาม การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จัดซื้อ ที่มีได้ผลิตในประเทศไทยและหรือมิได้เป็นเป็นกิจการของคนไทย นั้น เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

คำตอบ แม้ระเบียบว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จะกำหนดให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศไทยและหรือ เป็นกิจการของคนไทยก็ตาม แต่บทบัญญัติของระเบียบดังกล่าวก็ไม่ใช่บทบังคับเคร่งครัดในทุกกรณี โดยหากเป็นพัสดุที่ไม่สามารถผลิตในประเทศไทยได้ หรือเป็นกรณีจำเป็นต้องจัดหาจากต่างประเทศ ซึ่งได้รับอนุมัติยกเว้นจากผู้มีอำนาจตามกฎหมายแล้ว การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุให้แตกต่างออกไปดังกล่าว ย่อมสามารถกระทำได้ แต่ทั้งนี้ ต้องมีลักษณะเป็นการเปิดกว้าง และก่อให้เกิดการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมด้วย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๖๕/๒๕๕๖ ข้อ ๑๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นบทบัญญัติที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปที่กำหนดให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศไทยและหรือกิจการของคนไทย ซึ่งบทบัญญัตินี้ไม่ใช่เป็นบทบังคับเคร่งครัดทุกกรณี ดังนั้น หากพัสดุใดที่ไม่สามารถผลิตในประเทศไทยได้หรือเป็นกรณีจำเป็นต้องจัดหาจากต่างประเทศ และได้รับอนุมัติยกเว้นบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ย่อมสามารถดำเนินการได้ อย่างไรก็ตาม การประกาศกำหนดคุณลักษณะของพัสดุต้องมีลักษณะเป็นการเปิดกว้างและเกิดการแข่งขันกัน อย่างเป็นธรรมด้วย

เมื่อคดีนี้ปรากฏว่า การประกวดราคาครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมเสนอราคาจำนวน ๑๖ ราย ซึ่งล้วนเป็นบริษัทผู้ผลิตหรือตัวแทนจำหน่ายที่มีกิจการในประเทศไทย และเป็นบริษัทผู้ผลิต หรือตัวแทนจำหน่ายรถบดสันตะเทือนต่างยี่ห้อกัน อีกทั้งรายละเอียดของประกาศประกวดราคาไม่มีข้อความตอนใดแสดงให้เห็นว่าประกาศดังกล่าวกำหนดคุณลักษณะเฉพาะกลุ่มใดหรือกลุ่มบริษัทใดเป็นการเฉพาะ ประกาศประกวดราคาพิพาทจึงมีลักษณะเป็นการเปิดกว้างและเกิดการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม จึงไม่มีลักษณะเป็นการกีดกันไม่ให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายพัสดุในประเทศสามารถเข้าแข่งขันในการเสนอราคาต่อผู้ถูกฟ้องคดี และไม่ขัดต่อข้อ ๑๑ ของ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย ระเบียบฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๑ การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย

๓.๔ กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาที่ไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

คำถาม การที่หน่วยงานทางปกครองประกาศประกวดราคาซื้อครุภัณฑ์ ยานพาหนะและขนส่ง โดยกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคา ให้ผู้เสนอราคาต้องมีศูนย์บริการเป็นของตนเองในเขตอำเภอซึ่งหน่วยงานทางปกครอง ตั้งอยู่นั้น ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

คำตอบ การที่หน่วยงานทางปกครองประกาศประกวดราคาซื้อครุภัณฑ์ ยานพาหนะและขนส่ง โดยกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคา ให้ผู้เสนอราคาต้องมีศูนย์บริการเป็นของตนเองในเขตอำเภอซึ่งหน่วยงานทางปกครองตั้งอยู่ โดยไม่ปรากฏว่าเงื่อนไขดังกล่าวเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการควบคุมดูแลการใช้รถ การบำรุงรักษา การได้รับการบริการที่ดีหลังการขายจากผู้เสนอราคา เนื่องจากการจัดซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะในครั้งนี้ใช้สำหรับปฏิบัติงานในความควบคุมรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองผู้ซื้อครอบคลุมพื้นที่สองจังหวัด การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เสนอราคามีศูนย์บริการเป็นของตนเองในเขตอำเภอที่ผู้ซื้อตั้งอยู่ จึงไม่ได้เป็นประโยชน์สำหรับรถยนต์ที่จะนำไปใช้งานในพื้นที่อีกจังหวัดหนึ่งแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๘๐/๒๕๕๖ เมื่อกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ถูกฟ้องคดี) อ้างว่า การกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของผู้เสนอราคาให้ผู้เสนอราคา ต้องมีศูนย์บริการเป็นของตนเองในเขตอำเภอที่ผู้ซื้อตั้งอยู่ ก็เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแล การใช้รถ การบำรุงรักษา การได้รับการบริการที่ดีหลังการขายจากผู้เสนอราคา อันเป็นการช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่าย แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า การจัดซื้อครุภัณฑ์และยานพาหนะของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีการจัดซื้อในงบประมาณใกล้เคียง ไม่มีสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ใดกำหนดคุณสมบัติผู้เสนอราคาในทำนองเดียวกันกับผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดในครั้งนี้ และไม่ปรากฏว่าการกำหนดเงื่อนไขในประกาศที่พิพาทให้แตกต่างไปจากหน่วยงานในสังกัดเดียวกันดังกล่าวจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการแต่อย่างใด เนื่องจากการจัดซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะในครั้งนี้ใช้สำหรับปฏิบัติงานในความควบคุมรับผิดชอบของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง การกำหนดเงื่อนไขให้มีศูนย์บริการเป็นของตนเองในเขตอำเภอที่ผู้ซื้อตั้งอยู่ ซึ่งหมายถึงเฉพาะในเขตอำเภอเมืองสงขลา จึงไม่ได้เป็นประโยชน์สำหรับรถยนต์ที่จะนำไปใช้งานในจังหวัดพัทลุง กรณีจึงไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของผู้เสนอราคาให้แตกต่างไปจากการจัดซื้อของหน่วยงานในสังกัดเดียวกันในแต่ละครั้งที่ผ่านมา

นอกจากนี้ การที่ผู้มีสิทธิเสนอราคาจะมีศูนย์บริการเป็นของตนเองในเขตอำเภอที่ผู้ซื้อตั้งอยู่หรือไม่ ไม่มีผลกระทบต่อควบคุมดูแลการใช้รถ การบำรุงรักษา และการบริการที่ดีหลังการขาย เพราะหน้าที่ควบคุมดูแลการใช้รถและการบำรุงรักษา เป็นหน้าที่ปกติของหน่วยงานที่ใช้รถ ส่วนการบริการที่ดี

หลังการขายนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีสามารถเลือกใช้บริการจากศูนย์บริการของรถยนต์ที่ตนซึ่งตั้งอยู่ใกล้เคียง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นศูนย์บริการของผู้เสนอราคาแต่อย่างใด ดังนั้น การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาว่าต้องมีศูนย์บริการเป็นของตนเอง ในเขตอำเภอที่ผู้ซื้อตั้งอยู่ จึงไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามข้อ ๑๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ของระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๔)พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ต้องการเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมในการเสนอราคา จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๓.๕ ความหมายของพัสดุที่ต้องผลิตโดยโรงงานที่ได้รับการรับรอง มาตรฐานสากล

คำถาม การที่หน่วยงานทางปกครองกำหนดคุณสมบัติของพัสดุว่า ต้องผลิตโดยโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล นั้น หมายถึง พักติที่ต้องผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากต่างประเทศ เท่านั้น หรือไม่

คำตอบ การกำหนดคุณลักษณะดังกล่าวหมายความแต่เพียงว่า ต้องเป็นสินค้าที่ผลิตโดยโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปเท่านั้น มิใช่ว่าจะต้องเป็นพัสดุที่ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากต่างประเทศแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๘๙/๒๕๖๐ แม้ผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลเมืองชัยภูมิ) จะได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิให้ดำเนินการจัดซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงอเนกประสงค์ นอกเหนือจากบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ ซึ่งสามารถกำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์ที่จัดซื้อได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดห้ามมิให้กำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะ ซึ่งอาจมีผลกีดกันไม่ให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายพัสดุที่ผลิตในประเทศหรือกิจการของคนไทยสามารถเข้าแข่งขันในการเสนอราคากับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของเครื่องสูบน้ำและเครื่องสูบน้ำสำหรับฉีดเครื่องจักร ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญที่ต้องติดตั้งมาพร้อมกับรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงอเนกประสงค์ (ดับเพลิงได้) ที่จัดซื้อ โดยระบุว่าต้องผลิตโดยโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล โดยไม่มีข้อความใดที่แสดงว่าจะต้องเป็นเครื่องสูบน้ำหรือเครื่องสูบน้ำสำหรับฉีดเครื่องจักรที่ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากต่างประเทศ การกำหนดคุณลักษณะดังกล่าวจึงหมายความว่า เครื่องสูบน้ำและเครื่องสูบน้ำสำหรับฉีดเครื่องจักรที่ติดตั้งมาพร้อมกับรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงอเนกประสงค์ (ดับเพลิงได้) ที่จัดซื้อต้องเป็นสินค้าที่ผลิตโดยโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปเท่านั้น ผู้เสนอราคาที่มีหลักฐานการเป็นตัวแทนผู้แทนจำหน่าย ผู้ประกอบกิจการ หรือผู้ผลิตรถยนต์ ที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำและเครื่องสูบน้ำสำหรับฉีดเครื่องจักรที่ผลิตในประเทศไทยจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๙๐๐๑ หรือ มอก. ๙๐๐๒ ในกิจการและขอขายที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ย่อมเข้าแข่งขันเสนอราคาได้เช่นกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศประมูลฉบับพิพาท โดยกำหนดคุณสมบัติของเครื่องสูบน้ำและเครื่องสูบน้ำสำหรับฉีดเครื่องจักรที่

ติดตั้งพร้อมกับรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงเอนกประสงค์ (ดับเพลิงได้) ที่จัดซื้อจะต้องผลิตโดยโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล จึงเป็นการกระทำที่ขัดด้วยกฎหมาย

๓.๖ เจื่อนไขในการจัดซื้อเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทยเท่านั้น

คำถาม ในกรณีที่ต้องการซื้อหรือจ้างที่มีผู้ได้รับการจดทะเบียนไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรมแล้ว แต่ในประกาศประกวดราคามีได้ระบุเป็นเงื่อนไขในประกาศว่า ต้องการเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทย เท่านั้น กรณีเช่นนี้ ทำให้ประกาศดังกล่าวไม่ขัดด้วยกฎหมาย หรือไม่

คำตอบ กรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดประกาศประกวดราคาประมูลซื้อรถเกี่ยดินโดยไม่ได้ระบุความต้องการเฉพาะรถเกี่ยดินที่ทำในประเทศไทยไว้เป็นเงื่อนไขในประกาศ ทั้งที่มีผู้ผลิตและจำหน่ายรถเกี่ยดินที่ผลิตในประเทศไทย ซึ่งได้รับการรับรองระบบคุณภาพ และได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์มาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม รวมทั้งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีผู้ซื้อ อีกทั้งยังมีได้ขออนุมัติยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฉบับเดียวกันกำหนด ประกาศประกวดราคาเฉพาะส่วนที่ไม่ระบุความต้องการเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทย จึงไม่ขัดด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๑/๒๕๕๙ โดยที่ ข้อ ๑๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ กำหนดว่า ให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศ และหรือกิจการของคนไทยตามหลักเกณฑ์ ดังนี้... (๖) ในกรณีพัสดุที่ต้องการซื้อ หรือจ้างทำ มีผู้ได้รับอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน ประเภท ชนิด หรือขนาดเดียวกัน ตั้งแต่สามรายขึ้นไป ให้ระบุความต้องการเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทยซึ่งแสดงเครื่องหมายมาตรฐานเท่านั้น... (๗) ในกรณีพัสดุที่ต้องการซื้อหรือจ้างทำเป็นพัสดุที่มีผู้ผลิตน้อยกว่าที่กำหนดไว้ตาม (๖) ให้ระบุความต้องการเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทย ซึ่งแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน หรือผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ... (๘) ในกรณี พักดูที่ต้องการซื้อหรือจ้างทำ มีผู้ได้รับการจดทะเบียนไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรมแล้ว ให้ระบุ ความต้องการเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทย จึงเห็นได้ว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ส่วนราชการสนับสนุนพัสดุที่ผลิตในประเทศไทยเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ จึงได้กำหนดเงื่อนไขว่า ในกรณีที่ต้องการซื้อหรือจ้างที่มีผู้ได้รับการจดทะเบียนไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรมแล้ว ให้ระบุความต้องการเฉพาะผลิตภัณฑ์ ที่ทำในประเทศไทย ซึ่งแสดงเครื่องหมายหรือผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการแข่งขันเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทยเท่านั้น

เมื่อข้อเท็จจริงคดีนี้ ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ประกาศประกวดราคา ประมูลซื้อรถเกี่ยดิน ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยผ่านการขออนุมัติจัดซื้อครุภัณฑ์ ที่มีขนาดและราคาราคานอกเหนือบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์จากผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี โดยไม่ได้ระบุความต้องการเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทยไว้เป็นเงื่อนไขในประกาศ ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผลิตและ

จำหน่ายรถเกี่ยดินที่ผลิตในประเทศไทยได้รับการรับรองระบบคุณภาพ ISO ๙๐๐๑ : ๒๐๐๐ ได้รับการจดทะเบียน ผลิตภัณฑ์มาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และมีรายชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีผู้ซื้อ อีกทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ กรณีจึงมีผลให้การจัดซื้อครั้งนี้ เปิดกว้าง ผู้ประกอบการรวมถึงผู้ฟ้องคดีสามารถเข้าเสนอราคาผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทย และผลิตภัณฑ์ที่ไม่ทำในประเทศไทยได้ ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีเฉพาะส่วนที่มีผลให้ผู้เสนอราคาสามารถเสนอผลิตภัณฑ์ที่ไม่ทำในประเทศไทย จึงไม่ชอบด้วยข้อ ๑๑ (๗) และ (๘) ของระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ ประกาศเฉพาะส่วนที่ไม่ระบุความต้องการเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทยดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่มีผลทำให้ประกาศในส่วนอื่นที่ชอบด้วยกฎหมายต้องเสียไปด้วย พิพากษาให้เพิกถอนประกาศประกวดราคาที่พิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีเฉพาะในส่วนที่มีได้ระบุความต้องการเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศไทย

๓.๗ หน้าที่ในการแจ้งวงเงินงบประมาณหรือราคากลาง

คำถาม หน่วยงานทางปกครองมีหน้าที่ต้องแจ้งวงเงินงบประมาณหรือราคากลางในเอกสารสอบราคาในประกาศเผยแพร่การสอบราคา หรือไม่

คำตอบ เฉพาะงานก่อสร้างของทางราชการเท่านั้น ที่ต้องมีการประกวดเปิดเผยแพร่ราคากลาง และการคำนวณราคากลาง ทั้งนี้ เพื่อป้องกันหรือลดโอกาสในการสมยอมกันในการเสนอราคา ดังนั้น หน่วยงานทางปกครองจึงไม่มีหน้าที่ระบุวงเงินงบประมาณหรือราคากลางในเอกสารสอบราคาและไม่มีหน้าที่แจ้งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้ประกอบการทราบในกรณีที่เป็นการประกาศประกวดราคากรณีอื่นๆ ที่มีใช้งานก่อสร้างของทางราชการ

คำถาม ในกรณีที่หน่วยงานไม่เปิดเผยงบประมาณสำหรับโครงการใดโครงการหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงให้แก่ผู้ประกอบการผู้ยื่นคำขอทราบข้อมูลข้างสาร ถือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่

คำตอบ ไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากหน้าที่ในการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และหน้าที่ในการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว นั้น บังคับเฉพาะข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีเท่านั้น มิใช่งบประมาณสำหรับโครงการใดโครงการหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๗๓/๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ซื้อเอกสารสอบราคาจ้างปรับปรุงโปรแกรมบริหารการศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดี (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ตามประกาศลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๔ แต่ประกาศสอบราคาจ้างดังกล่าวไม่มีการระบุราคากลาง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ระบุวงเงินงบประมาณหรือราคากลางในเอกสารสอบราคาจ้างปรับปรุงโปรแกรมบริหารการศึกษาและไม่แจ้งข้อมูลดังกล่าวตามคำขอของผู้ฟ้องคดีก่อนที่จะพ้นกำหนดเวลายื่นของสอบราคา เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีข้อมูล

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

เพื่อการตัดสินใจเข้าร่วมยื่นซองสอบราคาได้ จึงได้ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและได้รับทราบวงเงินงบประมาณจากการ ใช้สิทธิร้องเรียนโดยเมื่อพิจารณาวงเงินงบประมาณที่ได้รับแจ้งจากผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าสามารถรับจ้างทำงานได้ และราคาของผู้ฟ้องคดีจะเสนอนั้นเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาที่เสนอ โดยบริษัท อ. ที่เป็นผู้ชนะการสอบราคาครั้งนี้ หากผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมการยื่นซองสอบราคา ผู้ฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้ชนะและได้ทำสัญญาจ้างกับผู้ถูกฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ระบวงเงินงบประมาณหรือราคากลาง ในเอกสารสอบราคาและไม่แจ้งข้อมูลดังกล่าวตามคำขอของผู้ฟ้องคดีก่อนที่จะพ้นกำหนดเวลายื่นซองสอบราคาทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียโอกาสในการเสนอราคา จึงนำคดีมาฟ้องเรียกค่าเสียหาย

เห็นว่า ข้อ ๔๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๓ ไม่ได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องแจ้งวงเงินงบประมาณหรือราคากลางในเอกสารสอบราคาในประกาศเผยแพร่ การสอบราคาแต่อย่างใด และตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๑ ถึงปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีให้แจ้งส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ถือปฏิบัติกรณี คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๑ มีมติเห็นชอบมาตรการป้องกันหรือลดโอกาสในการสมยอมกันในการเสนอราคา เฉพาะกรณีการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างของทางราชการ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. เสนอ เกี่ยวกับการกำหนดให้ต้องมีการประกาศเปิดเผยราคากลางและการคำนวณราคากลาง มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวก็กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจประกาศเผยแพร่ราคากลาง เฉพาะงานก่อสร้างของทางราชการ เท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีหน้าที่ระบวงเงินงบประมาณหรือราคากลางในเอกสารสอบราคาและไม่มีหน้าที่แจ้งข้อมูลดังกล่าวตามคำขอของผู้ฟ้องคดี

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูล แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู นั้น เห็นว่า หน้าที่ในการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และในการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปี มิใช่งบประมาณสำหรับโครงการใดโครงการหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงดังที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอจากผู้ถูกฟ้องคดี

หัวข้อที่ ๒ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ

๑. มีความสามารถตามกฎหมาย

(๑) การที่ผู้เข้าร่วมประกวดราคาไม่แสดงต้นฉบับหนังสือที่แสดงว่าตนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้า ตามที่ประกาศประกวดราคากำหนดนั้น ถือเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะเข้าร่วมประกวดราคาหรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อ. ๔๙/๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) ได้ออกประกาศ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่องประกวดราคาโครงการจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์สำหรับระบบ BPR ประกอบด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ (PC) จำนวน ๑,๐๐๐ เครื่อง และเครื่องพิมพ์ชนิด Dot – Matrix จำนวน ๗๕๐ เครื่อง ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยรายละเอียดในข้อ ๑.๖ ของประกาศดังกล่าว สอดคล้องกับข้อ ๒.๖ ของเอกสารแนบท้ายประกาศที่กำหนดให้ผู้เสนอราคาต้องมีหนังสือยืนยัน การแต่งตั้งจากผู้ผลิตหรือตัวแทนผู้ผลิตมาแสดงต่อคณะกรรมการประกวดราคาในวันยื่นซองประกวดราคาด้วย โดยหนังสือยืนยันการแต่งตั้งต้องระบุการแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนจำหน่าย ในการเสนอราคาเกี่ยวกับพัสดุที่ประกวดราคาครั้งนี้ พร้อมทั้งให้การรับรองว่าจะมีอะไหล่สำรอง ตลอดอายุการรับประกัน และยินดีให้การสนับสนุนการบริการหลังการขายเป็นอย่างน้อย โดยหนังสือนั้นต้องเป็นต้นฉบับและมีอายุไม่เกิน ๙๐ วัน นับจากวันที่ออกหนังสือจนถึงวันที่ ยื่นซองประกวดราคา เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมยื่นซองประกวดราคาตามวันเวลาที่กำหนด โดยมีหนังสือยืนยันการเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ไมโครคอมพิวเตอร์ ฉบับลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ที่ออกให้โดยบริษัท ด. แต่มิได้แสดงหนังสือยืนยันการเป็นตัวแทนจำหน่าย เครื่องพิมพ์ชนิด Dot – Matrix โดยอ้างเหตุผลสูญหายตามหลักฐานการลงบันทึกประจำวัน แจ้งเอกสารหาย เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงต้นฉบับหนังสือยืนยันการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่ายอันเป็นเอกสารสำคัญ ตามที่กำหนดในข้อ ๑.๖ ของประกาศประกวดราคาประกอบข้อ ๒.๖ ของเอกสารแนบท้ายประกาศดังกล่าว คณะกรรมการประกวดราคาจึงมีสิทธิที่จะพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ไม่ผ่านการคัดเลือก คุณสมบัติเบื้องต้น ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ขอหนังสือยืนยันการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่าย จากบริษัท ฟ. ผ่านทางบริษัท ก. โดยมีนาย ค. เป็นผู้ดำเนินการและได้นำต้นฉบับหนังสือดังกล่าว ไปมอบให้แก่ นาย พ. เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงถือเป็นเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ผู้ฟ้องคดี ไม่สามารถนำต้นฉบับหนังสือดังกล่าวมายื่นต่อคณะกรรมการประกวดราคาในวันเสนอราคานั้น เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีเป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการค้า ซึ่งโดยฐานะเช่นนั้นแล้ว ผู้ฟ้องคดีควรมีความละเอียดรอบคอบ และควรทราบด้วยว่า หนังสือดังกล่าวเป็นเอกสารสำคัญ ที่มีผลต่อการตัดสินคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้เข้าประกวดราคา และแม้หากเป็นจริงตามที่ผู้ฟ้องคดี กล่าวอ้าง การที่นาย ค. ส่งมอบหนังสือฉบับดังกล่าวให้แก่ นาย พ. ก็เกิดจากความประมาทเลินเล่อของ ผู้ฟ้องคดีเอง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีใช้ความระมัดระวังและติดตามทวงถามหนังสือดังกล่าวอย่างใกล้ชิด ก็อาจป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นได้ กรณีจึงมิใช่เหตุสุดวิสัย ตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ เมื่อฟังเป็นยุติว่าในวันยื่นซองประกวดราคาผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงต้นฉบับหนังสือ

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาระดับสูงสำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

ยืนยันการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่ายประเภทเครื่องพิมพ์ ชนิด Dot – Matrix ซึ่งเป็นสาระสำคัญในการประกวดราคา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ ในฐานะคณะกรรมการประกวดราคา จึงชอบที่จะมีคำสั่งไม่ให้ผู้ฟ้องคดีผ่านการคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้น เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า คำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านคุณสมบัติเบื้องต้นในการเข้าเสนอราคา ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงข้ออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่กล่าวอ้างว่า การดำเนินการ ประกวดราคาตามประกาศ เรื่อง ประกวดราคาโครงการจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์สำหรับระบบ BPR ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากบริษัท ค. ได้แสดงหนังสือยืนยันการแต่งตั้งตัวแทนจำหน่ายปลอม เพราะแม้หากจะรับฟังว่าเป็นเอกสารปลอม ก็อาจมีผลให้คณะกรรมการประกวดราคาต้องเริ่มต้นการประกวดราคาใหม่ แต่กรณีดังกล่าวมิได้ มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีกลับเป็นผู้มีสิทธิเสนอราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แต่อย่างใด เมื่อการพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคาตามโครงการจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ เป็นไปตามเงื่อนไขที่ประกาศประกวดราคากำหนด จึงเป็น การดำเนินการคัดเลือกผู้ที่มีสิทธิเสนอราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และไม่เป็นการทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ ผู้ฟ้องคดี การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

(๒) การที่ผู้รับมอบอำนาจจากห้างหุ้นส่วนจำกัดไม่ได้ยื่นสำเนาทะเบียนบ้านตามที่ประกาศประกวดราคากำหนด จะเป็นเหตุให้ถูกตัดสิทธิเข้าร่วมการประกวดราคา หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒๒/๒๕๖๑ ผู้ฟ้องคดี (ห้างหุ้นส่วนจำกัด) ฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (กรมยุทธโยธาทหารบก) ได้ออกประกาศประกวดราคาจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ งานก่อสร้างโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ชส.ทบ. โรงเรียนทหารขนส่ง กองร้อยทหารขนส่งเรือแผนกซ่อมบำรุงเรือและกองคลัง กรมการขนส่งทหารบก ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ มีกำหนดยื่นเอกสารประกวดราคา ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ และกำหนดประกวดราคาจ้างในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดี ได้ซื้อเอกสารประกวดราคาจ้าง และยื่นเอกสารประกวดราคาตามเงื่อนไขประกาศประกวดราคาจ้างดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการประกวดราคา) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ แจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้น โดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติผิดเงื่อนไขประกาศประกวดราคาจ้างข้อ ๓.๒ (๑) คือ ไม่แนบสำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจ และข้อ ๓.๑ (๕) คือ มีการลบแก้ไขหนังสือรับรองของ ผู้ควบคุมงานแล้วไม่ประทับตราสำคัญ ของห้างและลงชื่อผู้เสนอราคา-วิศวกร กำกับ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ อุทธรณ์ผลการคัดเลือกเบื้องต้นดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ แจ้งยืนยันตามผลการคัดเลือกเบื้องต้นเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การพิจารณาคัดเลือกเบื้องต้นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการใช้อำนาจโดย ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ระงับการดำเนินการประกวดราคาจ้างก่อสร้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือการดำเนินการอนุมัติจ้าง หรือ การลงนามทำสัญญาจ้างโครงการนี้ไว้เป็นการชั่วคราวก่อนจนกว่าการพิจารณาคดีจะถึงที่สุด เพิกถอนผลการคัดเลือก

เบื้องต้นตามหนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ และเพิกถอน ผลการพิจารณาอุทธรณ์ตามหนังสือลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ เห็นว่า การไม่ยื่น สำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจ นั้น เมื่อเอกสารประกวดราคาจ้าง ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ แนบท้ายข้อ ๔.๖ และข้อ ๖.๒ กำหนดว่าในกรณีที่ผู้เสนอราคายื่นหลักฐานการเสนอราคา ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามข้อ ๓ ให้คณะกรรมการประกวดราคาไม่รับพิจารณาราคาของผู้เสนอราคารายนั้น เว้นแต่เป็นข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเพียงเล็กน้อย หรือที่ผิดแยกไปจากเงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีสาระสำคัญ ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่พิจารณาแล้ว เห็นว่าจะเป็นการประโยชน์ต่อกรมเท่านั้น กรณีจึงเห็นได้ว่าการยื่นเอกสารครบถ้วนหรือไม่ มิใช่กรณี ที่ผู้เสนอราคาได้เสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคา ในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญแต่อย่างใด จึงไม่มีประเด็นต้องพิจารณาว่า การยื่นเอกสารไม่ครบถ้วน จะมีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่นอันจะทำให้เป็นข้อพิจารณา ผ่อนปรนไม่ตัดผู้เข้าประกวดราคารายนั้นออกตามข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีจึงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยว่า การยื่นเอกสาร ไม่ครบถ้วนในส่วนสำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือไม่ เมื่อทะเบียนบ้านเป็นเอกสารราชการที่มีวัตถุประสงค์ยืนยันหลักแหล่งที่เป็นภูมิลำเนาของบุคคล อันแตกต่างจากบัตรประจำตัวประชาชนที่ใช้เป็นหลักฐานเพียงการยืนยันตัวบุคคล การที่ประกาศประกวดราคาจ้างพิพาทกำหนดให้ต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านจึงมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการตรวจสอบตัวบุคคลและต้องการตรวจสอบภูมิลำเนาของบุคคล ดังนั้น การยื่นเอกสารไม่ครบในส่วนสำเนาทะเบียนบ้านจึงไม่ใช่กรณีที่เป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย ส่วนการลบหรือแก้ไขข้อความในหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงาน นั้น มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า การลบหรือแก้ไขข้อความในหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานเป็นการปฏิบัติแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่นหรือไม่ เมื่อหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานเป็นการแสดงว่าผู้ลงชื่อ เป็นวิศวกรหรือสถาปนิกมีคุณวุฒิและประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพ และคดีนี้ข้อความที่มีรอยลบหรือแก้ไขเป็นข้อความในส่วนที่เป็นชื่อของโครงการก่อสร้างตามประกาศประกวดราคาจ้าง ดังนั้น การที่เอกสารประกวดราคาจ้างพิพาทแนบท้ายข้อ ๓.๑ (๕) และข้อ ๔.๑ กำหนดให้การขาด ลบ แก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานแล้วต้องลงชื่อพร้อมประทับตราของผู้เสนอราคาและวิศวกรหรือสถาปนิกกำกับให้ครบถ้วนนั้นจึงเป็นไปเพื่อป้องกันมิให้เกิด การโต้แย้งหรือปฏิเสธความรับผิดชอบในการแก้ไขเอกสารระหว่างผู้เสนอราคากับวิศวกรหรือสถาปนิก และเพื่อเป็นการยืนยันการแก้ไขเอกสาร อีกทั้ง การประกวดราคาครั้งนี้มีราคากลางสูงถึง ๒,๓๙๐,๘๙๗,๒๐๐ บาท หนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานจึงถือเป็นสาระสำคัญในการเข้าประกวดราคา ดังนั้น การลบหรือแก้ไขข้อความในหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานจึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่นตามข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง ของระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ คดีนี้ข้อเท็จจริงจึงฟังเป็นยุติว่า ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้ยื่นสำเนาทะเบียนบ้านของนาย ป. ผู้รับมอบอำนาจในการยื่นเอกสารประกวดราคา

โครงการศึกษารายวิชาเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

และ ผู้ฟ้องคดีมีการลบแก้ไขหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานแล้วไม่ประทับตราสำคัญของห้างและ ลงชื่อกำกับ ผู้ฟ้องคดีจึงปฏิบัติผิดเงื่อนไขตามประกาศประกวดราคาจ้างลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ ข้อ ๓.๒ (๑) และข้อ ๓.๑ (๕) การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่าน การคัดเลือกเบื้องต้นตามหนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ โดยยืนยันตามผลการคัดเลือกเบื้องต้นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ และ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ โดยให้มี ผลนับตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งดังกล่าว นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย จึงพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครอง ชั้นต้น เป็นยกฟ้อง

๒. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

- ไม่มีข้อมูล

๓. ไม่อยู่ระหว่างเลิกกิจการ

- ไม่มีข้อมูล

๔. ไม่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ระหว่างถูกระงับการยื่นข้อเสนอหรือทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐไว้ชั่วคราว

- ไม่มีข้อมูล

๕. ไม่เป็นบุคคลซึ่งถูกระบุชื่อไว้ในบัญชีรายชื่อผู้ทำงานและได้แจ้งเวียนชื่อให้เป็นผู้ทำงานของหน่วยงานของรัฐในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง

- ไม่มีข้อมูล

๖. มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

- ไม่มีข้อมูล

๗. เป็นนิติบุคคลผู้มีอาชีพรับจ้างงานตามที่ประกาศประกวดราคาจ้าง

- ไม่มีข้อมูล

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

๘. ไม่เป็นผู้มีผลประโยชน์ร่วมกันกับผู้ยื่นข้อเสนอราคาขายอื่น หรือไม่เป็นผู้กระทำการอันเป็นการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม

(๑) สามีและภรรยาต่างยื่นของเสนอราคา ถือว่ามีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๒๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ชื่อ-ชายไม้เรื่อนเก่า โดยมีชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจว่า “สิงหาค้าไม้” ได้ยื่นของประมูลราคาขายทอดตลาดไม้และวัสดุเก่าจากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา) ที่ ๑๓๓/๒๕๔๗ เรื่อง การประมูลราคาขายทอดตลาดไม้และวัสดุเก่าต่างๆ ที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ในราคา ๓๕๒,๐๙๙ บาท นาง ป. ได้ยื่นของประมูลราคาขายทอดตลาดไม้และวัสดุเก่าจากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ในราคา ๒๐๐,๐๕๑ บาท ในฐานะผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ชื่อ-ชายไม้เรื่อนเก่า แยกต่างหากจากนาย ส. กรณีจึงถือได้ว่า นาย ส. และนาง ป. ต่างก็เป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการชื่อ-ชายไม้เรื่อนเก่า ของตนเอง ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา แต่โดยที่นาย ส. กับนาง ป. เป็นสามีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่นาย ส. ซึ่งเป็นคู่สมรสของนาง ป. เป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในพาณิชย์กิจ “สิงหาค้าไม้” จึงต้องถือว่า นาง ป. เป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในพาณิชย์กิจดังกล่าวด้วย และในทางกลับกัน การที่นาง ป. เป็นคู่สมรสของนาย ส. เป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในพาณิชย์กิจอีกแห่งหนึ่ง ก็ต้องถือว่า นาย ส. เป็นผู้มีอำนาจในพาณิชย์กิจดังกล่าวด้วย นาย ส. และนาง ป. จึงเป็นบุคคลธรรมดาที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงบริหารเข้าข่ายเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจการของบุคคลธรรมดาอื่นที่เข้าเสนอราคาให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคราวเดียวกัน จึงเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ตามบทนิยาม “ผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน” ในข้อ ๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ ๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๑ และขาดคุณสมบัติที่จะเป็นผู้มีสิทธิเสนอราคา ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว คณะกรรมการเปิดซองประมูลราคาขายทอดตลาดและพิจารณาผลการประมูลราคา ขอบที่จะตัดรายชื่อ นาย ส. และนาง ป. ออกจากการเป็นผู้เสนอราคาการที่คณะกรรมการเปิดซองประมูลราคาขายทอดตลาดและพิจารณาผลการประมูลราคา ได้ตรวจสอบคุณสมบัติของนาย ส. และนาง ป. แล้วเห็นว่าบุคคลทั้งสองเป็นผู้ยื่นของราคาที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไข และดำเนินการเปิดซองประมูลราคาของนาย ส. และนาง ป. พร้อมกับซองประมูลราคาของผู้เสนอราคารายอื่นที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขแล้วเห็นว่า นาย ส. ซึ่งเป็นผู้ยื่นของประมูลราคาที่เป็นประโยชน์ต่อราชการมากที่สุด มีความเหมาะสมที่จะได้รับการประมูล จึงเป็นการดำเนินการประมูลราคาและพิจารณาผลการประมูลราคาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งรับข้อเสนอซื้อไม้และวัสดุเก่าที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ตามประกาศสถาบันราชภัฏนครราชสีมา เลขที่ ๑๓๓/๒๕๔๗ เรื่อง การประมูลราคาขายทอดตลาดไม้และวัสดุเก่าต่างๆ ที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ของนาย ส. และได้ทำสัญญาซื้อขายไม้และวัสดุ

เก่าที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง กับนาย ส. ตามสัญญาเลขที่ ๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๗ ตามที่คณะกรรมการเปิดซองประมูลราคาและพิจารณาผลการประมูลราคาเสนอ จึงยอมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อมา นาย ส. ได้ขายสิทธิในการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการทั้ง ๑๖ หลัง ให้บุคคลอื่นเข้าดำเนินการ มิได้มีผลทำให้ความสัมพันธ์กันในเชิงบริหารของนาย ส. และนาง ป. ซึ่งเข้าขายเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจการของบุคคลธรรมดาอื่นที่เข้าเสนอราคาให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคราวเดียวกันเปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้ามแต่อย่างใด แม้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมเสนอราคาในการประมูลดังกล่าว มิได้มีคำขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งรับคำเสนอซื้อไม้และวัสดุเก่าที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ตามประกาศสถาบันราชภัฏนครราชสีมา เลขที่ ๑๓๓/๒๕๔๗ เรื่อง การประมูลราคาขายทอดตลาดไม้และวัสดุเก่าต่างๆ ที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ของนาย ส. ซึ่งถือได้ว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยชัดแจ้ง คงมีแต่คำขอให้ศาลปกครองเพิกถอนการทำสัญญาซื้อขายไม้และวัสดุเก่าจากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กับนาย ส. ตามสัญญาซื้อขายไม้และวัสดุเก่าจากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง เลขที่ ๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๗ เท่านั้น แต่เมื่อได้พิจารณาคำบรรยายฟ้องโดยตลอดแล้ว ก็เป็นที่เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาอันแท้จริงที่จะขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งรับคำเสนอซื้อไม้และวัสดุเก่าที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ของตนแทน และทำสัญญาซื้อขายไม้และวัสดุเก่าดังกล่าวกับตนเอง การที่ศาลปกครองพิพากษาเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว จึงไม่เป็นการพิพากษาหรือทำคำสั่งให้สิ่งใดๆ เกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องนั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งรับคำเสนอซื้อไม้และวัสดุเก่าที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ตามประกาศสถาบันราชภัฏนครราชสีมา เลขที่ ๑๓๓/๒๕๔๗ เรื่อง การประมูลราคาขายทอดตลาดไม้และวัสดุเก่าต่างๆ ที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ จำนวน ๑๖ หลัง ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ของนาย ส. โดยให้การเพิกถอนมีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว

(๒) หน่วยงานทางปกครองจะอ้างเพียงรายงานฝ่ายเดียวจากเจ้าหน้าที่ที่ไปสังเกตการณ์ในทางลับว่า ผู้ฟ้องคดีมีการกระทำอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีมิให้เข้าร่วมการประกวดราคา หรือยกเลิกการประกวดราคานั้น ได้หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อ. ๖๑/๒๕๕๒ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นกิจการร่วมค้า ระหว่างบริษัท พี.คอนสตรัคชั่น แอนด์ แมทรีเรียล จำกัด กับห้างหุ้นส่วนจำกัด พรหมพิรามการ์เด็น แอนด์ ดีไซน์ ตามสัญญาร่วมค้า ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๕ ได้เข้ายื่นซองประกวดราคา ตามประกาศประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างเพื่อปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สวนป่าเขากระยาง จังหวัดพิษณุโลก ตามประกาศของผู้

ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (สำนักงานศึกษาและพัฒนาการท่องเที่ยว) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ซึ่งประกาศดังกล่าวได้กำหนดราคากลางไว้เป็นเงิน ๖,๕๗๖,๐๐๐ บาท กำหนด ยื่นซองประกวดราคาในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐ ถึง ๑๐.๓๐ นาฬิกา กำหนดเปิดซองประกวดราคาในวันเดียวกัน ตั้งแต่เวลา ๑๐.๔๐ นาฬิกาเป็นต้นไป และกำหนดเปิดซองใบเสนอราคาของผู้มีสิทธิได้รับการคัดเลือกในเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ณ ห้อง ๓๐๒ อาคารอุตสาหกรรมป่าไม้ และได้กำหนดเงื่อนไขการยกเลิกการประกวดราคาไว้ในข้อ ๖.๕ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้) ทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะพิจารณายกเลิกการประกวดราคา และลงโทษผู้เสนอราคาให้เป็นผู้ที่จ้าง ไม่ว่าจะเป็นผู้เสนอราคาที่ได้รับการคัดเลือกหรือไม่ก็ตาม หากมีเหตุที่เชื่อได้ว่าการเสนอราคากระทำไปโดยไม่สุจริตหรือมีการสมยอมกัน ในการเสนอราคา และข้อ ๖.๖ กำหนดว่า ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงภายหลังการ เปิดซองประกวดราคาว่า ผู้เสนอราคาที่มีสิทธิได้รับการคัดเลือกตามที่ได้ประกาศรายชื่อ ไว้เป็นผู้ที่มีผลประโยชน์ร่วมกันกับผู้เสนอราคารายอื่น ณ วันประกาศสอบราคา หรือ เป็นผู้เสนอราคาที่ทำกรทำการอันเป็นการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจจะตัดรายชื่อผู้เสนอราคาที่มีสิทธิได้รับการคัดเลือกดังกล่าวออกจากประกาศรายชื่อ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะพิจารณาผู้เสนอราคารายนั้นเป็นผู้ที่จ้าง ในกรณีนี้หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาเห็นว่ากรยกเลิกการเปิดซองใบเสนอราคาที่ได้ดำเนินการไปแล้วจะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการอย่างยิ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจยกเลิกการเปิดซองใบเสนอราคาดังกล่าวได้ หลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศประกวดราคาข้างต้นแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีบันทึกข้อความ ลับ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๖ สั่งการไปยังนายสุรพล สุทธิภักดี ผู้อำนวยการสำนักงานพื้นที่ป่าเศรษฐกิจและชุมชนว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะมีการประมูลงานสร้างสถานที่บริการท่องเที่ยวในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ ถึง ๑๒.๐๐ นาฬิกา เพื่อให้ได้ทราบว่ามี การดำเนินการถูกต้อง และป้องกันการเสียประโยชน์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอให้นายสุรพล สุทธิภักดี ไปสังเกตการณ์เป็นทางลับแล้วรายงาน ให้ทราบด้วย ต่อมาในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันยื่นซองและเปิดซองประกวดราคาปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลายื่นซองประกวดราคาในเวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา มีผู้ยื่นซองประกวดราคาจำนวน ๕ ราย โดยผู้ฟ้องคดีมาขึ้นเป็นคนสุดท้ายก่อนหมดเวลาเพียง ๒ ถึง ๓ นาที ผู้ยื่นซองประกวดราคาทั้ง ๕ รายมีคุณสมบัติครบถ้วน แต่ผู้ฟ้องคดีเสนอราคาต่ำสุดเป็นเงิน ๖,๕๐๐,๐๐๐ บาท และต่ำกว่าราคากลาง คณะกรรมการเปิดซองประกวดราคาจึงได้ต่อรองราคากับผู้ฟ้องคดีเหลือ ๖,๔๗๐,๐๐๐ บาท และได้ทำบันทึกข้อความการต่อรองราคาไว้เป็นหลักฐานต่อท้ายแบบใบเสนอราคาของผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น คณะกรรมการเปิดซองประกวดราคาได้ทำบันทึกลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ รายงานผลการประกวดราคาไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อสั่งการ โดยคณะกรรมการเปิดซองประกวดราคาได้เสนอว่าเห็นควรเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจ้างก่อสร้างแต่ประธานกรรมการยังไม่ได้ลงลายมือชื่อในบันทึกรายงานดังกล่าว และในวันเดียวกันนี้ นายสุรพล สุทธิภักดี ได้ทำบันทึกข้อความ ลับ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๕๐๗/๘๗ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ รายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ระหว่างเวลา ๑๓.๐๐ ถึง ๑๔.๐๐ นาฬิกา ตนได้ไปสังเกตการณ์การยื่นซองประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างเพื่อปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สวนป่าเขา

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

กระยาง จังหวัดพิษณุโลก ที่ห้อง ๓๐๒ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๖ พบว่ามีการกระทำในลักษณะสมยอมในการเสนอราคา โดยมีกลุ่มบุคคลจำนวน ๑๐ คน มีผู้ชาย ๘ คน ผู้หญิง ๒ คน คอยยืงกีดกันไม่บุคคลอื่นมายื่นซองประกวดราคา โดยจะคอยพูดว่า “งานนี้ สจ. ขอแล้ว เอาไว้งานหน้าจะให้” และยังได้ยืงกลุ่มบุคคลดังกล่าวพูดคุยกันว่าได้จ่ายค่าฮั้วให้กับผู้ที่ไม่ได้ยื่นซองรายละเอียด ๓๐,๐๐๐ บาท เรียบร้อยแล้ว จึงเชื่อได้ว่าน่าจะมีพฤติกรรมในการฮั้วประมูล ซึ่งเป็นการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการประกวดราคา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกประกาศ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ยกเลิกการประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างตามประกาศครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ โดยให้เหตุผลในการยกเลิกว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับรายงานซึ่งพิจารณาแล้วเชื่อว่ามีการฮั้วประมูลในลักษณะสมยอมในการเสนอราคาและมีพฤติการณ์ต่าง ๆ อันทำให้ไม่ได้มีการแข่งขันกันเสนอประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบประกาศดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๖ และได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๖ อุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าในวันยื่นซองประกวดราคาไม่ปรากฏว่ามีพฤติการณ์หรือมีการกระทำใด ๆ ตามที่กล่าวอ้างในประกาศยกเลิกการประกวดราคา และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดและต่ำกว่าราคากลางที่กำหนดโดยได้มีการต่อรองราคากันแล้ว ขอให้พิจารณาทบทวนประกาศครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ที่ยกเลิกการประกวดราคา และให้เรียกผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือที่ กษ ๑๕๑๕.๑/๑๐๒ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๖ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยยืนยันว่าคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาตามประกาศครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองใช้ดุลพินิจในการสั่งยกเลิกการประกวดราคาตามประกาศดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำในลักษณะสมยอมในการเสนอราคาหรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการขัดขวางการแข่งขันเสนอราคาอย่างเป็นธรรมตามที่กล่าวอ้างในประกาศยกเลิกการประกวดราคาแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมายื่นฟ้องเป็นคดีนี้ต่อศาล ตามคำฟ้องลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้ว คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ประกาศของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ที่ประกาศยกเลิกการประกวดราคาตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิ ของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน เนื่องจากประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ที่ประกาศยกเลิกการประกวดราคาตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ นั้น เป็นการสั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณาคำเสนอเกี่ยวกับการจัดหาหรือให้สิทธิประโยชน์ ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามความในวรรคสอง ข้อ ๑ (๓) ของ

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับ การที่ผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ที่ได้ซื้อเอกสารประกวดราคาเข้ายื่นซองประกวดราคาและเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดจนคณะกรรมการเปิดซองประกวดราคาได้เรียกผู้ฟ้องคดีเข้าต่อรองราคามีการทำบันทึกการต่อรองราคาไว้เป็นหลักฐานและคณะกรรมการฯ ได้ทำรายงานเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าควรเลือกผู้ฟ้องคดีให้เป็นผู้รับจ้างแล้ว จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้เข้าทำสัญญาจ้างตามประกาศประกวดราคาดังกล่าว แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ยกเลิกการประกวดราคาครั้งนี้ จึงถือว่าสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะได้เข้าทำสัญญาดังกล่าวได้รับผลกระทบ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคู่กรณีในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะประกาศยกเลิกการประกวดราคา ตามนัยมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น เมื่อประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ เป็นคำสั่งทางปกครองและผู้ฟ้องคดีมีฐานะเป็นคู่กรณีในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะพิจารณายกเลิกการประกวดราคาการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาอันเป็นการกระทำที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาให้ผู้ฟ้องคดีทราบอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามความในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ข้างต้น คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในการดำเนินการประกวดราคาเพื่อจ้างเหมาก่อสร้างปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สวนป่ากระยาง จังหวัดพิษณุโลก ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ซึ่งมีกำหนดยื่นซองและเปิดซองในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ แต่ก่อนที่จะถึงวันดังกล่าว ผู้อำนวยการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๖ สั่งการให้นายสุรพล สุทธภักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ และชุมชนไปสังเกตการณ์การยื่นซองประกวดราคาโดยทางลับในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ ถึง ๑๒.๐๐ นาฬิกา แล้วรายงานให้ทราบ ต่อมา นายสุรพล สุทธภักดิ์ ได้ทำบันทึกข้อความลับ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๕๐๗/๘๗ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ รายงานมายัง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ ระหว่างเวลา ๑๓.๐๐ ถึง ๑๔.๐๐ นาฬิกา ตนได้ไปสังเกตการณ์การยื่นซองประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้าง ตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พบว่ามีกรกระทำในลักษณะสมยอมในการเสนอราคาโดยมีกลุ่มบุคคลจำนวน ๑๐ คน เป็นผู้ชาย ๘ คน และผู้หญิง ๒ คน ยืนคอยกีดกันไม่ให้บุคคลอื่นมายื่นซองประกวดราคา โดยจะคอยพูดว่า “งานนี้ สจ. ขอแล้ว เอาไว้งานหน้าจะให้” และยังได้ยื่นกลุ่มบุคคลดังกล่าวพูดคุยกันว่าได้จ่ายค่าหัวให้ผู้ที่ไม่ได้มายื่นซอง รายละ ๓๐,๐๐๐ บาท เรียบร้อยแล้ว จึงเชื่อได้ว่า น่าจะมีพฤติกรรมในการฮั้วประมูลซึ่งเป็นการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งให้ยกเลิกการประกวดราคา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยอาศัยคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวจึงได้มีการประกาศครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ฉะนั้น การที่ผู้อำนวยการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยเพียงรายงานลับของนายสุรพลดังกล่าวมาเป็นเหตุผลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งยกเลิกการประกวดราคา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้มีประกาศครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ประกาศยกเลิกการประกวดราคาตามประกาศครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ โดยมีได้มีการสอบสวนพยานบุคคลอื่นๆ ที่อยู่ใกล้ชิด

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาระดับสูงสำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

เหตุการณ์ เช่น คณะกรรมการรับซองหรือคณะกรรมการเปิดซองประกวดราคา เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาต่างๆ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเองก็ไม่แน่ใจ ข้อความในบันทึกกลับของนายสุรพลดังกล่าวจะเป็นความจริงหรือไม่ จนไม่อาจนำความเข้าแจ้งความกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนได้ ดังปรากฏตามคำให้การเพิ่มเติมฉบับลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๖ ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ยื่นต่อศาล นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ได้รวบรวมข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการประกาศยกเลิกการประกวดราคาครั้งนี้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบและให้โอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน แล้วนำพยานหลักฐานจากทั้งสองฝ่ายมาพิจารณาเปรียบเทียบกันว่า พยานหลักฐานฝ่ายใดมีความน่าเชื่อถือมากกว่ากันแล้วจึงวินิจฉัยสั่งการไปตามข้อเท็จจริงที่ได้จากการชั่งน้ำหนักพยานเหล่านั้น และการไม่แจ้งข้อเท็จจริงและให้โอกาสผู้ฟ้องคดีโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานดังกล่าวก็มีใช้กรณีที่จะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ อันจะเข้าข้อยกเว้น ตามความในมาตรา ๓๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประกาศยกเลิกการประกวดราคาไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ ตามที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น คำสั่งตามประกาศผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ที่ประกาศยกเลิกการประกวดราคาตามประกาศครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างมาในคำอุทธรณ์ฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๗ ว่า ต่อมา ห้างหุ้นส่วนจำกัด พรหมพิรามการ์เด็น แอนด์ ดีไซน์ ในฐานะส่วนตัว ได้มอบอำนาจให้ผู้แทนเข้ายื่นของเอกสารประกวดราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และได้เสนอราคา ๔,๒๓๖,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดจน เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นคู่สัญญาจ้างเหมาก่อสร้างปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ สวนป่าเขากระยาง โดยมีนางสาวสุกัญญา เลื่อนศักดิ์ เป็นผู้รับมอบอำนาจให้เข้ายื่นของเอกสารประกวดราคาดังกล่าวซึ่งนางสาวสุกัญญาเป็นผู้มีที่อยู่เดียวกับนางยุวรัตน์ ส้ารวล ผู้รับมอบอำนาจให้เป็นผู้ยื่นฟ้องคดีนี้ และนายรักชาติ ส้ารวล ผู้รับมอบอำนาจ จากห้างหุ้นส่วนจำกัด พรหมพิรามการ์เด็น แอนด์ ดีไซน์ ให้เป็นผู้ลงนามในสัญญาจ้างตามที่ได้ ประกวดราคาได้ เป็นผู้มีนามสกุลเดียวกับนางยุวรัตน์ ส้ารวล จึงถือว่าการร่วมค้าฯ ผู้ฟ้องคดียอมรับผลของการประกาศยกเลิกการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามประกาศครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ และสละสิทธิที่จะดำเนินการทางกฎหมายต่อไปนั้น เห็นว่าข้อกล่าวอ้างดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงใหม่ที่คู่กรณีไม่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น และมีปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับวินิจฉัยให้ได้และข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่อาจทำให้ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ที่เป็นคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วนั้นกลับมามีผลเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีประกาศดังกล่าวนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นฟ้องด้วย พิพากษายืน

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

๙. ไม่เป็นผู้ได้รับเอกสิทธิ์หรือความคุ้มกัน

- ไม่มีข้อมูล

๑๐. ผู้ยื่นข้อเสนอมีผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกันกับงานที่ประกวดราคาจ้าง และเป็นผลงานที่เป็นคู่สัญญาโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชนที่น่าเชื่อถือ

๑๐.๑ ผู้ยื่นข้อเสนอมีผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกันกับงานที่ประกวดราคาจ้าง

(๑) ในกรณีที่เป็นการจ้างโครงการถมดินบริเวณที่จะก่อสร้างอาคารสำนักงาน แต่การที่ผู้ฟ้องคดียื่นผลงาน (ประสบการณ์) การก่อสร้างถนนลาดยาง จะถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ เนื่องจากยื่นผลงานที่มีใช้ลักษณะประเภทเดียวกันกับงานที่ประมูลจ้าง หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อ. ๘๘๒/๒๕๕๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีประกาศลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๓ ประกาศว่าผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือกให้เข้าเสนอราคางานจ้างโครงการถมดินบริเวณที่จะก่อสร้างอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำเปรี้ยว เนื่องจากไม่มีผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่ประมูลจ้าง แต่เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเอกสารประมูลงานจ้างตามประกาศประกวดราคาต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมหนังสือรับรองผลงานการก่อสร้างถนนลาดยาง หมู่ที่ ๑๖ - ๑๓ พิวจราจรแบบแอสฟัลท์ติกคอนกรีต กว้าง ๖.๐๐ เมตร ยาว ๑,๓๐๐ เมตร หนา ๐.๐๕ เมตร พื้นที่ ๗,๘๐๐ ตารางเมตร วงเงิน ๓,๙๓๙,๓๙๐ บาท ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ออกหนังสือรับรองผลงานดังกล่าว เป็นการรับรองผลงานการก่อสร้างถนนลาดยาง แอสฟัลท์ติกคอนกรีต กว้าง ๖.๐๐ เมตร ยาว ๑,๓๐๐ เมตร หนา ๐.๐๕ เมตร พื้นที่ ๗,๘๐๐ ตารางเมตร ตามสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะผู้ว่าจ้าง กับผู้ฟ้องคดี ในฐานะผู้รับจ้าง โดยข้อกำหนดในสัญญาข้อ ๔ ก. กำหนดว่า ผู้ว่าจ้างตกลงจ่ายและผู้รับจ้างตกลงรับเงินค่าจ้างจำนวนเงิน ๓,๙๓๙,๓๙๐ บาท เป็นงวดจำนวน ๓ งวด งวดที่ ๑ เป็นการจ่ายให้ผู้ฟ้องคดี เมื่อดำเนินการติดตั้งป้ายโครงการและวางป่า ตกแต่งเกลี่ยคันทางเดิม ดินถมและตัดคันทางและฝังท่อจำนวน ๓๙ จุด งวดที่ ๒ เมื่อดำเนินการก่อสร้างชั้นพื้นและบดอัดวัสดุพื้นทางและไหล่ทางให้ได้ภาพร่างและระดับตามแบบก่อสร้างนั้น เมื่อพิจารณาจากงวดงานทั้งสองงวดดังกล่าวแล้วเห็นว่า ลักษณะงานที่ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการมีงานเกี่ยวกับการเกลี่ยคันทางเดิม ดินถม รวมถึงก่อสร้างชั้นพื้นและบดอัดวัสดุพื้นทางและไหล่ทางให้ได้ภาพร่างและระดับตามแบบก่อสร้าง ในขนาดพื้นที่ กว้าง ๖.๐๐ เมตร ยาว ๑,๓๐๐ เมตร หนา ๐.๐๕ เมตร พื้นที่ ๗,๘๐๐ ตารางเมตร แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีประสบการณ์และมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือตลอดจนแหล่งดินที่สามารถทำงานถมดินตามที่กำหนดในสัญญาก่อสร้างถนนให้สำเร็จได้ ประกอบกับขนาดพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการถมดินซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการทำทางมีพื้นที่ทั้งหมดรวม ๗,๘๐๐ ตารางเมตร ในขณะที่พื้นที่ของโครงการถมดินบริเวณที่จะก่อสร้างอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในคดีนี้ มีขนาดพื้นที่ ๘,๐๐๐ ตารางเมตร มีความแตกต่างเพียง ๒๐๐ ตารางเมตร แต่ขั้นตอนงานก่อสร้างถนนที่ปรากฏในสัญญามีความยุ่งยากซับซ้อนมากกว่างานถมดินเพียง

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญหาประติษฐานสำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

อย่างเดียวกันเนื่องจากงานสร้างทางผู้ฟ้องคดีต้องบดอัดวัสดุพื้นทางและไหล่ทางให้ได้ภาพร่างและระดับตามแบบก่อสร้าง ดังนั้น ลักษณะผลงานของผู้ฟ้องคดีในงวดงานที่ ๑ และที่ ๒ ดังกล่าว จึงถือได้ว่าเป็นงานที่มีลักษณะประเภทเดียวกันกับงานที่ประมูลจ้างในครั้งนี้อย่างแน่นอน

๑๐.๒ ผู้ยื่นข้อเสนอมีผลงานก่อสร้างคนละประเภทกับงานที่ประกวดราคาจ้าง

(๑) ในการสอบราคาจ้างงานก่อสร้างนั้น การที่ผู้เสนอราคายื่นหนังสือรับรองผลงานซึ่งเป็นงานโครงการซ่อมแซม ถือว่าผู้เสนอราคาขาดคุณสมบัติในเรื่องผลงานตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคาจ้าง หรือไม่ (ผลงานโครงการซ่อมแซม เป็นผลงานประเภทเดียวกันกับผลงานโครงการก่อสร้าง หรือไม่)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๙๔๗/๒๕๕๙ ประกาศสอบราคาจ้างเหมาโครงการก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปาหมู่บ้านแบบประปาผิวดินขนาดกลางของผู้ถูกฟ้องคดี (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอย) กำหนดให้ผู้มีสิทธิเสนอราคาจะต้องมีผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่สอบราคาจ้าง เมื่องานที่สอบราคาจ้างมีลักษณะเป็นงานก่อสร้าง และโดยที่งานซ่อมแซมแตกต่างจากงานก่อสร้าง การที่ผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือรับรองผลงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาดี ซึ่งรับรองว่าผู้ฟ้องคดีได้เป็นผู้ดำเนินการโครงการซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๑ บ้านระเบาะเกตุ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี พร้อมป้ายเหล็กแสดงโครงการ ๑ ป้าย จึงเป็นการยื่นผลงานคนละประเภทเดียวกับที่ประกาศสอบราคากำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ และแม้ว่างานทั้งสองดังกล่าวเป็นงานที่มีเทคนิคการก่อสร้างวิศวกรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน แต่งานทั้งสองดังกล่าวต้องใช้ความสามารถและประสบการณ์ทางวิศวกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าผลงานของผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้เทคนิคทางวิศวกรรมในการก่อสร้างที่ยุ่ยากซับซ้อน อันแสดงให้เห็นถึงความสามารถและประสบการณ์ที่ผ่านมา อันจะเป็นคุณสมบัติที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอย ในการพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคานอกจากคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วนและเสนอราคาต่ำสุดแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดียังจำเป็นต้องพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคาที่มีคุณสมบัติและมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์สูงสุดให้เป็นผู้ดำเนินโครงการเพื่อเป็นหลักประกันผลงานที่จะสามารถดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงได้ เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนั้น ในการพิจารณาเรื่องคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

(๒) ผลงานซึ่งเป็นโครงการซ่อมแซม ถือเป็นผลงานประเภทเดียวกันกับผลงานที่เป็นโครงการงานก่อสร้าง หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อ. ๙๔๗/๒๕๕๙ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอย) ได้ออกประกาศสอบราคาจ้างเหมาโครงการก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปาหมู่บ้านแบบประปาผิวดินขนาดกลาง หมู่ที่ ๖ บ้านสัมพันธ์ ตำบลเกาะลอย เอกสารสอบราคาจ้างเลขที่ ๑๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ ราคากลางงานก่อสร้างในการประกาศสอบราคาครั้งนี้เป็นเงิน ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท โดยผู้มีสิทธิเสนอราคาจะต้องมีผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่สอบราคาจ้างในวงเงินไม่น้อยกว่า ๔๐๐,๐๐๐ บาท และเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร

ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่
องค์การบริหารส่วนตำบลเชื่อถือ ระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี นับจากวันที่ส่งมอบงาน (ถึงวันที่ประกาศจัดจ้างด้วย
วิธีสอบราคา) ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อแบบเอกสารสอบราคากับผู้ถูกฟ้องคดีในราคา ๕,๐๐๐ บาท และได้ยื่นซองเสนอ
ราคาจำนวน ๑,๔๓๕,๐๐๐ บาท พร้อมกับหนังสือองค์การบริหารส่วนตำบลนาดี ที่ ปจ ๗๒๖๐๓/๖๑๔ ลง
วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๙ ซึ่งรับรองว่าผู้ฟ้องคดีได้เป็นผู้ดำเนินการโครงการซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน
พร้อมป้ายเหล็กแสดงโครงการ ๑ ป้าย หมู่ที่ ๑๑ บ้านระเบาะเกตุ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
สัญญาจ้างเลขที่ ๕/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ เงินค่าจ้างจำนวน ๖๖๗,๐๐๐ บาท คณะกรรมการเปิด
ซองสอบราคาพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดมีผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่ผู้ถูกฟ้อง
คดีประกาศสอบราคาจ้างฯ และมีคุณสมบัติอื่นๆ ถูกต้องครบถ้วน จึงเสนอความเห็นต่อนายกองคการบริหาร
ส่วนตำบลเกาะลอยในฐานะผู้สั่งจ่าย และนายกองคการบริหารส่วนตำบลเกาะลอยได้ตรวจสอบเอกสารของผู้
ฟ้องคดีแล้วพบว่าผลงานของผู้ฟ้องคดีเป็นผลงานโครงการซ่อมแซมมิใช่ผลงานโครงการงานก่อสร้างจึงเห็นว่าผู้
ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาตามเอกสารสอบราคาจ้างเลขที่ ๑๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน
๒๕๕๐ ข้อ ๒.๓ นายกองคการบริหารส่วนตำบลเกาะลอยจึงแจ้งให้คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณา
คุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีใหม่พร้อมทั้งให้พิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคารายอื่นต่อไป ต่อมาคณะกรรมการ
เปิดซองสอบราคาได้ประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๐ เห็นว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด สถาพร
วัสดุก่อสร้าง เสนอราคาจำนวน ๑,๔๙๙,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดรายถัดจากผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งได้
ยื่นหนังสือรับรองผลงานโครงการก่อสร้างระบบประปาบาดาลขนาดใหญ่ หมู่ที่ ๘ บ้านประเทห์ ตำบลหนอง
แก้ว สัญญาจ้างเลขที่ ๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เงินค่าจ้างจำนวน ๑,๗๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็น
ผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศสอบราคาจ้างพร้อมทั้งมีเอกสารคุณสมบัติต่างๆ
ครบถ้วน จึงเสนอความเห็นต่อนายกองคการบริหารส่วนตำบลเกาะลอยเพื่ออนุมัติสั่งจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด
สถาพรวัสดุก่อสร้าง ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด สถาพรวัสดุก่อสร้าง ตามสัญญาจ้าง
เลขที่ ๑๙/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ อุทธรณ์
ต่อผู้ถูกฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ปจ ๗๕๗๐๑/๕๕๐ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ แจ้งผลการ
พิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบและผู้ถูกฟ้องคดียื่นตามคำสั่งเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง
เห็นว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๒๘
(๒) และ (๓) วรรคหนึ่ง กำหนดให้ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคา มีหน้าที่ดังนี้ (๒) ตรวจสอบคุณสมบัติของ
ผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา แคตตาล็อก หรือแบบภาพและรายการละเอียด แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้อง
ตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา (๓) พิจารณาคัดเลือกพัสดุหรืองานจ้างของผู้เสนอราคาที่ต้องตาม (๒) ที่มี
คุณภาพและคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และเสนอให้ซื้อหรือจ้างจากรายที่คัดเลือกไว้
แล้วซึ่งเสนอราคาต่ำสุด... วรรคสอง กำหนดให้คณะกรรมการรายงานผลการพิจารณาและความเห็นพร้อมด้วย
เอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อประธานกรรมการบริหารเพื่อสั่งการ โดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุหรือ

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญหาประติษฐานสำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

ประธานกรรมการบริหารแล้วแต่กรณี ข้อ ๔๓ กำหนดให้ การสั่งซื้อหรือสั่งจ้างทุกวิธีที่ใช้จ่ายจากเงินรายได้ นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ ให้ประธานกรรมการบริหารเป็นผู้มีอำนาจสั่งซื้อสั่งจ้างโดยไม่จำกัดวงเงิน ประกอบกับ ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดี เรื่อง สอบราคาจ้างเหมาโครงการก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน แบบประปาผิวดินขนาดกลาง และเอกสารสอบราคาจ้างเลขที่ ๑๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ ข้อ ๒.๓ ผู้เสนอราคาจะต้องเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา มีผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกันกับงานที่สอบราคาจ้างในวงเงินไม่น้อยกว่า ๔๐๐,๐๐๐ บาท และเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับส่วนราชการหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชื่อถือ ระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี นับจากวันที่ส่งมอบงาน (ถึงวันที่ประกาศจัดจ้างด้วยวิธีการสอบราคา) จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นประกอบกับประกาศ เรื่อง สอบราคาจ้างเหมาโครงการก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน แบบประปาผิวดินขนาดกลาง และเอกสารสอบราคาจ้างเลขที่ ๑๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ชนะในการสอบราคานอกจากจะต้องมีการแข่งขันในการเสนอราคาตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ผู้เสนอราคายังต้องมีผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกันกับงานที่สอบราคาจ้างไม่น้อยกว่าวงเงินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ชนะในการสอบราคาเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เพียงพอสามารถที่จะดำเนินการก่อสร้างงานให้แล้วเสร็จตามโครงการได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อแบบเอกสารสอบราคาจ้างเหมาก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน แบบประปาผิวดินขนาดกลาง หมู่ที่ ๖ บ้านสัมพันธ์ ตำบลเกาะลอย ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีและได้ยื่นซองสอบราคาโดยเสนอราคาจำนวน ๑,๔๓๕,๐๐๐ บาท พร้อมกับหนังสือรับรองผลงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาดี ฉบับลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๙ ซึ่งรับรองว่าผู้ฟ้องคดีได้เป็นผู้ดำเนินการโครงการซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๑ บ้านระเบาะเกตุ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี พร้อมป้ายเหล็กแสดงโครงการ ๑ ป้าย ตามสัญญาจ้างเลขที่ ๕/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ เงินค่าจ้างตามสัญญาจำนวน ๖๖๗,๐๐๐ บาท โดยได้ดำเนินการถูกต้องตามแบบแปลนและเงื่อนไขแห่งสัญญาจ้างทุกประการ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด มีผลงานประเภทเดียวกันกับโครงการ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศสอบราคาจ้าง และเป็นผู้มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคาจ้างดังกล่าว จึงเสนอผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อมีคำสั่งจ้างผู้ฟ้องคดี แต่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยเห็นว่าผลงานของ ผู้ฟ้องคดีเป็นผลงานโครงการซ่อมแซมมิใช่ผลงานโครงการก่อสร้าง จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติในเรื่องผลงานตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคาจ้างฯ ข้อ ๒.๓ จึงมีคำสั่งจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด สถาพรวิศุก่อสร้าง ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดรายถัดจากผู้ฟ้องคดี จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาก่อนว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจในการพิจารณาตัดสินสิทธิผู้ฟ้องคดีและคัดเลือกให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด สถาพรวิศุก่อสร้าง เป็นผู้รับจ้างก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน แบบประปาผิวดินขนาดกลาง หมู่ที่ ๖ บ้านสัมพันธ์ ตำบลเกาะลอย หรือไม่ เมื่อพิจารณาจากระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๒๘ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคามีหน้าที่ดังนี้ (๒)

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาระดับสูงสำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคาแคตตาล็อก หรือแบบภาพและรายการละเอียด แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคา ที่ถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา (๓) พิจารณาคัดเลือกพัสดุหรืองานจ้างของ ผู้เสนอราคา ที่ถูกต้องตาม (๒) ที่มีคุณภาพและคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และเสนอให้ซื้อหรือจ้างจากรายการที่คัดเลือกไว้แล้วซึ่งเสนอราคาต่ำสุดให้คณะกรรมการรายงานผลการพิจารณาและความเห็นพร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อประธานกรรมการบริหารเพื่อสั่งการ โดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุหรือประธานกรรมการบริหารแล้วแต่กรณี ข้อ ๔๓ อำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง การสั่งซื้อหรือสั่งจ้างทุกวิธีที่ใช้จ่ายจากเงินรายได้ นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ ให้ประธานกรรมการบริหารเป็นผู้มีอำนาจสั่งซื้อสั่งจ้างโดยไม่จำกัดวงเงิน พิจารณาแล้วเห็นได้ว่า อำนาจในการสั่งซื้อสั่งจ้างเป็นอำนาจของประธานกรรมการบริหารซึ่งประธานกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล คือนายกองคการบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายกองคการบริหารส่วนตำบล เกษะลอย เห็นว่าผลงานของผู้ฟ้องคดีเป็นผลงานโครงการซ่อมแซมมิใช่ผลงานโครงการก่อสร้าง จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติในเรื่องผลงานตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคาจ้างฯ ข้อ ๒.๓ จึงมีคำสั่งจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด สถาพรวิสดุก่อสร้าง เป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดรายถัดจาก ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อนายกองคการบริหารส่วนตำบล เกษะลอยเป็นประธานกรรมการบริหารจึงมีอำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามข้อ ๔๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ จึงมีปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปอีกว่า นายกองคการบริหารส่วนตำบล เกษะลอยใช้อำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้างชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อพิจารณาจากคุณสมบัติของ ผู้เสนอราคา ข้อ ๒.๓ ผู้เสนอราคาจะต้องเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา มีผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกันกับงานที่สอบราคาจ้างในวงเงินไม่น้อยกว่า ๔๐๐,๐๐๐ บาท และเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับส่วนราชการหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ที่องค์การบริหารส่วนตำบล เชื้อถือ ระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี นับจากวันที่ส่งมอบ (ถึงวันที่ประกาศจัดจ้างด้วยวิธีสอบราคา) เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อแบบเอกสาร สอบราคาจ้างเหมาะก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน แบบประปาผิวดินขนาดกลางหมู่ที่ ๖ บ้านสัมพันธ์ ตำบลเกษะลอย ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีและได้ยื่นซองสอบราคาโดยเสนอราคาจำนวน ๑,๔๓๕,๐๐๐ บาท พร้อมกับมีหนังสือรับรองผลงานจากองค์การบริหารส่วนตำบล นาดิ ฉบับลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ ซึ่งรับรองว่าผู้ฟ้องคดีได้เป็นผู้ดำเนินการโครงการซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด มีผลงานประเภทเดียวกันกับโครงการที่ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศสอบราคาจ้างและเป็นผู้มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคาจ้างดังกล่าว จึงเสนอผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อมีคำสั่งจ้างผู้ฟ้องคดี แต่นายกองคการบริหารส่วนตำบล เกษะลอยเห็นว่าผลงานของผู้ฟ้องคดีเป็นผลงานโครงการซ่อมแซมมิใช่ผลงานโครงการก่อสร้างจึงถือว่า ผู้ฟ้อง

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

คดีขาดคุณสมบัติในเรื่องผลงานตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคาจ้าง ฯ ข้อ ๒.๓ จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอย ซึ่งเป็นประธานกรรมการผู้บริหารได้พิจารณาคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดี ตามเอกสารสอบราคาจ้าง เลขที่ ๑๖/๒๕๕๐ โครงการก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน แบบประปาผิวดิน ขนาดกลางตามประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอย ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ ข้อ ๒.๓ โดยนายองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยได้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคุณสมบัติผลงานของผู้ฟ้องคดีที่ใช้เป็นคุณสมบัติในการเข้าเสนอราคากับผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นโครงการซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน แต่โครงการก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปาหมู่บ้านแบบประปาผิวดินขนาดกลางตามประกาศจ้างเหมาของผู้ถูกฟ้องคดีนั้น มีงานก่อสร้างที่มีความสำคัญแตกต่างกัน ซึ่งแม้ว่างานทั้งสองดังกล่าวเป็นงานที่มีเทคนิคการก่อสร้างวิศวกรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน แต่งานทั้งสองดังกล่าวต้องใช้ความสามารถ และประสบการณ์ทางวิศวกรรมที่ต่างกัน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าผลงานของผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้เทคนิคทางวิศวกรรมในการก่อสร้างที่ยุ่ยากซับซ้อน อันแสดงให้เห็นถึงความสามารถและประสบการณ์ที่ผ่านมาอันจะเป็นคุณสมบัติที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอย ในการพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคานอกจากคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วนและเสนอราคาต่ำสุดแล้วผู้ถูกฟ้องคดียังจำเป็นต้องพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคาที่มีคุณสมบัติและมีประสบการณ์ ที่เป็นประโยชน์สูงสุดให้เป็นผู้ดำเนินโครงการเพื่อเป็นหลักประกันผลงานที่จะสามารถดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงได้ เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือหารือไปที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง และสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง มีหนังสือ ที่ ปจ ๐๐๒๐/๐๗๐๕ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๐ ตอบข้อหารือว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๒.๔ ได้กำหนดเงื่อนไขในเรื่องผลงานว่า “มีผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกันกับงาน ที่ประกวดราคาจ้างในวงเงินไม่น้อยกว่า...บาท” ซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ ได้ซักซ้อมความเข้าใจเรื่องผลงานก่อสร้างของ ผู้รับจ้างที่จะเข้าประกวดราคาของทางราชการว่า “มีวัตถุประสงค์นอกจากจะให้ได้ตัวผู้รับจ้างที่มีประสบการณ์ของงานก่อสร้างประเภทเดียวกันแล้ว ยังคำนึงถึงมูลค่าของราคาค่างานที่ผู้รับจ้างเคยดำเนินการมาแล้วด้วย ซึ่งการจะได้เห็นถึงขีดความสามารถนี้ได้อาจจะต้องเป็นการบริหารงานภายใต้การจ้าง ครั้งเดียว มิใช่การจ้างในหลายๆ ครั้งมารวมกันจึงต้องเป็นผลงานของผู้รับจ้างในสัญญาเดียวเท่านั้น” ฉะนั้น คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจ้างในครั้งนี้อาจใช้ดุลพินิจพิจารณาผลงานของผู้เสนอราคาตามแนวทางดังกล่าวได้ ดังนั้น ในการพิจารณาเรื่องคุณสมบัติของ ผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่ออำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นอำนาจของ นายองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยตามที่ได้วินิจฉัยไว้ข้างต้นแล้ว นายองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยซึ่งเป็นประธานกรรมการบริหาร จึงมีอำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามข้อ ๔๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ดังนั้น เมื่อนายองค์การบริหาร ส่วนตำบลเกาะลอยได้แจ้งให้คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณาคุณสมบัติของ ผู้ฟ้องคดีใหม่ พร้อมทั้งให้พิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคารายอื่น ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดี ได้ทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

สถาพรวัสดุก่อสร้าง ตามสัญญาจ้างเลขที่ ๑๙/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ นั้น จึงเป็นการกระทำที่
ชอบด้วยกฎหมาย

๑๐.๓ กรณีอื่นๆ

(๑) หนังสือรับรองผลงานที่ไม่มีความน่าเชื่อถือมีลักษณะเช่นใด หน่วยงานทางปกครองมี
อำนาจที่จะไม่รับราคาและไม่ทำสัญญากับผู้เสนอราคาดังกล่าวซึ่งเสนอราคาต่ำสุดได้ หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๓๘๓/๒๕๖๐ แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดตาม
ประกาศการสอบราคา จ้างเหมาก่อสร้างฅาปนสถานแบบเตาเดี่ยว คสล. แต่เมื่อเอกสารสอบราคาจ้าง กำหนด
คุณสมบัติของผู้เสนอราคาไว้ว่า จะต้องมึหลักฐานเป็นสำเนาหนังสือรับรองผลงานของผู้เสนอราคา มาแสดงต่อ
ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขในเอกสารสอบราคาที่เป็นสาระสำคัญ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือรับรองผลงานการ
ก่อสร้างศาลากลางน้ำทรงจัตุรมุข โดยหนังสือดังกล่าวไม่มีเนื้อหาที่จะแสดงถึงการรับรองผลงาน อีกทั้งไม่
ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานว่า ผลงานตามหนังสือรับรองเป็นผลงานของผู้ฟ้องคดีจริง หนังสือรับรอง
ผลงานดังกล่าวจึงไม่มีความน่าเชื่อถือ ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีอำนาจที่จะไม่รับราคาและไม่ทำสัญญากับผู้ฟ้องคดีได้

(๒) หนังสือรับรองผลงานที่ไม่มีความน่าเชื่อถือมีลักษณะอย่างไร และหนังสือรับรอง
ผลงาน ที่ไม่มีความน่าเชื่อถือ จะเป็นเหตุให้ผู้เสนอราคารายนั้นถูกตัดสิทธิมิให้เข้าร่วมการเสนอราคา
หรือจะเป็นเหตุ ให้มีการยกเลิกการสอบราคา ได้หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๓/๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอเสนอ
ราคาตามประกาศการสอบราคาจ้างเหมาก่อสร้างฅาปนสถานแบบเตาเดี่ยว คสล. ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๙
ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่ผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลตำบลเชิงइन) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ กันยายน
๒๕๔๙ ขอเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือการรับรองผลงานของผู้ฟ้องคดี โดยเห็นว่า หนังสือรับรองผลงาน
การก่อสร้างศาลากลางน้ำทรงจัตุรมุขซึ่งผู้ฟ้องคดียื่นไว้ขาดข้อความสำคัญ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศผลการ
สอบราคา ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ว่า ไม่มีผู้เสนอราคารายใดเสนอราคาถูกต้องตามเงื่อนไข โดยผู้เสนอราคา
ต่ำสุดมีผลงานไม่น่าเชื่อถือ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงประกาศยกเลิกการสอบราคาจ้างเหมาก่อสร้างฅาปนสถานแบบเตา
เดี่ยว คสล. ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ประกาศยกเลิกการสอบราคาดังกล่าวไม่ชอบด้วย
กฎหมาย จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๙ อุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่
๘ มีนาคม ๒๕๕๐ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึง
นำคดีมาฟ้องเพิกถอนประกาศผู้ถูกฟ้องคดี เรื่อง ขอยกเลิกประกาศการสอบราคาจ้างเหมาก่อสร้างฅาปนสถาน
แบบเตาเดี่ยว คสล. ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ เห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด โดยยื่นหนังสือ
รับรองผลงาน การก่อสร้างศาลากลางน้ำทรงจัตุรมุข ซึ่งผลงานนั้นเป็นคุณสมบัติของผู้เสนอราคาทีเอกสาร
สอบราคาจ้างกำหนดไว้ในข้อ ๒.๕ โดยผู้เสนอราคาจะต้องมีหลักฐานเป็นสำเนาหนังสือรับรองผลงานของผู้
เสนอราคา มาแสดงต่อผู้ถูกฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓.๔ คุณสมบัติดังกล่าวจึงเป็นเงื่อนไขในเอกสาร
สอบราคาที่เป็นสาระสำคัญ เมื่อหนังสือของผู้ฟ้องคดีไม่มีเนื้อหาที่จะแสดงถึงการรับรองผลงานได้ อีกทั้งไม่

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปรัชญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานว่า ผลงานตามหนังสือรับรองเป็นผลงานของผู้ฟ้องคดีจริง หนังสือรับรองผลงานดังกล่าวจึงไม่มีความน่าเชื่อถือ ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีอำนาจที่จะไม่รับราคาและไม่ทำสัญญากับผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจในการยกเลิกการสอบราคาได้ตามข้อ ๓๓ (๑๕) และข้อ ๕๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการยกเลิกการสอบราคาดังกล่าวเพื่อดำเนินการสอบราคาใหม่ต่อไป จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบแล้ว พิพากษายืน

(๓) การที่เอกสารสอบราคาจ้างไม่ได้ระบุจำนวนเงินหรือวงเงินของผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกับงานที่สอบราคาจ้าง จะถือเป็นกรณีที่ไม่มีการระบุคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่า ต้องมีผลงานโครงการก่อสร้างประเภทเดียวกันกับงานที่สอบราคาจ้าง ได้หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๖๑๖/๒๕๕๕ เมื่อพิจารณาจากเอกสารสอบราคาจ้างโครงการจ้างเหมาก่อสร้างป้ายชื่อถนน/ป้ายซอย ภายในเขตเทศบาลตำบลบ้านด้า ตำบลด้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๓๒ ป้าย ที่ระบุว่าผู้เสนอราคาเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาต้องมีผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกับงานที่สอบราคาจ้างในวงเงินไม่น้อยกว่า - บาท (-) โดยไม่ได้ระบุจำนวนเงินไว้ ซึ่งเอกสารดังกล่าวเป็นแบบฟอร์มเอกสารการสอบราคาจ้าง ทำให้เข้าใจได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีเจตนาที่จะไม่กำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาจะต้องมีผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกับงานที่สอบราคาจ้างหรือกำหนดให้มีผลงานมาแสดง แต่ไม่กำหนดวงเงินก็ได้ แต่จากข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่าคณะกรรมการรับซองแจ้งว่าไม่ประสงค์จะให้ มีข้อดังกล่าวเพราะต้องการให้มีผู้ยื่นประกวดราคาอย่างกว้างขวาง ประกอบกับผู้เสนอราคารายอื่นอีก ๗ รายก็ไม่มีหนังสือรับรองผลงานเช่นกัน นอกจากนี้ ยังปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลตำบลบ้านด้า) ได้มีหนังสือชี้แจงนายอำเภอขุนตาลเกี่ยวกับการร้องเรียนกรณีจัดซื้อจัดจ้างตามประกาศพิพาทว่าในการสอบราคาจ้างเหมาดังกล่าวไม่ระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคา ต้องมีผลงานโครงการก่อสร้างประเภทเดียวกันไว้ นั้น เพราะการระบุคุณสมบัติดังกล่าวเป็นการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เนื่องจากการสอบราคาแต่ละครั้งต้องการผู้มีอาชีพรับจ้างตามประเภทที่กำหนดให้มากที่สุด และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เสนอราคาทุกรายที่มีอาชีพดังกล่าวสามารถเข้าเสนอราคาได้อย่างเท่าเทียมกันทุกราย จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีเจตนาที่แท้จริงที่จะไม่กำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาจะต้องมีหนังสือรับรองผลงานมาแสดงตั้งแต่ต้น การเสนอราคาโครงการจ้างเหมาก่อสร้างป้ายชื่อถนน/ป้ายซอย ภายในเขตเทศบาลตำบลบ้านด้า จึงไม่จำเป็นต้องมีหนังสือรับรองผลงาน

(๔) ในการพิจารณาคณสมบัติของผู้เสนอราคาในส่วนของผลงานเดิม นั้น จะต้องยึดถือผลงานเดิมตามจำนวนวงเงินในสัญญา หรือผลงานเดิมที่ทำได้อย่างแท้จริง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๙/๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี) ได้มีประกาศ เรื่อง ประกวตราค่าซื้ออาหารดิบ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาไว้ในข้อ ๕ ของประกาศประกวตราค่า และข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวตราค่า ว่าผู้เสนอราคาต้องเป็นผู้เคยมีผลงานการขายหรือส่งอาหารดิบเช่นเดียวกับ รายการที่ทัณฑสถานจัดซื้ออย่างน้อย ๒ ประเภท ประเภทละไม่น้อยกว่า ๑๐ รายการ ในสัญญาเกี่ยวกับ ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วในระยะเวลาไม่เกิน ๕ ปี นับถึงวันยื่นซองประกวตราค่า ในวงเงินสัญญาเดิมไม่น้อยกว่า ๗,๐๑๑,๗๓๒ บาท (อัตราร้อยละ ๒๕ ของวงเงินที่ประกวตราค่า) ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเอกสารเพื่อประกอบการเสนอราคาในการประกวตราค่า จำนวน ๒ ฉบับ คือ (๑) เอกสารสัญญาจะซื้อจะขายเครื่องอาหาร (อาหารดิบเป็นรายสิ่ง) แบบราคาคงที่ไม่จำกัด ปริมาณ สัญญาลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนกรุงเทพมหานครในการขายเครื่องอาหาร (อาหารสด อาหารแห้ง ผักผลไม้และเครื่อง ประกอบอาหาร) สำหรับใช้ปรุงอาหารเลี้ยงเด็กและเยาวชนผู้ถูกควบคุมในศูนย์แรกรับเด็กและ เยาวชนชายบ้านเมตตา สถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี นับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๙,๔๕๓,๕๐๐ บาท โดยสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครอาจสั่งซื้อจริงมากหรือน้อยกว่าจำนวนประมาณการก็ได้ และ (๒) หนังสือรับรองผลงานตามสัญญาลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการประกวตราค่าตามโครงการจัดซื้ออาหารดิบสำหรับใช้เลี้ยงผู้ต้องขังของทัณฑสถาน บำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๐ แจ้งว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามข้อ ๕ ของประกาศประกวตราค่า จึงไม่ผ่าน การคัดเลือกเบื้องต้น เนื่องจากผลงานที่ผู้ฟ้องคดีเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เป็นการประมาณการตามสัญญาซึ่งได้มาจากผลการจัดซื้อ ส่วนการจัดส่งและเบิกจ่ายเงินจะผันแปรไปตามจำนวนเด็ก และเยาวชน ซึ่งหนังสือรับรองผลงานจะต้องระบุจำนวนเงินตามสัญญาและจำนวนเงินตามที่ เบิกจ่ายให้ผู้ขายซึ่งเป็นผลงานการขายจริงไว้ด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบจำนวนเงินในการ จัดส่งอาหารดิบจริงในสัญญาดังกล่าวและได้รับแจ้งจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานครว่าผู้ฟ้องคดีได้จัดส่งอาหารดิบ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๕,๑๒๓,๖๘๓.๕๐ บาท จึงไม่ถูกต้องตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ผู้อำนวยการทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีผลการพิจารณา อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามหนังสือลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ ว่าคำอุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้หารือต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (กรมราชทัณฑ์) ซึ่งได้ตอบข้อหารือว่า คุณสมบัติผู้มีสิทธิ เสนอราคาตามข้อ ๕ ซึ่งใช้คำว่าผลงานก็ย่อมจะต้องพิจารณาจากผลงานที่ขายหรือส่งจริง ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญา จัดส่งอาหารดิบในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นเงิน

จำนวน ๙,๔๕๓,๕๐๐ บาท แต่ได้ส่งจริงเป็นเงินจำนวน ๕,๑๒๓,๖๘๓.๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงมีคุณสมบัติ ไม่ครบถ้วนตามประกาศประกวดราคาจึงไม่มีสิทธิเป็นผู้เสนอราคาได้ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงขอให้ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว และให้เพิกถอน การประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า ข้อกำหนดในสัญญาข้อ ๕ ของประกาศประกวดราคา ประกอบข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวดราคาซื้อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว ได้กำหนด คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาในส่วนของผลงานไว้ว่า “ผลงานการขายหรือส่งอาหารดิบ...ในวงเงิน สัญญาไม่น้อยกว่า ๗,๐๑๑,๗๓๒ บาท (อัตราร้อยละ ๒๕ ของวงเงินที่ประกวดราคา)” หลักเกณฑ์ ดังกล่าวเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคา โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติ หน้าที่ของ ผู้เสนอราคาภายหลังจัดทำสัญญาแล้ว ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่า การจัดหาอาหารดิบ ให้กับทางทัณฑสถานจะจัดทำในภาพแบบของสัญญาจะซื้อจะขายเครื่องอาหาร (อาหารดิบเป็นรายสิ่ง) แบบราคาคงที่ไม่จำกัดปริมาณ ในทางปฏิบัติผลงานการส่งอาหารดิบจริงจึงอาจผันแปรได้ ตามจำนวนผู้ต้องขัง ผู้ที่จะเข้าประกวดราคาจึงต้องเสนอผลงานที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถ ในการส่งอาหารดิบได้จริงเป็นจำนวนมากๆ ดังนั้น การยึดถือผลงานเฉพาะจำนวนวงเงินในสัญญาโดยมิได้คำนึงถึงผลงานที่แท้จริงซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพหรือความรับผิดชอบในการปฏิบัติ ตามสัญญาของผู้เสนอราคาย่อมไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการประกวดราคาซื้ออาหารดิบ ที่ต้องการจัดหาผู้เสนอราคาที่เคยมีประสบการณ์หรือผลงานในการจัดส่งอาหารดิบมาแล้ว อย่างแท้จริงไม่น้อยกว่า ๗,๐๑๑,๗๓๒ บาท เพื่อมิให้เกิดปัญหาในภายหลังหากผู้เสนอราคา ไม่สามารถส่งอาหารให้แก่ทัณฑสถานอย่างเพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขังเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นเอกสารเพื่อประกอบการเสนอราคาในการประกวดราคา จำนวน ๒ ฉบับดังกล่าว ข้างต้น ซึ่งผู้ฟ้องคดี ได้จัดส่งอาหารดิบในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ตามที่เป็นจริงเป็นเงินจำนวน ๕,๑๒๓,๖๘๓.๕๐ บาท ผลงานของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผลงานที่กำหนดจำนวนเงินไว้น้อยกว่า ๗,๐๑๑,๗๓๒ บาท ตามข้อ ๕ ของประกาศประกวดราคา ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ประกอบข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวดราคาซื้อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๐ ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นผู้มีสิทธิเสนอราคา และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ ว่าคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้นจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ยกฟ้อง

๑๑. กรณีผู้ยื่นข้อเสนอกิจการร่วมค้า

(๑) การที่ผู้เสนอราคาที่เป็นกิจการร่วมค้าได้มีข้อตกลงที่จะรับผิดชอบร่วมกันตามที่เอกสารประกวดราคาจ้างกำหนดไว้ ถือเป็นกรณีที่ไม่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หรือไม่ และข้อตกลงตามสัญญากิจการร่วมค้าลักษณะใด ที่จะถือว่าผู้เสนอราคาที่เป็นกิจการร่วมค้าที่ไม่ได้รับผิดร่วมกันอย่างลูกหนี้ร่วม

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๘๙๒/๒๕๖๑ เมื่อประกาศประกวดราคาจ้างเหมาบริการงาน ด้านระบบไฟฟ้าแบบราคาคงที่ไม่จำกัดจำนวนด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Auction) ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (การไฟฟ้า ส่วนภูมิภาคเขต ๑ (ภาคใต้) จังหวัดเพชรบุรี) ได้กำหนดให้กลุ่มผู้เข้าร่วมการค้ำต้องแสดงหลักฐานข้อตกลงในการเข้าร่วมค้ำซึ่งต้องมีข้อความระบุไว้ชัดเจนว่า ผู้เข้าร่วมค้ำทุกรายยินยอมผูกพันตนในการที่จะรับผิดชอบร่วมกันและแทนกันอย่างเช่นลูกหนี้ร่วมต่อ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งได้ร่วมกันจัดตั้งกิจการร่วม พ. ตามสัญญากิจการร่วม (Consortium) ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ มีสาระสำคัญว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ตกลงแบ่งแยกการทำงาน ค่าจ้าง และความรับผิดชอบการทำงานออกเป็นส่วนๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ตกลงแบ่งงานและค่าจ้างเป็นไปตามขอบเขตการร่วมดำเนินงาน และกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามแต่ละฝ่ายมีหน้าที่ในการออกใบแจ้งหนี้และใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ว่าจ้างตามขอบเขตการร่วมดำเนินงาน ทั้งกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามต่างฝ่ายต่างยื่นรายการชำระภาษีของตนเอง และให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามวางหลักประกันตามขอบเขตงานของตน เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ว่าจ้างกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ร่วมค้ำหลักเป็นผู้วางหลักประกันดังกล่าวในนามผู้เข้าร่วมค้ำเพียงรายเดียว ส่วนความรับผิดชอบในสัญญาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามต่างฝ่ายต่างมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบงาน ให้สำเร็จลุล่วงไปตามสัญญาและต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ว่าจ้างและบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายเฉพาะงานของตนจนสิ้นเชิง (หากมี) กรณีจึงเห็นได้ว่า ข้อตกลงตามสัญญากิจการร่วม (Consortium) ดังกล่าว เป็นการแบ่งแยกการทำงาน การรับค่าจ้าง ตลอดจนการรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้รับจ้างตามส่วนในความรับผิดชอบตามขอบเขตงานของตนอย่างชัดเจน การชำระหนี้ตามสัญญาที่จะมีขึ้นระหว่างผู้ฟ้องคดีทั้งสามในนามกิจการร่วม พ. กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเข้าลักษณะการชำระหนี้อันแบ่งแยกได้ ตามมาตรา ๒๙๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีทั้งสามต่อผู้ว่าจ้างหรือบุคคลภายนอก ในลักษณะแยกส่วน โดยผู้ร่วมค้ำต่างฝ่ายต่างรับผิดชอบเฉพาะส่วนที่เป็นงานของตน โดยมีได้มีลักษณะเป็นการรับผิดชอบร่วมกันตามที่เอกสารประกวดราคาจ้างกำหนดไว้ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวถือได้ว่าเป็นส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เนื่องจากมีผลต่อการดำเนินงานจ้าง ตลอดจนความรับผิดชอบที่จะต้องมีต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามมีคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมประกวดราคาไม่ตรงกับประกาศประกวดราคาดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงชอบที่จะปฏิเสธให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้มีสิทธิเสนอราคา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามในนามกิจการร่วม พ. ไม่ผ่าน การคัดเลือกเบื้องต้น จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาที่เป็นกิจการร่วมค้าว่าต้องเป็นไปตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร (กวพ) ๑๓๐๕/ว ๒๔๕๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๓ ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๓๐๕๔ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่เป็นกิจการร่วมค้า นั้น หน่วยงานทางปกครองจะนำหลักเกณฑ์ตามหนังสือทั้งสองฉบับดังกล่าว มาบังคับใช้เพื่อตัดสิทธิผู้เสนอราคาราคา ได้หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๓๐/๒๕๕๔ ผู้ถูกฟ้องคดี (องค์การบริหารส่วนจังหวัด นครนายก) ประกาศประมูลจ้างเหมาก่อสร้างสำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายกแห่งใหม่ ด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเข้าร่วมกิจการร่วมค้ากับกลุ่มบริษัทร่วม ค้า ศ. ได้ยื่นเอกสารประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามวันเวลาดังกล่าว แต่คณะกรรมการดำเนินการ ประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นข้อเสนอ ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรีที่ นร (กวพ) ๑๓๐๕/ว ๒๔๕๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๓ ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๓๐๕๔ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่เป็นกิจการร่วม ค้า กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลใหม่ และในการเข้าเสนอราคาที่พักพิหาผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดง คุณสมบัติด้านผลงานของนิติบุคคลที่เข้าร่วมค้าทุกรายโดยมีบริษัท ศ. จำกัด เพียงรายเดียวที่มีเอกสารรับรอง ผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกันกับงานที่ประมูลจ้าง ส่วนบริษัทร่วมค้าอื่นรวมทั้งผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติไม่ ครบถ้วน แต่เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาแต่เพียงว่าผู้เสนอ ราคาต้องเป็นนิติบุคคลมีอาชีพรับจ้างงานที่ประมูลจ้างโดยมีผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่ประมูลจ้างในวงเงินไม่ น้อยกว่า ๓๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อหนึ่งสัญญา หากผู้เสนอราคาเป็นผู้ร่วมค้าให้ยื่นสำเนาสัญญาร่วมค้า สำเนา บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ร่วมค้า และหากเป็นนิติบุคคลให้ยื่นสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลปี ปัจจุบัน ตลอดจนบัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ หนังสือบริคณห์สนธิบัญชีรายชื่อกรรมการผู้จัดการ ผู้มีอำนาจ ควบคุม (ถ้ามี) และบัญชีผู้ถือหุ้นรายใหญ่เท่านั้น โดยมีได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกคุณสมบัติของผู้ เสนอราคาที่เป็นกิจการร่วมค้าตามที่หนังสือกระทรวงมหาดไทยฯ และหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับข้างต้นแต่อย่าง ใด จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง (๓) และ (๔) ข้อ ๒๔ วรรคสอง (๒) (๓) และ (๕) และข้อ ๓๗ วรรคสาม (๒) อันเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำของผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือก ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจนำ หลักเกณฑ์ตามหนังสือทั้งสองฉบับดังกล่าว มาบังคับใช้กับผู้ฟ้องคดีได้โดยตรง

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๓๐๕๔ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ และหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร (กวพ) ๑๓๐๕/ว ๒๔๕๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๓ มีสภาพบังคับเป็น กฎ ผู้เสนอราคาทุกรายจึงต้องทราบ โดยผู้ถูกฟ้องคดีไม่ต้องประกาศหลักเกณฑ์ดังกล่าว

ล่วงหน้าก่อนการเสนอราคาอีกนั้น เห็นว่า กฎ จะต้องมีผลทางกฎหมายออกไปสู่ภายนอกยังบุคคลที่อยู่ภายใน บังคับของกฎนั้น ซึ่งต้องมีวิธีการแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และเนื่องจากมีบุคคลที่อยู่ภายในบังคับของกฎนั้น จำนวนมากมีทั้งบุคคลที่อยู่ในบังคับขณะที่ออกกฎและในอนาคตด้วย พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๗ จึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ใน ราชกิจจานุเบกษา (๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการ ตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลบังคับเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง และ มาตรา ๘ บัญญัติว่า ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงในราชกิจจานุเบกษา จะนำมาใช้บังคับ ในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะรู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลา พอสมควร เมื่อไม่ปรากฏว่าหนังสือกระทรวงมหาดไทย และหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรีทั้งสองฉบับข้างต้นได้ ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้อง คดีได้รู้ถึงหลักเกณฑ์ตามหนังสือทั้งสองฉบับนั้นมาก่อนแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์ตามหนังสือทั้ง สองฉบับดังกล่าวมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ฟ้องคดีได้ ทั้งนี้ตามนัยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ เดียวกัน กรณีจึงเห็นได้ว่าหนังสือทั้งสองฉบับดังกล่าว มีความมุ่งหมายเพียงให้เป็นแนวทางปฏิบัติขององค์การ บริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง และทบวง ในการ พิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่เป็นกิจการร่วมค้าเท่านั้น มิได้มีความมุ่งหมายที่จะให้มีผลบังคับไปถึง บุคคลภายนอกเป็นการทั่วไปแต่อย่างใดหนังสือทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงเป็นเพียงแนวทางปฏิบัติภายในฝ่าย ปกครองไม่มีลักษณะเป็นกฎ ตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีโดยคณะกรรมการดำเนินการประมูลด้วย ระบบอิเล็กทรอนิกส์นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่เป็นกิจการร่วมค้าตามที่หนังสือทั้งสองฉบับ ข้างต้นกำหนด มาใช้ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีแล้วมีคำสั่งว่าผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือกเป็นผู้มีสิทธิ เสนอราคาประมูลจ้างก่อสร้างสำนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีแห่งใหม่จึงเป็นการใช้ดุลพินิจออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ ชอบด้วยกฎหมาย ฉะนั้น คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้อง ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติในการเป็นผู้มีสิทธิเข้าเสนอราคา มิได้ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนประกาศคณะกรรมการดำเนินการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ฉบับพิพาท การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนประกาศดังกล่าวไม่สอดคล้องตามคำขอของผู้ฟ้องคดี จึงเห็นสมควร แก้ไขคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการ คัดเลือกให้เป็นผู้มีสิทธิเข้าเสนอราคา ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ที่มีคำสั่งเป็นต้นไป

๑๒. ผู้ยื่นข้อเสนอต้องลงทะเบียนในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e -GP) ของกรมบัญชีกลาง

- ไม่มีข้อมูล

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

๑๓. ผู้ยื่นข้อเสนอเสนอเอกสารทางเทคนิคหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างไม่ครบถ้วน หรือเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไว้ (ข้อ ๕๕ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐)

๑๓.๑ ในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญและความแตกต่างนั้นไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อ ผู้ยื่นข้อเสนอรายอื่นหรือเป็นการผิดพลาดเล็กน้อย

(๑) การยื่นหลักประกันของที่เป็นแคชเชียร์เช็ค โดยระบุชื่อส่งจ่ายผิดไปจากที่กำหนดในเอกสารประกวดราคา เป็นข้อผิดพลาดที่เป็นสาระสำคัญและก่อให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๔๕/๒๕๖๑ เนื่องจากเมื่อกรณีของผู้ฟ้องคดีเป็นการยื่นหลักประกันของที่เป็นแคชเชียร์เช็คแต่ระบุชื่อส่งจ่ายผิดไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๕.๒ ของเอกสารประกวดราคาจ้างฯ กล่าวคือ เซ็ครระบุส่งจ่ายชื่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ ไม่ได้ส่งจ่ายชื่อ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ) ซึ่งข้อผิดพลาดดังกล่าวเป็นกรณีที่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ จึงเป็นข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเพียงเล็กน้อย ไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้นโดยไม่พิจารณาผ่อนผันให้ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ

(๒) การไม่ได้แสดงรายการวัสดุอุปกรณ์ ค่าแรงงาน ภาษีประเภทต่างๆ รวมทั้งกำไร ไว้ในบัญชีรายการก่อสร้าง (หรือใบแจ้งปริมาณงาน) ตามที่เอกสารประมูลจ้างกำหนดนั้น เป็นการข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดที่เป็นสาระสำคัญที่จะทำให้ขาดคุณสมบัติในการเข้าร่วมประมูล หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๕๐/๒๕๕๘ แม้ตามเอกสารประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ถูกฟ้องคดีข้อ ๓.๒ กำหนดว่าต้องมีการแสดงรายการวัสดุ อุปกรณ์ค่าแรงงาน ภาษีประเภทต่างๆ รวมทั้งกำไร และข้อ ๔.๓ กำหนดว่าผู้เสนอราคา ต้องกรอกปริมาณวัสดุและราคาในบัญชีรายการก่อสร้างให้ครบถ้วน แต่ตามข้อ ๖.๒ ก็ไม่ได้กำหนดให้ไม่รับพิจารณาข้อเสนอของผู้ยื่นหลักฐานไม่ถูกต้องในทุกกรณีโดยมี ข้อยกเว้นในกรณีที่เป็นข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเพียงเล็กน้อยหรือผิดพลาดไปจากเงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีสาระสำคัญเฉพาะในกรณีที่พิจารณาเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบึงบอกรวม ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า รายการ ปริมาณและราคาวัสดุที่ผู้ฟ้องคดีไม่กรอกในบัญชีรายการก่อสร้างดังกล่าวมิใช่สาระสำคัญที่จะทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ค้าด้วยกัน และไม่มีผลต่อการพิจารณาให้ผู้ใดเป็นผู้ชนะการประมูลแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ค้าที่ผ่านการคัดเลือกให้เข้าเสนอราคาได้แล้ว จึงจะผ่านเข้าไปเสนอวงเงินการประมูลต่อไป คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินให้ผู้ฟ้องคดี ในการคัดเลือกให้เข้าเสนอราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและทำให้ผู้ฟ้องคดี

ได้รับความเสียหายจากการไม่มีสิทธิเข้าประมูล อันเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๓) การที่ผู้เสนอราคาต่ำสุดไม่ได้ระบุกำหนดยื่นราคาและระยะเวลาส่งมอบพัสดุในใบเสนอราคา ซึ่งเป็นการยื่นของสอบราคาไม่ถูกต้อง นั้น เป็นข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อยหรือผิดแผกไปจากเงื่อนไขของเอกสารในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญ และไม่ก่อให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขันสอบราคา หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๕๐/๒๕๖๑ ผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลตำบล โศภัง) ได้มีประกาศ เรื่อง สอบราคาซื้อวัสดุอุปกรณ์กีฬา จำนวน ๑๖ รายการ เพื่อมอบให้แก่หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ตำบล โศภัง ซึ่งมีผู้ยื่นของเสนอราคาจำนวน ๖ ราย รวมทั้งผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาได้คัดเลือกให้บริษัท อ. ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดมาทำสัญญาซื้อขาย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า บริษัท อ. ยื่นของเสนอราคาผิดเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยไม่ได้กำหนดระยะเวลายื่นราคาและไม่ได้กำหนดวันส่งมอบในใบเสนอราคา จึงทำให้ได้เปรียบกว่าผู้เสนอราคารายอื่นโดยไม่ต้องผูกพัน หรือรับผิดตามข้อความที่ไม่ได้กรอกในใบเสนอราคา แต่เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า บริษัท อ. เป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด แม้จะไม่ได้ระบุข้อความเกี่ยวกับจำนวนราคาภาษีมูลค่าเพิ่มของอุปกรณ์กีฬาในช่องที่กำหนด ไม่ได้ระบุจำนวนวันที่จะส่งมอบวัสดุอุปกรณ์กีฬาในช่องที่กำหนด และไม่ได้กำหนดวันในช่องว่างที่เว้นไว้ให้เติมเพื่อระบุวันที่ยื่นราคา ซึ่งแม้จะเป็นการยื่นของสอบราคาที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๔.๒ และข้อ ๔.๓ ของเอกสารสอบราคาซื้อก็ตาม แต่เมื่อการที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาเห็นว่า เป็นเพียงข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือเป็นข้อที่ผิดแผกไปจากเอกสารสอบราคาในส่วนที่มีสาระสำคัญ หาได้ก่อให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขันสอบราคาพิพาทแต่อย่างใด กรณีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบแล้ว

(๔) การที่ผู้เสนอราคาไม่นำตัวอย่างพัสดุมารเสนอในวันยื่นของสอบราคาตามที่เอกสารสอบราคากำหนดนั้น ถือเป็นความบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ และก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างผู้เสนอราคา หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๔๒๘/๒๕๖๐ ในการยื่นของสอบราคาตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตาต) ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ ซึ่งมีความประสงค์จะสอบราคาซื้อครุภัณฑ์จำนวน ๒ รายการ ได้แก่ เครื่องรับ - ส่ง วิทยุสื่อสาร (VHF/FM) ชนิดมือถือ จำนวน ๑๖ เครื่อง และเครื่องรับ-ส่ง วิทยุสื่อสาร (VHF/FM) ชนิดติดรถยนต์ จำนวน ๑ เครื่อง ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอขายเพียงรายเดียวที่นำตัวอย่างพัสดุมารเสนอ ส่วนผู้เสนอราคาอีก ๒ ราย คือ ร้าน อ. และร้าน พ. ไม่ได้นำตัวอย่างพัสดุมารกรณีจึงถือได้ว่า ผู้เสนอราคาทั้งสองรายข้างต้นมิได้ปฏิบัติตามที่เอกสารสอบราคาซื้อดังกล่าวกำหนดอย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณา ข้อ ๒๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการเปิดซองสอบราคามีหน้าที่พิจารณาคัดเลือก พัสดุตามเงื่อนไขที่กำหนดที่มีคุณภาพ และได้ราคาต่ำ ประกอบข้อ ๕.๑ ของเอกสารสอบราคาซื้อข้างต้นแล้ว แม้ข้อ ๔.๕ ของเอกสารสอบราคา จะ

กำหนดให้ผู้เสนอราคาจะต้องส่งตัวอย่างของพัสดุที่เสนอ โดยหากการยื่นซองสอบราคาไม่ถูกต้องตามข้อ ๔ แล้ว จะไม่รับพิจารณาราคาของผู้เสนอราคารายนั้นก็ตาม แต่หากข้อผิดพลาดนั้นเป็นเพียงการผิดพลาดเพียงเล็กน้อย หรือผิดพลาดไปจากเงื่อนไขของเอกสารสอบราคาในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญ และการรับพิจารณาราคาของผู้เสนอราคารายนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลก็สามารถทำได้ ผู้เสนอราคาทั้งสามรายได้เสนอเอกสารครบถ้วน ซึ่งคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาได้พิจารณาคุณสมบัติของพัสดุแล้ว เห็นว่าถูกต้องตามที่เอกสารสอบราคากำหนด แม้ว่าผู้เสนอราคาอีกสองรายจะมีได้นำตัวอย่างพัสดุมานำในวันที่ยื่นเอกสารสอบราคาแล้วก็ตาม จึงเห็นว่าผู้เสนอราคาทั้ง ๓ รายมีคุณสมบัติครบถ้วน และได้เลือกร้าน พ. ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด โดยปกติคุณสมบัติ หรือแบบภาพรายการละเอียดของพัสดุย่อมปรากฏอยู่ในแคตตาล็อก ซึ่งผู้เสนอราคานำมายื่นให้ในวันสอบราคาอยู่แล้ว การกำหนดให้นำตัวอย่างพัสดุมานำเสนอ จึงยังฟังไม่ได้ว่าเป็นสาระสำคัญถึงขนาดที่ทำให้ไม่รับราคาของผู้ที่ไม่ได้นำพัสดุมานำเสนอ เมื่อปรากฏว่าร้าน พ. ได้เสนอราคา ๑๒๒,๐๐๐ บาท ส่วนผู้ฟ้องคดีได้เสนอราคา ๒๑๓,๔๐๐ บาท แล้ว ราคาของร้าน พ. จึงต่ำกว่าของผู้ฟ้องคดีอย่างมาก การที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาได้มีมติเลือกร้าน พ. จึงถือได้ว่า เป็นไปเพื่อประโยชน์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยแท้ การที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาได้รับพิจารณาราคาของร้าน อ. และได้พิจารณาคัดเลือกร้าน พ. ซึ่งเสนอราคาต่ำสุดเป็นผู้ชนะการสอบราคา และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำสัญญาซื้อขายลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๐ กับร้าน พ. จึงเป็นไปตามเอกสารสอบราคาซึ่งดังกล่าว และชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อการให้ส่งตัวอย่างของพัสดุก็นำไปใช้ในการตรวจสอบทดลองหรือประกอบการพิจารณา และหรือประกอบสัญญา การที่ผู้เสนอราคามีได้จัดส่งตัวอย่างของพัสดุในวันยื่นซองสอบราคาก็มิได้ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างผู้เสนอราคา โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สามารถเรียกให้ผู้เสนอราคาส่งตัวอย่างพัสดุเพื่อตรวจสอบหรือพิจารณาประกอบการทำสัญญา ภายหลังจากวันยื่นซองสอบราคาหรือในวันทำสัญญาก็ได้ การที่ร้าน อ. และร้าน พ. ไม่ได้นำตัวอย่างพัสดุมานำในวันยื่นซองสอบราคาจึงยังมีได้มีผลถึงขนาดทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาไม่ชอบแต่อย่างใด

(๕) การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ไม่ได้ยื่นบัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการและผู้มีอำนาจควบคุมไว้ใน การเสนอราคา เป็นการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หรือไม่ / การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ไม่ได้ยื่นบัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการและผู้มีอำนาจควบคุมไว้ใน การเสนอราคา เป็นการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๕๕๔/๒๕๕๙ แม้การที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นบัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้มีอำนาจควบคุม จะเป็นการยื่นเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาแจ้งด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม แต่หลักเกณฑ์ของเอกสารประกวดราคาที่กำหนดให้ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดยื่นสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล บัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ ก็เนื่องจากว่า

มีเจตนาสมัครเพื่อนำมาใช้ตรวจสอบว่าผู้เสนอราคามีผลประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นบัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ และมีผู้มีอำนาจควบคุม แต่ได้ยื่นสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล ซึ่งมีรายชื่อหุ้นส่วนของผู้ฟ้องคดีทั้งหมด รวมทั้งรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการไว้ด้วยแล้ว จึงสามารถใช้เพื่อตรวจสอบการมีผลประโยชน์ร่วมกันได้ ประกอบกับหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่ผู้ฟ้องคดียื่นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการประกวดราคาจ้างก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย (แฟลต) ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน) เป็นเอกสารราชการ จึงมีความน่าเชื่อถือมากกว่าบัญชีรายชื่อของหุ้นส่วนผู้จัดการที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องจัดทำขึ้นเองโดยมิได้รับรองจากหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสามารถใช้สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของผู้ฟ้องคดีเพื่อตรวจสอบการมีผลประโยชน์ร่วมกันได้ ส่วนเอกสารเกี่ยวกับผู้มีอำนาจควบคุมนั้น เมื่อไม่มีกฎหมายกำหนดให้หุ้นส่วนจำกัดต้องมีผู้มีอำนาจควบคุมไว้ และผู้ฟ้องคดีไม่ได้แต่งตั้งผู้มีอำนาจควบคุมไว้ ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อาจที่จะส่งเอกสารเกี่ยวกับบัญชีผู้มีอำนาจควบคุมให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ เช่นนี้แล้ว ลำพังเพียงการที่ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้ยื่นบัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการและผู้มีอำนาจควบคุมไว้ในการเสนอราคา จึงไม่อาจถือว่าเป็นการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่จะมีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอ ราคารายอื่น แต่กรณีต้องด้วยข้อ ๕๐ (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ผู้ฟ้องคดีสมควรได้รับการพิจารณาผ่อนปรนให้มีสิทธิเข้าประกวดราคาได้

๑๓.๒ ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญหรือความแตกต่างนั้นมีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้ยื่นข้อเสนอรายอื่นหรือมิใช่เป็นการผิดพลาดเล็กน้อย

(๑) กราฟแสดงสมรรถนะเครื่องยนต์ที่ยื่นไม่ตรงกับเครื่องยนต์ที่แสดงในแค็ตตาล็อกของรถชุดแบบล้อยาง และการเสนอราคาไม่ได้แนบเอกสารแสดงรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของรถชุดแบบล้อยาง ตามที่เอกสารแนบท้ายประกาศประกวดราคาซื้อ รถแบบล้อยางกำหนด เป็นการการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๘๒/๒๕๖๐ เมื่อกราฟแสดงสมรรถนะเครื่องยนต์ที่ยื่นไม่ตรงกับเครื่องยนต์ที่แสดงในแค็ตตาล็อกของรถชุดแบบล้อยาง และการเสนอราคาไม่ได้แนบเอกสารแสดงรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของรถชุดแบบล้อยาง ตามที่เอกสารแนบท้ายประกาศประกวดราคาซื้อรถแบบล้อยางกำหนด กรณีจึงเป็นการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีคำสั่งให้ผู้ยื่นแบบและเข้าเสนอราคาเป็นผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบคุณสมบัติ จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๒) เอกสารการจัดซื้อเครื่องอะไหล่ Conical Rubber Spring as per Drg. No. TR ๕๑๐๐๒๐ สำหรับรถดีเซลราง DAEWOO โดยวิธีพิเศษ ได้กำหนดให้ ผู้ยื่นขอเสนอราคาต้องเสนอเงื่อนไขด้านเทคนิคโดยรับประกันการใช้งาน เป็นระยะทางไม่ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ กิโลเมตรและเป็น

ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๒ ปี นับจากวันที่คณะกรรมการได้ทำการตรวจรับไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีระบุในใบข้อเสนอด้านราคาโดยระบุเงื่อนไขในการรับประกันคุณภาพว่า รับประกันคุณภาพการใช้งานเป็นระยะเวลา ๒ ปี หรือ ๕๐๐,๐๐๐ กิโลเมตร แล้วแต่ข้อกำหนดใดจะถึงก่อนนั้นเป็นการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษในส่วนที่เป็นสาระสำคัญและมีผลทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๑๔/๒๕๕๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีระบุในใบข้อเสนอด้านราคาโดยระบุเงื่อนไขใหม่ในการรับประกันคุณภาพว่า รับประกันคุณภาพการใช้งานเป็นระยะเวลา ๒ ปี หรือ ๕๐๐,๐๐๐ กิโลเมตร แล้วแต่ข้อกำหนดใดจะถึงก่อน ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวถือว่าเป็นเงื่อนไขด้านเทคนิคที่ผู้ฟ้องคดีต้องระบุไว้ในของข้อเสนอด้านเทคนิค และการที่ผู้ฟ้องคดีกำหนดเงื่อนไขด้านเทคนิคใหม่ดังกล่าวย่อมถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์จะผูกพันตามเงื่อนไขในของข้อเสนอด้านเทคนิค ที่ผ่านการคัดเลือกมาแล้ว ประกอบกับการรับประกันคุณภาพของผลิตภัณฑ์ย่อมเป็นเงื่อนไขของผลิตภัณฑ์ที่สำคัญและเป็นสาระสำคัญในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะพิจารณาสั่งซื้อในครั้ง นี้ จึงต้องฟังว่า ผู้ฟ้องคดีเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ ถือว่าอยู่ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญและความแตกต่างนั้นมีผลทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น อีกทั้งมิใช่เป็นการผิดพลาดเล็กน้อย กรณีจึงไม่เข้าเงื่อนไขตามข้อ ๕๘ (๑) วรรคสอง ของระเบียบการรถไฟแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะพิจารณาผ่อนปรนผู้ฟ้องคดีโดยไม่ต้องตัดผู้ฟ้องคดีออกจากการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษครั้งนี้ได้ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้กระทำผิดหลักเกณฑ์ข้อกำหนดเงื่อนไขในการจัดซื้อครั้งนี้ ซึ่งคณะกรรมการจัดซื้อไม่มีอำนาจหน้าที่ ที่จะสอบถามผู้ฟ้องคดีเพื่อให้สัถยาบันได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ยกเลิกการจัดซื้อเครื่องอะไหล่ Conical Rubber Spring สำหรับรถดีเซลราง DAEWOO จำนวน ๓๒๐ ชุด ตามเอกสารจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ เลขที่ พ. ๔๙๐๐๒๖ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

(๓) การจัดจ้างให้พัฒนาระบบที่ไม่อาจมองเห็นได้ด้วยตาตั้งเช่นการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่สามารถจับต้องตรวจดูได้ หากผู้เสนอราคาไม่เสนอแบบภาพรายการละเอียดคุณลักษณะของงานจ้างตามที่กำหนดไว้ในเอกสารสอบราคาจ้าง หน่วยงานทางปกครองจะถือว่าเป็นกรณีการเสนอราคาที่มีผิดไปจากเงื่อนไขในส่วนที่เป็นสาระสำคัญและทำให้หน่วยงานทางปกครองมีอำนาจไม่รับพิจารณาราคาของผู้เสนอราคาได้ หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๓๗๓/๒๕๖๐ เนื่องจากการจัดจ้างของผู้ถูกฟ้องคดี (โรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานี) ตามประกาศสอบราคาจ้างพัฒนาระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานี นั้น เป็นการจ้างให้พัฒนาระบบที่ไม่อาจมองเห็นได้ด้วยตาตั้งเช่นการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่สามารถจับต้องตรวจดูได้ว่าก่อสร้างเป็นไปตามแบบภาพรายการหรือไม่ แต่การจัดจ้างในคดีนี้เป็นการจัดจ้างโดยผู้จ้างได้แจ้งรายละเอียดของระบบสารสนเทศที่ต้องการ ว่าเป็นอย่างไรโดยละเอียดเท่าที่ประสงค์ให้ผู้รับจ้างทำ ดังนั้น ผู้รับจ้างจึงต้องยืนยันความพร้อมของตนว่า ผู้รับจ้างมีคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ ความ

เชี่ยวชาญในการทำงานจ้างตามที่ ผู้ว่าจ้างแจ้งความประสงค์ในคุณลักษณะเฉพาะของงานโดยละเอียดเท่าที่ผู้ว่าจ้างประสงค์ หากผู้เสนอราคาไม่เสนอแบบภาพรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของงานจ้างพัฒนาระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานีไปพร้อมใบเสนอราคา ผู้ถูกฟ้องคดีโดยคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา จะไม่รับพิจารณาราคาของผู้เสนอรายนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเสนอราคาค่าจ้างเป็นจำนวน ๑,๔๘๘,๐๐๐ บาท แต่มิได้เสนอรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของงานจ้างพัฒนาระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานี ซึ่งเป็นเสมือนค้ำประกันว่าหากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการสอบราคาผู้ฟ้องคดีจักดำเนินการตามรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของงานจ้างตามที่ระบุไว้ทุกประการ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ส่งเอกสารดังกล่าวพร้อมใบเสนอราคา กรณีถือเสมือนผู้ฟ้องคดีประสงค์เสนอราคา แต่มิได้ให้ค้ำประกันจะพัฒนาระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานีให้ตามความประสงค์ของผู้ถูกฟ้องคดี และเป็นไปตามรายละเอียดที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องการหรือไม่อย่างไร จึงเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับพิจารณาใบเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีแม้จะมีราคาต่ำสุด เพราะเหตุที่ไม่ยื่นเอกสารอันเป็นสาระสำคัญตามประกาศสอบราคาจ้างฯ และเอกสารสอบการจ้าง ข้อ ๓.๒ และข้อ ๔.๔ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจึงไม่รับพิจารณาราคาของผู้ฟ้องคดีแล้วเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดี ส่งการต่อไปจึงขอด้วยข้อ ๕.๒ ของเอกสารสอบการจ้างดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอราคา ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ ที่สั่งตามคำสั่งของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน

(๔) การที่กราฟแสดงสมรรถนะเครื่องยนต์ที่ยื่นไม่ตรงกับเครื่องยนต์ที่แสดงในแค็ตตาล็อกของรถชุดแบบล้อยาง และการเสนอราคาไม่ได้แนบเอกสารแสดงรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของรถชุดแบบล้อยาง ตามที่เอกสารแนบท้ายประกาศประกวดราคาซื้อรถแบบล้อยางกำหนด นั้น เป็นการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๑๘๒/๒๕๖๐ ผู้ถูกฟ้องคดี (องค์การบริหารส่วนตำบลบึงคำพร้อย) ได้มีประกาศประกวดราคาซื้อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เลขที่ E๒/๒๕๕๕ โครงการซื้อรถชุดแบบ ล้อยาง เครื่องยนต์ดีเซล มีกำลังไม่น้อยกว่า ๑๑๐ แรงม้า ขนาดบุงก์ไม่น้อยกว่า ๐.๕๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ๑ คัน ราคากลาง ๖,๕๐๐,๐๐๐ บาท และตามเอกสารแนบท้ายประกาศประกวดราคาซื้อรถชุดแบบ ล้อยาง ได้กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของรถชุดแบบล้อยางของผู้ถูกฟ้องคดีไว้ ส่วนเงื่อนไขและการบริการหลังการขาย ผู้เสนอราคาจะต้องแนบแค็ตตาล็อกรายละเอียดตัวจริงของรถชุดแบบล้อยางพร้อมกราฟแสดงสมรรถนะของเครื่องยนต์ และในวันส่งมอบพัสดุผู้เสนอราคาต้องแสดงหลักฐานการยื่นจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักรกลให้เป็นของผู้ซื้อก่อนการรับเงิน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้เสนอรถชุดแบบ ล้อยาง ยี่ห้อ HITACHI รุ่น ZX๑๔๐W-๓ เครื่องยนต์ ISUZU รุ่น ๔J๑X โดยไม่ได้แนบเอกสารแสดงรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของรถชุดแบบล้อยาง ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดในประกาศและเอกสารประกวดราคาไปพร้อมกับเอกสารเสนอราคา รถชุดแบบล้อยาง ยี่ห้อ HITACHI รุ่น ZX๑๔๐W-๓ เครื่องยนต์ ISUZU รุ่นรหัส ๔J๑X ที่ผู้ฟ้องคดีเสนอเป็นรถที่ผลิตและนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นทั้งคัน เครื่องยนต์ ISUZU รุ่นรหัส ๔J๑X ที่

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

ติดตั้งในรถดังกล่าวจึงต้องผลิตในประเทศญี่ปุ่นและตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น แต่จากเอกสารกราฟแสดงสมรรถนะเครื่องยนต์ของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นมาพร้อมกับเอกสารเสนอราคานั้น เครื่องยนต์ ISUZU รุ่น ๔J1๑X เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในสหรัฐอเมริกา โดยบริษัท Isuzu Motors America, LLC ด้วยเหตุนี้ เครื่องยนต์รุ่นดังกล่าวจึงมิใช่เครื่องยนต์รุ่นและชนิดเดียวกันที่ผลิต และใช้กับรถชุดแบบล้อยาง ยี่ห้อ HITACHI ZX๑๔๐W-๓ ที่ผลิตในประเทศญี่ปุ่นตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดในประกาศประกวดราคา แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าเครื่องยนต์ ISUZU มีแหล่งผลิตในหลายประเทศทั่วโลกโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นข้อเสนอการประกวดราคาซื้อเป็นรถชุดแบบล้อยางที่ผลิตในประเทศญี่ปุ่นทั้งคัน ผู้ฟ้องคดีจึงต้องแนบแค็ตตาล็อกรายละเอียดตัวจริงของรถชุดแบบล้อยางพร้อมเอกสารกราฟแสดงสมรรถนะของเครื่องยนต์ให้ตรงตามผลิตภัณฑ์ที่เสนอในการประกวดราคาครั้งนี้ด้วย และยังปรากฏด้วยว่า เอกสารกราฟแสดงสมรรถนะเครื่องยนต์ที่ผู้ฟ้องคดียื่นมาพร้อมกับเอกสารเสนอราคา ผู้ฟ้องคดีแนบเป็นเอกสารผลิตภัณฑ์เครื่องยนต์ที่ผลิตในสหรัฐอเมริกา แต่ผู้ฟ้องคดีได้ระบุชัดเจนว่ารถชุดไฮดรอลิก ยี่ห้อ HITACHI ที่เสนอเป็นผลิตภัณฑ์จากประเทศญี่ปุ่นซึ่งแม้จะเป็นเครื่องยนต์ที่มียี่ห้อและรหัสรุ่นเดียวกันก็ตาม แต่ข้อมูลในกราฟแสดงสมรรถนะเครื่องยนต์ (รุ่นรหัส ๔J1๑X : Industrial Performance Curves) ที่ผู้ฟ้องคดีแสดงในเอกสารเสนอราคา ระบุกำลังแรงม้าที่ ๑๓๑.๒ HP / ๒๕๐๐ RPM ปรากฏว่า มีกำลังแรงม้าที่ไม่ตรงกับกำลังแรงม้าเครื่องยนต์ที่ปรากฏในแค็ตตาล็อกของรถชุดไฮดรอลิก ยี่ห้อ HITACHI – Model Code : ZX๑๔๐W-๓ ที่ผู้ฟ้องคดีเสนอมาพร้อมกับเอกสารเสนอราคาตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว ซึ่งระบุคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องยนต์ (Specifications : Engine) ว่ามีกำลังแรงม้าที่ ๑๒๑ HP/๒๒๐๐ RPM กรณีจึงเห็นได้ว่า คุณลักษณะเฉพาะของเครื่องยนต์ ISUZU รุ่น ๔J1๑X ที่ผลิตในสหรัฐอเมริกา โดยบริษัท Isuzu Motors America, LLC ตามที่ระบุไม่ตรงกับเครื่องยนต์รุ่นและชนิดเดียวกันกับที่ผลิตและใช้ติดตั้งกับรถชุดแบบล้อยาง ยี่ห้อ HITACHI รุ่น ZX๑๔๐W-๓ ที่ผลิตในประเทศญี่ปุ่น นอกจากนั้น ตามเอกสารประกวดราคาซื้อได้กำหนดไว้ชัดเจน ให้การติดตั้งสัญญาณไฟวับวบบแบบแผงสันมีจานโค้งกระจายแสงเป็นอุปกรณ์สำคัญที่ต้องมีประจำรถชุดแบบล้อยางที่ผู้เสนอราคาต้องนำเสนอมาด้วยการที่ผู้ฟ้องคดีมิได้แสดงรายการเกี่ยวกับไฟสัญญาณฉุกเฉินจึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าว กรณีจึงเป็นการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ และความแตกต่างนั้นจะมีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบคุณสมบัติที่จะมีสิทธิเข้าประกวดราคาตามประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลบึงคำพร้อย เรื่อง ผลการดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นเอกสารเสนอราคาโครงการซื้อรถชุดแบบล้อยางเครื่องยนต์ดีเซลมีกำลังแรงม้าสูงสุดไม่น้อยกว่า ๑๑๐ แรงม้า ขนาดบุงก์ไม่น้อยกว่า ๐.๕๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ๑ คัน ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จึงเป็นการกระทำโดยชอบแล้ว

(๕) การส่งตัวอย่างพัสดุไม่ตรงกับเอกสารที่เสนอราคา ถือเป็นกรณไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประมูลซื้อด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญและมีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบแก่ผู้เสนอราคารายอื่น หรือไม่

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญหาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๕๑๐/๒๕๖๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้อำนวยการเขตหนองจอก) ได้ออกประกาศกรุงเทพมหานคร ประมูลซื้อกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) พร้อมติดตั้ง ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๓๔ ชุด การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเอกสารเสนอราคาชุดหุ้มกล้อง ซึ่งแสดงรายละเอียดชุดหุ้มกล้องของรุ่น GL - ๖๐๖ พร้อมส่งตัวอย่างพัสดุให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการดำเนินการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์) เพื่อใช้ในการตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณาและหรือประกอบสัญญาแต่ตัวอย่างพัสดุที่ผู้ฟ้องคดีได้นำส่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เป็นรุ่น GL - ๖๐๖ B ซึ่งไม่ตรงกับรุ่นในเอกสารที่ผู้ฟ้องคดีเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อีกทั้งไม่มีสัญลักษณ์หรือจุดสังเกตใดที่สามารถบ่งบอกได้ว่าเป็นรุ่นที่ตรงกับเอกสารที่เสนอ คือ ไม่มีการระบุชื่อรุ่นไว้กับตัวอย่างสินค้า ไม่มีฉลากบอกว่าเป็นรุ่นอะไร กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประมูลซื้อด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเงื่อนไขที่กำหนดนี้ถือเป็นสาระสำคัญ หรือมีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบแก่ผู้ประสงค์จะเสนอราคารายอื่น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่ให้ผู้ฟ้องคดีผ่านการคัดเลือกเบื้องต้น จึงชอบด้วยข้อ ๔๖ (๑) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘

(๖) การที่ผู้เสนอราคาไม่กรอกรายการงานเหล็กเส้นในบัญชีแสดงปริมาณวัสดุแบบท้ายใบเสนอราคาโดยเว้นช่องว่างไว้ จะถือว่า ผู้เสนอราคาจะไม่ใช้เหล็กเส้นตามแบบแปลนก่อสร้างที่หน่วยงานทางปกครองกำหนด หรือไม่ และกรณีดังกล่าวเป็นการกรอกรายการปริมาณวัสดุและราคาในบัญชีรายการก่อสร้างที่ไม่ครบถ้วนในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญ หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อ.๔๔๔/๒๕๕๐ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่กรอกรายการงานเหล็กเสริม ชนิดเหล็กเส้น RB Ø ๖ มิลลิเมตร เหล็กเส้น RB Ø ๙ มิลลิเมตร เหล็กเส้น DB Ø ๑๒ มิลลิเมตร เหล็กเส้น DB Ø ๑๖ มิลลิเมตร เหล็กเส้น RB Ø ๑๙ มิลลิเมตร และเหล็กเส้น DB Ø ๒๕ มิลลิเมตร ในบัญชีแสดงปริมาณวัสดุแบบท้ายใบเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีโดยเว้นช่องว่างไว้ ย่อมแปลความหมายได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้คำนวณงานก่อสร้างโดยวิธีถอดแบบก่อสร้างตามหลักวิชาแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะไม่ใช้เหล็กเส้นดังกล่าว ซึ่งไม่สอดคล้องกับแบบแปลนก่อสร้างที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีกรอกรายการปริมาณวัสดุและราคาในบัญชีรายการก่อสร้างไม่ครบถ้วนในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญ นอกจากนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไม่กรอกรายการ และไม่รวมราคาเหล็กเส้นดังกล่าวไว้ในราคาที่เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดี ก็เป็นการเสนอราคาที่ทำให้ผู้เสนอราคารายอื่นซึ่งกรอกรายการและรวมราคาเหล็กเส้นทั้งสองชนิดดังกล่าวเสียเปรียบผู้ฟ้องคดี อีกทั้งหากผู้ถูกฟ้องคดีอนุมัติจ้างผู้ฟ้องคดีก็อาจทำให้ทางราชการเสียประโยชน์ การที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีเสนอราคาผิดหลักเกณฑ์ เนื่องจากเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเอกสารสอบราคาจ้างและผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

(๗) ในการจัดจ้างให้พัฒนาระบบสารสนเทศ การที่ผู้เสนอราคาไม่เสนอแบบภาพรายละเอียด คุณลักษณะเฉพาะของงานจ้างพัฒนาระบบสารสนเทศไปพร้อมใบเสนอราคาตามที่กำหนดในประกาศสอบราคาจ้าง นั้น ถือเป็นกรณีของการไม่ยื่นเอกสารอันเป็นสาระสำคัญ หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๗๓/๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (โรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานี) ได้มีประกาศสอบราคาจ้างพัฒนาระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานี ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีได้ขอรับเอกสารสอบราคาและเข้าร่วมในการสอบราคาโดยได้ยื่นซองเอกสารส่วนที่ ๑ และซองใบเสนอราคาต่อผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา ในวันเปิดซองสอบราคา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้เสนอราคา จำนวน ๓ ราย ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. บริษัท อ. และผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด ในราคา ๑,๔๙๘,๐๐๐ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับมีประกาศลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ ให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. ซึ่งเสนอราคา ๑,๖๔๕,๐๐๐ บาท เป็นผู้ชนะการเสนอราคา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงสาเหตุที่ไม่รับราคาที่ผู้ฟ้องคดีเสนอ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือชี้แจงว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นเอกสารส่วนที่ ๒ ตามข้อ ๓.๒ และข้อ ๔.๔ ที่กำหนดไว้ในเอกสารสอบราคาจ้างซึ่งถือเป็นส่วนที่เป็นสาระสำคัญของการพิจารณาว่าผู้เสนอราคาจะมีความพร้อมและสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของทางราชการได้หรือไม่ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ข้อกำหนดดังกล่าวเป็นการกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้กับงานสอบราคาซื้อเนื่องจากเป็นการผลิตหรือสร้างสิ่งของหรือสินค้าหรือครุภัณฑ์ที่ได้ทำไว้แล้ว เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปเสนอขายหรือให้ผู้ที่สนใจจะซื้อใช้พิจารณาประกอบการตัดสินใจซื้อ แต่กรณีการสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการสอบราคาจ้างทำของเฉพาะอย่าง ไม่สามารถแบ่งแยกหรือเลือกซื้อเลือกจ้างได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕.๕ ของเอกสารสอบราคาจ้างดังกล่าว เนื่องจากรายละเอียดการจ้างพัฒนาระบบสารสนเทศของผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดไว้ในขอบเขตของงาน (TOR) แล้ว จึงไม่มีสิ่งใดหรือรายละเอียดใดที่ต้องส่งตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้าง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอราคา ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ และประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการเสนอราคา เห็นว่า เนื่องจากการจัดจ้างในคดีพิพาทเป็นการจัดจ้างให้พัฒนาระบบที่ไม่อาจมองเห็นได้ด้วยตาตั้งเช่นการก่อสร้างอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่สามารถจับต้องตรวจสอบได้ว่าการก่อสร้างเป็นไปตามแบบภาพรายการหรือไม่ แต่การจัดจ้างในคดีนี้เป็นการจัดจ้างโดยผู้จ้างได้แจ้งรายละเอียดของระบบสารสนเทศที่ต้องการว่าเป็นอย่างไรโดยละเอียดเท่าที่ประสงค์ให้ผู้รับจ้างทำ ดังนั้น ผู้รับจ้างจึงต้องยืนยันความพร้อมของตนว่า ผู้รับจ้างมีคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการทำงานจ้างตามที่ผู้จ้างแจ้งความประสงค์ในคุณลักษณะเฉพาะของงานโดยละเอียดเท่าที่ผู้จ้างประสงค์ หากผู้เสนอราคาไม่เสนอแบบภาพรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของงานจ้างพัฒนาระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานีไปพร้อมใบเสนอราคา ผู้ถูกฟ้องคดีโดยคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจะไม่รับพิจารณาราคาของผู้เสนอรายนั้น เมื่อปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเสนอราคาค่าจ้างเป็นจำนวน ๑,๔๙๘,๐๐๐ บาท แต่มิได้เสนอรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของงานจ้างพัฒนาระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานี ซึ่งเป็นเสมือนค้ำประกันว่าหากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการสอบราคาผู้ฟ้องคดีจักดำเนินการตามรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของงานจ้างตามที่ระบุไว้ทุกประการดังนั้น เมื่อผู้ฟ้อง

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

คดีไม่ส่งเอกสารดังกล่าวพร้อมใบเสนอราคา กรณีถือเสมือนผู้ฟ้องคดีประสงค์เสนอราคา แต่ไม่ได้ให้คำมั่นจะพัฒนา ระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานีให้ตามความประสงค์ของผู้ถูกฟ้องคดี และเป็นไปตามรายละเอียด ที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องการหรือไม่ อย่างไร จึงเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับพิจารณาใบเสนอราคาของผู้ฟ้องคดี แม้จะมีราคาต่ำสุด เพราะเหตุที่ไม่ยื่นเอกสารอันเป็นสาระสำคัญตามประกาศสอบราคาจ้างฯ และเอกสารสอบ การจ้าง ข้อ ๓.๒ และข้อ ๔.๔ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจึงไม่รับพิจารณาราคาของผู้ฟ้องคดีแล้วเสนอ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งการต่อไปจึงขอด้วยข้อ ๕.๒ ของเอกสารสอบการจ้างดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ประกาศรายชื่อผู้ ชนะการเสนอราคา ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ ที่สั่งตามคำสั่งของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา จึงเป็นคำสั่งที่ ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ที่ผู้ถูกฟ้องคดีให้คืนแบบภาพและรายการละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ ของงานจ้างเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่กำหนดขอบเขตและ รายละเอียดของงานที่ผู้ว่าจ้างต้องการให้ผู้รับจ้างดำเนินการ โดยกฎหมายเพียงแต่กำหนดให้เจ้าหน้าที่จัดทำ เอกสารสอบราคา โดยอย่างน้อยจะต้องกำหนดให้มีแบบภาพและรายการละเอียดดังกล่าว หรือในกรณีจำเป็น ให้ระบุผู้เข้าเสนอราคาส่งตัวอย่าง แคตตาล็อก หรือแบบภาพและรายการละเอียดไปพร้อมกับในเสนอราคาได้มิได้มี กฎหมายกำหนดให้ผู้เข้าเสนอราคาต้องส่งคืนแก่เจ้าหน้าที่แต่อย่างใด แต่การส่งแบบภาพและรายการละเอียด ดังกล่าว ก็เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อการจ้างพิพาทนี้ถือเป็นเรื่องมีความจำเป็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้อง พิจารณาแบบภาพและรายการละเอียดไปพร้อมกับในเสนอราคา ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมระบุให้ผู้เข้าเสนอราคาส่งแบบ ภาพและรายการละเอียดไปพร้อมกับในเสนอราคาได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้ส่งแบบภาพและรายการ ละเอียดไปพร้อมกับในเสนอราคาจึงชอบแล้ว ทั้งนี้ ตามข้อ ๔๐ (๑) และ (๓) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง นั้น ชอบแล้ว

(๘) การที่ผู้เสนอราคาไม่ใช่เอกสารใบเสนอราคาฉบับจริงในการเสนอราคา แต่กลับใช้ สำเนาใบเสนอราคาในการยื่นเสนอราคา นั้น เป็นการเสนอราคาโดยผิดพลาดเพียงเล็กน้อย หรือผิดแผกไป จากเงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีสาระสำคัญ และไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบ เสียเปรียบต่อผู้เสนอราคาอื่น หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อ.๓๕๘/๒๕๕๓ การที่ผู้ฟ้องคดี (ห้างหุ้นส่วนจำกัด) ได้ถ่าย เอกสารจากใบเสนอราคาตัวจริง ภาพแบบต่างๆ จึงมีสาระสำคัญครบถ้วนตรงตามภาพแบบ รายการและ รายละเอียดต่างๆ ที่ระบุไว้ในต้นฉบับใบเสนอราคาทุกประการ และสำเนาใบเสนอราคาดังกล่าวก็ปรากฏรอย ประทับตราของผู้ฟ้องคดีอันแสดงให้เห็นว่าได้ถ่ายสำเนามาจากใบเสนอราคาของผู้ถูกฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีก็ได้มี การกรอกข้อความถูกต้องครบถ้วนตรงตามสาระสำคัญที่ระบุไว้ในต้นฉบับใบเสนอราคาและได้ลงลายมือชื่อของผู้ เสนอราคาและจำนวนเงินที่เสนอ ก็ได้ระบุตรงกันทั้งตัวเลขและตัวอักษร จึงถือว่ามีได้มีความแตกต่างกันในสาระสำคัญ ของการเสนอราคา เป็นการเสนอราคาที่ถูกต้องตามแบบที่กำหนดไว้ตามข้อ ๔.๑ ของเอกสารประกวดราคาจ้างลง วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เพียงแต่ได้ใช้สำเนาใบเสนอราคาในการกรอกรายการเท่านั้น จึงถือได้ว่าเป็นการ

เสนอราคาโดยผิดพลาดเพียงเล็กน้อย หรือผิดพลาดไปจากเงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญ อีกทั้งไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคาอื่น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา จึงต้องเสนอผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ส่งจ้างเพื่อสั่งการให้จ้างผู้ฟ้องคดีต่อไป ตามข้อ ๓๖ (๒) และ (๓) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘

(๔) การที่ไม่ได้แสดงรายการวัสดุ อุปกรณ์ ค่าแรงงาน ภาษีประเภทต่างๆ รวมทั้งกำไรไว้ในใบเสนอราคา ถือเป็นความผิดพลาดในส่วนที่เป็นสาระสำคัญอันจะทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ค้าด้วยกัน หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๕๐/๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดี (องค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์) ได้ออกประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์ เรื่อง ประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โครงการขยายเขตประปาส่วนภูมิภาค หมู่ที่ ๓ จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการที่ ๑ โครงการขยายเขตประปาส่วนภูมิภาค หมู่ที่ ๓ บริเวณสามแยกกลุ่มบ้านหาดศาลา - คั่นชลประทานกลุ่มบ้านปากแพรกกลาง ราคากลางงานจ้างเป็นเงินจำนวน ๑,๘๕๗,๐๒๘ บาท โครงการที่ ๒ โครงการขยายเขตประปาส่วนภูมิภาค หมู่ที่ ๓ บริเวณสามแยกกลุ่มบ้านปากแพรกกลาง - กลุ่มบ้านปากแพรกบน ราคากลางงานจ้างเป็นเงินจำนวน ๑,๙๙๐,๒๐๕ บาท รวมราคากลางงานจ้างทั้ง ๒ โครงการเป็นเงินจำนวน ๓,๘๔๗,๒๓๓ บาท กำหนดยื่นเอกสารประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ต่อคณะกรรมการดำเนินการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๐ ต่อมาในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการฯ ได้ประกาศรายชื่อผู้ค้าที่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติทางเทคนิคที่ถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้เข้าเสนอราคาได้ จำนวน ๖ ราย ซึ่งมีรายชื่อผู้ฟ้องคดีด้วย โดยในวันเดียวกันนี้ ภายหลังจากประกาศรายชื่อผู้ค้าที่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติทางเทคนิคดังกล่าว คณะกรรมการฯ ได้เสนอบันทึกข้อความพร้อมรายชื่อผู้ค้าที่ผ่านการพิจารณาทั้ง ๖ ราย ต่อนายกององค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์ ซึ่งนายกององค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์ได้มีความเห็นแย้งว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงรายการวัสดุ อุปกรณ์ ค่าแรงงาน ภาษีประเภทต่างๆ รวมทั้งกำไรไว้ในบัญชีรายการก่อสร้าง (หรือใบแจ้งปริมาณงาน) อันเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักฐานการเสนอราคาตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเอกสารประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โครงการขยายเขตประปาส่วนภูมิภาค หมู่ที่ ๓ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๐ จึงพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ค้าที่ไม่ผ่านการคัดเลือก ให้เข้าเสนอราคา หลังจากนั้นคณะกรรมการฯ จึงออกประกาศคณะกรรมการดำเนินการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เปลี่ยนแปลงรายชื่อผู้ค้าที่ผ่านการคัดเลือก ให้เข้าเสนอราคาจ้างเหมาก่อสร้างโครงการขยายเขตประปาส่วนภูมิภาค หมู่ที่ ๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยตัดรายชื่อของผู้ฟ้องคดีออกไป คงเหลือผู้ค้าที่ผ่านการพิจารณาเพียง ๕ ราย และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ผู้ฟ้องคดีถูกตัดสิทธิ ในการเข้าเสนอราคาเนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีมาตรฐานทางเทคนิคไม่ครบถ้วน ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์และนายกององค์การบริหารส่วนตำบลกบินทร์พิจารณาอุทธรณ์แล้วมีหนังสือชี้แจงว่า การตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีในการเข้าเสนอราคานั้น เป็นไปตามเงื่อนไขในประกาศแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็น

ว่า การตัดสิทธิดังกล่าวไม่เป็นธรรมจึงนำคดีมาฟ้อง เห็นว่า เมื่อพิจารณาข้อกำหนด ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การซื้อและการจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๘ ที่ใช้บังคับกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในขณะเกิดกรณีพิพาทแล้ว เห็นว่า การจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีขั้นตอนในการพิจารณาคัดเลือก ๒ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก เป็นการพิจารณาคัดเลือกเกี่ยวกับคุณสมบัติ ข้อเสนอทางด้านเทคนิคและการมีผลประโยชน์ร่วมกันของผู้ค้า ขั้นตอนที่สอง เป็นการพิจารณาคัดเลือกเกี่ยวกับวงเงินการประมูล ผู้ที่ผ่านการพิจารณาในขั้นตอนแรกเท่านั้นจึงจะมีสิทธิเข้าเสนอราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งตามข้อ ๑๔ และข้อ ๑๖ ของประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว มิได้กำหนดให้ต้องแสดงจำนวนเงินในขั้นตอนการยื่นเอกสารเบื้องต้นแต่อย่างใด แม้ตามเอกสารประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ของผู้ถูกฟ้องคดีข้อ ๓.๒ กำหนดว่าต้องมีการแสดงรายการวัสดุ อุปกรณ์ ค่าแรงงาน ภาษีประเภทต่างๆ รวมทั้งกำไร และข้อ ๔.๓ กำหนดว่าผู้เสนอราคาต้องกรอกปริมาณวัสดุและราคาในบัญชีรายการก่อสร้างให้ครบถ้วน แต่ตามข้อ ๖.๒ ก็ไม่ได้กำหนดให้ไม่รับพิจารณาข้อเสนอของผู้ยื่นหลักฐานไม่ถูกต้องในทุกกรณี โดยมีข้อยกเว้นในกรณีที่เป็นข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเพียงเล็กน้อยหรือผิดพลาดไปจากเงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญเฉพาะในกรณีที่พิจารณาเห็นว่าจะเป็นการประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบึงนาราง ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า รายการปริมาณและราคาวัสดุที่ผู้ฟ้องคดีไม่กรอกในบัญชีรายการก่อสร้างดังกล่าวมิใช่สาระสำคัญที่จะทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ค้าด้วยกัน และไม่มีผลต่อการพิจารณา ให้ผู้ใดเป็นผู้ชนะการประมูลแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ค้าที่ผ่านการคัดเลือกให้เข้าเสนอราคาได้แล้ว จึงจะผ่านเข้าไปเสนอวงเงินการประมูลต่อไป คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีในการคัดเลือกให้เข้าเสนอราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการไม่มีสิทธิเข้าประมูล อันเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๑๐) การก่อสร้างฝายทดน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กและระบบท่อส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบระบบท่อส่งน้ำ เป็นผลงานประเภทเดียวกันกับงานก่อสร้างระบบประปาหอดึงสูงคอนกรีตเสริมเหล็ก หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๗/๒๕๕๔ ผู้ถูกฟ้องคดี (กรมทรัพยากรน้ำ) โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๗ ได้มีประกาศประกวดราคาจ้างสองฉบับ คือ ประกาศประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างระบบประปาผิวดินขนาดใหญ่ หมู่ที่ ๒ บ้านท่าแร่ ตำบลอนเจดีย์ อำเภออนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี และประกาศประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างระบบประปาผิวดินขนาดใหญ่ หมู่ที่ ๑ บ้านช่อง ตำบลห้วยกระเจา อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี โดยข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวดราคาทั้งสองโครงการดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่า ผู้เสนอราคาต้องเป็นนิติบุคคลและมีผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่ประกวดราคาหรือก่อสร้างระบบประปาที่มีหอดึงสูงคอนกรีตเสริมเหล็ก ในวงเงินไม่น้อยกว่าสัญญาละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ในสัญญาเดียว และเป็นผลงานที่เป็นคู่สัญญาโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๗ เชื้อถือ โดยมีหนังสือรับรองผลงานจากหน่วยงานคู่สัญญาพร้อมสำเนาสัญญาจ้างซึ่งรับรองสำเนาถูกต้อง

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งยื่นขอประกวดราคาจ้างทั้งสองโครงการโดยส่งสำเนาหนังสือรับรองผลงานของกรมชลประทานในการก่อสร้างฝายทดน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กและระบบท่อส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบระบบท่อส่งน้ำจึงเป็นการส่งผลงานคนละประเภทกับเงื่อนไขข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวดราคาจ้างทั้งสองโครงการกำหนดไว้ เนื่องจากตามหลักวิชาการทางช่างประเภทผลงานก่อสร้างฝายทดน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กและระบบท่อส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบระบบท่อส่งน้ำเป็นงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร มีลักษณะงานก่อสร้างเป็นอาคารขวางแนวลำน้ำเพื่อยกระดับน้ำเข้าสู่ระบบส่งน้ำ ส่วนประเภทผลงานก่อสร้างระบบประปาหอดึงสูงคอนกรีตเสริมเหล็กตามประกาศประกวดราคา เป็นงานพัฒนาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค มีลักษณะงานก่อสร้างระบบประปาที่มีกระบวนการนำน้ำจากแหล่งน้ำผิวดินมาผ่านขั้นตอนการปรับปรุงคุณภาพน้ำจากน้ำดิบเป็นน้ำประปา แล้วสูบน้ำประปาขึ้นหอดึง จากนั้นจึงจ่ายประปาจากหอดึงเข้าสู่ท่อจ่ายน้ำประปาเพื่อจ่ายให้แก่ประชาชน เป็นหลักวิชาการที่มีกระบวนการที่นำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางราชการและประชาชนที่แตกต่างกัน และทำให้การเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีมีรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับพิจารณาราคาของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีปฏิบัติผิดเงื่อนไขข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวดราคาจ้างทั้งสองฉบับจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและคัดเลือกผู้เสนอราคาโดยชอบตามข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดเงื่อนไขข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวดราคาทั้งสองโครงการเฉพาะเจาะจงให้ผู้เสนอราคาต้องมีผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่ประกวดราคาหรือก่อสร้างระบบประปาที่มีหอดึงสูงคอนกรีตเสริมเหล็กนั้น เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ตามข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดให้การคัดเลือกผู้มีความคุณสมบัติเบื้องต้นในการจ้างจะต้องกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาเฉพาะผู้ที่มีความสามารถทำงานในลักษณะหรือประเภทเดียวกันกับงานที่จ้าง พร้อมทั้งประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกให้ผู้สนใจทราบโดยเปิดเผย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดเงื่อนไขข้อ ๒.๕ ดังกล่าวจึงมิได้เป็นการกีดกัน และได้เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๗ ก็ได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประกาศประกวดราคาพิพาททั้งสองโครงการดังกล่าวในเว็บไซต์และทางวิทยุกระจายเสียงให้ผู้สนใจทราบโดยเปิดเผย การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวจึงมิได้เป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีตามมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่รับพิจารณาราคาของผู้ฟ้องคดีในการประกวดราคาจ้างเหมาพิพาทจึงชอบด้วยกฎหมาย ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ชอบแล้ว พิพากษายืน

(๑๑) การที่ผู้เสนอราคาไม่จัดส่งแค็ตตาล็อกและตัวอย่างสินค้ามาพร้อมใบเสนอราคาเป็นเพียงความผิดพลาดเล็กน้อย หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๑/๒๕๕๓ แม้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๒๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เรื่อง สอบราคาซื้อเต็นท์โครงเหล็กพร้อมผ้าใบ กำหนดให้ผู้เสนอราคาต้องจัดส่งแค็ตตาล็อกและตัวอย่างสินค้าพร้อมใบเสนอราคา แต่การส่งแค็ตตาล็อกและตัวอย่างสินค้าดังกล่าวเป็นเพียงการเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกของกรรมการเปิดซองสอบราคา โดยใช้พิจารณาประกอบกับเอกสารหลักฐานอื่นๆ ของผู้เสนอราคา การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เข้าเสนอราคามีได้ปฏิบัติตามระเบียบในข้อดังกล่าวเป็นเพียงข้อบกพร่องเล็กน้อยมิได้มีผลถึงขนาดทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาไม่ชอบแต่อย่างใด ทั้งในการเสนอราคาตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีผู้เสนอราคารายใดจัดส่งแค็ตตาล็อกและตัวอย่างสินค้า กรณีจึงไม่อาจทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างผู้เสนอราคา เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดและต่ำกว่าวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้อันเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ซึ่งเป็นคณะกรรมการเปิดซองสอบราคามีมติเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เลือกผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาซื้อขาย จึงชอบแล้ว

(๑๒) ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมประมูล ใช้เอกสารใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการประโยชน์ซึ่งไม่ใช่เอกสารฉบับจริงที่ซื้อจากทางราชการผู้เปิดประมูล นั้น การใช้สำเนาเอกสารดังกล่าวถือเป็นการกระทำที่ผิดเงื่อนไขในส่วนที่เป็นสาระสำคัญในการประมูล หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๖๖/๒๕๕๗ จังหวัดเชียงราย ได้มีประกาศ เรื่อง การประมูลพัฒนาที่ดินราชพัสดุแปลง หมายเลขทะเบียนที่ ชร. ๑๓๕๔ ตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เชิญชวนให้เอกชนลงทุนในโครงการพัฒนาที่ดินราชพัสดุแปลงดังกล่าว จำนวน เนื้อที่ ๖-๑-๖๒ ไร่ โดยวิธีการประมูลเสนอโครงการและเงินค่าธรรมเนียมการจัดการประโยชน์ พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขการประมูลแนบท้ายประกาศฉบับดังกล่าว ผู้ฟ้องคดี (บริษัท ส.) เป็นผู้เข้าร่วมประมูลในโครงการพัฒนาที่ดินราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ชร. ๑๓๕๔ ตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และได้เสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการประโยชน์ และมูลค่าโครงการเป็นจำนวนเงินสูงสุดของผู้เข้าร่วมการประมูล แต่เมื่อคณะกรรมการพิจารณา ผลการประมูลได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่ผู้ฟ้องคดียื่นไว้สำหรับการเสนอราคาแล้วพบว่า เอกสารใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการประโยชน์ไม่ใช่เอกสารฉบับจริงที่ซื้อจากทางราชการ ผู้เปิดประมูล คณะกรรมการพิจารณาผลการประมูล จึงมีมติให้หากรรมการรักษากรณดังกล่าว เป็นไปตามเงื่อนไขการประมูลหรือไม่ ซึ่งกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดี ใช้วิธีการถ่ายสำเนาใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการประโยชน์ยื่นต่อคณะกรรมการรับและ เปิดซองประมูล เป็นการขัดกับข้อ ๑.๓ ของประกาศจังหวัดเชียงราย ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ใช้ใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการประโยชน์ที่ได้รับไปจากทางราชการเท่านั้น ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (ธนาคารพื้นที่เชียงราย) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๑ แจ้งผลการประมูลให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และให้ผู้ฟ้องคดีติดต่อรับหลักประกันของคืน ณ สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงรายต่อไป หลังจากนั้น คณะกรรมการพิจารณาผลการประมูล พิจารณาให้บริษัท อ. เป็นผู้ชนะการประมูล ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือร้องขอความเป็นธรรม ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ปลัดกระทรวงการคลัง) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (อธิบดีกรมธนารักษ์) เพื่อให้ พิจารณา

การประมูลโครงการดังกล่าวใหม่ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่ามีอำนาจพิจารณาค่าอุทธรณ์ ได้พิจารณาแล้วมีคำวินิจฉัยให้ยกค่าอุทธรณ์ทั้งหมดตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง เห็นว่า เมื่อได้พิจารณาระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๗ ในส่วนของวิธีการประมูล ข้อ ๓๑ ได้กำหนดให้ การขายเอกสารการประมูล จะต้องจัดเตรียมไว้ให้มากพอสำหรับความต้องการของผู้มาขอซื้อรายละเอียด ๑ ชุด โดยไม่มีเงื่อนไขในการขาย อันแสดงให้เห็นว่า ในการประมูลครั้งหนึ่งๆ ผู้เข้าประมูล ๑ ราย จะสามารถเสนอราคาได้เพียง ๑ ครั้ง เท่านั้น ซึ่งก็สอดคล้องกับเงื่อนไขการประมูลที่กำหนดให้การเสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการประโยชน์ให้แก่ทางราชการต้องใช้ ใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการจัดหาผลประโยชน์ที่ออกโดยหน่วยงานซึ่งมีเพียง ๑ ฉบับ เท่านั้น เพราะหากมีการเปิดโอกาสให้สามารถใช้ใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการจัดหาผลประโยชน์ฉบับที่เป็นสำเนา ก็อาจทำให้เกิดกรณีที่ผู้เข้าร่วมการประมูลจัดทำสำเนาใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าวจำนวนหลายใบ และหลายราคา อันอาจนำไปสู่การสมยอมกับผู้เข้าร่วมการประมูลรายอื่นหรือเจ้าหน้าที่ของ หน่วยงาน ผู้เปิดการประมูล หรืออาจทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่นได้ ฉะนั้น ใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการจัดหาผลประโยชน์ที่ใช้สำหรับการเสนอราคาในการประมูลในกรณีนี้ จึงชอบที่จะใช้ใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการจัดหาผลประโยชน์ที่มีการประทับตราสำนักงาน และมีการลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่กำกับไว้ กรณีจึงถือได้ว่าใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าว เป็นเอกสารที่เป็นสาระสำคัญในการประมูล เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้เสนอราคาโดยใช้ใบเสนอเงินค่าธรรมเนียมการจัดการจัดหาผลประโยชน์ฉบับที่ออกโดยสำนักงานนารักษ์พื้นที่เชียงรายจึงเป็น การกระทำที่ผิดเงื่อนไขการประมูล ตามข้อ ๑.๓ ของประกาศจังหวัดเชียงราย ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และข้อ ๔.๑ ของเงื่อนไขการประมูลแนบท้ายประกาศจังหวัดเชียงราย ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ โดยกรณีดังกล่าวมิใช่เป็นการผิดพลาดเล็กน้อยที่คณะกรรมการ พิจารณาผลการประมูลสามารถผ่อนปรนให้ผู้ฟ้องคดีเข้าประมูลได้ ตามนัยข้อ ๒๙ ของระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๗ ฉะนั้น การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประมูลได้พิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการประมูล จึงไม่พิจารณาโครงการที่ผู้ฟ้องคดีเสนอตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยข้อ ๒๙ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับ ข้อ ๘ (๑) ของเงื่อนไขการประมูลแนบท้ายประกาศจังหวัดเชียงราย ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ แล้ว มิได้เป็นการใช้ดุลพินิจและใช้อำนาจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง การวินิจฉัยอุทธรณ์ ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นกันที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วยพิพากษายืน

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

(๑๓) การที่ผู้ที่เสนอราคาต่ำสุดไม่ได้ส่งตัวอย่างพัสดุที่เสนอราคา ส่งเฉพาะ แคตตาล็อกโดยมีเอกสารรับรองมาตรฐานของสินค้า นั้น การไม่ส่งตัวอย่างของพัสดุที่จะเสนอราคาดังกล่าว เป็นเพียงข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือเป็นข้อที่ผิดแยกไปจากเงื่อนไขของเอกสารสอบราคาในสวนที่มีสาระสำคัญ หรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๐/๒๕๖๒ ผู้ฟ้องคดี ฟองวา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุบังพวน) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุบังพวน) ได้ออกประกาศสอบราคา ซื้อสื่อการเรียนการสอน เครื่องเล่นเด็ก และอุปกรณ์การพัฒนาเด็กปฐมวัย สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปรากฏว่าในการสอบราคาดังกล่าวนั้นมีผู้ยื่นซองเสนอราคา จำนวน ๓ ราย คือ ราน ล. บริษัท พ. และผู้ฟ้องคดี ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุบังพวน ระบุว่า บริษัท พ. เป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดและมีเอกสารครบถ้วน จึงพิจารณาให้เป็นผู้ชนะการสอบราคา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งผลการสอบราคาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ในวันสอบราคา บริษัท พ. ไม่ได้ส่งตัวอย่างสินค้าตามที่กำหนดในประกาศ สอบราคา ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ทักท้วงและแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการเปิดซองสอบราคา) บันทึกไว้แล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อ้างว่า ไม่ใช่สาระสำคัญ ทำให้ผู้ฟ้องคดีที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ตามเงื่อนไขของประกาศสอบราคาไม่ได้รับการคัดเลือก หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอความเป็นธรรม และคัดค้านการประกาศผลสอบราคาดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ไม่มีกรแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามยกเลิก การสอบราคาครั้งนี้ ให้ยกเลิกการทำสัญญาซื้อขายและจัดให้มีการสอบราคาใหม่อีกครั้ง และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงินจำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินต้นดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องขอหาที่หนึ่งในสวนที่เกี่ยวกับคำขอให้ศาลสั่งยกเลิกสัญญาซื้อขายระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กับบริษัท พ. และไม่รับคำฟ้องในข้อหาที่สองในสวนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไวพิจารณา เห็นว่า เมื่อการสอบราคาครั้งนี้มีผู้ยื่นซองเสนอราคาจำนวน ๓ ราย โดยผู้เสนอราคาทั้งสามราย ได้ส่งใบเสนอราคา แคตตาล็อกถูกต้องครบถ้วน ตามข้อ ๓๕ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณานุมัติให้บริษัท พ. ซึ่งเสนอราคาต่ำสุดเป็นผู้ชนะการสอบราคา จึงเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับ ข้อ ๓๕ (๓) และ (๕) ของระเบียบดังกล่าวแล้ว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาการเสนอราคาตามใบเสนอราคาของบริษัท พ. แล้วเห็นว่าเสนอราคาต่ำสุด เอกสารถูกต้องครบถ้วนเป็นประโยชน์ต่อทางราชการและต่ำกว่าวงเงินงบประมาณ ที่ตั้งไว้ จำนวน ๓๖๐,๐๐๐ บาท จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาเกี่ยวกับคุณสมบัติ ของผู้เสนอราคาและรายละเอียดคุณลักษณะ ของสินค้าตามประกาศสอบราคาแล้ว แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า บริษัท พ. ไม่ได้ส่งตัวอย่างของพัสดุที่เสนอราคาอันเป็นการยื่นซองสอบราคาที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๔.๕ ของเอกสารสอบราคาก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีผู้ฟ้อง

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

คดี รายเดียวเท่านั้นที่ส่งตัวอย่างพัสดุ ส่วนผู้เสนอราคาอีกสองรายไม่ได้ส่งตัวอย่างพัสดุ แต่ผู้เสนอราคาทั้งสามรายได้ส่งแคตตาล็อกแสดงภาพแบบรายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ ขนาดและคุณสมบัติของสินค้า โดยมีเอกสารที่รับรองว่าสินค้าดังกล่าวได้ทำถูกต้องตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ของเลนไทย เลขที่ มอก. ๖๘๕-๒๕๔๐ อันเป็นการรับรองว่าสื่อการเรียนการสอน เครื่องเล่นเด็ก และอุปกรณ์ การพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ผู้เสนอราคาทั้งสามรายจะเสนอขายต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น มีคุณภาพ ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามกฎหมาย และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กแล้ว อีกทั้ง ตามแคตตาล็อกได้ปรากฏภาพถ่ายขนาดซึ่งประกอบด้วยความกว้าง ความยาว และความสูงของพัสดุ แต่ละรายการจนเข้าใจได้ถึงลักษณะและขนาดของวัสดุ ดังนั้น การไม่ส่งตัวอย่างของพัสดุ ที่จะเสนอราคาจึงไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้า และหากก่อให้เกิดการโต้แย้งเสียเปรียบในการแข่งขันสอบราคาแต่อย่างใดไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาได้ว่า การไม่ส่งตัวอย่างของพัสดุที่จะเสนอราคาเป็นเพียงข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือเป็นข้อที่ผิดแผกไปจากเงื่อนไขของเอกสารสอบราคา ในส่วนที่มีสาระสำคัญ ตามขอ ๕.๒ ของเอกสารสอบราคาส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าบริษัท พ. ไม่มีหนังสือแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้เป็นตัวแทนจำหน่ายหรือตัวแทนจำหน่ายชวงจาก ผู้ผลิตพัสดุที่สอบราคา จึงไม่มีสิทธิเสนอราคาตามขอ ๕ ของประกาศสอบราคา นั้น การกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีอาชีพค้าขายโดยปกติธรรมะมีสิทธิเข้าเสนอราคา และมีสิทธิ เข้าเป็นคู่สัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น เนื่องจากมิใช่การจัดซื้อสินค้าที่เฉพาะเจาะจงเป็นกรณี พิเศษ อันจะต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง หรือต้องใช้ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการผลิต แต่อย่างใด เมื่อหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กรุงเทพมหานคร ออกโดย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ของบริษัท พ. ได้ระบุวัตถุประสงค์ของบริษัทไว้ว่า ประกอบกิจการค้ากระดาษ เครื่องเขียน แบบเรียน แบบพิมพ์ หนังสือ อุปกรณ์การเรียนการสอน บริษัท พ. จึงเป็นผู้มีคุณสมบัติตามขอ ๑ ของประกาศสอบราคาแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาให้บริษัท พ. เป็นผู้ชนะการสอบราคา จึงมิใช่การใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุบังพวน ที่ประกาศให้บริษัท พ. เป็นผู้ชนะการสอบราคา จึงชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่อัยการที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายให้กับผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๖,๐๐๐ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๖,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้ผู้ฟ้องคดีแล้วเสร็จ โดยให้ชำระให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ คดีถึงที่สุด และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลตามสวนแห่งการชนะคดีแก่ ผู้ฟ้องคดี ค่าขออื่นไต่ยก นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกฟ้องและให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดในชั้นอุทธรณ์ให้แก่อัยการผู้ฟ้องคดีที่ ๑

(๑๔) การที่ผู้เสนอราคาซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดปฏิบัติผิดเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศประกวดราคาจ้าง โดยไม่แนบสำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจ และในกรณีที่มีการลบแก้ไขหนังสือ

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

รับรองของผู้ควบคุมงานแล้วไม่ประทับตราสำคัญของห้างและลงชื่อผู้เสนอราคา-วิศวกร กำกับ นั้นเป็น ข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒๒/๒๕๖๑ ผู้ฟ้องคดี (ห้างหุ้นส่วนจำกัด) ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (กรมยุทธโยธาทหารบก) ได้ออกประกาศประกวดราคาจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์งานก่อสร้างโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ชส.ทบ. โรงเรียนทหารขนส่ง กองร้อยทหารขนส่งเรือ แผนกซ่อมบำรุงเรือและกองคลัง กรมการขนส่งทหารบก ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ มีกำหนดยื่นเอกสารประกวดราคา ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ และกำหนดประกวดราคาจ้างในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดี ได้ซื้อเอกสารประกวดราคาจ้าง และยื่นเอกสารประกวดราคาตามเงื่อนไขประกาศประกวดราคาจ้างดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการประกวดราคา) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ แจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้น โดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติผิดเงื่อนไขประกาศประกวดราคาจ้าง ข้อ ๓.๒ (๑) คือ ไม่แนบสำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจ และข้อ ๓.๑ (๕) คือ มีการลบแก้ไขหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานแล้วไม่ประทับตราสำคัญของห้างและลงชื่อผู้เสนอราคา-วิศวกร กำกับ ผู้ฟ้องคดี จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ อุทธรณ์ผลการคัดเลือกเบื้องต้นดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ แจ้งยืนยันตามผลการคัดเลือกเบื้องต้นเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การพิจารณาคัดเลือกเบื้องต้นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ระงับการดำเนินการประกวดราคาจ้างก่อสร้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือการดำเนินการอนุมัติจ้าง หรือ การลงนามทำสัญญาจ้างโครงการนี้ไว้เป็นการชั่วคราวก่อนจนกว่าการพิจารณาคดีจะถึงที่สุด เพิกถอนผลการคัดเลือกเบื้องต้นตามหนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ และเพิกถอน ผลการพิจารณาอุทธรณ์ตามหนังสือลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ เห็นว่า การไม่ยื่น สำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจ นั้น เมื่อเอกสารประกวดราคาจ้าง ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ แนบท้ายข้อ ๔.๖ และข้อ ๖.๒ กำหนดว่าในกรณีที่ผู้เสนอราคายื่นหลักฐานการเสนอราคา ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามข้อ ๓ ให้คณะกรรมการประกวดราคาไม่รับพิจารณาราคา ของผู้เสนอราคารายนั้น เว้นแต่เป็นข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเพียงเล็กน้อย หรือที่ผิดแยกไปจากเงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีสาระสำคัญ ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่พิจารณาแล้ว เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อกรมเท่านั้น กรณีจึงเห็นได้ว่าการยื่นเอกสารครบถ้วนหรือไม่ มีใช่กรณี ที่ผู้เสนอราคาได้เสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคา ในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญแต่อย่างใด จึงไม่มีประเด็นต้องพิจารณาว่า การยื่นเอกสารไม่ครบถ้วน จะมีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่นอันจะทำให้เป็นข้อพิจารณา ผ่อนปรนไม่ตัดผู้เข้าประกวดราคารายนั้นออกตามข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีจึงมีปัญหาคือที่ต้องวินิจฉัยว่า การยื่นเอกสาร ไม่ครบถ้วนในส่วนสำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือไม่ เมื่อทะเบียนบ้านเป็นเอกสารราชการที่มีวัตถุประสงค์ยืนยันหลักแหล่งที่เป็นภูมิลำเนาของบุคคล อันแตกต่างจากบัตรประจำตัวประชาชนที่

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

ใช้เป็นหลักฐานเพียงการยืนยันตัวบุคคล การที่ประกาศประกวดราคาจ้างพิพากษากำหนดให้ต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านจึงมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการตรวจสอบตัวบุคคลและต้องการตรวจสอบภูมิลำเนาของบุคคล ดังนั้น การยื่นเอกสารไม่ครบในส่วนสำเนาทะเบียนบ้านจึงไม่ใช่กรณีที่เป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย ส่วนการลบหรือแก้ไขข้อความในหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงาน นั้น มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า การลบหรือแก้ไขข้อความในหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานเป็นการปฏิบัติแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่นหรือไม่ เมื่อหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานเป็นการแสดงว่าผู้ลงชื่อ เป็นวิศวกรหรือสถาปนิก มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพ และคดีนี้ข้อความที่มีรอยลบหรือแก้ไขเป็นข้อความในส่วนที่เป็นชื่อของโครงการก่อสร้างตามประกาศประกวดราคาจ้าง ดังนั้น การที่เอกสารประกวดราคาจ้างพิพากษาแนบท้ายข้อ ๓.๑ (๕) และข้อ ๔.๑ กำหนดให้การขูด ลบ แก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานแล้วต้องลงชื่อพร้อมประทับตราของ ผู้เสนอราคาและวิศวกรหรือสถาปนิกกำกับให้ครบถ้วน นั้น จึงเป็นไปเพื่อป้องกันมิให้เกิด การโต้แย้งหรือปฏิเสธความรับผิดชอบในการแก้ไขเอกสารระหว่างผู้เสนอราคากับวิศวกรหรือสถาปนิก และเพื่อเป็นการยืนยันการแก้ไขเอกสาร อีกทั้ง การประกวดราคาครั้งนี้มีราคากลางสูงถึง ๒,๓๙๐,๘๙๗,๒๐๐ บาท หนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานจึงถือเป็นสาระสำคัญในการเข้าประกวดราคา ดังนั้น การลบหรือแก้ไขข้อความในหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานจึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคา รายอื่น ตามข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง ของระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ คดีนี้ข้อเท็จจริงจึงฟังเป็นยุติว่า ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้ยื่นสำเนาทะเบียนบ้านของนาย บ. ผู้รับมอบอำนาจในการยื่นเอกสารประกวดราคา และ ผู้ฟ้องคดีมีการลบแก้ไขหนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานแล้วไม่ประทับตราสำคัญของห้างและ ลงชื่อกำกับ ผู้ฟ้องคดีจึงปฏิบัติผิดเงื่อนไขตามประกาศประกวดราคาจ้างลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ ข้อ ๓.๒ (๑) และข้อ ๓.๑ (๕) การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่าน การคัดเลือกเบื้องต้นตามหนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการกระทำที่ชอบ ด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์โดยยืนยันตามผลการคัดเลือกเบื้องต้นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ และ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ โดยให้มีผลนับตั้งแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย จึงพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นยกฟ้อง

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

หัวข้อที่ ๓ การยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง

๑. การยกเลิกการสอบราคาด้วยเพียงเหตุแค่ว่า มีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว โดยไม่มีเหตุผลอื่นอันสมควร ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาเพียงรายเดียวและมีคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศ สอบราคา แต่เสนอราคาสูงกว่าวงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจึงได้ดำเนินการตามข้อ ๓๕ (๔) และข้อ ๓๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยการต่อรองราคาโดยยึดถือรายการประมาณการของเทศบาลเป็นเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕.๑ ของเอกสารสอบราคาจ้าง จนได้ราคาที่ไม่สูงกว่าวงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง แล้วจึงเสนอความเห็นที่สมควรสั่งจ้างต่อผู้มีอำนาจสั่งซื้อ หรือสั่งจ้างเพื่อส่งการต่อไปนั้น เป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยระเบียบที่เกี่ยวข้องและชอบด้วยข้อกำหนดตามเอกสารสอบราคาจ้างแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลเมืองปัตตานี) พิจารณาไม่เห็นชอบ กับความเห็นของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาโดยมีคำสั่งให้ยกเลิกการสอบราคา จึงต้องมีเหตุผลเพียงพอที่สามารถชี้แจงได้ว่าความเห็นของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาไม่เห็นชอบกับราคาของผู้ฟ้องคดีนั้นไม่ชอบอย่างไร

เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เหตุผลที่ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกการสอบราคาเป็นเพราะมีผู้ยื่นซองสอบราคาเพียงรายเดียว ทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบราคาได้ หากเปิดให้สอบราคาใหม่เมื่อมีผู้เสนอราคาหลายรายอาจทำให้ได้ราคาที่ดีกว่า จึงเป็นการขัดต่อหลักเกณฑ์ของการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบข้างต้น รวมทั้งขัดกับข้อกำหนดของเอกสารสอบราคาจ้าง ดังนั้น คำสั่งยกเลิกการสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๓/๒๕๔๖)

๒. ในกรณีที่มีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว แต่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หน่วยงานทางปกครองย่อมมีอำนาจที่จะไม่พิจารณาราคาที่เสนอและมีคำสั่งยกเลิกการสอบราคาได้

ในการดำเนินการสอบราคากรณีที่มีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว นั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณาคัดเลือกพัสดุหรืองานจ้างของผู้เสนอราคารายนั้นที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา มีคุณภาพและคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อทางราชการและเสนอราคาต่ำสุด ทั้งนี้ ตามข้อ ๔๒ (๓) และ (๔) ประกอบกับข้อ ๔๓ (๑) ของระเบียบฉบับดังกล่าว

ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดียื่นเอกสารหลักฐานโดยไม่ถูกต้องครบถ้วนตามข้อกำหนดในเอกสารสอบราคา กล่าวคือ สำเนาหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทและสำเนาใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ฟ้องคดีใช้เป็นหลักฐานประกอบการเสนอราคาไม่มีผู้รับรองสำเนาถูกต้อง รวมทั้งผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นสำเนาเอกสารแนบท้ายหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่ระบุวัตถุประสงค์

ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีคุณสมบัติถูกต้องตามประกาศสอบราคา หรือไม่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่พิจารณาราคา ของผู้ฟ้องคดีและไม่ต่อรองราคาของผู้ฟ้องคดีที่เสนอราคาสูงกว่าวงเงินที่จะซื้อ และเห็นว่าควรยกเลิกการสอบราคาเพื่อประโยชน์ของทางราชการจึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๔๒ (๓) และ (๔) ประกอบกับข้อ ๔๓ (๑) ของระเบียบฉบับข้างต้นแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๘/๒๕๕๔)

๓. แม้จะมีเพียงผู้เสนอราคารายเดียวที่ผ่านการคัดเลือกข้อเสนอด้านเทคนิคและเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่เมื่อผู้เสนอรายนั้นเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หน่วยงานทางปกครองย่อมมีอำนาจยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างดังกล่าวได้

เมื่อการจัดซื้อเครื่องอะไหล่สำหรับรถดีเซลรางโดยวิธีพิเศษมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการรับประกันคุณภาพการใช้งานของผลิตภัณฑ์ว่า จะต้องมีการรับประกันการใช้งาน เป็นระยะทางไม่ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ กิโลเมตร และเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๒ ปี นับจากวันที่คณะกรรมการได้ทำการตรวจรับไว้เป็นที่เรียบร้อย แต่ในชั้นการพิจารณาข้อเสนอด้านราคา ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกข้อเสนอด้านเทคนิคและเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดได้ระบุเงื่อนไขในการรับประกันคุณภาพดังกล่าวไว้ในใบเสนอด้านราคาใหม่ว่ารับประกันคุณภาพการใช้งานเป็นระยะเวลา ๒ ปี หรือ ๕๐๐,๐๐๐ กิโลเมตร แล้วแต่ข้อกำหนดใดจะถึงก่อน ถือเป็นกำหนดเงื่อนไขด้านเทคนิคขึ้นมาใหม่ให้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้เดิม และต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์จะผูกพันตามเงื่อนไขในข้อเสนอด้านเทคนิคเดิมที่ผ่านการคัดเลือกมาแล้ว และเมื่อการรับประกันคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญในการพิจารณาสั่งซื้อของหน่วยงานทางปกครอง จึงถือได้ว่ากรณีดังกล่าวเป็นการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ อันมีผลทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่นและมีใช่เป็นการผิดพลาดเล็กน้อย ดังนั้น การที่หน่วยงานทางปกครองมีคำสั่งให้ยกเลิกการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๑๔/๒๕๕๙)

๔. แม้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ จะมีได้กำหนดเรื่องการยกเลิกการสอบราคาในกรณีที่ไม่มีผู้เสนอราคาหรือมีแต่ไม่ถูกต้องตามรายการละเอียดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ก็ตาม แต่เมื่อไม่มีผู้เสนอราคาที่เสนอถูกต้องตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารสอบราคา หน่วยงานทางปกครองย่อมมีอำนาจยกเลิกการสอบราคาได้

เมื่อหนังสือรับรองผลงานการก่อสร้างเป็นคุณสมบัติหนึ่งของผู้เสนอราคาต้องยื่น ประกอบการเสนอราคาเพื่อเป็นหลักประกันแก่หน่วยงานทางปกครองว่า ผู้เสนอราคา ดังกล่าวเป็นผู้มีประสบการณ์และศักยภาพเพียงพอที่จะทำงานที่รับจ้างให้สำเร็จได้ หลักฐานหนังสือรับรองผลการก่อสร้างจึงถือเป็นเงื่อนไขในการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็น สาระสำคัญ ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่เมื่อไม่สามารถแสดง

หลักฐานหนังสือรับรองผลงานก่อสร้างที่น่าเชื่อถือตามที่เอกสารสอบราคากำหนดไว้ได้ ทั้งนี้หน่วยงานทางปกครองได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีจัดส่งหลักฐานดังกล่าวเพิ่มเติม ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้เป็นหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีเพื่อประโยชน์ในการได้เป็นผู้ชนะ การสอบราคา และแม้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๗ จะมีได้กำหนดเรื่องการยกเลิกการสอบราคา กรณีไม่มีผู้เสนอราคาหรือมีแต่ไม่ถูกต้องตามรายการละเอียดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าไม่มีผู้เสนอราคาที่เสนอถูกต้องตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารสอบราคา ประกอบกับเอกสารสอบราคาที่มีพิพาทมีข้อกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีตรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่รับราคาต่ำสุดหรือราคาหนึ่งราคาใดหรือราคาที่เสนอทั้งหมดก็ได้ หรืออาจจะยกเลิกการสอบราคา โดยไม่พิจารณาจัดจ้างเลยก็ได้สุดแต่จะพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจในการยกเลิกการสอบราคาได้

การที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งยกเลิกการสอบราคาด้วยเหตุที่ หนังสือรับรองผลงานก่อสร้างของผู้ฟ้องคดีไม่มีความน่าเชื่อถือ และไม่มีผู้เสนอราคารายใดที่เสนอรายละเอียดถูกต้องตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารสอบราคา จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๓/๒๕๖๐)

๕. เมื่อหน่วยงานทางปกครองเคยมีดุลพินิจผ่อนผันกรณีมีการเสนอราคาที่ไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญมาก่อนแล้ว หน่วยงานทางปกครองย่อมผูกพันกับแนวทางการใช้ดุลพินิจดังกล่าวในกรณีที่มีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันเกิดขึ้นอีก การมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาในลักษณะที่ไม่มีเหตุผลสมควรและเป็นการเลือกปฏิบัติต่อกรณีที่มีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การที่หน่วยงานทางปกครองยกเลิกการประกวดราคาโดยอ้างว่าผู้เสนอราคาทุกรายเสนอราคาไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา ทั้งนี้หน่วยงาน ทางปกครองได้เคยใช้ดุลพินิจผ่อนผันการเสนอราคาที่ผ่านมาซึ่งมีการปฏิบัติผิดเงื่อนไข ในลักษณะเดียวกันมาแล้วหลายครั้งว่า กรณีดังกล่าวไม่เป็นการผิดเงื่อนไขในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หน่วยงานทางปกครองจึงต้องผูกพันกับการใช้ดุลพินิจดังกล่าว

ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่า การประกวดราคาในครั้งที่พิพาทกับครั้งที่ผ่านมามีข้อเท็จจริงแตกต่างกัน กรณีจึงเป็น การยกเลิกการประกวดราคาที่ไม่มีเหตุผลสมควรและเป็นการเลือกปฏิบัติต่อกรณีที่มีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๔/๒๕๔๗)

๖. เมื่อการยกเลิกการประกวดราคาเป็นคำสั่งทางปกครอง การยกเลิกการประกวดราคาโดยมิได้มีการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาและไม่แจ้งข้อเท็จจริงและให้โอกาสผู้เสนอราคาโต้แย้ง แสดงพยานหลักฐาน จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประกาศยกเลิกการประกวดราคาเป็นการสั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณา คำเสนอเกี่ยวกับการจัดหาหรือให้สิทธิประโยชน์ ประกาศดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามความในวรรคสอง ข้อ ๑ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

การออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาโดยอาศัยเพียงรายงานกลับมาเป็นเหตุผลในการออกคำสั่งดังกล่าว โดยมีได้มีการสอบสวนพยานบุคคลอื่นที่อยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์ และไม่ชี้แจงข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งให้บรรดาผู้เสนอราคาทราบอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามความในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กรณีถือว่าเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามภาพแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๑/๒๕๕๒)

๗. การยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่มีการแสดงเหตุผล ย่อมเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

แม้ผู้ถูกฟ้องคดี (กรุงเทพมหานคร) จะมีอำนาจในการยกเลิกการประกวด ราคาได้ตามข้อ ๔๙ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ และมีสิทธิยกเลิกการประกวดราคาได้ตามข้อ ๖.๕ วรรคหนึ่งของเอกสารประกวดราคาก็ตาม แต่การออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคา ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องมีเหตุผลซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคามีมติเห็นสมควรว่าจ้างผู้ฟ้องคดี และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกับมติของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา และเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีอนุมัติการจ้างผู้ฟ้องคดี หากผู้ถูกฟ้องคดีจะมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาก็จะต้องมีเหตุผลเพื่อหักล้างข้อเสนอดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคา โดยไม่ได้ระบุเหตุผลที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ รวมทั้งไม่ได้แจ้งเหตุผลใด ๆ ในคำสั่งดังกล่าวว่าไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวด ราคาอย่างไร การมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าวจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๗/๒๕๕๑)

๘. เมื่อไม่มีการแสดงเหตุผลในการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างตั้งแต่แรก แม้ต่อมาจะมีการแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์โดยให้เหตุผลไว้ด้วยก็ตาม ก็ไม่มีผลทำให้การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาตั้งแต่แรกกลับกลายเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายในภายหลังแต่อย่างใด

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาที่ถูกฟ้องคดี(กรุงเทพมหานคร) แต่งตั้งขึ้นพิจารณาแล้วมีมติเห็นสมควรว่าจ้างผู้ฟ้องคดีตามผลการประกวดราคา และเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกับมติของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาและได้มีบันทึกเสนอเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีอนุมัติการจัดจ้างผู้ฟ้องคดี หากผู้ฟ้องคดีจะมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาจึงต้องมีเหตุผลลบล้างข้อเสนอดังกล่าว

การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีคำสั่งตามท้ายบันทึกข้างต้นลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๑ ให้ยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่ได้รับเหตุผลที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมาย ที่อ้างอิงข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ รวมทั้งไม่ได้แจ้งเหตุผลใด ๆ ในคำสั่ง ดังกล่าวไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอย่างไร คำสั่งยกเลิกการประกวดราคาของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยอำเภอใจ และต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของ ผู้ฟ้องคดีโดยได้ให้เหตุผลว่าหลังจากการประกวดราคาแล้วมีการร้องเรียนและมีข้อติติงต่างๆ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า หากดำเนินการต่อไปจะเกิดความเสียหาย จึงได้ยกเลิกการประกวดราคา ก็ถือได้ว่าเป็นการแก้ตัวภายหลังจากการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบแล้ว ดังนั้น จึงไม่มีผลให้การกระทำที่ไม่ชอบกลับเป็นชอบ ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นเหตุผลที่ไม่อาจรับฟังได้และไม่อยู่ใน หลักเกณฑ์ที่จะอ้างเพื่อยกเลิกการประกวดราคาได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๑ ที่สั่งยกเลิกการประกวดราคาจ้างกำจัดมูลฝอยพื้นที่รามอินทรา จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือ คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อในสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีดำเนินงานโครงการพิพาทในคดีนี้ นั้น เป็นคำขอให้ศาลไม่อาจกำหนดคำสั่งบังคับได้ เนื่องจากการบังคับดังกล่าวมีผลเท่ากับศาลใช้อำนาจอนุมัติการจ้างแทนผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๕๖/๒๕๕๓)

๙. เมื่อผู้เสนอราคามีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขการสอบราคาและเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการ อีกทั้งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดและอยู่ในวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ การที่คำสั่งยกเลิกการสอบราคาอ้างเหตุแต่เพียงว่า ราคาที่ผู้ฟ้องคดีเสนอใกล้เคียงราคากลางมาก และมีจำนวนผู้ยื่นของสอบราคาร้อยกว่าจำนวนผู้ซื้อของสอบราคา โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่จะแสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่ามีการสมยอมราคาของผู้เสนอราคาจนเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย การยกเลิกการสอบราคา ดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

แม้ข้อ ๕.๕ ของเอกสารสอบราคาจ้าง จะกำหนดว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) ทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่รับราคาต่ำสุดหรือราคาหนึ่งราคาใดหรือราคาที่เสนอทั้งหมดก็ได้ และอาจ

พิจารณาเลือกจ้างในจำนวนหรือขนาด หรือเฉพาะรายการหนึ่งรายการใดหรืออาจจะยกเลิกการสอบราคาโดยไม่พิจารณาจัดจ้างเลยก็ได้ สุดแต่จะพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของ ทางราชการเป็นสำคัญ และให้ถือว่า การตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเด็ดขาด ผู้เสนอราคาจะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ มิได้ ก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ มีประกาศยกเลิกการสอบราคาโดยอ้างเหตุว่าราคาที่ผู้ชนะการยื่นของสอบราคาใกล้เคียงราคากลางมากและมีจำนวนผู้ยื่นของน้อยกว่าจำนวนผู้ซื้อของสอบราคา โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่จะแสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่ามีการสมยอมราคาของผู้เสนอราคา จนเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย อีกทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก) ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามบันทึกข้อความของประธานคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาให้ชัดเจนว่ามีการสมยอมราคากันจริงหรือไม่ หรือดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติเสียก่อน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงยังไม่อาจอ้างสิทธิตามข้อ ๕.๕ ของเอกสารสอบราคาดังกล่าวได้ ดังนั้น การประกาศยกเลิกการสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อการยกเลิกการสอบราคาดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียหายเข้าทำสัญญาจ้าง กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีด้วย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๖๘/๒๕๕๔)

๑๐. แม้หน่วยงานทางปกครองจะมีดุลพินิจในการยกเลิกการประกวดราคาแต่ต้องมีเหตุผลอันสมควรในการยกเลิกการประกวดราคา

แม้คณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจยกเลิกการประกวดราคา เพื่อป้องกันความเสียหายอันจะเกิดแก่การบริการสาธารณะได้ตามข้อบังคับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการซื้อ พ.ศ. ๒๕๔๐ ก็ตาม แต่การใช้อำนาจนั้นจะต้องใช้อย่างมีเหตุผลและมุ่งรักษาประโยชน์ของทางราชการอย่างแท้จริง เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเสนอราคาถูกต้องตามประกาศประกวดราคาพิพาททุกประการ แต่คณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กลับอ้างว่าต้องการปรับปรุงสเปค (รายการเฉพาะ) และเงื่อนไขการประกวดราคาให้มีความ ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงยกเลิกการประกวดราคา แต่เมื่อมีการประกาศประกวดราคาฉบับใหม่แล้ว ปรากฏว่ามีได้มีการปรับปรุงสเปค (รายการเฉพาะ) แต่อย่างไรก็ตาม เพียงแต่กำหนดห้ามย้ายสถานี ลูกข่าย และกำหนดเงื่อนไขให้ส่งมอบอุปกรณ์พร้อมติดตั้งจำนวน ๕๘ สถานี ภายในเวลา ๔ เดือน ซึ่งมีได้สอดคล้องกับเหตุผลในการยกเลิกการประกวดราคา อีกทั้งการประกวดราคา ครั้งที่สองดังกล่าวก็มีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียวและเสนอราคาผิดเงื่อนไข ทำให้ต้องมีการยกเลิกประกวดราคาอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่อาจพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า อุปกรณ์เครื่องสื่อสารของผู้ฟ้องคดี มีข้อบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใด การออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาของคณะกรรมการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ และเมื่อคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและก่อให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๒/๒๕๕๔)

โครงการศึกษาริวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

๑๑. ในกรณีที่มีการตรวจพบภายหลังโดยยังไม่มี การตกลงทำสัญญาว่า ผู้เสนอราคาต่ำสุด ยื่นของประกวดราคาไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขการประกวดในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หน่วยงานทางปกครองย่อมมีอำนาจยกเลิกการประกวดราคานั้นได้

กรณีที่หน่วยงานทางปกครองผู้จัดให้มีการประกวดราคาพิจารณาแล้ว เห็นควรจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่ก่อนมีการเรียกให้เข้าทำสัญญาได้ตรวจสอบพบว่า ผู้เสนอราคาต่ำสุดดังกล่าวยื่นของประกวดราคาไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขการประกวดในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕

ดังนั้น การที่หน่วยงานทางปกครองผู้จัดให้มีการประกวดราคาออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๓๒/๒๕๕๙)

ภาคผนวก ข

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ประกาศใช้แล้ว ตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 และมีผลบังคับใช้ 180 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ทั้งนี้ พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีผลบังคับ 180 วันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 จะเริ่มบังคับใช้ในวันที่ 23 สิงหาคม 2560 ซึ่งทางที่มิวิจัยได้ ดำเนินการนำรายละเอียดของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยแนบรายละเอียดในภาคผนวก ข ดังนี้

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์สำหรับให้คำปรึกษาด้านการบริหารงานท้องถิ่น:

กรณีศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

พระราชบัญญัติ

การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุ ในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การจัดซื้อจัดจ้าง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“พัสดุ” หมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้างออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งการดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“สินค้า” หมายความว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และทรัพย์สินอื่นใด รวมทั้งงานบริการที่รวมอยู่ในสินค้านั้นด้วย แต่มูลค่าของงานบริการต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของสินค้านั้น

“งานบริการ” หมายความว่า งานจ้างบริการ งานจ้างเหมาบริการ งานจ้างทำของและการรับขนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล แต่ไม่หมายความรวมถึงการจ้างลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ การรับขนในการเดินทางไปราชการหรือไปปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ งานจ้างที่ปรึกษา งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง และการจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“งานก่อสร้าง” หมายความว่า งานก่อสร้างอาคาร งานก่อสร้างสาธารณูปโภค หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใด และการซ่อมแซม ต่อเติม ปรับปรุง รื้อถอน หรือการกระทำอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันต่ออาคาร สาธารณูปโภค หรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว รวมทั้งงานบริการที่รวมอยู่ในงานก่อสร้างนั้นด้วย แต่มูลค่าของงานบริการต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของงานก่อสร้างนั้น

“อาคาร” หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างถาวรที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือใช้สอยได้ เช่น อาคารที่ทำการ โรงพยาบาล โรงเรียน สนามกีฬา หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน รวมทั้งสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยสำหรับอาคารนั้น ๆ เช่น เสาธง รั้ว ท่อระบายน้ำ หอถังน้ำ ถนน ประปา ไฟฟ้า หรือสิ่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนประกอบของตัวอาคาร เช่น เครื่องปรับอากาศ ลิฟท์ หรือเครื่องเรือน

“สาธารณูปโภค” หมายความว่า งานอันเกี่ยวกับการประปา การไฟฟ้า การสื่อสาร การโทรคมนาคม การระบายน้ำ การขนส่งทางท่อ ทางน้ำ ทางบก ทางอากาศ หรือทางราง หรือการอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งดำเนินการในระดับพื้นดิน ใต้พื้นดิน หรือเหนือพื้นดิน

“งานจ้างที่ปรึกษา” หมายความว่า งานจ้างบริการจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเพื่อเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในด้านวิศวกรรม สถาปัตยกรรมผังเมือง กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สาธารณสุข ศิลปวัฒนธรรม การศึกษาวิจัย หรือด้านอื่นที่อยู่ในภารกิจของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐ

“งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง” หมายความว่า งานจ้างบริการจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเพื่อออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

“การบริหารพัสดุ” หมายความว่า การเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย การยืม การตรวจสอบ การบำรุงรักษา และการจำหน่ายพัสดุ

“ราคากลาง” หมายความว่า ราคาเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเปรียบเทียบราคาที่ยื่นข้อเสนอได้ยื่นเสนอไว้ซึ่งสามารถจัดซื้อจัดจ้างได้จริงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) ราคาที่ได้มาจากการคำนวณตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการราคากลางกำหนด
- (๒) ราคาที่ได้มาจากรฐานข้อมูลราคาอ้างอิงของพัสดุที่กรมบัญชีกลางจัดทำ
- (๓) ราคามาตรฐานที่สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานกลางอื่นกำหนด

- (๔) ราคาที่ได้มาจากการสืบราคาจากท้องตลาด
 (๕) ราคาที่เคยซื้อหรือจ้างครั้งหลังสุดภายในระยะเวลาสองปีงบประมาณ
 (๖) ราคาอื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

ในกรณีที่มีราคาตาม (๑) ให้ใช้ราคาตาม (๑) ก่อน ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) แต่มีราคาตาม (๒) หรือ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๒) หรือ (๓) ก่อน โดยจะใช้ราคาใดตาม (๒) หรือ (๓) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๔) (๕) หรือ (๖) โดยจะใช้ราคาใดตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ

“เงินงบประมาณ” หมายความว่า เงินงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ เงินซึ่งหน่วยงานของรัฐได้รับไว้โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีให้ไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เงินซึ่งหน่วยงานของรัฐได้รับไว้โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมาย และเงิน ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือผลประโยชน์อื่นใดที่ตกเป็นรายได้ของราชการ ส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายหรือที่ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจเรียกเก็บตามกฎหมาย และให้หมายความรวมถึงเงินกู้ เงินช่วยเหลือ และเงินอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ หน่วยธุรการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐ

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

“คณะกรรมการวินิจฉัย” หมายความว่า คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

“คณะกรรมการราคากลาง” หมายความว่า คณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ

“คณะกรรมการ ค.ป.ท.” หมายความว่า คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต

“คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๖ เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุโดยใช้เงินงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าต่อภารกิจของรัฐ และป้องกันปัญหาการทุจริต ให้หน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ และกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ หรือส่วนงานของหน่วยงานของรัฐที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เกิดความยืดหยุ่นและมีความคล่องตัว หากรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐนั้น ประสงค์จะจัดให้มีระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุขึ้นใช้เอง ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ก็ให้กระทำได้ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในต่างประเทศที่หน่วยงานของรัฐหรือส่วนงาน ของหน่วยงานของรัฐตั้งอยู่มีกฎหมาย ธรรมเนียมปฏิบัติ หรือจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นของต่างประเทศนั้น เป็นการเฉพาะหรือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติตามวรรคสอง จะกำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือก หรือวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา ๕๖ เป็นอย่างอื่นก็ได้

ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติตามวรรคสองและวรรคสาม ต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการนโยบาย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

- (๑) การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวกับการพาณิชย์โดยตรง
- (๒) การจัดซื้อจัดจ้างยุทธโธปกรณ์และการบริการที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติโดยวิธีรัฐบาล ต่อรัฐบาลหรือโดยการจัดซื้อจัดจ้างจากต่างประเทศที่กฎหมายของประเทศนั้นกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
- (๓) การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยและพัฒนา เพื่อการให้บริการทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา หรือการจ้างที่ปรึกษา ทั้งนี้ ที่ไม่สามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้
- (๔) การจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ สถาบันการเงินระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศทั้งในระดับรัฐบาลและที่มิใช่ระดับรัฐบาล มูลนิธิ หรือเอกชนต่างประเทศ ที่สัญญาหรือข้อกำหนดในการให้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
- (๕) การจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ สถาบันการเงินระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศทั้งในระดับรัฐบาลและที่มิใช่ระดับรัฐบาล มูลนิธิ หรือเอกชนต่างประเทศ ที่สัญญาหรือข้อกำหนดในการให้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น โดยใช้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือนั้นร่วมกับเงินงบประมาณ ซึ่งจำนวนเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือที่ใช้นั้นเป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๖) การจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาหรือสถานพยาบาลที่เป็นหน่วยงานของรัฐโดยใช้เงินบริจาครวมทั้งดอกผลของเงินบริจาค โดยไม่ใช้เงินบริจาค้นร่วมกับเงินงบประมาณ

การจัดซื้อจัดจ้างตาม (๑) (๒) และ (๓) ที่ได้รับยกเว้นมิให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา โดยประกาศดังกล่าวจะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเสนอเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างใดตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่ออนุมัติให้ได้รับยกเว้นเป็นรายกรณีไปก็ได้

การยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การจัดซื้อจัดจ้างใดทั้งหมดหรือแต่บางส่วนนอกเหนือจากการยกเว้นตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามข้อเสนอของคณะกรรมการนโยบาย

กรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีกฎหรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุตามหลักเกณฑ์และแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักการตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง

การจัดซื้อจัดจ้างตาม (๖) นอกจากสถาบันอุดมศึกษาหรือสถานพยาบาลที่เป็นหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามวรรคสี่แล้ว ให้สถาบันอุดมศึกษาหรือสถานพยาบาลที่เป็นหน่วยงานของรัฐนั้นรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการนโยบายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๘ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้

(๑) คุ่มค่า โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน

(๒) โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน

(๓) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุล่วงหน้าเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

(๔) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

ให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการตามวรรคหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ หากการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามหลักการดังกล่าว แต่ไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ หรือเกิดจากกรณีเร่งด่วน หรือมีเหตุผลหรือความจำเป็นอื่น การจัดซื้อจัดจ้างนั้นย่อมไม่เสียไป

ให้ใช้หลักการตามวรรคหนึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการวินิจจัย คณะกรรมการราคากลาง คณะกรรมการ ค.ป.ท. และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โดยอนุโลม

มาตรา ๙ การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐ คำนึงถึงคุณภาพ เทคนิค และวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น และห้ามมิให้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ เว้นแต่พัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างตามวัตถุประสงค์นั้นมียี่ห้อเดียวหรือจะต้องใช้อะไหล่ของยี่ห้อใด ก็ให้ระบุยี่ห้อให้ได้

มาตรา ๑๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๖๖ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อเสนอของผู้ยื่นข้อเสนอ ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญและเป็นข้อมูลทางเทคนิคของผู้ยื่นข้อเสนอ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ยื่นข้อเสนอด้วยกันต่อผู้ซึ่งมิได้เกี่ยวข้องกับกรจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้นหรือต่อผู้ยื่นข้อเสนอรายอื่น เว้นแต่เป็นการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือการดำเนินการตามกฎหมาย

มาตรา ๑๑ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี และประกาศเผยแพร่ในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางและของหน่วยงานของรัฐตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด และให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐนั้น เว้นแต่

(๑) กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือเป็นพัสดุที่ใช้ในราชการลับ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๖ (๑) (ค) หรือ (ฉ)

(๒) กรณีที่มีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือมีความจำเป็นต้องใช้พัสดุ โดยฉุกเฉินหรือเป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาด ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๖ (๒) (ข) (ง) หรือ (ฉ)

(๓) กรณีที่เป็นงานจ้างที่ปรึกษาที่มีวงเงินค่าจ้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๐ (๓) (ข) หรือ (ฉ)

(๔) กรณีที่เป็นงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติตามมาตรา ๘๒ (๓)

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรายละเอียดการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างตามวรรคหนึ่ง และการเปลี่ยนแปลงแผน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๒ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการบันทึกรายงานผลการพิจารณารายละเอียด วิธีการและขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างและจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูล เมื่อมีการร้องขอ

การจัดทำบันทึกรายงานผลการพิจารณา รายละเอียดวิธีการและขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง และการร้องขอเพื่อตรวจสอบบันทึกรายงานดังกล่าว ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๓ ในการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาในงานนั้น

ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาในขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดของการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเป็นกรรมการในคณะกรรมการการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ การจัดซื้อจัดจ้างนั้นย่อมไม่เสียไป

มาตรา ๑๔ เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปโดยเรียบร้อยและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยและไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ การจัดซื้อจัดจ้างนั้นย่อมไม่เสียไป

มาตรา ๑๕ ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างพัสดุโดยวิธีใดตามพระราชบัญญัตินี้จะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดและภายในวงเงินเท่าใด ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๒

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและผู้ประกอบการในการป้องกันการทุจริต

มาตรา ๑๖ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดของการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๑๗ ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๖ คณะกรรมการ ค.ป.ท. อาจกำหนดให้มีการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมตามโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐตามมาตรา ๑๘ ก็ได้ ทั้งนี้ การจัดซื้อจัดจ้างที่ต้องจัดทำข้อตกลงคุณธรรมดังกล่าวให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา โดยอย่างน้อยให้คำนึงถึงวงเงินของการจัดซื้อจัดจ้าง มาตรการป้องกันการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้างที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต และความคล่องตัวในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

คณะกรรมการ ค.ป.ท. อาจกำหนดวิธีการนอกเหนือจากวรรคหนึ่งเพื่ออำนวยความสะดวกให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๘ ข้อตกลงคุณธรรมตามโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ให้จัดทำเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการและผู้ประกอบการที่จะเข้ายื่นข้อเสนอ โดยฝ่ายหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้ประกอบการที่จะเข้ายื่นข้อเสนอต้องตกลงกันว่าจะไม่กระทำการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง และให้มีผู้สังเกตการณ์ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ ที่จำเป็นต่อโครงการจัดซื้อจัดจ้างนั้น ๆ เข้าร่วมสังเกตการณ์ในการจัดซื้อจัดจ้างตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างและร่างเอกสารเชิญชวนจนถึงขั้นตอนสิ้นสุดโครงการ โดยผู้สังเกตการณ์ต้องมีความเป็นกลางและไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในโครงการการจัดซื้อจัดจ้างนั้น แล้วให้รายงานความเห็นพร้อมข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ค.ป.ท. ทราบด้วย

แนวทางและวิธีการในการดำเนินงานโครงการ แบบของข้อตกลงคุณธรรม การคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ และการจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๙ ผู้ประกอบการที่อยู่ในประเภทหรือมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างตามที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา หากประสงค์จะเข้ายื่นข้อเสนอกับหน่วยงานของรัฐในการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องจัดให้มีนโยบายในการป้องกันการทุจริต และมีแนวทางป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสม

มาตรฐานขั้นต่ำของนโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างที่ผู้ประกอบการต้องจัดให้มีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๓

คณะกรรมการ

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

มาตรา ๒๐ ให้มีคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้อำนวยการสำนักงานกบประมาณ อัยการสูงสุด อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากสภาวิศวกร สภาสถาปนิก สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แห่งละหนึ่งคน ในส่วนที่เหลือให้แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ด้านวิศวกรรม สถาปัตยกรรม การเงิน การคลัง การบริหารจัดการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบาย

ให้อธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ข้าราชการของกรมบัญชีกลาง ซึ่งอธิบดีกรมบัญชีกลางมอบหมายจำนวนสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด

ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

(๗) ไม่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งโดยตรงกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ

มาตรา ๒๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑
- (๔) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะหย่อนความสามารถ บกพร่องหรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งนั้นดำรงตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งไว้แล้วนั้น ทั้งนี้ ในกรณีการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หากวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการนโยบายประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวาระสอง

มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๓) กำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้

(๔) วินิจฉัยความเป็นโมฆะของสัญญาหรือข้อตกลงตามมาตรา ๑๐๔ รวมทั้งตีความและวินิจฉัยปัญหาข้อหาหรือเกี่ยวกับประกาศที่คณะกรรมการนโยบายออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

(๕) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่

(๖) กำหนดแนวทาง วิธีปฏิบัติ แบบหรือตัวอย่าง เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

(๗) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการนโยบายอาจเชิญเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลอื่นใดมาแสดงความคิดเห็น ชี้แจง หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ผลการดำเนินการตาม (๔) (๕) (๖) และ (๗) ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

มาตรา ๒๕ การประชุมคณะกรรมการนโยบาย ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการซึ่งมาประชุมคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องซึ่งที่ประชุมพิจารณา ห้ามมิให้เข้าร่วมประชุมหรือมีมติในเรื่องนั้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องซึ่งที่ประชุมพิจารณาหรือไม่ ให้ที่ประชุมพิจารณาตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งในระหว่างที่ประชุมพิจารณาเรื่องดังกล่าว ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดเมื่อได้ชี้แจงและตอบข้อซักถามแล้วจะต้องออกจากที่ประชุม และให้ถือว่าคณะกรรมการนโยบายประกอบไปด้วยประธานกรรมการและกรรมการทุกคน แล้วแต่กรณี ที่ไม่ใช่ผู้ต้องออกจากที่ประชุมเพราะเหตุดังกล่าว

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการใด ๆ แทนได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

มาตรา ๒๗ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคนซึ่งปลัดกระทรวงการคลัง แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ด้านวิศวกรรม สถาปัตยกรรม การเงิน การคลัง การบริหารจัดการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการวินิจฉัย

ให้อธิบดีกรมบัญชีกลางมอบหมายข้าราชการของกรมบัญชีกลางคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน ส่วนที่ ๒ ของหมวด ๓ คณะกรรมการ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ต่อคณะกรรมการนโยบาย

(๒) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ศึกษาค้นคว้าและวินิจฉัยปัญหาข้อหาหรือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

(๔) ยกเว้นหรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงหรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

(๕) เสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงการคลังในการพิจารณาสั่งให้ผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญา เป็นผู้ทำงาน และการเพิกถอนรายชื่อผู้ทำงาน รวมทั้งเสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงการคลังและรัฐมนตรี ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษให้ผู้ทำงาน

(๖) จัดทำรายงานเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเสนอ คณะกรรมการนโยบายอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ผลการดำเนินการตาม (๒) (๓) (๔) และ (๖) ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

การตีความและวินิจฉัยปัญหาข้อหาหรือตาม (๓) ถ้าหน่วยงานของรัฐมีข้อหาหรือตามมาตรา ๘ มาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อหาหรือ และให้คณะกรรมการวินิจฉัยมีอำนาจสั่งระงับการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนได้หากเห็นสมควร เว้นแต่หน่วยงานของรัฐจะได้ลงนามในสัญญาจัดซื้อจัดจ้างแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยได้มีคำวินิจฉัยตามวรรคสามว่าการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ มาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยมีอำนาจสั่งยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างนั้น เว้นแต่หน่วยงานของรัฐจะได้ลงนามในสัญญาจัดซื้อจัดจ้างแล้ว

มาตรา ๓๐ คณะกรรมการวินิจฉัยมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการใด ๆ แทนได้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการวินิจฉัยและคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการวินิจฉัยมีอำนาจเรียกให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลอื่นใดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ส่วนที่ ๓

คณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ

มาตรา ๓๒ ให้มีคณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ ประกอบด้วย

(๑) อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมทางหลวง ผู้แทนกรมทางหลวงชนบท ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง และผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน ซึ่งปลัดกระทรวงการคลัง แต่งตั้งจากสภาวิศวกร สภาสถาปนิก สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แห่งละหนึ่งคน ในส่วนที่เหลือให้แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ในด้านพัสดุหรือด้านอื่นอันเป็นประโยชน์ต่องานของคณะกรรมการราคากลาง

ให้อธิบดีกรมบัญชีกลางมอบหมายข้าราชการของกรมบัญชีกลางคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๓๓ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในส่วนที่ ๓ ของหมวด ๓ คณะกรรมการ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการราคากลางมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลาง
- (๒) กำกับดูแลการกำหนดราคากลางให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้
- (๓) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลาง
- (๔) ศึกษาค้นคว้าและวินิจฉัยปัญหาข้อหารือเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลาง
- (๕) ยกเว้นหรือผ่อนผันกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามรายละเอียดของหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางตาม (๑)

(๖) พิจารณาข้อร้องเรียนกรณีเห็นว่าหน่วยงานของรัฐมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลาง

(๗) ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่มีสิทธิเป็นผู้ยื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐ

(๘) จัดทำรายงานเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการกำหนดราคากลางของหน่วยงานของรัฐ และการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่มีสิทธิเป็นผู้ยื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐเสนอคณะกรรมการนโยบายอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ผลการดำเนินการตาม (๑) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ประกาศตาม (๑) และ (๗) ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๕ คณะกรรมการราคากลางต้องพิจารณาทบทวนหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

เมื่อได้ทบทวนหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางและประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการราคากลางมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการใด ๆ แทนได้ ทั้งนี้ ให้แต่งตั้งตามความเชี่ยวชาญในแต่ละประเภทของพัสดุ เช่น งานก่อสร้าง ยาและเวชภัณฑ์ หรือพัสดุที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการราคากลางและคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต

มาตรา ๓๗ ให้มีคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งปลัดกระทรวงการคลัง แต่งตั้งจากองค์กรเอกชนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการต่อต้านการทุจริตหรือส่งเสริมด้านคุณธรรม และจริยธรรม ทั้งนี้ องค์กรเอกชนดังกล่าวต้องเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทยที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ และได้ดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี

ให้อธิบดีกรมบัญชีกลางมอบหมายข้าราชการของกรมบัญชีกลางคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๓๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในส่วนที่ ๔ ของหมวด ๓ คณะกรรมการ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๙ ให้คณะกรรมการ ค.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางและวิธีการในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริต ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

(๒) กำหนดแบบของข้อตกลงคุณธรรมและแบบรายงานของผู้สังเกตการณ์

(๓) คัดเลือกโครงการการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อเข้าร่วมโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริต ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

(๔) คัดเลือกผู้สังเกตการณ์เพื่อเข้าร่วมโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐ

(๕) ติความและวินิจฉัยปัญหาข้อหาหรือเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการในการดำเนินงานโครงการ ความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐตาม (๑)

(๖) ยกเว้นหรือผ่อนผันกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามรายละเอียดของแนวทางและวิธีการ ในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐตาม (๑)

(๗) พิจารณาข้อร้องเรียนกรณีเห็นว่าหน่วยงานของรัฐมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทาง และวิธีการในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐตาม (๑)

(๘) จัดทำรายงานผลการประเมินโครงการการจัดซื้อจัดจ้างที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเสนอคณะกรรมการนโยบายอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ผลการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง ตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

มาตรา ๔๐ คณะกรรมการ ค.ป.ท. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการใด ๆ แทนได้
ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการ ค.ป.ท. และคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๕

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน

มาตรา ๔๑ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ และผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งปลัดกระทรวงการคลัง แต่งตั้งจากสภาวิศวกร สภาสถาปนิก สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แห่งละหนึ่งคน ในส่วนที่เหลือให้แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ด้านวิศวกรรม สถาปัตยกรรม การเงิน การคลัง การบริหารจัดการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

ให้อธิบดีกรมบัญชีกลางมอบหมายข้าราชการของกรมบัญชีกลางคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๔๒ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในส่วนที่ ๕ ของหมวด ๓ คณะกรรมการ โดยอนุโลม

มาตรา ๔๓ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๙

(๒) พิจารณาข้อร้องเรียนกรณีเห็นว่าหน่วยงานของรัฐมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

(๓) จัดทำรายงานเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน เสนอคณะกรรมการนโยบายอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ผลการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

การยื่นข้อร้องเรียนและการพิจารณาข้อร้องเรียนตาม (๒) ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีที่พิจารณาข้อร้องเรียนตาม (๒) แล้วรับฟังได้ว่าหน่วยงานของรัฐมิได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงหรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจสั่งระงับการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนได้ เว้นแต่จะได้ลงนามในสัญญาจัดซื้อจัดจ้างแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์กระทำการตามหน้าที่โดยสุจริต ย่อมได้รับการคุ้มครองไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง

มาตรา ๔๔ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการใด ๆ แทนได้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๓ วรรคห้า มาใช้บังคับกับการกระทำการตามหน้าที่ของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจเรียกให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลอื่นใดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

หมวด ๔

องค์กรสนับสนุนดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

มาตรา ๔๖ ให้กรมบัญชีกลางมีหน้าที่ในการดูแลและพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการประกาศเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง เพื่อให้สาธารณชนสามารถเข้าตรวจสอบได้

มาตรา ๔๗ ให้กรมบัญชีกลางมีหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลราคาอ้างอิงของพัสดุเพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น และให้เผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง

การกำหนดราคาอ้างอิงของพัสดุต้องคำนึงถึงราคาตลาดของพัสดุนั้น และการกำหนดราคาอ้างอิงของพัสดุอย่างเดียวกันจะไม่ใช้ราคาเดียวกันทั่วประเทศก็ได้

กรมบัญชีกลางต้องปรับปรุงฐานข้อมูลตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยปีละสองครั้ง

มาตรา ๔๘ ให้กรมบัญชีกลางมีหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์ และประเมินผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ และจัดทำรายงานเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการพร้อมข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐเสนอคณะกรรมการนโยบายอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐส่งรายงานผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ต่อกรมบัญชีกลาง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

รายงานตามวรรคหนึ่ง เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง

มาตรา ๔๙ ให้กรมบัญชีกลางมีหน้าที่ในการกำหนดและจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐตามหลักวิชาชีพและตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ กรมบัญชีกลางจะดำเนินการเองหรือจะดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องก็ได้

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งผ่านการฝึกอบรมตามวรรคหนึ่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มหรือเงินอื่นทำนองเดียวกัน ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการชำระค่าตอบแทน ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษให้คำนึงถึงภาระหน้าที่และคุณภาพของงาน โดยเปรียบเทียบกับผู้ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๒) ในกรณีที่เป็นการชำระค่าตอบแทน ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัดอยู่และมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือเป็นตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินอื่นทำนองเดียวกันตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษหรือเงินอื่นทำนองเดียวกันให้เปรียบเทียบกับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษหรือเงินอื่นทำนองเดียวกันของหน่วยงานของรัฐประเภทเดียวกัน

มาตรา ๕๐ ให้กรมบัญชีกลางมีหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการ งานประชุม งานวิชาการ การศึกษาหาข้อมูล และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่คณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการวินิจฉัยคณะกรรมการราคากลาง คณะกรรมการ ค.ป.ท. คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และคณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการดังกล่าว รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๕
การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ

มาตรา ๕๑ ให้คณะกรรมการราคากลางมีอำนาจประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ให้งานก่อสร้างในสาขาใด เป็นงานก่อสร้างที่ผู้ประกอบการงานก่อสร้างในสาขานั้นจะเข้าร่วมเป็นผู้ยื่นข้อเสนอ ต่อหน่วยงานของรัฐได้ ผู้ประกอบการงานก่อสร้างในสาขานั้นต้องเป็นผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมบัญชีกลาง

คณะกรรมการราคากลางอาจประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ให้งานก่อสร้างในสาขาใด ที่ผู้ประกอบการงานก่อสร้างในสาขานั้นต้องขึ้นทะเบียนไว้กับกรมบัญชีกลางตามวรรคหนึ่ง ต้องใช้ เงินงบประมาณในวงเงินเท่าใดหรือต้องใช้ผู้ประกอบการวิชาชีพในสาขาใดด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการงานก่อสร้างที่จะเข้าร่วมเป็นผู้ยื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการราคากลางประกาศกำหนด ในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการงานก่อสร้างทุกรายมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนได้ ตลอดเวลา

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการราคากลางอาจประกาศกำหนดใน ราชกิจจานุเบกษา ให้ผู้ประกอบการพัสดุนอกเหนือจากผู้ประกอบการงานก่อสร้าง เป็นผู้ประกอบการ ที่จะเข้าร่วมเป็นผู้ยื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐได้ ผู้ประกอบการนั้นต้องเป็นผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับ กรมบัญชีกลางก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการพัสดุนั้นที่จะเข้าร่วมเป็นผู้ยื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการราคากลางประกาศกำหนด ในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการทุกรายมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนได้ตลอดเวลา

มาตรา ๕๓ ให้กรมบัญชีกลางประกาศรายชื่อผู้ประกอบการงานก่อสร้างตามมาตรา ๕๑ และผู้ประกอบการพัสดุนั้นตามมาตรา ๕๒ ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วในระบบเครือข่ายสารสนเทศของ กรมบัญชีกลาง และให้ปรับปรุงความถูกต้องของข้อมูลให้เป็นปัจจุบันทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล

ในกรณีที่กรมบัญชีกลางได้ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการงานก่อสร้างและผู้ประกอบการพัสดุนั้น ตามวรรคหนึ่งไว้แล้ว หน่วยงานของรัฐไม่ต้องจัดให้มีการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการประเภทนั้นอีก และให้หน่วยงานของรัฐกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิเข้ายื่นข้อเสนอตามมาตรา ๕๑ หรือมาตรา ๕๒ ในประกาศเชิญชวนให้เข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐนั้นด้วย

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ประกอบการที่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียน การตรวจสอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามหรือการตรวจติดตาม การเพิกถอนรายชื่อออกจากทะเบียน และอัตรา ค่าธรรมเนียมการขอขึ้นทะเบียน รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ในกรณีที่ กรมบัญชีกลางไม่ขึ้นทะเบียนให้ผู้ประกอบการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๖
การจัดซื้อจัดจ้าง

มาตรา ๕๔ บทบัญญัติในหมวดนี้ให้ใช้บังคับกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ยกเว้นงานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

มาตรา ๕๕ การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุอาจกระทำได้โดยวิธี ดังต่อไปนี้

(๑) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการทั่วไปที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ

(๒) วิธีคัดเลือก ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่าสามราย

(๓) วิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคารวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรงในวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ที่ออกตามความในมาตรา ๙๖ วรรคสอง

มาตรา ๕๖ การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่

(๑) กรณีดังต่อไปนี้ ให้ใช้วิธีคัดเลือก

(ก) ใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนออื่นที่ไม่ได้รับการคัดเลือก

(ข) พัส্তুที่ต้องการจัดซื้อจัดจ้างมีคุณลักษณะเฉพาะเป็นพิเศษหรือซับซ้อนหรือต้องผลิตจำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการโดยผู้ประกอบการที่มีฝีมือโดยเฉพาะ หรือมีความชำนาญเป็นพิเศษ หรือมีทักษะสูง และผู้ประกอบการนั้นมีจำนวนจำกัด

(ค) มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้พัสดุนั้นอันเนื่องมาจากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดหมายได้ ซึ่งหากใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปจะทำให้ไม่ทันต่อความต้องการใช้พัสดุ

(ง) เป็นพัสดุที่โดยลักษณะของการทำงาน หรือมีข้อจำกัดทางเทคนิคที่จำเป็นต้องระบุยี่ห้อเป็นการเฉพาะ

(จ) เป็นพัสดุที่จำเป็นต้องซื้อโดยตรงจากต่างประเทศ หรือดำเนินการโดยผ่านองค์การระหว่างประเทศ

(ฉ) เป็นพัสดุที่ใช้ในราชการลับ หรือเป็นงานที่ต้องปกปิดเป็นความลับของหน่วยงานของรัฐ หรือที่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ

(ข) เป็นงานจ้างซ่อมพัสดุที่จำเป็นต้องถอดตรวจ ให้ทราบความชำรุดเสียหายเสียก่อน จึงจะประมาณค่าซ่อมได้ เช่น งานจ้างซ่อมเครื่องจักร เครื่องมือกล เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้า หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

(ข) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) กรณีดังต่อไปนี้ ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง

(ก) ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือก หรือใช้วิธีคัดเลือกแล้วแต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนออื่นไม่ได้รับการคัดเลือก

(ข) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ค) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีผู้ประกอบการซึ่งมีคุณสมบัติโดยตรงเพียงรายเดียว หรือการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุจากผู้ประกอบการซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายหรือตัวแทนผู้ให้บริการโดยชอบด้วยกฎหมายเพียงรายเดียวในประเทศไทยและไม่มีพัสดุอื่นที่จะใช้ทดแทนได้

(ง) มีความจำเป็นต้องใช้พัสดุนั้นโดยฉุกเฉิน เนื่องจากเกิดอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติ หรือเกิดโรคติดต่ออันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ และการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป หรือวิธีคัดเลือกอาจก่อให้เกิดความล่าช้าและอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

(จ) พสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างเป็นพัสดุที่เกี่ยวข้องกับพัสดุที่ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว และมีความจำเป็นต้องทำการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์หรือต่อเนื่องในการใช้พัสดุนั้น โดยมูลค่าของพัสดุที่ทำการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมจะต้องไม่สูงกว่าพัสดุที่ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว

(ฉ) เป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาดโดยหน่วยงานของรัฐ องค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของต่างประเทศ

(ช) เป็นพัสดุที่เป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งจำเป็นต้องซื้อเฉพาะแห่ง

(ซ) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

รัฐมนตรีอาจออกกฎกระทรวงตาม (๑) (ข) หรือ (๒) (ข) ให้เป็นพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุนตามมาตรา ๖๕ (๔) ก็ได้ หากรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงตาม (๒) (ข) เป็นพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุนตามมาตรา ๖๕ (๔) แล้ว เมื่อหน่วยงานของรัฐจะทำการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจงตาม (๒) (ข) ก่อน

ในกรณีหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศหรือมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติในต่างประเทศจะทำการจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้วิธีคัดเลือกหรือวิธีเฉพาะเจาะจง โดยไม่ใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อนก็ได้

รัฐมนตรีอาจออกระเบียบเพื่อกำหนดรายละเอียดอื่นของการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุตามวรรคหนึ่งเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ

มาตรา ๕๗ รายละเอียดของวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุในหมวดนี้ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๕๘ เพื่อประโยชน์ของภาครัฐโดยรวม หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งแห่งใดอาจทำการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุให้กับหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ๆ ก็ได้ ตามกรอบข้อตกลงระหว่างหน่วยงานของรัฐผู้ทำการจัดซื้อจัดจ้างกับคู่สัญญา

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและวัตถุประสงค์ในการใช้งานเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๕๙ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างและร่างเอกสารเชิญชวน ก่อนทำการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป หน่วยงานของรัฐอาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างและร่างเอกสารเชิญชวนจากผู้ประกอบการก่อนก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างและร่างเอกสารเชิญชวน เพื่อนำไปใช้เป็นเอกสารเชิญชวน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๐ ก่อนดำเนินการจัดจ้างงานก่อสร้างตามวิธีการตามมาตรา ๕๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีแบบรูปรายการงานก่อสร้างซึ่งหน่วยงานของรัฐจะดำเนินการจัดทำเอง หรือดำเนินการจัดจ้างตามหมวด ๘ งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ก็ได้

ในกรณีที่ต้องมีการจ้างออกแบบรวมก่อสร้างซึ่งไม่อาจจัดให้มีแบบรูปรายการงานก่อสร้างตามวรรคหนึ่งได้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่ง โดยกรณีใดที่จะจ้างออกแบบรวมก่อสร้างต้องพิจารณาความเหมาะสมของโครงการและวงเงินด้วย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจ้างออกแบบรวมก่อสร้าง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๑ ในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุแต่ละครั้ง ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดซื้อจัดจ้างนั้น ซึ่งจะกระทำโดยคณะกรรมการการจัดซื้อจัดจ้างหรือเจ้าหน้าที่คนใดคนหนึ่งก็ได้

องค์ประกอบและองค์ประชุมซึ่งกระทำโดยคณะกรรมการ และหน้าที่ของผู้รับผิดชอบการจัดซื้อจัดจ้างตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ค่าตอบแทนผู้รับผิดชอบการจัดซื้อจัดจ้างตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๖๒ การจัดซื้อจัดจ้างตามวิธีการตามมาตรา ๕๕ (๑) ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำประกาศและเอกสารเชิญชวนให้ทราบเป็นการทั่วไปว่าหน่วยงานของรัฐจะดำเนินการในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุใดวัน เวลา สถานที่ยื่นข้อเสนอ และเงื่อนไขอื่น ๆ

ประกาศและเอกสารเชิญชวนตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศเผยแพร่ในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางและของหน่วยงานของรัฐตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด และให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐนั้น ในการนี้ หน่วยงานของรัฐจะเผยแพร่ประกาศและเอกสารเชิญชวนดังกล่าวโดยวิธีการอื่นด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรายละเอียดการจัดทำประกาศและเอกสารเชิญชวน รวมทั้งระยะเวลา การประกาศเชิญชวน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

การจัดซื้อจัดจ้างตามวิธีการตามมาตรา ๕๕ (๒) หรือ (๓) ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำหนังสือเชิญชวน ให้ผู้ประกอบการเข้ายื่นข้อเสนอ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๖๒ ให้หน่วยงานของรัฐประกาศรายละเอียดข้อมูลราคากลาง และการคำนวณราคากลางในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

มาตรา ๖๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ ผู้ที่จะเข้ายื่นข้อเสนอในการจัดซื้อ จัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ อย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีความสามารถตามกฎหมาย
- (๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) ไม่อยู่ระหว่างเลิกกิจการ
- (๔) ไม่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ระหว่างถูกระงับการยื่นข้อเสนอหรือทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ

ตามมาตรา ๑๐๖ วรรคสาม

(๕) ไม่เป็นบุคคลซึ่งถูกแจ้งเวียนชื่อให้เป็นผู้ทำงานของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๙

(๖) คุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด ในราชกิจจานุเบกษา

ให้หน่วยงานของรัฐกำหนดเป็นเงื่อนไขในประกาศและเอกสารเชิญชวนว่าผู้ที่จะเข้ายื่นข้อเสนอ ต้องแสดงหลักฐานถึงขีดความสามารถและความพร้อมที่ตนมีอยู่ในวันยื่นเสนอด้วย

มาตรา ๖๕ ในการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโดยวิธีตามมาตรา ๕๕ (๑) หรือ (๒) ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการโดยพิจารณาถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐ และวัตถุประสงค์ของการทำงาน เป็นสำคัญ โดยให้คำนึงถึงเกณฑ์ราคาและพิจารณาเกณฑ์อื่นประกอบด้วย ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้นทุนของพัสดุนั้นตลอดอายุการใช้งาน
- (๒) มาตรฐานของสินค้าหรือบริการ
- (๓) บริการหลังการขาย
- (๔) พัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน
- (๕) การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ
- (๖) ข้อเสนอด้านเทคนิคหรือข้อเสนออื่น ในกรณีที่กำหนดให้มีการยื่นข้อเสนอด้านเทคนิค

หรือข้อเสนออื่นก่อนตามวรรคหก

(๗) เกณฑ์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

พัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุนตาม (๔) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งอย่างน้อยต้องส่งเสริมหรือสนับสนุนพัสดุที่สร้างนวัตกรรมหรือพัสดุที่อนุรักษ์พลังงานหรือสิ่งแวดล้อม

ให้รัฐมนตรีออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอตามวรรคหนึ่ง ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งหรือหลายเกณฑ์ก็ได้ ประกอบกับ เกณฑ์ราคา และต้องกำหนดน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ให้ชัดเจน แต่หากหน่วยงานของรัฐไม่อาจเลือกใช้ เกณฑ์อื่นประกอบและจำเป็นต้องใช้เกณฑ์เดียวในการพิจารณาคัดเลือก ให้ใช้เกณฑ์ราคา รวมทั้ง การให้คะแนนพร้อมด้วยเหตุผลของการให้คะแนนในแต่ละเกณฑ์ ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่สามารถออกระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอของพัสดุทุกประเภทได้ จะกำหนดกรณีตัวอย่าง ของพัสดุประเภทหนึ่งประเภทใดเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอของพัสดุอื่น ๆ ก็ได้

เมื่อพิจารณาข้อเสนอประกอบกับเกณฑ์ที่หน่วยงานของรัฐใช้ในการพิจารณาแล้ว การพิจารณา เลือกข้อเสนอให้จัดเรียงลำดับตามคะแนน ข้อเสนอใดที่มีคะแนนสูงสุดให้หน่วยงานของรัฐเลือกข้อเสนอของ ผู้ยื่นข้อเสนอรายนั้นและให้บันทึกผลการพิจารณาดังกล่าวด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐประกาศเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกและน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ไว้ ในประกาศเชิญชวนหรือหนังสือเชิญชวน แล้วแต่กรณี ด้วย

ในกรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีลักษณะที่จะต้องคำนึงถึงเทคโนโลยีของพัสดุ หรือคุณสมบัติของ ผู้ยื่นข้อเสนอ หรือกรณีอื่นที่ทำให้มีปัญหาในการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอตามวรรคหนึ่ง หน่วยงานของรัฐ อาจกำหนดให้มีการยื่นข้อเสนอด้านเทคนิคหรือข้อเสนออื่นก่อนการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอตามวรรคหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๖ ให้หน่วยงานของรัฐประกาศผลผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือผู้ได้รับการคัดเลือก และเหตุผลสนับสนุนในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางและของหน่วยงานของรัฐตามวิธีการ ที่กรมบัญชีกลางกำหนด และให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐนั้น

การลงนามในสัญญาจัดซื้อจัดจ้างจะกระทำต่อเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาอุทธรณ์และไม่มีผู้ใดอุทธรณ์ ตามมาตรา ๑๑๗ หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับแจ้งจากคณะกรรมการพิจารณา อุทธรณ์ให้ทำการจัดซื้อจัดจ้างต่อไปได้ เว้นแต่การจัดซื้อจัดจ้างที่มีความจำเป็นเร่งด่วนตามมาตรา ๕๖ (๑) (ค) หรือการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง หรือการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนด ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๙๖ วรรคสอง

มาตรา ๖๗ ก่อนลงนามในสัญญา หน่วยงานของรัฐอาจประกาศยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง ที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐนั้นไม่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างนั้นต่อไป

(๒) มีการกระทำที่เข้าลักษณะผู้ยื่นข้อเสนอที่ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือที่ได้รับการคัดเลือก มีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือมีส่วนได้เสียกับผู้ยื่นข้อเสนอรายอื่น หรือขัดขวางการแข่งขันอย่างเป็นธรรม หรือสมยอมกันกับผู้ยื่นข้อเสนอรายอื่นหรือเจ้าหน้าที่ในการเสนอราคา หรือถือว่ากระทำการทุจริตอื่นใด ในการเสนอราคา ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๓) การทำการจัดซื้อจัดจ้างต่อไปอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐหรือกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๔) กรณีอื่นในทำนองเดียวกับ (๑) (๒) หรือ (๓) ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างตามวรรคหนึ่งเป็นเอกสิทธิ์ของหน่วยงานของรัฐ ผู้ยื่นข้อเสนอในการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกยกเลิกนั้นจะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ จากหน่วยงานของรัฐไม่ได้

เมื่อมีการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งให้ผู้ประกอบการซึ่งมารับหรือซื้อเอกสารเชิญชวนทุกรายทราบถึงเหตุผลที่ต้องยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น

ในกรณีที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ยื่นข้อเสนอตั้งแต่สองรายขึ้นไป มิให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐนั้นมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือมีส่วนได้เสียกับหน่วยงานของรัฐอื่นตาม (๒)

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางและของหน่วยงานของรัฐตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด และให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐนั้น ในการนี้ หน่วยงานของรัฐจะเผยแพร่ประกาศดังกล่าวโดยวิธีการอื่นด้วยก็ได้

มาตรา ๖๘ รายละเอียดวิธีการและขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๗

งานจ้างที่ปรึกษา

มาตรา ๖๙ งานจ้างที่ปรึกษาอาจกระทำได้โดยวิธี ดังต่อไปนี้

(๑) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนที่ปรึกษาทั่วไปที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ

(๒) วิธีคัดเลือก ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนเฉพาะที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่าสามราย

(๓) วิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคา

มาตรา ๗๐ งานจ้างที่ปรึกษา ให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งตามมาตรา ๖๙ ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) งานจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป ให้ใช้กับงานที่ไม่ซับซ้อน งานที่มีลักษณะเป็นงานประจำของหน่วยงานของรัฐ หรืองานที่มีมาตรฐานตามหลักวิชาชีพ และมีที่ปรึกษาซึ่งสามารถทำงานนั้นได้เป็นการทั่วไป

- (๒) งานจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีคัดเลือก ให้กระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้
- (ก) ใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนอนั้นไม่ได้รับการคัดเลือก
- (ข) เป็นงานที่ซับซ้อน ซับซ้อนมาก หรือที่มีเทคนิคเฉพาะไม่เหมาะที่จะดำเนินการโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป
- (ค) เป็นงานจ้างที่มีที่ปรึกษาในงานที่จะจ้างนั้นจำนวนจำกัด
- (ง) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๓) งานจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีเฉพาะเจาะจง ให้กระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้
- (ก) ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือก หรือใช้วิธีคัดเลือกแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนอนั้นไม่ได้รับการคัดเลือก
- (ข) งานจ้างที่มีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (ค) เป็นงานที่จำเป็นต้องให้ที่ปรึกษารายเดิมทำต่อจากงานที่ได้ทำไว้แล้วเนื่องจากเหตุผลทางเทคนิค
- (ง) เป็นงานจ้างที่มีที่ปรึกษาในงานที่จะจ้างนั้นจำนวนจำกัดและมีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (จ) เป็นงานจ้างที่มีที่ปรึกษาในงานที่จะจ้างนั้นเพียงรายเดียว
- (ฉ) เป็นงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หากล่าช้าจะเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐหรือความมั่นคงของชาติ
- (ช) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง กำหนดกรณีตัวอย่างของงานที่ไม่ซับซ้อนตาม (๑) หรืองานที่ซับซ้อน ซับซ้อนมาก หรือที่มีเทคนิคเฉพาะตาม (๒) (ข)

รัฐมนตรีอาจออกระเบียบเพื่อกำหนดรายละเอียดอื่นของงานจ้างที่ปรึกษาตามวรรคหนึ่งเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ

มาตรา ๗๑ รายละเอียดของวิธีการจัดซื้อจัดจ้างสำหรับงานจ้างที่ปรึกษาในหมวดนี้ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๗๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๘ มาใช้บังคับกับงานจ้างที่ปรึกษาตามหมวดนี้ โดยอนุโลม

มาตรา ๗๓ ที่ปรึกษาที่จะเข้าร่วมการเสนองานกับหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นที่ปรึกษาที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับศูนย์ข้อมูลที่ปรึกษา กระทรวงการคลัง เว้นแต่จะมีหนังสือรับรองจากศูนย์ข้อมูล

ที่ปรึกษา กระทรวงการคลัง ว่าไม่มีที่ปรึกษาเป็นผู้ให้บริการในงานที่จ้างนั้น หรือเป็นงานจ้างที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ

วิธีการยื่นขอขึ้นทะเบียนที่ปรึกษา คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การเพิกถอนรายชื่อออกจากทะเบียน และอัตราค่าธรรมเนียมการขอขึ้นทะเบียน รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ในกรณีที่ศูนย์ข้อมูลของที่ปรึกษา กระทรวงการคลัง ไม่ขึ้นทะเบียนให้เป็นที่ปรึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในการออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของที่ปรึกษา ให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพของที่ปรึกษาด้วย

ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีอาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนที่ปรึกษาไว้เป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๗๔ ในการดำเนินงานจ้างที่ปรึกษาแต่ละครั้ง ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจ้างที่ปรึกษา เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินงานจ้างที่ปรึกษานั้น

องค์ประกอบ องค์ประชุม และหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงานจ้างที่ปรึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ค่าตอบแทนคณะกรรมการดำเนินงานจ้างที่ปรึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๗๕ ในการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและวัตถุประสงค์ของงานจ้างที่ปรึกษาเป็นสำคัญ โดยให้พิจารณาเกณฑ์ด้านคุณภาพ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผลงานและประสบการณ์ของที่ปรึกษา
- (๒) วิธีการบริหารและวิธีการปฏิบัติงาน
- (๓) จำนวนบุคลากรที่ร่วมงาน
- (๔) ประเภทของที่ปรึกษาที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน
- (๕) ข้อเสนอทางการเงิน
- (๖) เกณฑ์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประเภทของที่ปรึกษาที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุนตาม (๔) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๖ ในการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโดยวิธีตามมาตรา ๖๙ (๑) หรือ (๒) นอกจากให้พิจารณาเกณฑ์ด้านคุณภาพตามมาตรา ๗๕ แล้ว ให้เป็นไปตามเกณฑ์ในการพิจารณาและการให้น้ำหนักดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กรณีงานจ้างที่ปรึกษาเพื่อดำเนินงานประจำ งานที่มีมาตรฐานเชิงคุณภาพตามหลักวิชาชีพอยู่แล้ว หรืองานที่ไม่ซับซ้อน ให้หน่วยงานของรัฐคัดเลือกผู้ยื่นข้อเสนอที่ผ่านเกณฑ์ด้านคุณภาพแล้ว และให้คัดเลือกจากรายที่เสนอราคาต่ำสุด

(๒) กรณีงานจ้างที่ปรึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐานของหน่วยงานของรัฐหรืองานที่ซับซ้อนให้หน่วยงานของรัฐคัดเลือกผู้ยื่นข้อเสนอที่ผ่านเกณฑ์ด้านคุณภาพแล้วและให้คัดเลือกจากรายที่ได้คะแนนรวมด้านคุณภาพและด้านราคามากที่สุด

(๓) กรณีงานจ้างที่ปรึกษาที่มีความซับซ้อนมาก ให้หน่วยงานของรัฐคัดเลือกผู้ยื่นข้อเสนอที่ผ่านเกณฑ์ด้านคุณภาพแล้วและให้คัดเลือกจากรายที่ได้คะแนนด้านคุณภาพมากที่สุด

รัฐมนตรีอาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอของงานจ้างที่ปรึกษาประเภทใดหรือกำหนดรายละเอียดอื่นของงานจ้างที่ปรึกษาตามวรรคหนึ่งเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ

มาตรา ๗๗ การจัดทำประกาศเชิญชวนหรือหนังสือเชิญชวนที่ปรึกษาให้เข้าร่วมการยื่นข้อเสนอและการประกาศผลผู้ชนะหรือผู้ได้รับการคัดเลือก ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๗๘ รายละเอียดวิธีการและขั้นตอนงานจ้างที่ปรึกษาที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในหมวดนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๘

งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

มาตรา ๗๙ งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างอาจกระทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

- (๑) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป
- (๒) วิธีคัดเลือก
- (๓) วิธีเฉพาะเจาะจง
- (๔) วิธีประกวดแบบ

มาตรา ๘๐ วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป ให้ใช้กับงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่มีลักษณะไม่ซับซ้อน

มาตรา ๘๑ วิธีคัดเลือก เป็นงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ให้บริการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไม่น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีผู้ให้บริการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่าสามราย ทั้งนี้ ให้กระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนอไม่ได้รับการคัดเลือก
- (๒) เป็นงานจ้างที่มีลักษณะซับซ้อนหรือซับซ้อนมาก

(๓) เป็นงานเกี่ยวกับการออกแบบหรือใช้ความคิด เช่น รูปแบบสิ่งก่อสร้าง ซึ่งหน่วยงานของรัฐ ไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะกำหนดรายละเอียดเบื้องต้นได้

(๔) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๒ วิธีเฉพาะเจาะจง เป็นงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่หน่วยงานของรัฐเลือกจ้างผู้ให้บริการรายใดรายหนึ่งซึ่งเคยทราบหรือเคยเห็นความสามารถแล้ว ตามที่คณะกรรมการดำเนินงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงได้พิจารณาเสนอแนะ ทั้งนี้ ให้กระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือก หรือใช้วิธีคัดเลือกแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนอนั้นไม่ได้รับการคัดเลือก

(๒) ให้ใช้กับงานจ้างที่มีวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) เป็นงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หากล่าช้าจะเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐหรือความมั่นคงของชาติ

(๔) เป็นงานที่จำเป็นต้องให้ผู้ให้บริการรายเดิมทำต่อจากงานที่ได้ทำไว้แล้ว เนื่องจากเหตุผลทางเทคนิค

(๕) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๓ วิธีประกวดแบบ เป็นงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ให้บริการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ เพื่อออกแบบงานก่อสร้างที่มีลักษณะพิเศษ เป็นที่เชิดชูคุณค่าทางด้านศิลปกรรมหรือสถาปัตยกรรมของชาติ หรืองานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๔ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างตามมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ รัฐมนตรีอาจออกระเบียบเพื่อกำหนดรายละเอียดอื่นของงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ

มาตรา ๘๕ รายละเอียดของวิธีการจัดซื้อจัดจ้างสำหรับงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างในหมวดนี้ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๘๖ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๘ มาใช้บังคับกับงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างตามหมวดนี้โดยอนุโลม

มาตรา ๘๗ ในการจ้างผู้ให้บริการงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ผู้ให้บริการต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือวิศวกรรม แล้วแต่กรณี

ผู้ให้บริการตามวรรคหนึ่งที่เป็นนิติบุคคล ต้องเป็นผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๘๘ ผู้ให้บริการงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต้องไม่มีส่วนได้เสียกับผู้ประกอบการงานก่อสร้างในงานนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๘๙ ในการดำเนินงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างแต่ละครั้ง ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างนั้น

องค์ประกอบ องค์ประชุม และหน้าที่ของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ค่าตอบแทนคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๙๐ ในการพิจารณาคัดเลือกผู้ให้บริการงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคัดเลือกผู้ให้บริการที่มีแนวคิดของงานจ้างที่ได้คะแนนด้านคุณภาพมากที่สุด

อัตราค่าจ้างผู้ให้บริการงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙๑ การจัดทำประกาศเชิญชวนหรือหนังสือเชิญชวนผู้ให้บริการงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างให้เข้าร่วมการยื่นข้อเสนอ และการประกาศผลผู้ชนะหรือผู้ได้รับการคัดเลือกให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๒ รายละเอียดวิธีการและขั้นตอนงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๙

การทำสัญญา

มาตรา ๙๓ หน่วยงานของรัฐต้องทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด โดยความเห็นชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ แบบสัญญานั้นให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย

การทำสัญญารายใดถ้าจำเป็นต้องมีข้อความหรือรายการแตกต่างไปจากแบบสัญญาตามวรรคหนึ่ง โดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในแบบสัญญาและไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียเปรียบ ก็ให้กระทำได้ เว้นแต่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าจะมีปัญหาในทางเสียเปรียบหรือไม่รัดกุมพอ ก็ให้ส่งร่างสัญญานั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

ในกรณีที่ไม่อาจทำสัญญาตามแบบสัญญาตามวรรคหนึ่งได้ และจำเป็นต้องร่างสัญญาขึ้นใหม่ ให้ส่งร่างสัญญานั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน เว้นแต่การทำสัญญาตามแบบที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้เคยให้ความเห็นชอบมาแล้ว ก็ให้กระทำได้

ในกรณีจำเป็นต้องทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ทำเป็นภาษาอังกฤษและต้องจัดทำข้อสรุปสาระสำคัญแห่งสัญญาเป็นภาษาไทยตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด ในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่การทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศตามแบบสัญญาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ได้ทำสัญญาตามแบบสัญญาตามวรรคหนึ่งหรือไม่ได้ส่งร่างสัญญาให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนตามวรรคสองหรือวรรคสาม หรือตามมาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี ให้หน่วยงานของรัฐส่งสัญญานั้นให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบในภายหลังได้ เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว หรือเมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาเห็นชอบแต่ให้แก้ไขสัญญา ถ้าหน่วยงานของรัฐแก้ไขสัญญานั้นให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ให้ถือว่าสัญญานั้นมีผลสมบูรณ์

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ได้ทำสัญญาตามแบบสัญญาตามวรรคหนึ่ง หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขสัญญาตามความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด หรือคู่สัญญาไม่ตกลงหรือยินยอมให้แก้ไขสัญญาตามความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด หากข้อสัญญาที่แตกต่างจากแบบสัญญาหรือข้อสัญญาที่ไม่แก้ไขตามความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนที่เป็นสาระสำคัญหรือเป็นกรณีผิดพลาดอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๐๔ ให้ถือว่าสัญญานั้นเป็นโมฆะ

มาตรา ๙๔ การทำสัญญาของหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ จะทำสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาของประเทศที่หน่วยงานของรัฐนั้นตั้งอยู่ โดยผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานของรัฐก็ได้

มาตรา ๙๕ สัญญาที่ทำในราชอาณาจักรต้องมีข้อตกลงในการห้ามคู่สัญญาไปจ้างวงให้ผู้อื่นทำอีกทอดหนึ่ง ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เว้นแต่การจ้างวงแต่บางส่วนที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐที่เป็นคู่สัญญาแล้ว ถ้าคู่สัญญาไปจ้างวงโดยฝ่าฝืนข้อตกลงดังกล่าว ต้องกำหนดให้มีค่าปรับสำหรับการฝ่าฝืนข้อตกลงนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของวงเงินของงานที่จ้างวงตามสัญญา

มาตรา ๙๖ หน่วยงานของรัฐอาจจัดทำข้อตกลงเป็นหนังสือโดยไม่ทำตามแบบสัญญาตามมาตรา ๙๓ ก็ได้ เฉพาะในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือกตามมาตรา ๕๖ (๑) (ค) หรือการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา ๕๖ (๒) (ข) (ง) หรือ (ฉ) หรือการจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา ๗๐ (๓) (ข)

(๒) การจัดซื้อจัดจ้างจากหน่วยงานของรัฐ

(๓) กรณีที่คู่สัญญาสามารถส่งมอบพัสดุได้ครบถ้วนภายในห้าวันทำการนับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันทำข้อตกลงเป็นหนังสือ

(๔) การเช่าซึ่งผู้เช่าไม่ต้องเสียเงินอื่นใดนอกจากค่าเช่า

(๕) กรณีอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่การจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือไว้ต่อกันก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานในการจัดซื้อจัดจ้างนั้น

ในการออกกฎกระทรวงตามวรรคสองจะกำหนดวงเงินเล็กน้อยให้แตกต่างกันตามขนาดหรือประเภทของหน่วยงานของรัฐก็ได้

มาตรา ๙๗ สัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือที่ได้ลงนามแล้วจะแก้ไขไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาอนุมัติให้แก้ไขได้

(๑) เป็นการแก้ไขตามมาตรา ๙๓ วรรคห้า
(๒) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลง หากการแก้ไขนั้นไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียประโยชน์

(๓) เป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐหรือประโยชน์สาธารณะ

(๔) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีการแก้ไขสัญญาที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าจะมีปัญหาในทางเสียประโยชน์หรือไม่รัดกุมพอ ก็ให้ส่งร่างสัญญาที่แก้ไขนั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

การแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หากมีความจำเป็นต้องเพิ่มหรือลดวงเงิน หรือเพิ่มหรือลดระยะเวลาส่งมอบหรือระยะเวลาในการทำงาน ให้ตกลงพร้อมกันไป

ในกรณีที่มีการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงเพื่อเพิ่มวงเงิน เมื่อรวมวงเงินตามสัญญาหรือข้อตกลงเดิมและวงเงินที่เพิ่มขึ้นใหม่แล้ว หากวงเงินรวมดังกล่าวมีผลทำให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างเปลี่ยนแปลงไป จะต้องดำเนินการให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามวงเงินรวมดังกล่าวเป็นผู้อนุมัติการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงด้วย

ในกรณีที่มีการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงเพื่อลดวงเงิน ให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามวงเงินเดิมเป็นผู้อนุมัติการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลง

มาตรา ๙๘ ให้หน่วยงานของรัฐประกาศเผยแพร่สาระสำคัญของสัญญาหรือข้อตกลงที่ได้ลงนามแล้ว รวมทั้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาหรือข้อตกลงในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางและของหน่วยงานของรัฐตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

มาตรา ๙๙ รายละเอียดวิธีการและขั้นตอนการทำสัญญาที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๑๐

การบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ

มาตรา ๑๐๐ ในการดำเนินการตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อรับผิดชอบการบริหารสัญญาหรือข้อตกลงและการตรวจรับพัสดุ

องค์ประกอบ องค์ประชุม และหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีที่มีการจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้ตรวจรับพัสดุ นั้น โดยให้ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุก็ได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๖ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้รับผิดชอบการบริหารสัญญาหรือข้อตกลงและการตรวจรับพัสดุตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุ ให้ได้รับค่าตอบแทนตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๑๐๑ งานจ้างก่อสร้างที่มีขั้นตอนการดำเนินการเป็นระยะ ๆ อันจำเป็นต้องมีการควบคุมงานอย่างใกล้ชิด หรือมีเงื่อนไขการจ่ายเงินเป็นงวดตามความก้าวหน้าของงาน ให้มีผู้ควบคุมงาน ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจเพื่อรับผิดชอบในการควบคุมงานก่อสร้างนั้น

การแต่งตั้ง คุณสมบัติ และหน้าที่ของผู้ควบคุมงาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ค่าตอบแทนผู้ควบคุมงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๑๐๒ การงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญา หรือข้อตกลง ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริง เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ
- (๒) เหตุสุดวิสัย
- (๓) เหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย
- (๔) เหตุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หลักเกณฑ์และวิธีการของงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญา หรือข้อตกลง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๐๓ ในกรณีที่มีเหตุบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงต่อไปนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงกับคู่สัญญา

- (๑) เหตุตามที่กฎหมายกำหนด
- (๒) เหตุอันเชื่อได้ว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานหรือทำงานให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๓) เหตุอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือในสัญญาหรือข้อตกลง

(๔) เหตุอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

การตกลงกับคู่สัญญาที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาได้เฉพาะในกรณีที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐโดยตรงหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อแก้ไขข้อเสียเปรียบของหน่วยงานของรัฐในการที่จะปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้นต่อไป

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้เป็นฝ่ายบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง หรือการบอกเลิกสัญญา หรือข้อตกลงนั้นเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้เรียกค่าปรับ แล้วแต่กรณี หากคู่สัญญาเห็นว่า หน่วยงานของรัฐ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย คู่สัญญาจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าเสียหายก็ได้ ในกรณีนี้ หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาเป็นเช่นใดแล้ว หากคู่สัญญายังไม่พอใจในผลการพิจารณา ก็ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายตามสัญญาต่อไป ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการพิจารณาคำขอของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาค่าเสียหายและการกำหนดวงเงินค่าเสียหายที่ต้องรายงานต่อกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่สัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างเกิดจากกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่ไม่เป็นสาระสำคัญหรือผิดพลาดไม่ร้ายแรง หากทำให้สัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างนั้น เป็นโมฆะไม่

ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง กำหนดกรณีตัวอย่างที่ถือว่าเป็นส่วนที่เป็นสาระสำคัญหรือเป็นกรณีผิดพลาดอย่างร้ายแรง หรือที่ไม่เป็น สาระสำคัญหรือเป็นกรณีผิดพลาดไม่ร้ายแรงตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับความเป็นโมฆะของสัญญาหรือข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง ให้คู่สัญญา ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการนโยบายเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๑๐๕ รายละเอียดวิธีการและขั้นตอนการบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุที่ไม่ได้ บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๑๑

การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ

มาตรา ๑๐๖ เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐ ในการพิจารณาคัดเลือกผู้ยื่นข้อเสนอ ที่จะเข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานของรัฐประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ประกอบการที่เข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงานของรัฐ

การประเมินผลการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้แล้วเสร็จตามสัญญาของคู่สัญญาเป็นสำคัญ

ผู้ประกอบการรายใดที่มีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จะถูกระงับการยื่นข้อเสนอ หรือทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๐๗ ผลการประเมินการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการตามมาตรา ๑๐๖ ให้เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้ยื่นข้อเสนอกับหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๑๐๘ ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีอาจออกระเบียบกำหนดการประเมินผลการปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือจากความสามารถในการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๖ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับกับการประเมินผลการปฏิบัติงานอื่น โดยอนุโลม

หมวด ๑๒

การจ้างงาน

มาตรา ๑๐๙ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาของหน่วยงานของรัฐกระทำการดังต่อไปนี้ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญานั้นกระทำการอันมีลักษณะเป็นการจ้างงาน

(๑) เป็นผู้ยื่นข้อเสนอที่ได้รับการคัดเลือกแล้วไม่ยอมไปทำสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือกับหน่วยงานของรัฐภายในเวลาที่กำหนด

(๒) คู่สัญญาของหน่วยงานของรัฐหรือผู้รับจ้างช่วงที่หน่วยงานของรัฐอนุญาตให้รับช่วงงานได้ ไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือนั้น

(๓) เมื่อปรากฏว่าผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาของหน่วยงานของรัฐกระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม หรือกระทำการโดยไม่สุจริต

(๔) เมื่อปรากฏว่าผลการปฏิบัติตามสัญญาของที่ปรึกษาหรือผู้ให้บริการงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างมีข้อบกพร่อง ผิดพลาด หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอย่างร้ายแรง

(๕) เมื่อปรากฏว่าผู้ให้บริการงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างหรือผู้ประกอบการงานก่อสร้างไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๘

(๖) การกระทำอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ปลัดกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้ผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาเป็นผู้จ้างงาน และให้แจ้งเวียนรายชื่อผู้จ้างงานให้หน่วยงานของรัฐทราบกับแจ้งเวียนในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง รวมทั้งแจ้งให้ผู้จ้างงานทราบด้วย

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้จ้างงาน ถ้าการกระทำดังกล่าวเกิดจากหุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของนิติบุคคลนั้น ให้สั่งให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้จ้างงานด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาสั่งให้ผู้อยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาเป็นผู้ทำงาน และการแจ้งเวียนรายชื่อผู้ทำงาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๑๐ ผู้ที่ถูกสั่งให้เป็นผู้ทำงานตามมาตรา ๑๐๙ อาจร้องขอให้ได้รับการเพิกถอนการเป็นผู้ทำงานได้ โดยอย่างน้อยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้ที่มีฐานะการเงินมั่นคง
- (๒) มีการชำระภาษีโดยถูกต้องตามกฎหมาย และ
- (๓) ได้พ้นกำหนดระยะเวลาการแจ้งเวียนรายชื่อให้เป็นผู้ทำงานตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอเพิกถอนการเป็นผู้ทำงานและการพิจารณาเพิกถอนการเป็นผู้ทำงาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๑๑ เมื่อได้มีการแจ้งเวียนรายชื่อผู้ทำงานตามมาตรา ๑๐๙ แล้ว ห้ามหน่วยงานของรัฐทำการจัดซื้อจัดจ้างกับผู้ทำงานซึ่งรวมถึงนิติบุคคลที่ผู้ทำงานเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของนิติบุคคลนั้นด้วย เว้นแต่จะได้มีการเพิกถอนการเป็นผู้ทำงานตามมาตรา ๑๑๐ แล้ว

หมวด ๑๓ การบริหารพัสดุ

มาตรา ๑๑๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการควบคุมและดูแลพัสดุที่อยู่ในความครอบครอง ให้มีการใช้และการบริหารพัสดุที่เหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐมากที่สุด

มาตรา ๑๑๓ การดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ ซึ่งรวมถึงการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย การยืม การตรวจสอบ การบำรุงรักษา และการจำหน่ายพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๑๔ การอุทธรณ์

มาตรา ๑๑๔ ผู้ซึ่งได้ยื่นข้อเสนอเพื่อทำการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับหน่วยงานของรัฐมีสิทธิอุทธรณ์เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ในกรณีที่เห็นว่าหน่วยงานของรัฐมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้เป็นเหตุให้ตนไม่ได้รับการประกาศผลเป็นผู้ชนะหรือไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๑๑๕ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์จะยื่นอุทธรณ์ในเรื่องดังต่อไปนี้ไม่ได้

(๑) การเลือกใช้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างหรือเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาผลการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัตินี้ของหน่วยงานของรัฐ

(๒) การยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างตามมาตรา ๖๗

(๓) การละเว้นการอ้างถึงพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดซื้อจัดจ้างในประกาศ เอกสาร หรือหนังสือเชิญชวนของหน่วยงานของรัฐ

(๔) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑๖ การอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้อุทธรณ์

ในหนังสืออุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ และระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลอันเป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ให้ชัดเจน พร้อมแนบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปด้วย

ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีอาจออกระเบียบกำหนดวิธีการอุทธรณ์เป็นอย่างอื่นหรือรายละเอียดเกี่ยวกับการอุทธรณ์อื่นด้วยก็ได้

มาตรา ๑๑๗ ให้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์ต่อหน่วยงานของรัฐนั้นภายในเจ็ดวันทำการ นับแต่วันประกาศผลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง

มาตรา ๑๑๘ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ก็ให้ดำเนินการตามความเห็นนั้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๙ ภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ครบกำหนดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑๙ เมื่อได้รับรายงานจากหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๑๘ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานดังกล่าว หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้น ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์และผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือผู้ได้รับการคัดเลือกทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่าอุทธรณ์ฟังขึ้นและมีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์สั่งให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้มีการจัดซื้อจัดจ้างใหม่หรือเริ่มจากขั้นตอนใดตามที่เห็นสมควร ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่าอุทธรณ์ฟังไม่ขึ้นหรือไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐเพื่อทำการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป

การวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งแล้ว คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ยุติเรื่อง และให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์แจ้งผู้อุทธรณ์และผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือผู้ได้รับการคัดเลือกทราบ พร้อมกับแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทำการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป

ผู้อุทธรณ์ผู้ใดไม่พอใจคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ หรือการยุติเรื่องตามวรรคสี่ และเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกให้หน่วยงานของรัฐ ชดใช้ค่าเสียหายได้ แต่การฟ้องคดีดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อการจัดซื้อจัดจ้างที่หน่วยงานของรัฐได้ลงนาม ในสัญญาจัดซื้อจัดจ้างนั้นแล้ว

หมวด ๑๕ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดเป็นเจ้าของหน้าที่หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างหรือการบริหารพัสดุ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุ ตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดเป็นผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษตามที่ กำหนดไว้สำหรับความผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๒๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการวินิจฉัยตามมาตรา ๓๑ หรือคำสั่งของ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ และคณะกรรมการวินิจฉัยหรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นมีความผิด ฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาให้ดำเนินคดีแก่ผู้นั้นต่อไป

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๒๒ ให้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุ ของหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วแต่กรณี รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ในเรื่องนั้น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๑๒๓ ในกรณีที่ไม้อาจนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุดังด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ หรือบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุดังด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วแต่กรณี รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐ มาใช้บังคับในเรื่องใดได้ตามมาตรา ๑๒๒ การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในเรื่องนั้นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่ยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะกรรมการนโยบายประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๑๒๔ ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายยังมีได้ออกประกาศตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง หรือคณะกรรมการนโยบายได้ออกประกาศตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แล้ว แต่หน่วยงานของรัฐยังมีได้ออกกฎหรือระเบียบตามความในมาตรา ๗ วรรคสี่ การจัดซื้อจัดจ้างตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุดังด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ หรือข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุดังด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วแต่กรณี รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐ จนกว่าจะมีประกาศที่ออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง หรือกฎหรือระเบียบที่ออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี ใช้บังคับ

ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายได้ออกประกาศตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แล้ว แต่หน่วยงานของรัฐโดยยังมีได้ออกกฎหรือระเบียบตามความในมาตรา ๗ วรรคสี่ หากหน่วยงานของรัฐนั้นยังมีได้ออกกฎหรือระเบียบตามความในมาตรา ๗ วรรคสี่ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประกาศของคณะกรรมการนโยบายที่ออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง ใช้บังคับ การจัดซื้อจัดจ้างตามมาตรา ๗ (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี ของหน่วยงานของรัฐนั้นให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒๕ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการราคากลางออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางและการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่มีสิทธิเป็นผู้ยื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๓๔ (๑) และ (๗) ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศตามวรรคหนึ่งให้นำหลักเกณฑ์และรายละเอียดประกอบการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างที่คณะกรรมการกำกับหลักเกณฑ์และตรวจสอบราคากลางงานก่อสร้างซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งหรือหลักเกณฑ์อื่นของหน่วยงานของรัฐได้กำหนดไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาใช้บังคับโดยให้ถือเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีประกาศตามวรรคหนึ่ง และให้คณะกรรมการกำกับหลักเกณฑ์และตรวจสอบราคากลางงานก่อสร้างซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการราคากลางตามพระราชบัญญัตินี้เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๒๖ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการ ค.ป.ท. ประกาศกำหนดแนวทางและวิธีการในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐแบบของข้อตกลงคุณธรรมและแบบรายงานของผู้สังเกตการณ์ การคัดเลือกโครงการการจัดซื้อจัดจ้าง และการคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ตามมาตรา ๓๙ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ในระหว่างการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้นำแนวทางการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แบบของข้อตกลงคุณธรรมและแบบรายงานของผู้สังเกตการณ์ การคัดเลือกโครงการการจัดซื้อจัดจ้าง และการคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ที่คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริตซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งได้กำหนดไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับโดยให้ถือเป็นแนวทางและวิธีการในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐแบบของข้อตกลงคุณธรรมและแบบรายงานของผู้สังเกตการณ์ การคัดเลือกโครงการการจัดซื้อจัดจ้าง และการคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ตามมาตรา ๓๙ (๑) (๒) (๓) และ (๔) และให้คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริตซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการ ค.ป.ท. ตามพระราชบัญญัตินี้เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๒๗ ให้คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ รวมทั้งคณะกรรมการตามระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ หรือข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วแต่กรณี ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการนโยบายคณะกรรมการวินิจฉัย หรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัตินี้เข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยตามพระราชบัญญัตินี้เข้ารับหน้าที่แล้ว แต่ยังไม่มีการทวงระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน้าที่ในการตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของ

หน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ยังคงเป็นของ คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุและคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้ง คณะกรรมการตามระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ หรือข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น เว้นแต่หน้าที่ในการตีความและวินิจฉัยปัญหาว่าบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดดังกล่าว ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้หรือเป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการวินิจฉัยตามพระราชบัญญัตินี้

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่คณะกรรมการราคากลางและคณะกรรมการ ค.ป.ท. ตามพระราชบัญญัตินี้เข้ารับหน้าที่แล้ว แต่ยังมีได้ออกประกาศตามความในพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๘ การจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุที่ได้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ หรือระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ หรือข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วแต่กรณี รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของ หน่วยงานของรัฐก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและการตรวจรับและจ่ายเงินยังไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ หรือระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ หรือข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่การจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุดังกล่าวยังไม่ได้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของ กรมบัญชีกลางหรือของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ผู้ประกอบการเข้ายื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐหรือในกรณี ที่มีการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุดังกล่าว การจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุนั้น หรือการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุครั้งใหม่ แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒๙ ในวาระเริ่มแรก ให้กรมบัญชีกลางจัดให้มีการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่มี คุณสมบัติเป็นผู้ยื่นข้อเสนอในงานก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง ให้แล้วเสร็จ โดยเร็วนับแต่วันที่คณะกรรมการราคากลางกำหนดสาขาของงานก่อสร้างตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง หรือนับแต่วันที่คณะกรรมการราคากลางกำหนดวงเงินของสาขาของงานก่อสร้างหรือกำหนดให้ต้องใช้ ผู้ประกอบวิชาชีพในสาขาใดตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง แล้วแต่กรณี

ในระหว่างที่การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ยื่นข้อเสนอในงานก่อสร้างของ หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งยังไม่แล้วเสร็จ ให้หน่วยงานของรัฐได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้มีการจัดทำบัญชีผู้ประกอบการ

งานก่อสร้างที่มีคุณสมบัติเบื้องต้นไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นใช้บัญชีผู้ประกอบการงานก่อสร้างที่มีคุณสมบัติเบื้องต้นที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำไว้แล้วต่อไปโดยให้ถือเป็นการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ยื่นข้อเสนอในงานก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง จนกว่าจะมีการประกาศรายชื่อผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ยื่นข้อเสนอในงานก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๐ รายชื่อที่ปรึกษาที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับศูนย์ข้อมูลที่ปรึกษา กระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นรายชื่อที่ปรึกษาที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับศูนย์ข้อมูลที่ปรึกษา กระทรวงการคลัง ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓๑ รายชื่อผู้ทำงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นรายชื่อผู้ทำงานตามพระราชบัญญัตินี้

การดำเนินการเพื่อสั่งให้เป็นผู้ทำงานด้วยเหตุแห่งการกระทำอันมีลักษณะเป็นผู้ทำงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการเพื่อสั่งให้เป็นผู้ทำงานด้วยเหตุแห่งการกระทำอันมีลักษณะเป็นผู้ทำงานตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓๒ ให้กระทรวงการคลัง กรมบัญชีกลาง สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ก.พ. สำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำโครงสร้างกรมบัญชีกลาง กรอบอัตรากำลังข้าราชการและพนักงานราชการ และกำหนดงบประมาณ รวมทั้งการดำเนินการอื่นใดอันจำเป็น เพื่อรองรับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกรมบัญชีกลางตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลาง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึง วัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญซึ่งจะก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน มีการวางแผนการดำเนินงาน และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐซึ่งเป็น มาตรการหนึ่งเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ประกอบกับ มาตรการอื่น ๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการ จัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับสาธารณชนและก่อให้เกิดผลดีกับการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ค

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับพิพาทศาลปกครองสูงสุดที่ใช้ในการศึกษา

ในส่วนของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับพิพาทศาลปกครองสูงสุดที่ใช้ในการศึกษา 5 คำวินิจฉัยฯ ดังนี้

๑. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๑๕๒๓๑

คำถาม กรณีผู้ยื่นข้อเสนออื่นหลักฐานไม่ตรงกับประเภทของนิติบุคคลของผู้ยื่นข้อเสนอในระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) มีหลักเกณฑ์พิจารณาอย่างไร

คำตอบ อ้างอิงตาม หนังสือสั่งการเลขที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๑๕๒๓๑ ของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง

ให้อ้างอิง ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๕ กำหนดว่า ผู้ยื่นข้อเสนอจะเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญที่เสนอไว้แล้วมิได้ และหากคณะกรรมการเห็นว่าผู้ยื่นข้อเสนอใดมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา ให้คณะกรรมการตัดรายชื่อของผู้ยื่นข้อเสนอรายนั้นออกจากการประกวดราคาครั้งนั้น

ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๑๕๒๗๖

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อ
จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๔ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอรื้อการพิจารณาคุณสมบัติและผลงานของผู้ยื่นข้อเสนอราคา

เรียน คณะบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

อ้างถึง หนังสือคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่ ศธ ๐๕๑๗.๐๗/๑๑๓๑ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล แจ้งว่า คณะแพทยศาสตร์ฯ ได้ประกวดราคาจ้างก่อสร้างโครงการศูนย์วิทยาการเวชศาสตร์ผู้สูงอายุระดับชาติ จำนวน ๑ รายการ ในวงเงิน ๙๗๓,๗๒๖,๔๐๐ บาท ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) มีผู้ยื่นข้อเสนอ จำนวน ๔ ราย ได้แก่ (๑) บริษัท อาคาร ๓๓ จำกัด (๒) บริษัท วรนิทัศน์ ดีเวลอปเมนท์ จำกัด (๓) บริษัท ไทย โพลีคอนส์ จำกัด (มหาชน) และ (๔) ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยูวากรศุภภินท์ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณา คุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ คณะแพทยศาสตร์ฯ จึงขอหารือดังนี้

๑. กรณีที่ผู้ยื่นข้อเสนอในนามนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดในระบบจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) แต่ผู้ยื่นข้อเสนอได้แนบเอกสารแสดงถึงความเป็นกิจการร่วมค้า มาในระบบ e-GP ด้วย มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร ว่าผู้ยื่นข้อเสนอเป็นนิติบุคคลรายเดียว หรือนิติบุคคลแบบกิจการร่วมค้า

๒. กรณีที่ผู้ยื่นข้อเสนอ นำผลงานของกิจการร่วมค้ามาใช้เป็นผลงานในการพิจารณา คุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอจะต้องพิจารณาสัดส่วนขอบเขตการทำงานของผู้ยื่นข้อเสนอที่ร่วมประกอบ กิจการร่วมค่านั้นหรือไม่ อย่างไร
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (คณะกรรมการวินิจฉัย) พิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. กรณีข้อหารือ ๑ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๕ กำหนดว่า “เมื่อสิ้นสุดการเสนอราคา ตามข้อ ๕๔ ให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ดำเนินการดังนี้ (๑) วรรคหนึ่ง จัดพิมพ์ใบเสนอราคาและเอกสาร การเสนอราคาของผู้ยื่นข้อเสนอทุกรายจากระบบประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๑ ชุด โดยให้กรรมการ ทุกคนลงลายมือชื่อกำกับไว้ในใบเสนอราคาและเอกสารการเสนอราคาของผู้ยื่นข้อเสนอทุกแผ่น และ (๒) วรรคสอง ในกระบวนการพิจารณา คณะกรรมการอาจสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้ยื่นข้อเสนอรายใดก็ได้ แต่จะให้ผู้ยื่นข้อเสนอรายใดเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญที่เสนอไว้แล้วมิได้ และหากคณะกรรมการเห็นว่า ผู้ยื่นข้อเสนอรายใดมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไว้ในประกาศและเอกสาร ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ให้คณะกรรมการตัดรายชื่อของผู้ยื่นข้อเสนอรายนั้นออกจากการประกวดราคา อิเล็กทรอนิกส์ในครั้งนั้น” ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ปรากฏว่า

/การ...

การยื่นข้อเสนอห้างหุ้นส่วนจำกัด ยูวากรศุภภัณฑ์ ไม่ได้ดำเนินการการยื่นข้อเสนอในนามกิจการร่วมค้า ในระบบ e-GP แต่อย่างใด ประกอบกับการตรวจสอบข้อมูลกรณีผู้ยื่นข้อเสนอที่ยื่นในนามกิจการร่วมค้า สามารถตรวจสอบได้ในขั้นตอนรายชื่อผู้ยื่นข้อเสนอและผลการพิจารณา ซึ่งระบบ e-GP จะแสดงรายชื่อผู้ยื่นข้อเสนอในนามกิจการร่วมค้า

๒. กรณีข้อหาหรือ ๒ โดยหลักการการกำหนดผลงาน มีวัตถุประสงค์นอกจากเพื่อให้ได้ตัวผู้รับจ้างที่มีประสบการณ์ในงานก่อสร้างในประเภทเดียวกันแล้ว ยังต้องคำนึงถึงมูลค่าของราคาค่างานที่ผู้รับจ้างเคยดำเนินการมาแล้วด้วย ซึ่งการจะเห็นถึงขีดความสามารถนี้ได้ควรเป็นการบริหารงานภายใต้การจ้างครั้งเดียว มิใช่การจ้างในหลายๆ ครั้งมารวมกัน ดังนั้น ผลงานที่นำมายื่นจึงต้องเป็นผลงานของผู้รับจ้างในสัญญาเดียวเท่านั้น และเป็นสัญญาที่ผู้รับจ้างได้ทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาที่ได้มีการส่งมอบงานและตรวจรับเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ผลงานการก่อสร้างประเภทเดียวกัน หมายความว่า งานก่อสร้างที่ใช้เทคนิคในการก่อสร้างอย่างเดียวกันกับงานที่ประกวดราคาจ้าง เนื่องจากหนังสือรับรองผลงานก่อสร้างอาคาร กัลยานิวัฒนานุสรณ์ ๑ หลัง ตามสัญญาจ้างเลขที่ สธ.๑๘๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ ค่าจ้างจำนวน ๘๖๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นผลงานที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นออกให้กิจการร่วมค้า DD ระหว่างบริษัท วรนิทัศน์ ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด และบริษัท วรนิทัศน์ จำกัด ซึ่งเป็นผลงานของกิจการร่วมค้า DD ดังนั้น บริษัท วรนิทัศน์ฯ จึงไม่สามารถนำผลงานของกิจการร่วมค้า DD มาเป็นผลงานของบริษัท วรนิทัศน์ฯ แต่เพียงรายเดียวได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุทธิรัตน์ รัตนโชติ)

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงการคลัง

ประธานกรรมการวินิจฉัย

กองการพัสดุภาครัฐ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๔๕๘๘

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๘๕ - ๖

**๒. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๑๕๒๓๑**

คำถาม กรณีผู้ยื่นข้อเสนอ นำผลงานของกิจการร่วมค้ามาใช้เป็นผลงานในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ จะต้องพิจารณาสัดส่วนขอบเขตการทำงานของผู้ยื่นข้อเสนอที่ร่วมประกอบกิจการร่วมค่านั้นหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ อ้างอิงตาม หนังสือสั่งการเลขที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๑๕๒๓๑ ของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง

โดยหลักการการกำหนดผลงาน มีวัตถุประสงค์นอกจากเพื่อให้ได้ตัวผู้รับจ้างที่มีประสิทธิภาพในการทำงานก่อสร้างในประเภทเดียวกันแล้ว ยังต้องคำนึงมูลค่าของราคาค่างานที่ผู้รับจ้างเคยดำเนินการมาแล้วด้วย ซึ่งการจะเห็นถึงขีดความสามารถนี้ควรเป็นการบริหารงานภายใต้การจ้างครั้งเดียว มิใช่การจ้างในหลาย ๆ ครั้ง รวมกัน ดังนั้น ผลงานที่นำมาขึ้นจึงต้องเป็นผลงานของผู้รับจ้างในสัญญาเดียวเท่านั้น และเป็นสัญญาที่ผู้รับจ้างได้ทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาที่ได้มีการส่งมอบงานและตรวจรับเรียบร้อยแล้ว

กรณีนี้หากผลงานเป็นสัญญาของกิจการร่วมค้า บริษัทใดบริษัทหนึ่งในกิจการร่วมค้าจะไม่สามารถนำผลงานทั้งหมดมาเป็นผลงานของบริษัทตนแต่เพียงรายเดียวได้

ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๑๕๒๗๖

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อ
จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๔ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอรื้อการพิจารณาคุณสมบัติและผลงานของผู้ยื่นข้อเสนอราคา

เรียน คณะบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

อ้างถึง หนังสือคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่ ศธ ๐๕๑๗.๐๗/๑๑๓๑ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล แจ้งว่า คณะแพทยศาสตร์ฯ ได้ประกวดราคาจ้างก่อสร้างโครงการศูนย์วิทยาการเวชศาสตร์ผู้สูงอายุระดับชาติ จำนวน ๑ รายการ ในวงเงิน ๙๗๓,๗๒๖,๔๐๐ บาท ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) มีผู้ยื่นข้อเสนอ จำนวน ๔ ราย ได้แก่ (๑) บริษัท อาคาร ๓๓ จำกัด (๒) บริษัท วรนิทัศน์ ดีเวลอปเมนท์ จำกัด (๓) บริษัท ไทย โพลีคอนส์ จำกัด (มหาชน) และ (๔) ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยูวากรศุภภินท์ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณา คุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ คณะแพทยศาสตร์ฯ จึงขอหารือดังนี้

๑. กรณีที่ผู้ยื่นข้อเสนอในนามนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดในระบบจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) แต่ผู้ยื่นข้อเสนอได้แนบเอกสารแสดงถึงความเป็นกิจการร่วมค้า มาในระบบ e-GP ด้วย มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร ว่าผู้ยื่นข้อเสนอเป็นนิติบุคคลรายเดียว หรือนิติบุคคลแบบกิจการร่วมค้า

๒. กรณีที่ผู้ยื่นข้อเสนอ นำผลงานของกิจการร่วมค้ามาใช้เป็นผลงานในการพิจารณา คุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอจะต้องพิจารณาสัดส่วนขอบเขตการทำงานของผู้ยื่นข้อเสนอที่ร่วมประกอบ กิจการร่วมค่านั้นหรือไม่ อย่างไร
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (คณะกรรมการวินิจฉัย) พิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. กรณีข้อหารือ ๑ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๕ กำหนดว่า “เมื่อสิ้นสุดการเสนอราคา ตามข้อ ๕๔ ให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ดำเนินการดังนี้ (๑) วรรคหนึ่ง จัดพิมพ์ใบเสนอราคาและเอกสาร การเสนอราคาของผู้ยื่นข้อเสนอทุกรายจากระบบประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๑ ชุด โดยให้กรรมการ ทุกคนลงลายมือชื่อกำกับไว้ในใบเสนอราคาและเอกสารการเสนอราคาของผู้ยื่นข้อเสนอทุกแผ่น และ (๒) วรรคสอง ในกระบวนการพิจารณา คณะกรรมการอาจสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้ยื่นข้อเสนอรายใดก็ได้ แต่จะให้ผู้ยื่นข้อเสนอรายใดเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของข้อเสนอไว้แล้วมิได้ และหากคณะกรรมการเห็นว่า ผู้ยื่นข้อเสนอรายใดมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไว้ในประกาศและเอกสาร ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ให้คณะกรรมการตัดรายชื่อของผู้ยื่นข้อเสนอรายนั้นออกจากการประกวดราคา อิเล็กทรอนิกส์ในครั้งนั้น” ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ปรากฏว่า

/การ...

การยื่นข้อเสนอห้างหุ้นส่วนจำกัด ยูวากรศุภภัณฑ์ ไม่ได้ดำเนินการการยื่นข้อเสนอในนามกิจการร่วมค้า ในระบบ e-GP แต่อย่างใด ประกอบกับการตรวจสอบข้อมูลกรณีผู้ยื่นข้อเสนอที่ยื่นในนามกิจการร่วมค้า สามารถตรวจสอบได้ในขั้นตอนรายชื่อผู้ยื่นข้อเสนอและผลการพิจารณา ซึ่งระบบ e-GP จะแสดงรายชื่อผู้ยื่นข้อเสนอในนามกิจการร่วมค้า

๒. กรณีข้อหาหรือ ๒ โดยหลักการการกำหนดผลงาน มีวัตถุประสงค์นอกจากเพื่อให้ได้ตัวผู้รับจ้างที่มีประสิทธิภาพในงานก่อสร้างในประเภทเดียวกันแล้ว ยังต้องคำนึงถึงมูลค่าของราคาค่างานที่ผู้รับจ้างเคยดำเนินการมาแล้วด้วย ซึ่งการจะเห็นถึงขีดความสามารถนี้ได้ควรเป็นการบริหารงานภายใต้การจ้างครั้งเดียว มิใช่การจ้างในหลายๆ ครั้งมารวมกัน ดังนั้น ผลงานที่นำมายื่นจึงต้องเป็นผลงานของผู้รับจ้างในสัญญาเดียวเท่านั้น และเป็นสัญญาที่ผู้รับจ้างได้ทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาที่ได้มีการส่งมอบงานและตรวจรับเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ผลงานการก่อสร้างประเภทเดียวกัน หมายความว่า งานก่อสร้างที่ใช้เทคนิคในการก่อสร้างอย่างเดียวกันกับงานที่ประกวดราคาจ้าง เนื่องจากหนังสือรับรองผลงานก่อสร้างอาคาร กัลยานิวัฒนานุสรณ์ ๑ หลัง ตามสัญญาจ้างเลขที่ สธ.๑๘๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ ค่าจ้างจำนวน ๘๖๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นผลงานที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นออกให้กิจการร่วมค้า DD ระหว่างบริษัท วรรณทัศน์ ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด และบริษัท วรรณทัศน์ จำกัด ซึ่งเป็นผลงานของกิจการร่วมค้า DD ดังนั้น บริษัท วรรณทัศน์ฯ จึงไม่สามารถนำผลงานของกิจการร่วมค้า DD มาเป็นผลงานของบริษัท วรรณทัศน์ฯ แต่เพียงรายเดียวได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุทธิรัตน์ รัตนโชติ)

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงการคลัง

ประธานกรรมการวินิจฉัย

กองการพัสดุภาครัฐ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๔๕๘๘

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๘๕ - ๖

๓. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว๔๕๒

คำถาม กรณีการกรอกปริมาณงานและราคาในบัญชีรายการก่อสร้างไม่ตรงกับใบเสนอราคา
เป็นอะไรไหม

คำตอบ อ้างอิงตามหนังสือสั่งการ เลขที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว๔๕๒ ของคณะกรรมการ
วินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง กำหนดให้ผู้เสนอราคาไม่จำเป็น
จะต้องยื่นใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง ในขั้นตอนการประกวดราคา
อิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

ดังนั้นในช่วงเวลาก่อนลงนามในสัญญา จึงให้หน่วยงานของรัฐแจ้งให้ผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้
ชนะ มาจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้างให้ตรงกับรูปแบบและรายละเอียดโดย
ให้หน่วยงานของรัฐเจรจาเพื่อปรับลดราคาทุกรายการตามอัตราร้อยละที่ผู้ยื่นข้อเสนอได้เสนอราคาลดลงโดย
เปรียบเทียบกับราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น หรือจะปรับลดตามความเหมาะสมก็ได้ หากการเจรจา
ปรับลดตามความเหมาะสมแล้วไม่สามารถเจรจาดกลงกันได้ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปรับลดราคาทุก
รายการตามอัตราร้อยละที่ผู้ยื่นข้อเสนอได้เสนอราคาลดลง โดยเปรียบเทียบกับราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้าง
ครั้งนั้น ภายใต้อัตราที่เสนอไว้ หากไม่สามารถเจรจาได้ ให้หน่วยงานของรัฐยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น

ด่วนที่สุด

ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว ๔๕๒

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อ
จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๖๒

- เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณางานจ้างก่อสร้าง กรณีการยื่นใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง
- เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐ
- อ้างถึง ๑. หนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว ๑๔๙ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒
๒. หนังสือคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค (กนบ) ๐๔๐๕.๒/ว ๔๑๐ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ได้กำหนดแนวทางการพิจารณาผลในงานจ้างก่อสร้าง กรณีใบเสนอราคาและบัญชีแสดงรายการก่อสร้างหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา (BOQ) มีราคาสุทธิไม่ตรงกัน ประกอบกับภายหลังจากที่ได้เวียนแจ้งแนวทางปฏิบัติดังกล่าว ได้มีข้อร้องเรียนผู้ประกอบการก่อสร้างว่า ในการเสนอราคาบางครั้งผู้ยื่นข้อเสนอจัดทำรายการในบัญชีแสดงรายการก่อสร้างหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา (BOQ) ไม่ตรงกับที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำไว้ในเอกสารประกวดราคาจ้างก่อสร้าง หน่วยงานของรัฐก็จะพิจารณาให้ผู้ยื่นข้อเสนอรายนั้นไม่ผ่านคุณสมบัติ ซึ่งในข้อเท็จจริงผู้ยื่นข้อเสนอได้จัดทำรายการในบัญชีแสดงรายการก่อสร้างหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา (BOQ) ตามแบบรูปและรายการละเอียดที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำไว้ในเอกสารประกวดราคาจ้างก่อสร้าง อันเป็นเหตุให้ผู้ยื่นข้อเสนอไม่ได้รับความเป็นธรรม ความแจ้งละเอียดแล้ว นั้น

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (คณะกรรมการวินิจฉัย) โดยได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณางานจ้างก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๖) ประกอบมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ เห็นสมควรให้ยกเลิกหนังสือที่อ้างถึง ๑ และกำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีดังกล่าว ดังนี้

๑. แนวทางปฏิบัตินี้ให้ใช้กับการดำเนินการจัดจ้างก่อสร้างซึ่งหน่วยงานของรัฐได้จัดทำแบบรูปและรายการละเอียดโดยถูกต้องเหมาะสมกับการใช้งานและเป็นไปตามหลักวิชาการ และต้องเป็นการดำเนินการในขั้นตอนเริ่มต้นของการจัดจ้างก่อสร้างเท่านั้น

๒. การยื่นเสนอราคาสำหรับวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ให้แก้ไขหนังสือที่อ้าง ๒ แบบเอกสารประกวดราคาจ้างก่อสร้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

/ (๑) ...

(๑) ตัดความในข้อ ๓.๒ วรรคหนึ่ง (๔)

(๒) แก้ไขข้อความในข้อ ๔.๒ วรรคหนึ่ง จากเดิม “ผู้ยื่นข้อเสนอจะต้องกรอกรายละเอียด การเสนอราคาในใบเสนอราคาตามข้อ ๑.๒ พร้อมจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา ใบบัญชีรายการก่อสร้าง ให้ครบถ้วน” เป็น “ให้ผู้ยื่นข้อเสนอกรอกรายละเอียดการเสนอราคาในใบเสนอราคาตามแบบเอกสารประกวดราคา จ้างก่อสร้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e - bidding) ข้อ ๑.๒ ให้ครบถ้วน โดยไม่ต้องยื่นใบแจ้งปริมาณงาน และราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง ในรูปแบบ PDF File (Portable Document Format)”

การยื่นเสนอราคาสำหรับวิธีสอบราคาหรือวิธีคัดเลือกให้ผู้ยื่นข้อเสนอกรอกรายละเอียด การเสนอราคาในใบเสนอราคาให้ครบถ้วน โดยไม่ต้องยื่นใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง

๓. ก่อนลงนามในสัญญา ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งให้ผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะการจัดซื้อ จัดจ้างหรือเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก มาจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง ให้ตรงกับแบบรูปและรายการละเอียด โดยให้หน่วยงานของรัฐเจรจาเพื่อปรับลดราคาทุกรายการตามอัตรา ร้อยละที่ผู้ยื่นข้อเสนอได้เสนอราคาลดลง โดยเทียบกับราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้นหรือจะปรับลด ตามความเหมาะสมก็ได้ หากหน่วยงานของรัฐเลือกเจรจาปรับลดตามความเหมาะสมแล้วแต่ไม่สามารถเจรจา ตกลงกันได้ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปรับลดราคาทุกรายการตามอัตราร้อยละที่ผู้ยื่นข้อเสนอ ได้เสนอราคาลดลง โดยเทียบกับราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น ภายใต้ราคาที่เสนอไว้ ทั้งนี้ หากไม่สามารถ เจรจาเพื่อปรับลดทุกรายการได้ ให้หน่วยงานของรัฐยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างในครั้งนั้น

อนึ่ง หากหน่วยงานของรัฐเลือกเจรจาเพื่อปรับลดราคาทุกรายการตามอัตราร้อยละ ที่ผู้ยื่นข้อเสนอได้เสนอราคาลดลงฯ ตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ เป็นผู้ดำเนินการก็ได้ แต่หากหน่วยงานของรัฐเลือกเจรจาเพื่อปรับลดราคาตามความเหมาะสม ให้หัวหน้า หน่วยงานของรัฐมอบหมายให้คณะกรรมการกำหนดราคากลางเป็นผู้ดำเนินการประเมินราคาและปรับลดราคา ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ภายใต้ราคาที่เสนอไว้

๔. กรณีที่หน่วยงานของรัฐจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง คลาดเคลื่อนไปจากแบบรูปและรายการละเอียด เป็นเหตุให้ราคากลางที่หน่วยงานของรัฐกำหนดนั้นต่ำเกินไป หรือสูงเกินความเป็นจริง ให้หน่วยงานของรัฐคำนวณราคากลางใหม่ให้ถูกต้องเพื่อใช้เป็นราคาเปรียบเทียบ หากกรณีปรากฏ ดังนี้

๔.๑ ราคาของผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ได้เสนอราคาตามแบบรูปและรายการละเอียด ซึ่งได้เสนอราคาต่ำกว่าราคากลางที่จัดทำใหม่โดยถูกต้อง และต่ำกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์หรือคณะกรรมการ พิจารณาผลการสอบราคาหรือคณะกรรมการจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือก ดำเนินการตามข้อ ๓

๔.๒ กรณีราคาของผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ที่ได้เสนอราคาตามแบบรูปและรายการละเอียด ได้เสนอราคาสูงกว่าราคากลางที่จัดทำใหม่ โดยถูกต้องและสูงกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้คณะกรรมการฯ ต่อรอราคา หากต่อรอราคาแล้ว กรณีปรากฏดังนี้

(๑) ผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ยอมลดราคาต่ำกว่าราคากลางที่จัดทำใหม่โดยถูกต้องและต่ำกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้คณะกรรมการฯ ดำเนินการ ตามข้อ ๓

(๒) ผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ไม่ยอมลดราคาหรือลดราคาแต่ราคาที่เสนอยังสูงกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง ในครั้งนั้น

๕. แนวทางปฏิบัติใหม่มีผลใช้บังคับกับการจัดจ้างก่อสร้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ วิธีสอบราคาหรือวิธีคัดเลือก ที่จะประกาศเชิญชวนในระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e - GP) หรือส่งหนังสือเชิญชวน ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางญาณี แสงศรีจันทร์)

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบการเงินการคลัง
รักษาราชการแทนอธิบดีกรมบัญชีกลาง
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงการคลัง
ประธานกรรมการวินิจฉัย

กองการพัสดุภาครัฐ

ฝ่ายเลขานุการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๔๕๕๓

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๘๕ - ๖

**๔. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว๔๕๒**

คำถาม กรณีหน่วยงานของรัฐจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้างคลาดเคลื่อนไปจากรูปแบบและรายละเอียดเอง ต้องทำอย่างไร

คำตอบ อ้างอิงตามหนังสือสั่งการ เลขที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว๔๕๒ ของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง กำหนดให้ผู้เสนอราคาไม่จำเป็นต้องยื่นใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง ในขั้นตอนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

ในกรณีนี้ ให้หน่วยงานของรัฐคำนวณราคากลางใหม่ให้ถูกต้องเพื่อใช้เป็นข้อเปรียบเทียบหากกรณีปรากฏ ดังนี้

๑. ราคาของผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะ ต่ำกว่าราคากลางที่จัดทำใหม่โดยถูกต้องและต่ำกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้ดำเนินการแจ้งให้ผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะ มาจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้างให้ตรงกับรูปแบบและรายละเอียด ก่อนลงนามในสัญญา

๒. กรณีราคาของผู้ยื่นข้อเสนอสูงกว่าราคากลางที่จัดทำขึ้นใหม่โดยถูกต้องและสูงกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้คณะกรรมการฯ ต่อรองราคา ซึ่งหากต่อรองแล้วปรากฏดังนี้

(๑) ผู้ยื่นข้อเสนอยอมลดราคาต่ำกว่าราคากลางใหม่และต่ำกว่าวงเงินที่จะจ้างให้ดำเนินการแจ้งให้ผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะ มาจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้างให้ตรงกับรูปแบบและรายละเอียด ก่อนลงนามในสัญญา

(๒) ผู้ยื่นข้อเสนอไม่ยอมลดราคา หรือราคายังสูงกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น

ด่วนที่สุด

ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว ๔๕๒

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อ
จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๖๒

- เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณางานจ้างก่อสร้าง กรณีการยื่นใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง
- เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐ
- อ้างถึง ๑. หนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว ๑๔๙ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒
๒. หนังสือคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค (กนบ) ๐๔๐๕.๒/ว ๔๑๐ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ได้กำหนดแนวทางการพิจารณาผลในงานจ้างก่อสร้าง กรณีใบเสนอราคาและบัญชีแสดงรายการก่อสร้างหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา (BOQ) มีราคาสุทธิไม่ตรงกัน ประกอบกับภายหลังจากที่ได้เวียนแจ้งแนวทางปฏิบัติดังกล่าว ได้มีข้อร้องเรียนผู้ประกอบการก่อสร้างว่า ในการเสนอราคาบางครั้งผู้ยื่นข้อเสนอจัดทำรายการในบัญชีแสดงรายการก่อสร้างหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา (BOQ) ไม่ตรงกับที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำไว้ในเอกสารประกวดราคาจ้างก่อสร้าง หน่วยงานของรัฐก็จะพิจารณาให้ผู้ยื่นข้อเสนอรายนั้นไม่ผ่านคุณสมบัติ ซึ่งในข้อเท็จจริงผู้ยื่นข้อเสนอได้จัดทำรายการในบัญชีแสดงรายการก่อสร้างหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา (BOQ) ตามแบบรูปและรายการละเอียดที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำไว้ในเอกสารประกวดราคาจ้างก่อสร้าง อันเป็นเหตุให้ผู้ยื่นข้อเสนอไม่ได้รับความเป็นธรรม ความแจ้งละเอียดแล้ว นั้น

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (คณะกรรมการวินิจฉัย) โดยได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณางานจ้างก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๖) ประกอบมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ เห็นสมควรให้ยกเลิกหนังสือที่อ้างถึง ๑ และกำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีดังกล่าว ดังนี้

๑. แนวทางปฏิบัตินี้ให้ใช้กับการดำเนินการจัดจ้างก่อสร้างซึ่งหน่วยงานของรัฐได้จัดทำแบบรูปและรายการละเอียดโดยถูกต้องเหมาะสมกับการใช้งานและเป็นไปตามหลักวิชาการ และต้องเป็นการดำเนินการในขั้นตอนเริ่มต้นของการจัดจ้างก่อสร้างเท่านั้น

๒. การยื่นเสนอราคาสำหรับวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ให้แก้ไขหนังสือที่อ้าง ๒ แบบเอกสารประกวดราคาจ้างก่อสร้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

/ (๑) ...

(๑) ตัดความในข้อ ๓.๒ วรรคหนึ่ง (๔)

(๒) แก้ไขข้อความในข้อ ๔.๒ วรรคหนึ่ง จากเดิม “ผู้ยื่นข้อเสนอจะต้องกรอกรายละเอียด การเสนอราคาในใบเสนอราคาตามข้อ ๑.๒ พร้อมจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา ใบบัญชีรายการก่อสร้าง ให้ครบถ้วน” เป็น “ให้ผู้ยื่นข้อเสนอกรอกรายละเอียดการเสนอราคาในใบเสนอราคาตามแบบเอกสารประกวดราคา จ้างก่อสร้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e - bidding) ข้อ ๑.๒ ให้ครบถ้วน โดยไม่ต้องยื่นใบแจ้งปริมาณงาน และราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง ในรูปแบบ PDF File (Portable Document Format)”

การยื่นเสนอราคาสำหรับวิธีสอบราคาหรือวิธีคัดเลือกให้ผู้ยื่นข้อเสนอกรอกรายละเอียด การเสนอราคาในใบเสนอราคาให้ครบถ้วน โดยไม่ต้องยื่นใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง

๓. ก่อนลงนามในสัญญา ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งให้ผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะการจัดซื้อ จัดจ้างหรือเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก มาจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง ให้ตรงกับแบบรูปและรายการละเอียด โดยให้หน่วยงานของรัฐเจรจาเพื่อปรับลดราคาทุกรายการตามอัตราร้อยละที่ผู้ยื่นข้อเสนอได้เสนอราคาตกลง โดยเทียบกับราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้นหรือจะปรับลด ตามความเหมาะสมก็ได้ หากหน่วยงานของรัฐเลือกเจรจาปรับลดตามความเหมาะสมแล้วแต่ไม่สามารถเจรจาดตกลงกันได้ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปรับลดราคาทุกรายการตามอัตราร้อยละที่ผู้ยื่นข้อเสนอได้เสนอราคาตกลง โดยเทียบกับราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น ภายใต้ราคาที่เสนอไว้ ทั้งนี้ หากไม่สามารถเจรจาเพื่อปรับลดทุกรายการได้ ให้หน่วยงานของรัฐยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างในครั้งนั้น

อนึ่ง หากหน่วยงานของรัฐเลือกเจรจาเพื่อปรับลดราคาทุกรายการตามอัตราร้อยละที่ผู้ยื่นข้อเสนอได้เสนอราคาตกลงฯ ตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการก็ได้ แต่หากหน่วยงานของรัฐเลือกเจรจาเพื่อปรับลดราคาตามความเหมาะสม ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายให้คณะกรรมการกำหนดราคากลางเป็นผู้ดำเนินการประเมินราคาและปรับลดราคาตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ภายใต้ราคาที่เสนอไว้

๔. กรณีที่หน่วยงานของรัฐจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้าง คลาดเคลื่อนไปจากแบบรูปและรายการละเอียด เป็นเหตุให้ราคากลางที่หน่วยงานของรัฐกำหนดนั้นต่ำเกินไป หรือสูงเกินความเป็นจริง ให้หน่วยงานของรัฐคำนวณราคากลางใหม่ให้ถูกต้องเพื่อใช้เป็นราคาเปรียบเทียบ หากกรณีปรากฏ ดังนี้

๔.๑ ราคาของผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ได้เสนอราคาตามแบบรูปและรายการละเอียด ซึ่งได้เสนอราคาต่ำกว่าราคากลางที่จัดทำใหม่โดยถูกต้อง และต่ำกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์หรือคณะกรรมการพิจารณาผลการสอบราคาหรือคณะกรรมการจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือก ดำเนินการตามข้อ ๓

๔.๒ กรณีราคาของผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ที่ได้เสนอราคาตามแบบรูปและรายการละเอียด ได้เสนอราคาสูงกว่าราคากลางที่จัดทำใหม่ โดยถูกต้องและสูงกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้คณะกรรมการฯ ต่อรอราคา หากต่อรอราคาแล้ว กรณีปรากฏดังนี้

(๑) ผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ยอมลดราคาต่ำกว่าราคากลางที่จัดทำใหม่โดยถูกต้องและต่ำกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้คณะกรรมการฯ ดำเนินการตามข้อ ๓

(๒) ผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เป็นผู้ชนะการจัดซื้อจัดจ้างหรือเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ไม่ยอมลดราคาหรือลดราคาแต่ราคาที่เสนอยังสูงกว่าวงเงินที่จะจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างในครั้งนั้น

๕. แนวทางปฏิบัติใหม่มีผลใช้บังคับกับการจัดจ้างก่อสร้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ วิธีสอบราคาหรือวิธีคัดเลือก ที่จะประกาศเชิญชวนในระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e - GP) หรือส่งหนังสือเชิญชวน ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางญาณี แสงศรีจันทร์)

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบการเงินการคลัง
รักษาราชการแทนอธิบดีกรมบัญชีกลาง
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงการคลัง
ประธานกรรมการวินิจฉัย

กองการพัสดุภาครัฐ

ฝ่ายเลขานุการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๔๕๕๓

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๘๕ - ๖

**๕. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว๑๐๘**

คำถาม ภายหลังการบอกเลิกสัญญา มีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

คำตอบ อ้างอิงหนังสือสั่งการที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว๑๐๘ คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง กำหนดแนวปฏิบัติกรณีการบอกเลิกสัญญาไว้ดังนี้

๑. กรณีหลักประกันสัญญาเป็นหนังสือค้ำประกัน ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งธนาคาร บริษัทเงินทุน หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกัน ชำระเงินตามสัญญาค้ำประกัน (เต็มจำนวนหลักประกันสัญญา) พร้อมแนบสำเนาหนังสือบอกเลิกสัญญา ภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด ให้ธนาคาร บริษัทเงินทุน หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกันชำระเงินตามสัญญาค้ำประกันภายใน ๑๕ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือ เมื่อได้รับการชำระแล้วให้ดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังที่เกี่ยวข้องต่อไป

ในกรณีที่ธนาคาร บริษัทเงินทุน หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกันให้ชำระเงินตามสัญญาค้ำประกันไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วน ให้หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุด ดำเนินการฟ้องคดีต่อไป

๒. ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณากรณีทีมงาน และแจ้งรายชื่อผู้ทีมงานให้แก่ปลัดกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาให้เป็นผู้ทีมงานตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างฯ

ด่วนที่สุด

ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว ๖๐๕

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อ
จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง แนวทางปฏิบัติการดำเนินการภายหลังหน่วยงานของรัฐบอกเลิกสัญญาซื้อหรือจ้างตามพระราชบัญญัติ
การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง (๒) หรือ (๔)

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐ

ด้วยปรากฏว่า ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐยังไม่มีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการภายหลัง
หน่วยงานของรัฐบอกเลิกสัญญาซื้อหรือจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๐ ในกรณีเชื่อว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานหรือทำงานให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลา
ที่กำหนดตามมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง (๒) หรือเหตุอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ตามมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง (๔)
โดยระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๘๓
กำหนดกรณีหากปรากฏว่าคู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญา
หรือข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณา
ดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง เว้นแต่คู่สัญญาจะได้ยินยอมเสียค่าปรับให้แก่หน่วยงานของรัฐโดยไม่มี
เงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น
กรณีปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาและมีหนังสือบอกเลิกสัญญาไปยังผู้ขายหรือผู้รับจ้างซึ่งเป็นผู้สัญญา
รายเดิมตามมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง (๒) หรือ (๔) ซึ่งการบอกเลิกสัญญาดังกล่าวมีผลตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๙๑ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “เมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้ใช้สิทธิเลิกสัญญาแล้ว
คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม แต่ทั้งนี้จะเป็นที่เสื่อมเสียแก่สิทธิ
ของบุคคลภายนอกหาได้ไม่” วรรคสอง บัญญัติว่า “ส่วนเงินอันจะต้องใช้คืนในกรณีดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น
ท่านให้บวกดอกเบี้ยเข้าด้วย คิดตั้งแต่เวลาที่ได้รับไว้” วรรคสาม บัญญัติว่า “ส่วนที่เป็นงานอันได้กระทำให้
และเป็นการยอมให้ใช้ทรัพย์สิน การที่จะชดใช้คืน ท่านให้ทำได้ด้วยใช้เงินตามควรค่าแห่งการนั้น ๆ หรือ
ถ้าในสัญญามีกำหนดว่าให้ใช้เงินตอบแทน ก็ให้ใช้ตามนั้น” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิเลิกสัญญานั้น
หากกระทบกระทั่งถึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายไม่”

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (คณะกรรมการวินิจฉัย)
โดยได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ จึงอาศัยอำนาจ
ตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๖) ประกอบมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง
และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดแนวทางปฏิบัติการดำเนินการภายหลังหน่วยงานของรัฐบอกเลิก
สัญญาซื้อหรือจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ มาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง (๒) หรือ (๔) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ
มีแนวทางปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

๑. กรณีหลักประกันสัญญาเป็นหนังสือค้ำประกัน ให้หน่วยงานของรัฐมีหนังสือแจ้งธนาคาร บริษัทเงินทุน หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกันชำระเงินตามสัญญาค้ำประกัน (เต็มจำนวนหลักประกันสัญญา) พร้อมแนบสำเนาหนังสือบอกเลิกสัญญา ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด ให้ธนาคาร บริษัทเงินทุน หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกันชำระเงินตามสัญญาค้ำประกัน ภายใน ๑๕ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือ เมื่อธนาคารชำระเงินตามสัญญาค้ำประกันแล้วให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังที่เกี่ยวข้องต่อไป

ในกรณีที่ธนาคาร บริษัทเงินทุน หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกัน ไม่ชำระเงินตามสัญญาค้ำประกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุด ดำเนินการฟ้องคดีต่อไป

๒. ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณากรณีทีมงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้วแจ้งรายชื่อผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมเป็นผู้ทีมงานตามแบบแจ้งผู้ทีมงานที่คณะกรรมการวินิจฉัยกำหนด ส่งให้ปลัดกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาให้เป็นผู้ทีมงานตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างฯ

๓. ค่าเสียหาย

๓.๑ ค่าเสียหายของพัสดุหรืองานได้ส่งมอบแล้ว และยังไม่ได้เบิกจ่ายเงิน

๓.๑.๑ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งหรือจะมอบหมายบุคคลใดบุคคลหนึ่งรับผิดชอบ เพื่อพิจารณาพัสดุหรืองานที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมได้ส่งมอบ ว่าสมควรรับไว้และใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ตามสัญญาหรือไม่ หากเห็นว่ามิใช่พัสดุหรืองานที่หน่วยงานของรัฐรับไว้และใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ หน่วยงานของรัฐจะต้องชดใช้เงินคืนตามค่าพัสดุหรือค่างานนั้นแก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิม

องค์ประกอบ ระยะเวลาการพิจารณา และการประชุมของคณะกรรมการ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม

๓.๑.๒ ให้คณะกรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ตาม ๓.๑.๑ จัดทำรายงานผลการพิจารณาและความเห็นเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่ให้ความเห็นชอบ กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า มีพัสดุหรืองานที่หน่วยงานของรัฐรับไว้และใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ ซึ่งต้องชดใช้เงินคืนตามค่าพัสดุหรือค่างานนั้นแก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมนั้น ให้เจ้าหน้าที่หักค่าพัสดุหรือค่างานดังกล่าวเป็นค่าเสียหายไว้

๓.๒ ค่าเสียหายของพัสดุหรืองานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ

๓.๒.๑ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งหรือจะมอบหมายบุคคลใดบุคคลหนึ่งรับผิดชอบประเมินค่าเสียหาย โดยสำรวจตรวจสอบค่าเสียหายของพัสดุหรืองานที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมยังไม่ส่งมอบ หรือสำรวจตรวจสอบและประเมินแบบที่ใช้ในการก่อสร้าง ประเมินรายการปริมาณและราคาของสิ่งก่อสร้างที่เหลือ เพื่อคำนวณงบประมาณสำหรับการดำเนินการจัดซื้อจากผู้ขายรายใหม่ หรือจัดจ้างจากผู้รับจ้างรายใหม่ แล้วแต่กรณี

๓.๒.๒ ให้คณะกรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ตาม ๓.๒.๑ จัดทำรายงานผลการพิจารณาและความเห็นเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๓.๒.๓ กรณีงานก่อสร้าง ให้หน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลาง สำหรับงานก่อสร้างส่วนที่ยังไม่ได้ดำเนินการ

๓.๒.๔ หน่วยงานของรัฐอาจทำงานนั้นต่อเอง หรือดำเนินการจัดหาผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายใหม่ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างฯ เพื่อเข้าดำเนินการต่อจนแล้วเสร็จ กรณีราคาพัสดุหรือค่างานที่เพิ่มสูงขึ้นจากสัญญาเดิม รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานที่เพิ่มขึ้น (ถ้ามี) และค่าเสียหายอื่น ๆ (ถ้ามี) ให้ถือเป็นค่าเสียหายที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิม จะต้องรับผิดชอบ

๔. การประเมินค่าเสียหาย

๔.๑ เมื่อหน่วยงานของรัฐทราบค่าเสียหาย ค่าปรับ ค่าควบคุมงานที่เพิ่มขึ้น (ถ้ามี) ราคาพัสดุหรือค่างานที่เพิ่มสูงขึ้นจากสัญญาเดิมกรณีดำเนินการตาม ๓.๒.๔ และค่าเสียหายอื่น ๆ (ถ้ามี) แล้วให้นำมาหักออกจากหลักประกันสัญญาจนครบถ้วน

๔.๒ หากยังมีเงินหลักประกันสัญญาคงเหลืออยู่ ให้คืนจำนวนเงินดังกล่าวแก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิม แต่หากค่าเสียหายมีจำนวนเงินมากกว่าจำนวนเงินตามหลักประกันสัญญา หน่วยงานของรัฐมีสิทธิริบหลักประกันสัญญาไว้ทั้งหมด และมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมต้องชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติมอีกจนครบจำนวน

๔.๓ ให้หน่วยงานของรัฐมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติม ภายใน ๑๕ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือ หากผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมไม่ยอมชดใช้ค่าเสียหาย ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินคดีกับผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายภูมิศักดิ์ อธิญาเกษมสุข)

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงการคลัง

ประธานกรรมการวินิจฉัย

กองการพัสดุภาครัฐ

ฝ่ายเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๔๕๕๓

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๘๕ - ๖

ภาคผนวก ง

Flash Drive แผนภูมิของบทสนทนาของ Chatbot และแบบฟอร์มการทดสอบระบบ

- 1.1 แผนภูมิของบทสนทนาของ Chatbot
- 1.2 แบบฟอร์มการทดสอบระบบ